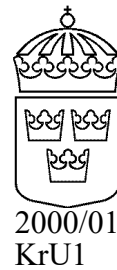

Kulturutskottets betänkande

2000/01:KrU1

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop. 2000/01:1)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas budgetpropositionen i vad avser fördelningen på anslag inom *utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid* för år 2001. Regeringens förslag till fördelning på anslag liksom fyra partiers olika budgetförslag redovisas i *bilaga 3* i betänkandet. Ett stort antal motionsyrkanden med anknytning till budgeten för år 2001 behandlas. Utskottet behandlar vissa motionsyrkanden som inte har en direkt anknytning till medelsanvisningen för budgetåret 2001, men som rör sådana frågor som även tas upp i budgetpropositionen eller i budgetmotionerna.

Utskottet redovisar och kommenterar inledningsvis den av regeringen introducerade indelningen av budgeten i *politikområden*. För kulturutskottets del faller tre politikområden, Kulturpolitik, Ungdomspolitik och Folkrörelsepolitik, helt inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Fyra politikområden, däribland Mediepolitik, berör både utgiftsområde 17 och andra utgiftsområden. Utskottet anser att politikområdesindelningen om möjligt bör anpassas till utgiftsområdesindelningen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till *mål* för politikområdena Folkrörelsepolitik och Mediepolitik. Utskottet framhåller att de mål som riksdagen tidigare antagit för kulturpolitiken och ungdomspolitiken till sin karaktär är sektorsövergripande och bör genomsyra även andra statliga sektorer och andra samhällsområden.

Utskottet har genom protokollsutdrag meddelat finansutskottet att kulturutskottet tillstyrker regeringens förslag till *ram för år 2001* för utgiftsområde 17. I sitt betänkande 2000/01:FiU1 har finansutskottet den 9 november 2000 tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsramar för år 2001, bl.a. ram för utgiftsområde 17 vilken föreslås uppgå till drygt 7,8 miljarder kronor. Riksdagen väntas fatta beslut om utgiftsramar den 22 november 2000.

Utskottet tillstyrker i betänkandet regeringens förslag till *medelsfördelning på anslag inom ramen* för utgiftsområde 17. Fördelningen på anslag och anslagens storlek redovisas i *bilaga 4* i betänkandet. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om vissa bemyndiganden för regeringen att fatta beslut som medför utgifter efter år 2001.

Representanterna i kulturutskottet för Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna har efter det att finansutskottet den 9 november tillstyrkt regeringens förslag till ram för utgiftsom-

råde 17 avstått från att reservera sig och erinrar i särskilda yttranden (nr 8–11) om huvuddragen i sina respektive budgetförslag.

Bland de satsningar som görs i den av utskottets tillstyrkta budgeten kan nämnas insatser för att förbättra konstnärernas villkor och förstärkningar av stödet till de centrala och regionala museerna. Vissa förstärkningar görs även av bidragen till Dramaten, Drottningholmsteatern, Vadstena-Akademien, m.fl. institutioner. Vidare får en ny länsteater i Södermanlands län bidrag. Ett nytt nationellt uppdrag med inriktning mot samverkan mellan barnkultur och forskning inrättas fr.o.m. år 2001. Läsfrämjande insatser tillstyrks.

Utskottet avstyrker motioner om kulturinstitutionernas *hyreskostnader* och hänvisar till att regeringen nu avser att göra en översyn av vissa myndigheters och bolags lokalförsörjning. Utskottet anser att det är mycket angeläget att denna översyn prioriteras och utgår från att översynen inom kultursektorn påbörjas utan dröjsmål.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsberäkning för de avgiftsfinsansierade *public service-företagen*, Sveriges Television AB (SVT) inklusive Dövas TV, Sveriges Radio AB (SR) inklusive Radio Sweden och Sveriges Utbildningsradio AB (UR). De tre företagen tilldelas även särskilda medel för förnyelse, dvs. ny distributionsteknik, nya programkanaler m.m. Därutöver tilldelas SVT medel för särskilt kvalificerad programproduktion och SR medel för att värna mångfald och kvalitet i programutbudet. Sammantaget tilldelas de tre företagen närmare 5,5 miljarder kronor i 1998 års prisläge.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag till höjning av TV-avgiften med 24 kr till sammanlagt 1 668 kronor fr.o.m. den 1 januari 2001. Utskottet konstaterar att det råder en viss osäkerhet om ett positivt resultat på rundradiokontot kan upprätthållas genom den föreslagna avgiftshöjningen. Utskottet förutsätter att frågan noga analyseras av den beredningsgrupp som för närvarande förbereder en ny tillståndperiod fr.o.m. år 2002 för de tre public service-företagen.

Utskottet anser att det är viktigt att alla som bor i Sverige kan välja mellan samtliga distributionsformer för TV och inte enbart är hänvisade till satellit eller kabel. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att digital marksänd TV får byggas ut till att omfatta hela landet.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändring i *begravningslagen* (1990:1144) med viss ändring i fråga om ikraftträdandebestämmelsen.

I betänkandet finns 30 *reservationer* och 11 *särskilda yttranden*.

Regeringen (Finansdepartementet) har i proposition 2000/01:1 Förslag till statsbudget för 2001 (budgetpropositionen) utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid föreslagit

1. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144) (avsnitt 4.8),
2. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift (avsnitt 5.9.5),
3. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsupp-
gifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde (avsnitt 8.1.1),
4. att riksdagen godkänner det föreslagna målet för politikområdet Medie-
politik (avsnitt 5.3),
5. att riksdagen godkänner det föreslagna målet för politikområdet Folkkrö-
relsepolitik (avsnitt 7.3),
6. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om ändrade riktlinjer för
statens stöd till produktion och utgivning av fonogram, att gälla under en
prövotid av tre år (avsnitt 4.9.7),
7. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ram-
anslaget 28:12 Talboks- och punktskriftsbiblioteket, beställa talböcker,
punktskriftsböcker och informationsmaterial som inklusive tidigare åtagan-
den medför utgifter på högst 4 000 000 kronor under år 2002 (avsnitt 4.9.12),
8. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ram-
anslaget 28:16 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön, beställa
konstverk som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst
15 000 000 kronor efter år 2001 (avsnitt 4.9.16),
9. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ram-
anslaget 28:27 Bidrag till kulturmiljövård, besluta om bidrag som inklusive
tidigare åtaganden medför utgifter på högst 70 000 000 kronor efter år 2001,
dock längst t.o.m. år 2004 (avsnitt 4.9.27),
10. att riksdagen bemyndigar regeringen att, i fråga om ramanslaget 28:32
Stöd till icke-statliga kulturlokaler, besluta om bidrag som inklusive tidigare
åtaganden medför utgifter på högst 2 000 000 kronor efter år 2001, dock
längst t.o.m. år 2004 (avsnitt 4.9.31),
11. att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att digital mark-
sänd TV får byggas ut till att omfatta hela landet (avsnitt 5.8),
12. att riksdagen godkänner regeringens förslag till medelsberäkning för år
2001 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av Sveriges Tele-
vision AB (inkl. Dövas TV), Sveriges Radio AB (inkl. Radio Sweden) och
Sveriges Utbildningsradio AB (avsnitt 5.9.5),
13. att riksdagen godkänner regeringens förslag till medelstilldelning för år
2001 från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida avseende Gransk-
ningsnämnden för Radio och TV (avsnitt 5.9.5),
14. att riksdagen godkänner regeringens förslag att Sveriges Television
AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB sammanlagt för
år 2001 tilldelas 45 000 000 kronor ur rundradiokontot för satsning på förny-
else (avsnitt 5.9.5),

15. att riksdagen godkänner regeringens förslag att Sveriges Television AB för år 2001 skall tilldelas särskilda medel på 75 000 000 kronor ur rundradio-kontot för särskilt kvalificerad programproduktion (avsnitt 5.9.5),

16. att riksdagen godkänner regeringens förslag att Sveriges Radio AB för år 2001 skall tilldelas särskilda medel på 5 000 000 kronor ur rundradiokontot för att värna mångfald och kvalitet i programutbudet (avsnitt 5.9.5),

17. att riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma år 2001 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett stöd till idrotten i form av ett bidrag på 60 000 000 kronor (avsnitt 7.6.2),

18. att riksdagen för år 2001 anvisar anslag under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt följande uppställning:

Anslag		Anslagstyp	Anslagsbelopp
2:1	Lotteriinspektionen	ramanslag	28 878 000
25:1	Bidrag till folkbildningen	obetecknat anslag	2 513 068 000
25:2	Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen	obetecknat anslag	73 422 000
25:3	Bidrag till kontakttolkutbildning	obetecknat anslag	9 237 000
26:1	Statens ljud- och bildarkiv	ramanslag	35 092 000
27:1	Statens biografbyrå	ramanslag	9 172 000
27:2	Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland	obetecknat anslag	23 454 000
27:3	Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete	ramanslag	821 000
27:4	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	obetecknat anslag	1 288 000
28:1	Statens kulturråd	ramanslag	37 503 000
28:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	ramanslag	224 463 000
28:3	Nationella uppdrag	ramanslag	8 000 000
28:4	Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel	obetecknat anslag	143 073 000
28:5	Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska riks-konserter	obetecknat anslag	779 264 000
28:6	Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	obetecknat anslag	544 933 000
28:7	Bidrag till vissa teater-, dans och musikändamål	ramanslag	113 000 000
28:8	Bidrag till regional biblioteksverksamhet	obetecknat anslag	36 657 000
28:9	Litteraturstöd	ramanslag	91 917 000
28:10	Stöd till kulturtidskrifter	ramanslag	20 650 000
28:11	Stöd till bokhandel	ramanslag	9 801 000
28:12	Talboks- och punktskriftsbiblioteket	ramanslag	62 529 000
28:13	Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	obetecknat anslag	14 211 000
28:14	Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden	obetecknat anslag	4 569 000
28:15	Statens konstråd	ramanslag	5 558 000

Anslag		Anslagstyp	Anslagsbelopp
28:16	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	ramanslag	40 438 000
28:17	Nämnden för hemslöjdsfrågor	ramanslag	1 509 000
28:18	Främjande av hemslöjden	ramanslag	17 712 000
28:19	Bidrag till bild- och formområdet	ramanslag	29 234 000
28:20	Konstnärsnämnden	ramanslag	10 176 000
28:21	Ersättningar och bidrag till konstnärer	ramanslag	264 933 000
28:22	Riksarkivet och landsarkiven	ramanslag	256 913 000
28:23	Bidrag till regional arkivverksamhet	obetecknat anslag	4 699 000
28:24	Språk- och folkminnesinstitutet	ramanslag	26 489 000
28:25	Svenskt biografiskt lexikon	ramanslag	3 878 000
28:26	Riksantikvarieämbetet	ramanslag	163 934 000
28:27	Bidrag till kulturmiljövård	ramanslag	247 038 000
28:28	Centrala museer: Myndigheter	ramanslag	665 966 000
28:29	Centrala museer: Stiftelser	obetecknat anslag	192 919 000
28:30	Bidrag till regionala museer	obetecknat anslag	117 857 000
28:31	Bidrag till vissa museer	obetecknat anslag	30 500 000
28:32	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	ramanslag	10 000 000
28:33	Riksutställningar	ramanslag	38 046 000
28:34	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	ramanslag	80 000
28:35	Filmstöd	ramanslag	205 161 000
28:36	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	ramanslag	36 236 000
28:37	Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund	ramanslag	2 500 000
28:38	Stöd till trossamfund	ramanslag	50 750 000
29:1	Ungdomsstyrelsen	ramanslag	16 829 000
29:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m.	ramanslag	89 889 000
30:1	Stöd till idrotten	ramanslag	457 240 000
30:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	ramanslag	19 000 000
30:3	Bidrag till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet	obetecknat anslag	3 432 000
30:4	Stöd till friluftorganisationer	obetecknat anslag	13 000 000
Summa			7 806 918 000

Motion från allmänna motionstiden 1999

1999/2000:Kr314 av Lennart Kollmats och Kenth Skårvik (fp) vari yrkas

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om vikten av opartiskhet och insyn vid bidragsgivning till kulturlivet.

Motioner från allmänna motionstiden 2000

2000/01:Kr202 av Bertil Persson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att lägga ned Riksteatern.

2000/01:Kr220 av Marianne Andersson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett statligt stöd till Nordiska Akvarellmuseet.

2000/01:Kr224 av Runar Patriksson och Harald Nordlund (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Dalhalla bör bli nationalscen med ekonomiskt stöd.

2000/01:Kr225 av Lennart Fridén (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av genrecentrum och att Göteborgsmusiken bör bli ett första nytt sådant centrum.

2000/01:Kr228 av Birgitta Sellén (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt uppdrag till Bildens Hus i Sundsvall.

2000/01:Kr229 av Anders G Högmark och Elizabeth Nyström (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett årligt stöd om 1,7 miljoner kronor till Nordiska akvarellmuseet i Skärhamn.

2000/01:Kr231 av Kent Olsson och Lennart Fridén (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Nordiska Akvarellmuseet bör tillföras 1,5 miljoner kronor i enlighet med vad som i motionen anförs.

2000/01:Kr235 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utgångspunkterna för kulturen.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grundprinciperna för den regionala försöksverksamheten.

2000/01:Kr236 av Kenneth Johansson och Birgitta Sellén (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bygga ut musikverksamheten med en ny institution, nämligen Dalhalla.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att verksamheten vid Dalhalla bör ges ett nationellt uppdrag.

2000/01:Kr237 av Rigmor Stenmark (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att statsbidraget till Tobo folkmusikinstitut skall uppräknas i takt med kostnadsutvecklingen samt att pengar öronmärks i budgeten för detta ändamål.

2000/01:Kr244 av Kenth Högström (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslagen till kulturresevat och industrisamhällets kulturarv.

2000/01:Kr248 av Anita Sidén m.fl. (m, kd, c, fp, mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statsbidrag till Göteborgsoperan.

2000/01:Kr253 av Yvonne Andersson m.fl. (kd, fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ytterligare ekonomiska resurser från kulturanslaget till Vadstena-Akademien.

2000/01:Kr254 av Birgitta Carlsson m.fl. (c, fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen anvisar till anslaget 28:2 Statens kulturråd för budgetåret 2001 15 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit eller således 239,5 miljoner kronor.

2000/01:Kr255 av Charlotta L Bjälkebring m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om inrättande av en fond för bidrag till nyskriven dramatik med kvinnoroller i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:Kr256 av Hans Stenberg m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tilldela NorrDans ett nytt nationellt uppdrag för dans.

2000/01:Kr264 av Sonia Karlsson och Berndt Sköldestig (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Vadstena slott blir tillgängligt för alla även vad gäller rikssalarna, varför intäktskrav ej bör gälla i denna del.

2000/01:Kr279 av Hans Stenberg m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Kunskapscentrum för fotografi, Bildens Hus i Sundsvall.

2000/01:Kr280 av Marianne Carlström m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Akvarellmuseet i Skärhamn på Tjörn.

2000/01:Kr285 av Åke Sandström (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att marksänd digital-TV bör byggas ut så att den görs tillgänglig för minst 99,8 % av Sveriges befolkning.

2000/01:Kr289 av Birgitta Sellén m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minst 25 % av det statliga kulturanslaget bör avsättas till kultur för barn och ungdom.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den svenska kulturpolitiken anpassas efter den mångfald som finns i det svenska samhället.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att satsningar på ungdomskultur i hela landet, det så kallade Kulbidraget, och på den kulturella infrastrukturen i hela landet är viktigt för den regionala balansen.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bredband för snabb datakommunikation skall omfatta samlingslokaler i hela landet.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regionerna själva skall ansvara för att fördela sitt kulturanslag.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt uppdrag för Dalhalla musikteater i Rättvik.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Röhsska museet i Göteborg ökade resurser för att upprätta ett nationellt/internationellt nätverk för design.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett övergripande ansvar för att säkra en positiv utveckling för den verksamhet Forum för världskulturen driver.

16. Riksdagen begär att låta utreda länmuseernas ekonomiska situation.

2000/01:Kr291 av Elisabeth Fleetwood m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:1 Statens kulturråd för år 2001 18 503 000 kronor.

2. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet m.m. för år 2001 124 463 000 kronor.

3. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:5 Bidrag till Svenska riksteatern m.fl. för år 2001 609 264 000 kronor.

4. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:7 Bidrag till vissa teaterändamål m.m. för år 2001 20 000 000 kronor mer än regeringen eller således 133 000 000 kronor.

5. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:8 Bidrag till regional biblioteksverksamhet för år 2001 25 657 000 kronor.

6. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:9 Litteraturstöd för år 2001 61 917 000 kronor.

7. Riksdagen beslutar att avskaffa anslaget 28:11 Stöd till bokhandel i enlighet med vad som anförs i motionen.

8. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:12 Talboks- och punktskriftsbiblioteket för år 2001 9 801 000 kronor utöver vad regeringen föreslår eller således 72 330 000 kronor.

9. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:16 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön för år 2001 29 438 000 kronor.

10. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:21 Ersättningar och bidrag till konstnärer för år 2001 224 933 000 kronor.

11. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:27 Bidrag till kulturmiljövård och kulturstöd vid ombyggnad för år 2001 25 000 000 kronor utöver vad regeringen föreslår eller således 272 038 000 kronor.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kulturinstitutionernas lokalförsörjning och hyreskostnader.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny museistruktur.

14. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:29 Centrala museer för år 2001 181 578 000 kronor.

15. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:32 Stöd till icke-statliga kulturlokaler 0 kronor.

16. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:33 Riksutställningar för år 2001 13 046 000 kronor.

17. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 28:39 Kulturfond för år 2001 120 000 000 kronor.

18. Riksdagen beslutar att överföra bidrag till folkhögskolorna från utgiftsområde 17 till utgiftsområde 16 i enlighet med vad som anförs i motionen.

19. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 25:1 Bidrag till folkbildningen för år 2001 1 363 068 000 kronor.

20. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 29:1 Ungdomsstyrelsen för år 2001 5 829 000 kronor.

21. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 29:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet 17 889 000 kronor.

22. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 30:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler för år 2001 0 kronor.

23. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 30:3 Bidrag till kvinnoorganisationer för år 2001 2 432 000 kronor.

24. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 17 politikområde 30:4 Stöd till friluftorganisationer för år 2001 10 000 000 kronor.

25. Riksdagen avslår regeringens förslag att höja TV-licensen från den 1 januari 2001 i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:Kr292 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning med uppdrag att ta fram förslag till hur en ekonomisk och innehållsmässig samordning mellan kultursektorn och övriga utgiftsområden skall genomföras i enlighet med vad i motionen anförs.

2. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med syfte att se över kulturpolitikens struktur samt återkommer med förslag till åtgärder i enlighet med vad i motionen anförs.

3. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning med uppdrag att se över hyrorna för kulturens ändamålsfastigheter i avsikt att överskjutande medel i enlighet med vad som anförs i motionen skall återföras till kultursektorn.

2000/01:Kr293 av Charlotta L Bjälkebring m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förnyad prövning av innehållet i kommittén Forum för världskulturs delbetänkande.

2000/01:Kr294 av Birgitta Sellén m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid enligt följande uppställning:

Anslag		Regeringens förslag	Anslagsför- ändring
28:3	Nationella uppdrag	8 000 000	+3 000 000
28:9	Litteraturstöd	91 917 000	-36 500 000
28:11	Stöd till bokhandel	9 801 000	-9 801 000
28:12	Talboks- och punktskriftsbibliotek	62 529 000	+10 301 000
28:22	Riksarkivet	256 913 000	+2 000 000
28:27	Kulturmiljövård	247 038 000	+3 000 000
29:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomskultur	89 889 000	+65 000 000
30:1	Stöd till idrotten	457 240 000	+7 000 000
30:2	Allmänna samlingslokaler	19 000 000	+21 000 000
Nytt anslag:	Kul-bidrag	0	+100 000 000
Summa för utgiftsområdet		7 806 918 000	+165 000 000

2000/01:Kr300 av Sonja Fransson och Berndt Ekholm (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om Immigrantinstitutets verksamhet.

2000/01:Kr303 av Britt Bohlin m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Göteborgsoperan.

2000/01:Kr304 av Per Landgren m.fl. (kd, v, fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Göteborgsmusiken som stomme till ett genrecentrum för blåsmusik i Göteborg.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det statliga bidraget till Göteborgsmusiken justeras upp enligt motionen genom anslaget för Svenska Rikskonserter.

2000/01:Kr305 av Claes-Göran Brandin och Marianne Carlström (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av genrecentrum och att Göteborgsmusiken blir ett första nytt sådant centrum.

2000/01:Kr315 av Marianne Andersson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Röhsska museet måtte tilldelas ett nationellt uppdrag.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det textila arvets betydelse för näringslivsutveckling och ekonomi.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt uppdrag till Textilmuseet i Borås.

2000/01:Kr330 av Charlotta L Bjälkebring (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Gamla teatern i Eskilstuna med Teaterhistoriskt museum bör få ett nationellt uppdrag.

2000/01:Kr333 av Viola Furubjelke m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt uppdrag att uppföra ett museum för politisk illustrationskonst i Söderköping.

2000/01:Kr340 av Charlotta L Bjälkebring m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Public service-utredningen till sig bör knyta en referensgrupp bestående av representanter för de funktionshindrades organisationer enligt vad i motionen anförs.

2000/01:Kr341 av Siv Holma m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om litteraturstöd till de nationella minoriteterna.

2000/01:Kr343 av Åsa Torstensson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mål för mediepolitiken.

2000/01:Kr344 av Peter Pedersen m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att den bör utreda möjligheterna att inrätta ett nationellt uppdrag för folkbiblioteksverksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:Kr345 av Inger Davidson m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samhällets stöd till kultursektorn.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av resurser till centralmuseerna.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av resurser till de regionala museerna.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Nordiska Akvarellmuseet.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Arbetets museum.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den Stockholmsbaserade delen av Statens museer för världskultur.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regional arkivverksamhet.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om folkrörelsearkiven.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till Dansens Hus.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av resurser till länsmusiken samt annan regional musik-, teater- och dansverksamhet.

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Stockholms Läns Blåsarsymfoniker.

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om musikteatern Dalhalla.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fonogrammarknaden.

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt uppdrag till danskonstområdet.

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om LL-stiftelsen.

38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurser till icke-statliga kulturlokaler.

39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurser till trossamfunden.

2000/01:KrU1

40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurser till allmänna samlingslokaler.

44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utveckling av den ideella sektorn.

50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att medlen avsätta för utvecklingsverksamhet förs över till det samlade anslaget för folkbildningen.

52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda medel till Sveriges Radios programutbud.

53. Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt följande uppställning:

Anslag		Regeringens förslag	Anslagsförändring
28:5	Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus, Svenska rikskonserter	779 264 000	+1 000 000
28:6	Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	544 933 000	+15 000 000
28:7	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	113 000 000	+7 500 000
28:13	Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	14 211 000	+1 000 000
28:23	Bidrag till regional arkivverksamhet	4 699 000	+1 000 000
28:28-29	Bidrag till centrala museer	665 966 000	+10 000 000
28:30	Bidrag till regionala museer	117 857 000	+10 000 000
28:31	Bidrag till vissa museer	30 500 000	+500 000
28:32	Bidrag till icke-statliga kulturlokaler	10 000 000	+2 000 000
28:38	Stöd till trossamfund	50 750 000	+3 000 000
28:9	Litteraturstöd (En bok för alla)	91 917 000	-2 000 000
28:9	Litteraturstöd (till läsfrämjande åtgärder)		+1 000 000
30:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	19 000 000	+10 000 000
Nytt anslag:	Utveckling av den ideella sektorn		+10 000 000
Summa för utgiftsområdet		7 806 918 000	+70 000 000

2000/01:Kr346 av Lennart Kollmats och Kenth Skårvik (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av kulturpolitiken i enlighet med vad i motionen anförs.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om alternativ finansiering av Kulturnät Sverige.

11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring för hur Riksställningar kan förändras i enlighet med vad som anförs i motionen.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationellt uppdrag för Textilmuseet i Borås.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslag till Nordiska akvarellmuseet.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändring av Riksteatern.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslagen till de regionala teatrarna.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bidrag för rustning och handikappanpassning av bygdegårdar.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslag till Moderna museet, Dramatiska Teatern och Kungl. Operan.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslag till Göteborgsoperan.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslag till länsmusiken.

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslag till konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om anslag till Statens kulturråd.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bidragsgivande myndigheter och styrelser.

33. Riksdagen avslår regeringens förslag till höjda TV-avgifter.

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ambitionerna inom SVT och SR att investera i digitalteknik.

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statligt stöd till trossamfunden.

36. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag	Anslags- förändring
28:1	Statens kulturråd	37 503 000	-7 000 000
28:3	Nationella uppdrag	8 000 000	+1 000 000
28:5	Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter	779 264 000	-34 000 000
28:6	Bidrag till regional musikverksamhet m.m.	544 933 000	+60 000 000
28:16	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	40 438 000	-5 000 000
28:28	Centrala museer: Myndigheter (Moderna museet)	665 966 000	+3 000 000
28:30	Bidrag till regionala museer (Nordiska akvarellmuseet m.m.)	117 857 000	+7 000 000
28:33	Riksutställningar	38 046 000	-5 000 000
28:38	Stöd till trossamfund	50 750 000	+10 000 000
30:1	Stöd till idrotten	457 240 000	+5 000 000
30:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	19 000 000	+5 000 000
Summa för utgiftsområdet		7 806 918 000	+40 000 000

2000/01:Kr517 av Kenneth Johansson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen beslutar i förhållande till regeringens förslag att utgiftsområde 17 anslag 30:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler uppräknas till 40 miljoner kronor.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att säkra och snabba lösningar för modern informations- och kommunikationsteknik garanteras alla allmänna samlingslokaler i Sverige.

2000/01:Kr519 av Agneta Lundberg m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om det statliga stödet för om- och tillbyggnad av allmänna samlingslokaler.

2000/01:Kr520 av Ulf Björklund (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att för år 2001 anslå 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag till allmänna samlingslokaler, utgiftsområde 17 anslag 30:2, således totalt 29 miljoner kronor.

2000/01:Kr525 av Lena Ek (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att särskilt anslag avsätts för handikappanpassning och miljöförbättringar av allmänna samlingslokaler.

2000/01:Kr526 av Charlotta L Bjälkebring (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om barns och ungdomars tillgång till kultur.

2000/01:Kr535 av Charlotta L Bjälkebring (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att centrum för idrottsforskning (CIF) får ett uttalat programansvar att stödja forskning även om friluftsliv och annan lågintensiv fysisk aktivitet.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att folkhälsoargumentet skall få genomslag i fördelningen av forskningsanslag till Centrum för idrottsforskning (CIF).

2000/01:Kr538 av Peter Pedersen (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som syftar till att fördjupa och bredda idrottsforskningen med en tillfredsställande finansiering och organisation.

2000/01:Kr539 av Lennart Kollmats m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att anslaget till idrottsforskning skall höjas med 5 miljoner kronor.

2000/01:Kr701 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att barns rätt att aktivt delta i kulturlivet inte skall vara en fråga om kostnad eller bostadsort.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det kan finnas anledning att gå före med behandling av kulturändamålsfastigheters avkastningskrav.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att världsmusiken kan behöva ett nationellt uppdrag och att regeringen i så fall återkommer till riksdagen med ett sådant förslag.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att överväga Dalhalla Festspelsscens behov av ett permanent nationellt stöd.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att överväga om stödet till kulturtidskrifternas återkommande evenemang behöver öka.

2000/01:K400 av Per Unckel m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen beslutar om ändring av målet för mediepolitiken i enlighet med vad som anförs i motionen.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om markbundna digitala TV-sändningar.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att varken statliga medel eller statliga bolag skall användas för att subventionera dekodrar.

2000/01:Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

19. Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt följande uppställning:

Anslag	Ändringsförslag
28:1 Statens kulturråd	-7 000 000
28:3 Nationella uppdrag	+1 000 000
28:5 Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus, Sv Rikskonserter	-34 000 000
28:6 Bidrag till regional musikverksamhet m.m.	+60 000 000
28:16 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	-5 000 000
28:28 Centrala museer: myndigheter (Moderna museet)	+3 000 000
28:30 Bidrag till regionala museer	+7 000 000
28:33 Riksutställningar	-5 000 000
28:38 Stöd till trossamfund	+10 000 000
30:1 Stöd till idrotten	+5 000 000
30:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	+5 000 000
Summa för utgiftsområdet	+40 000 000

2000/01:T201 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

20. Riksdagen beslutar att stoppa digital marksänd TV i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:T717 av Carl Bildt m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det digitala markbundna TV-nätet.

2000/01:T718 av Eva Flyborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avstå från en fortsatt statlig utbyggnad av marksänd digital-TV.

2000/01:N266 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av en kulturpolitisk reform.

Förteckning över bilagor

I proposition 2000/01:1 Förslag till statsbudget för 2001, m.m. (budgetpropositionen) utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid framlagda förslag till

lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift och

lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsupp-
gifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde

återfinns i *bilaga 1*.

Av utskottet framlagt förslag till

lag om ändring i begravningslagen (1990:1144) återfinns i *bilaga 2*.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till beslut om anvisande av medel för budgetåret 2001 under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och medier återfinns i *bilaga 3*.

Utskottets förslag till beslut om anvisande av medel för budgetåret 2001 under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och medier återfinns i *bilaga 4*.

Förteckning över i utskottets hemställan moment 49 h avstyrkta motionsyrkanden återfinns i *bilaga 5*.

Ärendets beredning

Under ärendets beredning har på kulturutskottets begäran information lämnats av statssekreterare Gunilla Thorgren och andra företrädare för Kulturdepartementet.

Likaledes har på utskottets begäran representanter för Svenska Museiföreningen lämnat information.

Företrädare för följande institutioner och organisationer m.m. har uppvaktat utskottet:

Föreningen Sveriges länsarkivarier, Kultur Skåne, Länsteaternas samarbetsråd, Teatercentrum, Teaterförbundet och Teatramas riksförbund (TR).

Ett antal skrivelser m.m. har inkommit med anledning av propositionen.

1 Inledning

1.1 Betänkandets disposition

Utskottet följer i detta betänkande i huvudsak den ordning som används i budgetpropositionens utgiftsområde 17 (volym 9).

I betänkandets avsnitt 2 behandlas förslaget till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144).

Därefter behandlar utskottet i betänkandets avsnitt 3–9 de politikområden i vilka regeringen indelat statsbudgeten under utgiftsområde 17, nämligen

Kulturpolitik (politikområde 28),

Mediepolitik (politikområde 27),

Ungdomspolitik (politikområde 29),

Folkrörelsepolitik (politikområde 30),

Utbildningspolitik under utgiftsområde 17 (politikområde 25),

Forskning under utgiftsområde 17, (politikområde 26) respektive

Finansiella system och tillsyn under utgiftsområde 2 (politikområde 2).

Under politikområde 28 Kulturpolitik har utskottet som underrubriker bibehållit den tidigare, och i propositionen slopade, underindelningen i verksamhetsområden för att det skall bli lättare att få en överblick över de 38 anslag som ingår i kulturpolitikområdet.

1.2 Indelningen i politikområden

Propositionen

Inom Regeringskansliet pågår ett utvecklingsarbete med syfte att långsiktigt förbättra den ekonomiska styrningen i staten och stärka budgetdisciplinen. Arbetet redovisas i budgetpropositionen (Förslag till statsbudget, finansplan m.m., Volym 1 s. 161–195, 243–245).

Under år 2000 har arbetet till största delen rört presentationen av statsbudgeten och styrningen med mål och resursramar. Utgångspunkten har varit att statsbudgeten och redovisningen skall ge en så god bild som möjligt av den statliga ekonomin. Detta förutsätter att statsbudgeten och redovisningen har en ändamålsenlig avgränsning, bygger på enhetliga principer och att budget- och redovisningsdokumenten presenteras i skärningar som är lämpliga för politisk beredning och beslut i riksdagen och regeringen. Syftet är att riksdagen och regeringen skall få ett bättre underlag för prioriteringsdiskussioner och lättare kunna bedöma värdet av insatta resurser.

Enligt budgetpropositionen är det tydligaste resultatet av översynen den indelning i politikområden som regeringen nu gör. Politikområden införs eftersom det har visat sig svårt att med utgiftsområden som utgångspunkt formulera mål som är tillräckligt specifika för att resultaten skall kunna följas upp och målpuppfyllelsen bedömas. Införandet av politikområden syftar också till att skapa områden som är lämpliga för inbördes avvägningar och prioriteringar.

Totalt indelas den statliga verksamheten i 47 politikområden. Regeringen har inte underställt riksdagen något förslag om den nya, i budgetpropositionen tillämpade, indelningen i politikområden.

För varje politikområde avses det finnas ett eller flera mål. För flera politikområden lämnar regeringen i budgetpropositionen förslag till nya mål. Det är dock enligt regeringens bedömning först i nästa steg, när mål formuleras för verksamhetsområden inom respektive politikområde, som det är möjligt att fullt ut tillgodose riksdagens önskemål om tydliga och uppföljningsbara mål.

I avsnitt 7 Utgiftsramar och politikområden för åren 2001–2003 (volym 1 s. 177–194) lämnar regeringen en översiktlig redovisning av samtliga politikområden, deras omfattning, mål och inriktning samt information om hur statsbudgeten fördelas på de nya politikområdena.

Vissa politikområden omfattar verksamheter som i sin helhet ryms inom ett utgiftsområde. Det finns även politikområden som berör flera utgiftsområden. De kallas sektorsövergripande politikområden.

Utskottets bedömning

Statsbudgeten är enligt riksdagens beslut indelad i utgiftsområden. Utgiftsområdena hör enligt riksdagsordningen i sin helhet till olika angivna utskott. De delas således inte mellan utskott. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid hör enligt riksdagsordningen till kulturutskottets beredningsområde.

För kulturutskottets del innebär indelningen i politikområden följande.

Tre politikområden, nämligen Kulturpolitik (politikområde 28), Ungdomspolitik (politikområde 29) och Folkrorelsepolitik (politikområde 30), finns helt och hållet inom utgiftsområde 17. Mål för området Folkrorelsepolitik föreslås av regeringen och behandlas i detta betänkande under avsnitt 6. Mål finns redan för områdena Kulturpolitik och Ungdomspolitik. Som redovisas i avsnitt 3.1 i detta betänkande är målen för kulturpolitiken till sin karaktär sektorsövergripande. När de antogs av riksdagen år 1996 avsåg de inte endast det som regeringen nu för till politikområde 28 Kulturpolitik utan i princip även det som nu förs till politikområde 27 Mediepolitik. De kulturpolitiska målen bör ha sin tillämpning även inom andra politikområden och samhällssektorer. De mål som riksdagen antog hösten 1999 för ungdomspolitiken är sektorsövergripande (se avsnitt 5.1 i detta betänkande).

Politikområde 27 Mediepolitik finns både inom utgiftsområdena 1 Rikets styrelse, vilket bereds av konstitutionsutskottet, och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Mål för politikområdet föreslås under utgiftsområde 17 och bereds således av kulturutskottet (avsnitt 4 i detta betänkande).

Politikområde 25 Utbildningspolitik är uppdelat mellan fyra utgiftsområden, däribland utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Mål för politikområdet föreslås under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, vilket bereds av utbildningsutskottet.

Politikområde 26 Forskning är uppdelat på sex utgiftsområden, däribland utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Mål föreslås under

utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, vilket bereds av utbildningsutskottet.

Politikområde 2 Finansiella system och tillsyn är uppdelat på utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning och 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid. Nya mål föreslås ersätta gamla mål under utgiftsområde 2, vilket bereds av finansutskottet.

Utskottet anser att indelningen av budgeten i politikområden om möjligt borde anpassas till den av riksdagen beslutade utgiftsområdesindelningen av budgeten, eftersom denna enligt riksdagsordningen följer utskottsindelningen i riksdagen.

Politikområdena borde, liksom utgiftsområdena, utformas så att de blir relativt beständiga över tiden för att underlätta långsiktighet och uppföljningsbarhet. Politikområdena borde därför inte få påverkas i någon högre grad av ändringar i departementsorganisationen.

Utskottet, som utgår från det faktum att prioriteringarna mellan olika anslag i dag skall göras inom de av riksdagen beslutade utgiftsområdena, ställer sig något frågande inför det som redovisas i propositionen om att den nya indelningen i politikområden syftar till att prioriteringar skall kunna göras mellan olika politikområden trots att de i flera fall skär över utgiftsområdesgränserna. Utskottet förutsätter att denna fråga klargörs i det fortsatta utvecklingsarbetet inom Regeringskansliet.

Riksdagen godkände hösten 1996 mål på anslagsnivå för en rad myndigheter och för bidrag till olika ändamål (se avsnitt 3.1 i detta betänkande beträffande politikområde 28 Kulturpolitik och bet. 1999/2000:KrU1 s. 19–20 beträffande utgiftsområde 17 i sin helhet). I propositionen aviseras att det i fortsättningen även skall finnas mål för verksamhetsområden under politikområdena. Detta innebär att det inom kulturutskottets beredningsområde kommer att finnas mål på politikområdesnivå, på verksamhetsområdesnivå och på anslagsnivå. Utskottet förutsätter att en analys av målnivåerna och av de praktiska konsekvenserna av att ha två eller tre nivåer redovisas i samband med införande av mål för verksamhetsområden.

Utskottet vill i anslutning till frågan om befintliga och eventuellt utökade målhierarkier inom utskottets beredningsområde understryka vikten av det som anförs i propositionen, nämligen att målen utformas och får ett sådant innehåll att de är uppföljningsbara. Alltför övergripande och allmänt hållna mål, särskilt för en sådan verksamhet som den inom kulturområdet som till sin karaktär i många stycken redan kan vara svår att uttrycka i mätbara termer, är inte till någon större nytta i uppföljnings- och utvärderingssammanhang. Allmänna och övergripande mål för större områden har dock sitt värde som uttryck för riksdagens och regeringens vilja när det gäller inriktningen av t.ex. kulturpolitiken och som bas för utarbetande av mål inom delar av kulturpolitikområdet. De kan också bidra till att den önskade inriktningen av kulturpolitiken får genomslagskraft även inom andra samhällssektorer och utanför det statliga ansvarsområdet.

Propositionen

Enligt 9 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144) skall den som är folkbokförd i Sverige betala en avgift för begravningsverksamheten (begravningsavgift). Enligt 9 kap. 2 § samma lag skall avgiften betalas till huvudmannen inom vars förvaltningsområde den avgiftsskyldige är folkbokförd.

I begravningslagen anges inte hur en persons skyldighet att betala begravningsavgift är kopplad till hans folkbokföring. Detta innebär att det kan vara oklart om betalningsskyldighet alls föreligger, t.ex. för personer som flyttar till Sverige. Vidare kan det vara oklart vilken huvudman som har rätt till avgiften när personen flyttar.

För att råda bot på oklarheterna föreslår regeringen det förtydligandet i begravningslagen att folkbokföringen den 1 november året före inkomståret är avgörande för frågan om skyldigheten att betala begravningsavgift.

Regeringen föreslår att lagändringen skall träda i kraft den 31 december 2000 och tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för 2001 och slutlig skatt enligt 2001 års taxering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det klart bör framgå vem som är skyldig att betala begravningsavgift och vilken huvudman som har rätt till begravningsavgiften när en person flyttar. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag i denna del.

I fråga om ikraftträdandet anser utskottet att den av regeringen föreslagna lydelsen av 9 kap. 5 § bör kunna tillämpas även i de fall då skattemyndigheten skall fatta ett beslut om preliminär skatt för år 2000; den preliminära skatten bör så långt möjligt överensstämma med den slutliga skatten. Vidare bör det enligt utskottets uppfattning finnas en möjlighet för de avgiftsskyldiga att begära att de äldre reglerna skall tillämpas i fråga om inkomster som uppburits före ikraftträdandet. Utskottet har utformat det i *bilaga 2* upptagna ändringsförslaget i enlighet härmed.

3 Kulturpolitik (politikområde 28)

3.1 Mål för kulturpolitiken

Bakgrund

I den av regeringen använda indelningen av budgetpropositionen i politikområden utgör kulturpolitiken ett eget politikområde (28) med särskilda mål som riksdagen fastställde hösten 1996 (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1 s. 39–42, rskr. 1996/97:129). Genom beslutet ersattes 1974 års kulturpolitiska mål med följande *nationella kulturpolitiska mål*, vilka är av sektorsövergripande karaktär, nämligen

1. att värna yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den,

2. att verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande,
3. att främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar,
4. att ge kulturen förutsättningar att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft i samhället,
5. att bevara och bruka kulturarvet,
6. att främja bildningssträvandena,
7. att främja internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet.

Hösten 1996 beslöt riksdagen även om *övergripande mål på anslagsnivå för myndigheter och institutioner*, nämligen för Operan, Dramaten, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Talboks- och punktskriftsbiblioteket, Statens konstråd, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Konstnärsnämnden, Riksarkivet och landsarkiven, Arkivet för ljud och bild, Språk- och folkminnesinstitutet, Svenskt biografiskt lexikon, Riksantikvarieämbetet, Stiftelsen Riksställningar, Statens biografbyrå samt för de centrala museerna. Riksdagen beslöt också om *övergripande mål för statsbidrag* till Svenska riksteatern, LL-stiftelsen, Dövas TV (fr.o.m. år 2000 finansierat över rundradiokontot), Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden samt för de under anslaget Bidrag till vissa museer inrymda bidragen till museer och övriga institutioner (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129).

Riksdagen har också beslutat om *mål eller syften för vissa områden*, oftast verksamhetsområden inom utgiftsområdet, samt om *syften med statsbidrag till vissa verksamheter*.

Syftet med myndigheters arkivbildning har införts i arkivlagen (1990:782) i enlighet med riksdagens beslut vid 1989/90 års riksmöte (prop. 1989/90:72, bet. 1989/90:KrU29, rskr. 1989/90:307). Dessa syften överensstämmer med de ovan nämnda övergripande mål på anslagsnivå som hösten 1996 godkändes av riksdagen för Riksarkivet och landsarkiven.

Våren 1998 beslöt riksdagen om mål för statens arbete med arkitektur, formgivning och design (prop. 1997/98:117, bet. 1997/98:KrU14, rskr. 1997/98:225). Dessa mål är sektorsövergripande.

Mål för arbetet för kulturmiljön beslutades våren 2000 (prop. 1998/99:114, bet. 1999/2000:KrU7, rskr. 1999/2000:196). En följdändring gjordes samtidigt av de av riksdagen hösten 1996 beslutade övergripande målen för Riksantikvarieämbetet.

Riksdagen har i enlighet med proposition 1998/99:124 Staten och trossamfundet – stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m. antagit regeringens förslag till lag om stöd till trossamfund (yttr. 1999/2000:KrU3y, bet. 1999/2000:KU5, rskr. 1999/2000:45). I lagen (1999:932) finns intaget mål för stödet.

Motionen

Förslaget i motion Kr346 (fp) syftar till en *ändring av de nationella kulturpolitiska målen* från år 1996 (yrkande 1). Motionärerna bakom motionen

anför att målen bör utgå från tre fundamentala principer i liberal kulturpolitik, nämligen frihet, mångfald och kvalitet. Genom att renodla dessa tre principer och uttrycka dem som mål täcks många av dagens kulturpolitiska mål in och även verktygen för att nå dem.

Frihetsmålet föreslås få följande lydelse.

För att uppnå målet frihet bör humanismens, toleransens och demokratins ideal stärkas. Yttrandefriheten och allas möjligheter att nyttja den skall värnas. Det finns förutsättningar för ett dynamiskt, utmanande och fritt kulturliv. Människor erbjuds möjlighet till kunskaps- och idébildning.

Mångfaldsmålet uttrycks på följande sätt.

För att uppnå målet mångfald måste kulturlivet vara i ständig förändring samt präglas av många olika åsikter, uttryckssätt och aktörer. Kulturarvet bevaras och brukas. Kulturlivet är då tillgängligt för alla, oavsett ålder, utbildning, ekonomi, bostadsort, funktionshinder eller dylikt. För att målet skall vara uppfyllt krävs att internationellt kulturutbyte främjas och att olika kulturyttringar finns tillgängliga i hela landet.

Kvalitetsmålet bör enligt motionen ha följande lydelse.

Målet innebär att kulturell kvalitet och professionalism blir vägledande för kulturpolitiken utan hänsyn till vad som är kommersiellt gångbart. Förnyelse inom kulturlivet bör stödjas. Det innebär att den konstnärliga kvaliteten blir avgörande utan att arbetsmarknadsmässiga, regionalpolitiska eller andra syften överordnas kvalitetsaspekterna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar – då det gäller förslaget i motion Kr346 (fp) om att införa *nya nationella kulturpolitiska mål* – om att förslag om nya eller ändrade kulturpolitiska mål behandlats och avstyrkts av utskottet vid flera tillfällen (senast i bet. 1999/2000:KrU9 s. 18). Utskottet anser nu liksom tidigare att det är angeläget att 1996 års mål får gälla under en längre tid, så att de får genomslagskraft på samma sätt som blev fallet med 1974 års mål. Motion Kr346 (fp) yrkande 1 avstyrks därför.

Utskottet vill i sammanhanget starkt understryka att de nationella kulturpolitiska målen antogs 1996 för kulturpolitiken i vid bemärkelse och inte enbart för det som nu av regeringen förts till politikområde 28 Kulturpolitik. Målen har en sektorsövergripande karaktär och avser i princip även det som nu förts till politikområde 27 Mediepolitik samt har tillämpning även inom andra politikområden och samhällssektorer.

3.2 Vissa övergripande frågor

3.2.1 Utgångspunkterna för kulturpolitiken

Motionerna

I motion Kr235 (m) hemställs att riksdagen skall tillkännage för regeringen de i motionen förordade och förändrade utgångspunkterna för kulturpolitiken (yrkande 1). Vidare bör riksdagen enligt motion N266 tillkännage behoven av en kulturpolitisk reform på grundval av dessa utgångspunkter (yrkande 7).

Internet, bredband, digital TV och andra sätt att sända och ta emot impulser och intryck ställer krav på en annan politik som förstår vikten av anpassning och förmågan att tänka nytt. Den nya mediasituationen är enligt motionen en av de viktigaste förändringarna på kulturområdet. Fria medier är en av de öppna samhällets viktigaste förutsättningar. Utvecklingen inom medieområdet kommer att fortsätta och måste leda till förändringar av mediepolitiken. IT kan bredda demokratin. På kulturområdet ger IT intressanta möjligheter att utveckla nya arbetsformer och öka tillgängligheten av kulturarvet. Kultursektorn bör enligt motionärernas mening ges en rimlig chans att vara med i det främsta ledet i IT-användandet.

Motionärerna framhåller att en av de bärande grunderna för förslagen i motionerna är att staten måste renodla sitt ansvar. Detta innebär att staten i praktiken centralt skall värna bl.a. det gemensamma kulturarvet, i form av såväl museer som teater och musik. Ansvaret för det som kan göras bättre på regional eller lokal nivå skall föras över dit. Statens insatser på kulturområdet bör styras mot verksamheter som har nationellt intresse och som inte skulle komma till stånd utan det statliga stödet.

Ett ökat internationellt utbyte och nya medier ger helt nya förutsättningar och även nya uttrycksformer. Kulturyttringar, trender och upplevelser känner inga stats- eller landsgränser. Gamla traditioner, gammal kultur och gamla seder förenas med globala impulser. Även detta ställer helt nya krav på utformningen av kulturpolitiken. Motionärerna förordar att den enskilde skall få ett större utrymme att välja just den kulturyttring han eller hon önskar och som möter den nya globala utmaningen. Samtidigt skall Sveriges historiska och kulturella arv bevaras och synliggöras.

Motionärerna anser att kulturdebatten bör handla mer om innehåll och kvalitet och mindre om resurser och nedläggningar. Stat och kommun skall inte styra innehållet men kan genom bidrag ge de förutsättningar och ramar inom vilka kulturen kan utvecklas. En kultur som står fri i förhållande till politiska beslutsfattare är en viktig del av ett demokratiskt samhälle. Kulturskaparna bör på eget initiativ ta upp de problem man vill belysa.

En god förankring i den egna kulturen ger nödvändig trygghet för alla, både för invandrad befolkning och för övrig befolkning. Förtrogenhet även med det nya landets kultur är väsentlig för att de invandrade skall kunna finna sig till rätta i det nya landet.

Det som på kommersiell grund efterfrågas kommer enligt motionärernas mening som regel fram på ett eller annat sätt. Det som faktiskt produceras är ofta bra, t.o.m. mycket bra även om långt ifrån allt med rimliga mått mätt håller en önskvärd eller godtagbar kvalitet.

Kulturens betydelse för näringslivet – och även det omvända förhållandet – har blivit allt tydligare de senaste åren. Det är viktigt att reglerna för kultursponsring görs tydligare. Kulturen skall samtidigt kunna vara en fri och obunden kraft.

Kulturstödet bör kanaliseras via många bidragsgivare för att garantera den pluralism och det utövande av yttrandefriheten som bör vara en utvecklad nations kännemärke.

Utskottet har vid tidigare riksmöten avstyrkt yrkanden motsvarande det som nu är aktuellt i motion Kr235 (m) med hänvisning till att motionärerna dels utvecklat sin allmänna syn på kulturpolitiken, dels framfört synpunkter av mera programmatisk karaktär som utskottet inte funnit skäl att närmare diskutera (bet. 1997/98:KrU1 s. 26, 1998/99:KrU7 s. 4–5 och 1999/2000:KrU1 s. 5–7). Utskottet har vidare hänvisat till den diskussion om statens ansvar som fördes i Kulturutredningens slutbetänkande (SOU 1995:84 s. 93–129). Utredningen markerade bl.a. att det är viktigt att många tar ett direkt och personligt ansvar för kulturen och att det offentliga inte bör ta ansvar för det som idéburna rörelser eller andra kan göra lika bra eller bättre. Utredningen anförde även att andra kulturella intressen kan tillgodoses genom en väl fungerande marknad. Utredningen uttryckte det offentligas ansvar genom förslagen till kulturpolitiska mål och diskuterade rollfördelningen med tyngdpunkt på frågan om motiven för offentliga åtaganden och frågan om hur ändamålsenligt och nödvändigt det statliga kulturstödet är. Utskottet har senast vid 1999/2000 års riksmöte uttryckt att det i vart fall inte vid denna tidpunkt skulle vara en meningsfull resursinsats att söka åstadkomma en sådan precisering av statens ansvar på kulturområdet som motionärerna efterlyser. Utskottet har i sammanhanget framhållit att det inte heller skulle vara möjligt att få en mera långtgående uppslutning kring ett sådant preciseringsförslag. Utskottet anser att prövning av statens ansvar får – för olika kultursektorer – göras med utgångspunkt i fastställda nationella kulturpolitiska mål.

Utskottet har tidigare, senast våren 2000, behandlat motionsyrkanden om en finansiering av kulturen i enlighet med vad som nu föreslås i motion Kr235 (m). Utskottet har därvid tolkat förslagen i motionen – sedda i samband med Moderata samlingspartiets förslag under senare år om minskad medelsanvisning till kultursektorn – så att alltför stor del av kulturverksamheten skulle ha gjorts beroende av offentliga bidrag. Utskottet har hänvisat till att den nya budgetprocessen ger ramar för de statliga utgifterna och att det inte är möjligt att från ett år till ett annat skära ner de statliga kulturbidragen utan att kulturverksamheten tar skada eller att landstingens och kommunernas planering rubbas. Utskottet har också anført att mångfald och förnyelse främjas om statligt stöd fördelas av flera instanser, varvid utskottet påmint om att statligt kulturstöd fördelas även av andra än Kulturrådet och att Kulturrådet till sin hjälp har referens- och arbetsgrupper.

Utskottet hänvisar vidare – när det gäller frågan om en mångfald av bidragsgivare – till tidigare betänkanden i vilka frågan om tillskapande av fonder avstyrkts, bl.a. en s.k. dubbleringsfond (bet. KrU 1985/86:18 s. 17–19, 1989/90:KrU17 s. 19, bet. 1994/95:KrU15 s. 22–23, bet. 1996/97:KrU1 s. 46 och 156 samt bet. 1997/98:KrU1 s. 30–33).

Utskottet vill framhålla att samhällets och kulturens förutsättningar, liksom människors möjligheter att vara delaktiga och aktivt medverkande i kulturens yttringar, snabbt förändras bl.a. mot bakgrund av den snabba tekniska utvecklingen inom medie- och IT-områdena och att detta synsätt kommer till uttryck inte endast i den nu aktuella motionen utan på olika sätt och utifrån

skilda politiska bedömningar även i den kulturpolitik som förordas av övriga partier i riksdagen.

Utskottet redovisade under hösten 1999 (bet. 1999/2000:KrU2 s. 6–7) vissa förhållanden beträffande den tekniska utvecklingens betydelse för kultur och medier och framhöll att den nationella IT-strategin (se regeringens skr. 1998/99:2) syftar till att stimulera användningen av informationsteknik på ett sätt som befrämjar kreativitet, tillväxt och sysselsättning. Utskottet påminde därvid även om arkiv-, biblioteks- och museiinstitutionernas eget ansvar för att inom givna ekonomiska ramar svara för samordning, utveckling, rådgivning, utbildning, information etc.

Utskottet, som hänvisar till sina tidigare ställningstaganden i aktuella frågor, avstyrker motionerna Kr235 (m) yrkande 1 och N266 (m) yrkande 7.

3.2.2 Samhällets stöd till kultursektorn

Motionen

I motion Kr345 (kd) framhålls att kulturpolitiken måste uppmuntra och verka för kulturens tillgänglighet, undanröja hindren för allas delaktighet, genom- syra och befrukta alla sektorer i samhället samt uppmuntra till professionalitet och kulturellt yrkesengagemang.

Staten bör enligt motionen ha ett grundläggande ansvar för den nationella, kulturella infrastrukturen, t.ex. nationalscener och ansvarsmuseer. Staten bör också verka för ett levande kulturliv i hela landet. Besluten skall tas så nära verksamheterna som möjligt. Den framtida regionala organisationen är en kärnfråga inom kulturpolitiken.

Motionärerna anser att det är viktigt att dra lärdom av de utvärderingar som görs. Erfarenheter måste tas till vara för att långsiktiga satsningar skall kunna göras. Kulturpolitiken bör därvid bygga på en helhetssyn där ideella insatser från kulturens eldsjälur samverkar med medel från offentlig och privat sektor.

Barn måste under sin uppväxt ges möjlighet att ta del av och delta i olika kulturella aktiviteter. Föräldrarnas ansvar, liksom barnomsorgens, skolans och massmediernas betydelse, betonas i motionen. Barns och ungdomars kulturintresse kan väckas tidigt och utvecklas genom att resurser styrs till deras kulturutbud. Samhällets insatser för kultur till barn och ungdom har ökat på senare år, men mer kan och bör göras.

Vad som anförs i motionen om samhällets stöd till kultursektorn bör ges regeringen till känna (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade vid föregående riksmöte ett motionsyrkande motsvarande det nu aktuella (bet. 1999/2000:KrU9 s. 7–8). Utskottet konstaterade att många av de aspekter på kulturpolitiken som framfördes i den då aktuella motionen är grundläggande även för t.ex. de av riksdagen år 1996 antagna nationella kulturpolitiska målen. Detta gäller även vad som anförs i den nu aktuella motionen om bl.a. ansvarsfördelningen mellan den centrala, region-

ala och lokala nivå, statens ansvar för den regionala, kulturella infrastrukturen och prioriteringen av barn och ungdomar inom kulturpolitiken. Den nu pågående försöksverksamheten med regional bidragsfördelning av vissa statliga bidrag har i PARK-kommitténs betänkande Regionalt folkstyre och statlig länsförvaltning (SOU 2000:85) föreslagits bli förlängd och utvidgad.

Utskottet anser – liksom vid föregående riksmöte – att det mot den redovisade bakgrunden inte är nödvändigt att riksdagen gör ett sådant uttalande som begärs i motionen.

Frågor som rör storleken på de fortsatta statliga insatserna för kulturen, däribland satsningar på barns och ungdomars kultur och på utbyggnad av den regionala, kulturella infrastrukturen, bör avgöras i det årliga budgetarbetet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet yrkande 1 i motion Kr345 (kd).

3.2.3 Kulturpolitiska utredningar

Motionen

I motion Kr292 (v) anføres att den första fasen i den kulturpolitiska utveckling som startade med 1974 års kulturproposition nu i stort sett genomförts genom den utbyggnad som skett av den kulturella infrastrukturen, såsom musik- och teaterinstitutioner, bibliotek m.m. i hela landet. Det är enligt motionärernas mening dags att gå vidare i en andra fas för att komma till rätta med orättvisor och ojämlikhet och för att motverka att marknaden, dvs. enskilda människors köpkraft, blir avgörande för vem som skall ha tillgång till kulturen.

Motionärerna anser att en samordning bör göras mellan de olika budgetområdena så att de kulturpolitiska målen kan genomsyra samtliga kulturpolitiska områden och övriga samhällssektorer. Kultur i vården, kultur i skolan osv. bör bli en del såväl av statens kulturinsatser som av regionernas och kommunernas satsningar på kultur.

Systemet för fördelning av statliga resurser till kulturen, som nu har tillämpats ett antal år, bör utvärderas mot målen för kulturpolitiken. Även Kulturrådets verksamhet och struktur bör ses över med syfte att finna olika åtgärder för att sprida den kompetens som finns inom rådet till den regionala och lokala nivån. Det bör undersökas om satsade statliga resurser skulle kunna användas på ett bättre sätt för att tillgodose de regionala och lokala behoven. Fördelningen av anslagen bör läggas ut på regionerna, anføres det i motionen.

Den s.k. enprocentsreglen som finns, men inte alltid tillämpas, inom byggsektorn när det gäller konstnärlig utsmyckning skulle kunna tillämpas för att främja integrering av kultur av skilda slag inom de flesta samhällsområden, såsom utbildning, arbetsmarknad, arbetsliv, hälsovård, sjukvård och social omsorg, samhällsplanering och bostadsförsörjning, allmän miljö- och naturvård osv. På detta sätt skulle enligt motionen social och geografisk ojämlikhet på kulturområdet kunna motverkas. För ungdomens del har skolan hittills utjämnat en stor del av skillnaderna, men även inom detta område skulle en

integrering av kulturen behövas för att motverka nedrustningen inom den offentliga sektorn.

Mot bakgrund av det anförda föreslår motionärerna att riksdagen skall tillkännage för regeringen att två parlamentariska utredningar bör tillsättas med uppdrag att ta fram förslag till hur en ekonomisk och innehållsmässig samordning mellan kultursektorn och övriga utgiftsområden skall genomföras (yrkande 1) respektive se över kulturpolitikens struktur och komma med förslag till åtgärder i enlighet med vad som anförts i motionen (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att de kulturpolitiska målen från år 1974 har haft stor betydelse genom att tydligt visa statens viljeinriktning och genom att även anammas och stimulera utvecklingen på alla nivåer i samhället. Som sägs i motionen utgjorde de grunden för reformer inom kulturområdet under mer än 20 år.

Efter en omfattande utvärdering inom Kulturpolitiska utredningen (SOU 1995:85) av 20 års statlig kulturpolitik antog riksdagen år 1996 nya kulturpolitiska mål (bet. 1996/97:KrU1 s. 40–41, se även avsnitt 3.1 i det föregående i detta betänkande). Det är således i förhållande till dessa av riksdagen antagna, nya nationella kulturpolitiska mål som den statliga kulturpolitikens resultat har bedömts fr.o.m. år 1997.

När statliga liksom andra resurser är begränsade är det av särskilt stor vikt att utvärdera om de statliga insatserna fördelas och utnyttjas på bästa sätt såväl inom som utanför kulturinstitutionerna för att de kulturpolitiska målen skall uppnås, bl.a. när det gäller allas möjlighet till delaktighet i kulturen och fördelningen av de statliga insatserna över landet. Knapphet på medel ställer stora krav på de bidragsfördelande instanserna att kunna göra ibland svåra avvägningar och omprioriteringar, vilka också de bör kunna grundas på tillförlitliga utvärderingsresultat.

Som redovisats i det föregående i detta betänkande (avsnitt 1.2) pågår ett utvecklingsarbete inom Regeringskansliet bl.a. rörande mål- och resultatstyrningsprocessen. Arbetet syftar till att underlätta för riksdag och regering att få en bättre bild av den statliga ekonomin och av effekterna av gjorda satsningar.

Kulturrådet har som huvuduppgift att fördela bidrag, följa utvecklingen inom kulturområdet i stort, ge regeringen ett samlat underlag för den statliga kulturpolitiken och biträda vid genomförandet av denna samt att verka för samordning och effektivitet i de statliga åtgärderna. Kulturrådet skall också utveckla metoder för mål- och resultatstyrning inom kulturområdet.

Under åren efter 1996 har Kulturrådet påbörjat en systematisk uppföljning och utvärdering område för område. På grundval av sådana uppföljningar och utvärderingar skall måluppfyllelse och effekter av bidragsfördelningen kunna följas och bedömas. Resultaten av de hittills genomförda uppföljningarna och utvärderingarna har lagts till grund för Kulturrådets analyser och förslag i årsberättelser och de årliga anslagsframställningarna till regeringen.

Utskottet vill även framhålla följande. På kulturutskottets förslag beslöt riksdagen hösten 1996 att begära en utredning om den regionala fördelningen

av kulturresurserna i landet. Utskottet gör i det följande i detta betänkande (avsnitt 3.3) en kort sammanfattning av regeringens redovisning och analys i budgetpropositionen beträffande fördelningen av de statliga insatserna i länen år 1999. Utskottet anser att det är värdefullt att sådana uppgifter om den regionala fördelningen av statens insatser inom kulturområdet nu redovisas årligen. Värdet ökar ytterligare, när det blir möjligt att följa utvecklingen under en längre period.

Utskottet vill – liksom föregående år – poängtera vikten av en fortsatt kraftfull statlig kulturpolitik gentemot den regionala nivå som byggts upp i hela landet under de senaste 25 åren och av att det finns ett väl fungerande samspel mellan de statligt, regionalt och lokalt ansvariga.

Försöksverksamheten med förändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel i Kalmar, Gotlands och Skåne län har utvärderats av PARK-kommittén (SOU 2000:85). Kommittén har föreslagit en förlängd och utvidgad försöksverksamhet. Förslaget har remitterats inför beredning inom Regeringskansliet. Det kan nämnas att utskottet, som informerades sig om verksamheten i Skåne län genom ett studiebesök i maj 1999, under hösten 2000 har blivit informerat om verksamhetens vidare utveckling där genom en uppvaktning inför utskottet av företrädare för Kultur Skåne.

Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det inte är motiverat att tillsätta nya parlamentariska utredningar om kulturpolitikens struktur eller om samordning mellan kultursektorn och övriga utgiftsområden. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion Kr292 (v) yrkandena 1 och 2.

3.2.4 Kultur riktad till barn och ungdomar

Motionerna

Tre motioner tar upp frågor om kultur riktad till barn och ungdomar.

I motion Kr289 (c) föreslås att 25 % av de statliga kulturanslagen bör avsättas till kultur för barn och ungdom (yrkande 1).

I motion Kr526 (v) framhåller motionärerna att en översyn bör göras på kulturområdet rörande fördelningen och organisationen av samhällets resurser till barn och ungdomar (yrkande 1).

Motionärerna bakom motion Kr701 (mp) anser att alla barn, oavsett var de bor i landet eller vilken ekonomi de har, skall ha tillgång till kultur och rätt att gå i musik- eller kulturskola (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Beträffande frågan om anslag och resurser till barn och ungdomar som tas upp i motionerna Kr289 (c), Kr526 (v) och Kr701 (mp) har utskottet i betänkande 1999/2000:KrU9 uttalat bl.a. följande.

Utskottet har i sitt betänkande 1999/2000:KrU4 om ungdomspolitikerna påmint om att barns och ungas rätt både till eget skapande och till deltagande i kulturlivet var ett genomgående tema när riksdagen hösten 1996 beslöt om en långsiktig kulturpolitik. Det betonades då – liksom i ungdomspropositionen 1998/99:115 och i betänkande 1999/2000:KrU4 – att barn och unga inte

är någon enhetlig grupp. De har olika uppväxtvillkor, föräldrar med olika intressen och olika ekonomiska förutsättningar. Barn och unga skapar också sin egen kultur som vuxenvärlden måste respektera och kommunicera med.

Utskottet vill framhålla att delaktighetsmålet för den nationella kulturpolitiken gäller alla människor i landet, givetvis också barn och unga. Det betyder att satsningar på kultur för, med och av unga bör ingå i den statliga, regionala och kommunala kulturpolitiken.

I ungdomspropositionen (1998/99:115) aviserade regeringen en särskild treårig satsning på att stödja och stimulera utvecklingen av ungdomars egen kulturverksamhet inom främst musik, teater, dans och eget skapande i syfte att öka det lokala utrymmet för detta. Vidare anfördes det att studieförbunden, som har ett stort statligt stöd, har kommit att spela en allt större roll för ungdomars fritidsverksamhet, exempelvis inom musikens område. Regeringen aviserade också att Ungdomsstyrelsen skulle få i uppdrag att vidareutveckla det samarbete som finns mellan olika centrala bidragsgivare med syfte att underlätta för de ungdomar som söker stöd till sin verksamhet.

I sammanhanget bör också nämnas att 20 % av det förväntade överskottet på AB Svenska Spels värdeautomater på restauranger, dvs. ca 50 miljoner kronor på sikt, avses gå till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet med inriktning på såväl kultur som fritid.

Stödet till barn och ungdom är högt prioriterat inom den statliga kulturbudgeten.

Enligt utskottets mening måste det – beträffande användningen av medlen – inom varje anslag ske en individuell prövning av om och i vilken omfattning särskilda medel bör reserveras för kultur för barn och ungdom.

När det gäller den del av yrkandet i Kr701 (mp) som gäller barns rätt till bl.a. musik- eller kulturskolor uttalade utskottet förra året, i betänkande 1999/2000:KrU10, att det är och förblir kommunernas ansvar att bidra till den reguljära driften av musik- och kulturskolor och att staten kan bidra till stimulans och utveckling men inte till driften. Utskottet påminde också om att riksdagen år 1996 beslutade att det skall finnas ett treårigt nationellt uppdrag inom området musik med ett bidrag om 1 miljon kronor per år, och att regeringen beslutat att tilldela Sveriges musik- och kulturskoleråd (SMOK) detta uppdrag för perioden 2000–2002.

Med hänvisning till dessa ställningstaganden, vilka utskottet vidhåller, avstyrker utskottet motionerna Kr289 (c) yrkande 1, Kr526 (v) yrkande 1 och Kr701 (mp) yrkande 1.

3.2.5 Kulturpolitik anpassad till samhällets mångfald

Motionen

I motion Kr289 (c) anføres att det mångkulturella samhället måste främjas genom möten mellan gamla och nya svenskar och mellan svensk kultur och kultur från andra länder. Kulturen skall finnas i vardagslivet, i folkrörelser, i föreningsliv, på arbetsplatser och i bostadsområden. Att hitta en balans mellan integrering och acceptans är en stor utmaning, liksom att inlemma nya medborgare i samhället samtidigt som vi låter samhället utvecklas till följd av nya impulser från andra kulturer.

Alla konstnärliga institutioner bör enligt motionen ges i uppdrag att främja kulturmöten och att ta ansvar för att bedriva en verksamhet som vänder sig

till hela befolkningen (yrkande 6). Sådana verksamheter bör utvecklas vidare på ett naturligt sätt inom ramen för institutionernas ansvarsområden. Föreningslivet bör involveras mer än tidigare i motsvarande uppgift.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner först om att kulturell mångfald, allas möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser och eget skapande samt främjande av internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet är tre viktiga delar av de nationella kulturpolitiska mål som riksdagen fastställde hösten 1996 (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129).

Utskottet instämmer till fullo i vad som anförs i motionen om vikten av att de människor som lever i Sverige skall ha möjlighet att vara delaktiga i kulturen och om kulturens möjlighet och förmåga att främja kommunikation och förståelse mellan människor. Kulturinstitutioner m.fl. bör spegla den mångkulturella verklighet som präglar dagens samhälle och medverka till att främlingsfientlighet och rasism motarbetas. Utskottet förutsätter självfallet att de nationella kulturpolitiska målen utgör grund för de statliga och de statligt stödda kulturinstitutionernas verksamhet utan att riksdagen nu – snart fyra år efter det att riksdagen antagit de nya kulturpolitiska målen – skall behöva göra ett särskilt uttalande därom till regeringen. De nationella kulturpolitiska målen har utvecklats i detaljerade verksamhetsmål i regeringens regleringsbrev till institutioner m.fl. Något sådant uttalande till regeringen, som begärs i motion Kr289 (c) yrkande 6, behövs inte. Yrkandet avstyrks.

3.3 Regional fördelning av statens stöd till kultur

Tidigare riksdagsbehandling

En av huvudfrågorna vid riksdagens beslut i mitten av 1970-talet om nya statliga satsningar inom kulturområdet gällde uppbyggnaden av kulturens infrastruktur i hela landet. Nya stödformer infördes för regionala och lokala kulturinstitutioner. Frågan om fördelningen av det statliga stödet till stadsområdena och till övriga delar av landet har sedan dess aktualiserats vid flera tillfällen. Diskussionen togs upp på nytt i samband med att Kulturutredningen år 1995 lade fram sitt betänkande (SOU 1995:84).

I anslutning till behandlingen av den kulturpolitiska propositionen 1996/97:3 fann utskottet att det var motiverat med en skyndsam utredning om fördelningen av kulturresurserna i landet. Den borde omfatta samtliga områden där staten ger stöd till kulturinstitutioner. Resultaten av utredningen borde läggas till grund för statsmakternas ställningstagande till principerna för fördelningen av resurser till den regionala och lokala kulturen. Riksdagen gav som sin mening regeringen till känna vad utskottet anfört (bet. 1996/97:KrU1 s. 64–65, rskr. 1996/97:129).

I budgetpropositionen för år 1998 redovisade regeringen resultaten av det dittillsvarande kartläggnings- och analysarbetet avseende budgetåret 1995/96 (prop. 1997/98:1 volym 9 utg.omr. 17, avsnitt 3.7). Denna kartläggning

begränsades till att avse de bidrag som betalats ut av Kulturrådet samt bidraget till Riksteatern.

I budgetpropositionen för år 1999 (prop. 1998/99:1 volym 9 utgiftsområde 17, avsnitt 3.4) redovisades inte endast resultaten av de regionala analyserna utan även den regionala fördelningen av landstingens och kommunernas insatser inom kulturområdet år 1996. Regeringen ansåg att det fortfarande inte gick att sammanfatta analyserna i form av en total fördelning av de statliga utgifterna per län.

Hösten 1999 betonade regeringen åter svårigheten i att analysera det regionala utfallet av verksamheten och att det därför också var svårt att kunna få en övergripande bild av den regionala fördelningen i landet (prop. 1999/2000:1, utg.omr. 17). Ytterligare utvecklingsarbete återstod innan resultaten av en regional analys kunde läggas till grund för förslag till åtgärder beträffande den regionala fördelningen av resurserna inom kulturområdet.

Utskottet delade regeringens åsikt att – trots att det skulle komma att dröja ytterligare en tid innan förslag till åtgärder kunde göras grundade på analyser av kartläggningsresultaten – insatser ändå fortlöpande borde göras för att bättre sprida de statliga kultursatsningarna i landet. Utskottet utgick från att regeringen i budgetpropositionen för år 2001 skulle presentera den analys av den regionala fördelningen av de statliga insatserna på kulturområdet som riksdagen begärde hösten 1996 och sin bedömning av vilka åtgärder som bör vidtas för en bättre regional spridning av insatserna. Även eventuella kvarvarande hinder för slutförandet av analysutvecklingen och av analysen skulle redovisas, liksom hur sådana eventuella hinder skulle kunna undanröjas.

Propositionen

I årets budgetproposition redovisar regeringen den regionala fördelningen av de statliga insatserna på kulturområdet år 1999 och sin analys och bedömning av de redovisade förhållandena (utgiftsområde 17, rubriken 4.6 Resultatbedömning, s. 50–55). Uppgifterna i propositionen grundar sig på Statens kulturråds i ordningen tredje rapport om den regionala fördelningen, vilken gjorts på regeringens uppdrag. Rapporten *Kulturen i ett regionalt perspektiv* (2000:3) ingår i Kulturrådets rapportserie *Kulturen i siffror*.

Regeringen konstaterar att statens insatser inom kulturområdet har en lokal, en regional, en nationell och en internationell inriktning. Myndigheterna och de centrala institutionerna inom kulturområdet har alla ett nationellt ansvar inom sina respektive områden. För flera av dessa är det endast en del av verksamheten som har regionalt mätbara inslag och det regionala inslaget varierar dessutom starkt i sina praktiska uttryck. Regeringen har därför valt att i sin analys dela in statens insatser i fyra kategorier.

Den första kategorin avser nationella verksamheter, där publiken och användarna oavsett hemort har samma tillgång till utbudet, men där lokaliseringsorten har vissa, t.ex. sysselsättningsmässiga fördelar. Dit hör litteraturutgivning, tidskriftsstöd, organisationsbidrag, centrala myndigheters verksamhet m.m. Regeringen bedömer att de flesta av dessa nationella verksam-

heter visserligen är belägna i Stockholms län men att verksamheten kommer hela landet till godo.

Den andra kategorin omfattar nationella verksamheter där publiken och användarna på lokaliseringsorten, i de flesta fall Stockholms län, har bättre tillgång till utbudet, dvs. till de centrala musei-, arkiv- och teaterinstitutionerna. Ett antal sådana institutioner har dock verksamhet i andra län, såsom Riksarkivet och landsarkiven, Språk- och folkminnesinstitutet samt vissa museer. De två nationalscenernas möjligheter att ha verksamheter utanför Stockholm begränsas av flera faktorer men görs ändå tillgängliga genom t.ex. radio och TV, samarbete med reseföretag och genom sommarspel när många gästar Stockholm. Regeringen bedömer att även verksamheterna inom denna andra kategori kommer hela landet till godo i skilda former.

Den tredje kategorin avser regionala och lokala verksamheter och uppgifter, t.ex. bidrag via Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet till regionala och lokala institutioner och verksamheter samt verksamheten inom Riksutställningar, Rikskonserter och Riksteatern. Regeringen bedömer att dessa regionalt fördelningsbara verksamheter har en relativt god spridning. Att Konstnärdsnämndens bidragsgivning är starkt koncentrerad till storstadslänen har sin förklaring i konstnärsgruppens koncentration till storstäderna. Regeringen noterar att även Riksteatern och Rikskonserter har en relativt stor verksamhet i Stockholms län.

Den fjärde kategorin, nämligen internationell verksamhet, ingår inte i den regionala analysen.

Regeringens slutsats är att en god regional spridning fortsatt är en viktig del av målen för en nationell kulturpolitik och en viktig utgångspunkt för den långsiktiga kulturpolitiken. Insatser bör därför fortlöpande göras för att bättre sprida de statliga kultursatsningarna i landet; t.ex. bör Riksteaterns publiktal utanför Stockholm ökas ytterligare. Även Operan, Dramaten och Rikskonserter bör nå fler utanför Stockholmsområdet, liksom det är viktigt att Riksutställningars verksamhet kommer hela landet till godo.

Regeringen anser att årets regionala analys inte bör föranleda några förändringar i principerna för fördelningen av statsbidragen till regional och lokal kultur. Fortsatta satsningar på uppbyggnaden av den regionala infrastrukturen inom kulturområdet bör dock göras. Förslag av detta slag återfinns under flera anslag i årets budgetproposition.

Utskottets bedömning

Utskottet anser att det är värdefullt att utvecklingsarbetet med redovisning och analys av den regionala fördelningen av de statliga insatserna på kulturområdet resulterat i att det nu finns en början på en serie rapporter, redovisningar och analyser från myndigheter och institutioner som kan läggas till grund för regeringens redovisning till riksdagen.

Värdet av en årlig redovisning och analys av den regionala fördelningen av statens insatser inom kulturområdet ökar när det blir möjligt att följa utvecklingen under en längre period. Då kan också mera djupgående slutsatser göras om utvecklingstendenser. En utvecklad redovisning underlättar också bedömningen av om vissa områden inom kultursektorn eller delar av landet får

jämförelsevis knappa resurser och ger också bättre förutsättningar för att bedöma behovet av åtgärder. Jämförelser bör också kunna göras över tiden av hur statens, landstingskommunernas och kommunernas insatser utvecklas. Ytterligare en faktor som bör kunna vägas in i sådana jämförelser är förhållandena i länen där försök pågår med regional fördelning av vissa statliga bidrag.

Förutsättningen för att kunna göra en helhetsbedömning är att det i kommande års analyser av den regionala fördelningen av bidrag till kulturen även vägs in bidrag från andra statliga sektorer och från EU.

Utskottet anser att det är angeläget att regeringen, såsom förutskickas i propositionen, i regleringsbrev m.m. för myndigheter, institutioner m.fl. preciserar och tydliggör vikten av en god regional balans. Utskottet kommer att – i likhet med regeringen – noga följa utvecklingen.

Utskottet tar i det följande under respektive anslag ställning till regeringens olika förslag i årets budgetproposition om beräkning av medel som påverkar den regionala fördelningen av de statliga insatserna.

3.4 Hyreskostnader för vissa kulturinstitutioner

Utredningar

En särskild utredare fick i mars 1996 i uppdrag att göra en *utvärdering av ombildningen av Byggnadsstyrelsen*, m.m. (Utredningen omtalas även som den ”Franzénska utredningen” efter utredningsmannens namn.) Utredningen skulle bl.a. undersöka konsekvenserna av ombildningen, belysa om syftena uppnåtts, peka på eventuella brister och lämna förslag till förändringar (dir. 1996:21).

Utredningen avgav delbetänkandet *Statens ändamålsfastigheter, principer för förvaltning och hyressättning* (SOU 1996:187), slutbetänkandet *Lokalförsörjning och fastighetsägande, en utvärdering av statens fastighetsorganisation* (SOU 1997:96) samt – efter tilläggsdirektiv (dir. 1997:88) – betänkandet *Försvarets fastigheter, former för en kostnadseffektiv och verksamhetsinriktad förvaltning* (SOU 1997:144).

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) är en kommitté under Finansdepartementet. Den har under ett par år arbetat med ett projekt avseende *Statens fastighetsverks hyressättning av ändamålslokaler på kulturområdet*. Ett utkast till en rapport, benämnd *Leka marknad*, ett arbetspapper till en ESO-rapport om kulturens hyror, av Lena Svanberg, offentliggjordes i september 2000, bl.a. på Statens kulturråds hemsida.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 1998 avlämnade regeringen proposition 1997/98:137 *Förvaltning av statens fastigheter och statliga myndigheters lokalförsörjning*, m.m.

Kulturutskottet yttrade sig över propositionens avsnitt 5 och 6 rörande Statens ägande av ändamålsfastigheter och hyressättning i ändamålslokaler respektive Styrningen av den statliga lokalförsörjningen samt över de motioner som berörde de aktuella avsnitten (yttr. 1997/98:KrU3y).

Utskottet delar regeringens uppfattning att gränsen mellan vad som kan betecknas som en ändamålsfastighet och en kommersiell fastighet ofta är mycket svår att dra. Utskottet anser att en gränsdragning likväl måste göras för att fastighetsägare och hyresgäst skall veta vilken hyressättningsprincip de har att utgå från.

Utskottet vill här – i likhet med vad som görs i propositionen och motionerna – understryka vikten av att det förs en öppen och aktiv dialog mellan hyresvärd och hyresgäst.

För vissa statliga hyresgäster inom kulturområdet, framför allt för dem som bedriver central musei- och teaterverksamhet, utgör lokalhyran en mycket stor del av verksamhetens totala kostnader. Situationen är också ofta den att dessa hyresgäster har få, om ens några, alternativ till de nuvarande lokalerna och därför är bundna vid staten som hyresvärd. Dessa speciella omständigheter bör, enligt utskottet, föranleda att statens målsättning i fråga om fastigheter av denna karaktär bör vara att stödja den institution som brukar lokalerna i sin verksamhet. Ett självklart mål bör vara att optimera kundnyttan, dvs. att till en given hyresnivå erbjuda maximal nytta i form av t.ex. funktionella lokaler, hög standard och god service.

För denna typ av ändamålsfastigheter är det, enligt utskottets mening och som framhållits i en av motionerna, inte meningsfullt att tala om en marknad eller en marknadslik hyra.

För att det tydligt skall framgå hur hyran räknas fram anser utskottet, i likhet med vad som föreslås av utredningen och i motionerna, att hyran skall utformas som en komponenthyra, dvs. att kapitalkostnader samt kostnader för drift och underhåll skils åt och klart redovisas för hyresgästen.

Vidare bör, såsom utredningen föreslår, en separat klausul tas in i kontraktet där det anges dels att fastighetsägaren inte har rätt att ta ut mer än marknadsmissig ersättning för drift och underhåll, dels att hyresgästen skall ha full insyn i upphandlingsprocesser och liknande.

Hur den del av hyran som utgör kapitalkostnad skall betalas, dvs. enligt en nominell modell, där hyran initialt är hög och minskar över tiden, eller enligt en balanshyresmodell, där hyran ligger på en konstant nivå, eller enligt någon annan modell, bör enligt utskottets mening parterna ha möjlighet att förhandla fritt om.

För vissa ändamålsfastigheter inom kulturområdet finns ofta särskilda skäl till att staten beslutat att äga dessa fastigheter. Ett sådant skäl kan vara att byggnaden är symbol för den primära verksamhet som bedrivs där. Ett annat skäl kan vara byggnadens kulturhistoriska värde. Någon alternativ användning av lokalerna är då inte aktuell. Detta bör enligt utskottets mening beaktas, inte minst då frågan om tillgodoseende av ett avkastningskrav, som är en del av kapitalkostnaden, skall bedömas.

Dessutom anser utskottet att fastighetsägaren inte bör ta betalt för den risk som är förknippad med verksamhetens framtid om situationen är den att hyresgästen i praktiken saknar alternativ till lokal. Därigenom kan kapitalkostnaden minska.

I den öppna och aktiva dialogen mellan fastighetsägare och hyresgäst som förordas i propositionen bör även redovisas kapitalkostnadens olika delar. Detta bör göras för att undanröja en del av de oklarheter som kan ha varit orsak till de problem som uppstått inom kultursektorn sedan lokalförsörjningsreformen genomfördes.

Beträffande myndigheters effektivitet i lokalförsörjningen vill utskottet i likhet med vad som anförts i en motion framhålla vikten av att effektiviteten i förvaltningen av statliga ändamålsfastigheter ses ur både hyresgästs- och hyresvärdsperspektiv. Detta bör tydligt framgå i den modell för redovisning av effektiviteten som regeringen avser att utarbeta.

I utredningen föreslås att frågor om ersättning för drift- och underhållskostnader och frågor om villkor för ombyggnader och kompletteringar, om tvist uppkommer, skall hänskjutas till en skiljenämnd. Regeringen har i propositionen inte tagit ställning till om tvister bör avgöras av skiljenämnd eller på annat sätt. Utskottet förutsätter att denna fråga blir löst i regeringens fortsatta beredningsarbete.

Det är utskottets bestämda uppfattning att de hittillsvarande svårigheterna och oklarheterna när det gäller hyresfrågor inom kulturområdet måste avhjälpas genom tydliga ägardirektiv och spelregler att läggas till grund för det fortsatta samspelet mellan parterna. Finansutskottet bör vid sin behandling av propositionen i dess helhet föra fram de synpunkter som kulturutskottet här anført med anledning av propositionen och motionerna i de delar som rör kulturområdet.

I sitt betänkande 1997/98:FiU25 över propositionen föreslog finansutskottet – efter påpekanden i yttranden från justitieutskottet, kulturutskottet och utbildningsutskottet – riksdagen att göra ett tillkännagivande till regeringen rörande utformningen av direktiven för ändamålsfastigheter. Finansutskottet anförde bl.a. följande.

De problem som i vissa fall har uppstått mellan hyresvärd och hyresgäst för ändamålslokaler har, enligt utskottets bedömning, sin grund i att det vid fastighetsreformens genomförande inte analyserades vilka särdrag som gäller för ändamålsfastigheter. En gemensam utgångspunkt för såväl utredningens som regeringens bedömningar är att de problem som uppstått mellan hyresvärd och hyresgäst för ändamålsfastigheter har sin grund i avsaknaden av tydliga ägardirektiv och klara spelregler för samspelet mellan parterna. Det har uppstått osäkerhet om och skilda tolkningar av på vilka principiella grunder denna samverkan skall vila. Detta har i sin tur till stor del orsakat de svårigheter i hyresförhandlingar m.m. som förevarit.

Finansutskottet noterar att det i propositionen tas fasta på att direktiv för ändamålsfastigheter bör ha sin grund i optimal kundnytta och kostnadseffektivitet för att styra verksamheterna i den riktning som regeringen anser överensstämmer med ändamålsfastigheternas särdrag. Såsom har påpekats i flera motioner och i alla tre yttrandena är en fastighetsrörelse av ändamålskaraktär starkt förbunden med den verksamhet som bedrivs i fastigheten. Uppdraget till en sådan verksamhet bör enligt utskottets mening utgå ifrån att tillgodose en primärverksamhets behov av ändamålslokaler och optimera brukarens nytta av de resurser som läggs på lokalanskaffning. Samtidigt måste krav ställas att verksamheterna skall bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt.

Direktiv med utgångspunkt från ovanstående resonemang anser utskottet ha en hög grad av överensstämmelse med utredningens förslag. I begreppet kundnytta bör enligt utskottets uppfattning inrymmas vad utredningen bl.a. föreslår om hyresgästens och hyresvärdens gemensamt upprättade förvalt-

ningsplaner för de olika objekten, att hyresvärden över tiden inte kan ta ut mer än marknadsmässig ersättning för underhåll, service m.m. som värden utför, att neddragning av underhåll av fastigheterna ej sker för att frigöra medel för hyresgästen så att fastigheternas långsiktiga användning hotas, att möjlighet skapas att särskilja drift- och underhållskostnaden i hyressättningen m.m. En grundläggande förutsättning för att uppnå maximal nytta för brukaren är enligt utskottets bestämda uppfattning att denne känner att det råder god insyn i förvaltningen. En naturlig följd härav är att krav därmed ställs på stor öppenhet i den meningen att de olika hyresdelarna öppet redovisas, både de delar som avser drift och underhåll och de olika komponenter som ingår i kapitalkostnader.

När kostnadseffektiviteten bedöms måste enligt utskottets mening beaktas dels statens kostnad för det kapital som tillförts fastigheterna, dels inflations- och ränterisk och dels att drift- och underhållsinsatser sker effektivt. En väsentlig del av hyran utgörs av kapitalkostnaden, dvs. avskrivningar och räntekravet på bundet kapital.

Sammantaget delar finansutskottet regeringens uppfattning att det inte är önskvärt att genomföra utredningens förslag till modell för hyressättning. Propositionen innebär som utskottet ser det ett förtydligande i synsättet på ägande av och hyressättning i ändamålslokaler jämfört med riksdagens beslut från 1992. Utskottet anser dock att riksdagen som sin mening bör ge regeringen till känna vad utskottet ovan anført om att direktiven till aktuella verk och bolag för ändamålsfastigheter bör utformas så att de går ut på att fastighetsverksamheten är ett stöd till den verksamhet som bedrivs i lokalerna.

Riksdagen beslöt i enlighet med finansutskottets förslag i denna fråga (rskr. 1997/98:252).

I betänkande 1997/98:FiU25 behandlades några motioner vari föreslogs ett sänkt avkastningskrav på ändamålsfastigheter. Finansutskottet avstyrkte motionerna med bl.a. följande motivering.

Finansutskottet har under beredningen inhämtat följande upplysningar. Statens fastighetsverk har i dagsläget ett avkastningskrav på 2,8 %. Detta avkastningskrav är uppbyggt från de olika verksamhetsgrenarnas avkastningskrav där inrikes hyresfastigheter åläggs 8 %, utrikes hyresfastigheter 5 %, mark 2 % och bidragsfastigheter 0 %. I och med att det statliga avkastningskravet är vägt till 2,8 % med utgångspunkt från de olika verksamhetsgrenarnas andel kapital och avkastning bär respektive gren sin ålagda kapitalkostnad.

Utskottet vill erinra om att en av riktlinjerna inför reformen 1991/92 var att skapa en mer rättvisande bild av lokalkostnaderna i statsbudgeten. Även i det fall fastigheten är helt avskriven finns det en kapitalkostnad, nämligen om fastighetsägaren har en möjlighet att utnyttja byggnaden för annat ändamål. Statens fastighetsverk beslutar i dialog med hyresgästen ett återanskaffningsvärde som grund för kapitalkostnaden. Därigenom fås en hyra som indikerar vad den statliga verksamheten kostar.

Väl att märka justerades myndigheternas anslag inför systemomläggningen för att förändrade lokalkostnader inte skulle påverka verksamhetens förutsättningar. Skulle man sänka avkastningskravet och därmed sänka hyran är det därför rimligt att minska myndigheternas anslag med ett belopp motsvarande denna hyressänkning. Manövern att sänka avkastningskravet leder

nämligen inte till att kapitalkostnaden minskar. Från statens synvinkel skulle ett ändrat avkastningskrav leda till lägre inkomster från Statens fastighetsverk, vilket i sin tur skulle leda till ökat upplåningsbehov och därmed förbundna räntekostnader. Slutsatsen av detta är att, om det finns önskemål om att öka de statliga medlen till kulturinstitutionernas verksamhet, det är naturligare att öka deras anslag i den årliga budgetberedningen än att subventionera deras hyreskostnader genom ett sänkt avkastningskrav på Statens fastighetsverk.

Finansutskottet vill emellertid inte utesluta att beslut om värderingar av vissa ändamålsfastigheter skulle behöva omprövas. Utskottet utgår därför från att regeringen i dialog med berörda myndigheter vidtar nödvändiga åtgärder för att i vissa fall skapa en mer rättvisande bild av lokalkostnaderna i statsbudgeten i enlighet med riksdagens tidigare beslut om riktlinjer för den statliga fastighetsförvaltningen och lokalförsörjningen.

Utskottet vill vidare peka på att när hyresgästen har begränsade alternativ och därmed är beroende av en statlig hyresvärd är det naturligt att utgångspunkten för hyressättningen är självkostnad. I regeringens förslag är det upp till parterna att förhandla om riskfördelningen i varje enskild situation. Det är utifrån marknadsmässiga utgångspunkter uppenbart att ju högre grad av specialanpassning i investeringarna, desto naturligare är det att hyresgästen betalar investeringen under kontraktperioden. Den överföring av verksamhetsrisken på hyresgästen som detta medför innebär att fastighetsägarens kostnadsrisk bör minska.

I sitt ovan angivna yttrande till finansutskottet framhöll kulturutskottet vidare bl.a. värdet av en redovisning av hyreskostnadernas andel av institutionernas anslag. Finansutskottet föreslog inte någon riksdagens åtgärd i frågan men anförde i sitt betänkande 1997/98:FiU25 (s. 19) att det föreföll naturligt att – när riksdagen finner det särskilt påkallat – begära en särskild redovisning av myndigheternas lokalförsörjning på t.ex. ett verksamhetsområde. Det kunde enligt finansutskottets mening kanske vara särskilt angeläget på politikområden med många ändamålslokaler och där hyreskostnaderna utgör en hög andel av anslagen.

Våren 1999 gjorde riksdagen på kulturutskottets förslag ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen i kommande budgetpropositioner borde ange hur stor del av föregående års bidrag till olika kulturinstitutioner som använts till att betala hyreskostnader (bet. 1998/99:KrU6, rskr. 1998/99:188). Syftet var att få klarlagt hur stor del av bidragen som är avsatt till den faktiska verksamheten vid institutionerna respektive till hyreskostnader.

Den första redovisningen av kulturinstitutioners hyreskostnader gjordes i budgetpropositionen för år 2000 (prop. 1999/2000:1 utgiftsområde 17). Utskottet anförde att det för tydlighets skull vore önskvärt om det av kommande års redovisningar även kunde framgå vilka institutioner som har lokaler i s.k. ändamålsfastigheter och dessa lokalers andel av institutionernas hyreskostnader (bet. 1999/2000:KrU1 s. 24–25).

Kulturutskottet beslöt våren 2000 att föreslå Riksdagens revisorer att granska Statens fastighetsverks hyressättning inom kulturområdet (KrU prot. 1999/2000:26). I en sådan granskning borde enligt utskottets förslag frågor tas upp om bl.a. Statens fastighetsverks principer för hyressättningen och dess rätt att ställa avkastningskrav när det gäller ändamålsfastigheter. Jämförelser bör göras med andra hyresvärdars hyressättning när det gäller lokaler av motsvarande slag. Vidare borde frågan om vilka komponenter som ingår i hyran (kapitalkostnad, drift, underhåll, specialinstallationer som hyresvärden installerar m.m.) belysas och hur de har utvecklats. Det borde också klargöras vilka principer som gäller och hur mycket Fastighetsverkets hyresgäster får "behålla" av de statliga anslagen när t.ex. hyran förhandlats ned, när hyresgästerna minskat sitt lokalbehov eller när del av deras lokaler hyrs ut till andra.

Riksdagens revisorer har i Granskningsplan för hösten 2000 och våren 2001 beslutat att göra en förstudie, Kulturinstitutionernas hyror. Förstudien beräknas vara avslutad i slutet av november 2000.

Propositionen

I årets budgetproposition har regeringen redovisat vissa kulturinstitutioners hyreskostnader i det inledande avsnittet av kulturpolitikområdet under rubriken 4.6 Resultatbedömning (s. 55–56). Redovisningen belyser att hyreskostnadernas andel varierar mellan institutionerna, från 8,9 % (Riksteatern) till 53,0 % (Tekniska museet och, enligt uppskattning, Moderna museet). Regeringen anför att hyreskostnaden är av stor betydelse för kulturinstitutionerna då de för vissa av institutionerna utgör en betydande del av tilldelat anslag. När det gäller förvaltningen av s.k. ändamålsfastigheter påminner regeringen om att särskilda hänsyn skall tas enligt riksdagens beslut 1997/98 (prop. 1997/98:137, bet. 1997/98:FiU25, rskr. 1997/98:252). Någon redovisning av ändamålsfastigheternas andel av institutionernas hyreskostnader har inte gjorts.

Regeringen framhåller i propositionen (s. 26) att en framgångsrik och långsiktig kulturpolitik bygger på en infrastruktur av väl fungerande kulturinstitutioner. I 2000 års ekonomiska vårproposition uppmärksammades att kulturinstitutionernas ekonomiska läge är bekymmersamt och att den ekonomiska basen allmänt sett behöver stärkas. För vissa statliga myndigheter och bolag – däribland många kulturinstitutioner – utgör hyreskostnaden en betydande del av tilldelat anslag, vilket dessa uppmärksammat som en orsak till ekonomiska problem. Med anledning av detta skall Regeringskansliet skyndsamt se över frågan om lokalförsörjning för statliga myndigheter och vissa bolag.

Regeringen redovisar även att hyres- och lokalfrågor skall beaktas i en fortsatt analys av de centrala museerna (s. 36).

Under den allmänna motionstiden år 2000 har ett antal motioner väckts som berör hyreskostnader, Statens fastighetsverks avkastningskrav m.m.

Fem motionsyrkanden – som huvudsakligen rör former för viss statlig fastighetsförvaltning, statens intäkter genom avkastningskrav på statligt ägda fastigheter m.m. – har remitterats till finansutskottet, nämligen Fi501 (m), Fi504 (m), Kr289 (c) yrkande 13, Kr345 (kd) yrkande 5 och Kr346 (fp) yrkande 32.

Fyra motionsyrkanden, nämligen Kr264 (s), Kr291 (m) yrkande 12, Kr292 (v) yrkande 3 och Kr701 (mp) yrkande 2, har remitterats till kulturutskottet.

I motion Kr291 (m) yrkande 12 hemställs att riksdagen skall tillkännage för regeringen att den utredning om kulturinstitutionernas hyreskostnader som aviseras i propositionen måste arbeta skyndsamt och avge sin redovisning med det snaraste.

I motion Kr701 (mp) yrkande 2 begärs att behandlingen av frågan om kulturändamålsfastigheternas hyror och avkastningskrav skall gå före i den kommande utredningen.

Enligt motion Kr292 (v) yrkande 3 bör riksdagen begära att en parlamentarisk utredning skall tillsättas för att se över hyrorna för kulturens ändamålsfastigheter. Utredningsarbetet bör bl.a. ha som mål att, i den mån institutioners hyreskostnader minskar, överskjutande medel skall återföras till kultursektorn.

En särskild institutions hyreskostnader tas upp i motion Kr264 (s). Motionärerna anser att inte någon del av Vadstena slotts slottsbyggnad skall hyras ut till arkivverksamhet. De delar av slottsbyggnaden som nu används för arkivändamål skall i stället bli tillgängliga för alla. För att uppnå detta bör några intäktskrav inte gälla för slottsbyggnaden. Yrkandet gäller inte de på senare tid återuppförda slottsvallarna m.m.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser liksom regeringen allvarligt på den ekonomiska situationen för vissa centrala kulturinstitutioner. Frågan om den bekymmersamma ekonomiska situationen i stort och behovet av förstärkningar av institutionernas ekonomiska bas behandlar utskottet under respektive anslag i det följande i detta betänkande.

Som anförs i propositionen och i de motioner som remitterats efter årets allmänna motionstid till finansutskottet respektive till kulturutskottet utgör hyreskostnaden en betydande andel av många institutioners anslag. Detta har institutionerna uppmärksammat som en av orsakerna till deras ekonomiska problem. Den av riksdagen begärda redovisningen i propositionen av hyreskostnadernas andel av institutionernas statsbidrag visar en avsevärd variation mellan institutionerna.

Utskottet ansåg våren 2000 att det av de dittills gjorda utredningarna om statens fastigheter, eller av de i budgetpropositionen för år 2000 redovisade hyreskostnaderna för kulturinstitutioner, inte gick att få en aktuell överblick

över kulturinstitutionernas lokalförhållanden. Som redovisats i det föregående beslutet utskottet därför att föreslå Riksdagens revisorer att granska Statens fastighetsverks hyressättning inom kulturområdet (KrU prot. 1999/2000:26), när det bl.a. gäller principer för hyressättningen, avkastningskrav på ändamålsfastigheter, andra hyresvärdars hyressättning för lokaler av motsvarande slag samt vilka komponenter som ingår i hyran (kapitalkostnad, drift, underhåll, specialinstallationer som hyresvärden gör m.m.). Den föreslagna granskningen borde också klargöra vilka principer som gäller och hur mycket Fastighetsverkets hyresgäster får ”behålla” av de statliga anslagen om hyran gått ned eller när lokalytan gått ned. För närvarande pågår en förstudie av dessa frågor hos Riksdagens revisorer.

Utskottet finner det mycket värdefullt att även regeringen avser att göra en översyn av frågan om lokalförsörjning för statliga myndigheter och bolag, däribland inom kulturområdet. Utskottet finner det också mycket angeläget att denna översyn prioriteras. Eftersom problemen inom kulturområdet påtalats under en följd av år och med tanke på att kulturinstitutionerna har ett erkänt bekymmersamt ekonomiskt läge utgår utskottet från att regeringen utan dröjsmål påbörjar översynen inom kultursektorn.

Mot bakgrund av att regeringen nu tagit ett initiativ till en översyn av frågan om lokalförsörjningen anser utskottet att det inte är nödvändigt att riksdagen gör ett uttalande i frågan, varför motionerna Kr291 (m) yrkande 12, Kr292 (v) yrkande 3 och Kr701 (mp) yrkande 2 avstyrks.

Utskottet kommer att följa frågorna om kulturinstitutionernas lokaler med stort intresse och kommer till att börja med att informera sig om resultaten av Riksdagens revisorers förstudie. Utskottet förutsätter att regeringen under våren 2001 redovisar för riksdagen hur översynen inom Regeringskansliet av lokalfrågorna fortskrider.

Utskottet anser att det inte bör ankomma på riksdagen att besluta om användningen av eller hyressättningen för vissa utrymmen inom Vadstena slott. Utskottet, som vid föregående riksmöte avstyrkte ett motionsyrkande om användningen av slottsbyggnaden (bet. 1999/2000:KrU13 s. 24), föreslår att riksdagen avslår motion Kr264 (s).

3.5 Allmän kulturverksamhet (28:1–28:4)

3.5.1 Statens kulturråd (28:1)

Inledning

Statens kulturråd är central förvaltningsmyndighet inom kulturområdet. Rådet skall följa utvecklingen och ge ett samlat underlag för den statliga kulturpolitiken samt bistå regeringen med genomförandet av denna. I den uppgiften ligger en skyldighet att verka för samordning och effektivitet i de statliga åtgärderna på kulturområdet.

Regeringen påpekar, i det inledande avsnittet av kulturpolitikområdet att den treåriga försöksverksamheten Forum för världskultur kommer att vara till ända i och med utgången av år 2000 (s. 31, 38). Regeringen konstaterar att det är regeringens uppgift att besluta om närmare riktlinjer för verksamheten, bl.a. med utgångspunkt i det slutbetänkande som kommer att lämnas vid utgången av år 2000. Kulturrådet föreslås få ett utökat ansvar för insatser inom det mångkulturella området och föreslås därför få en anslagsförstärkning med 1,5 miljoner kronor. I övrigt föreslås inga förändringar av inriktningen av rådets arbete, och anslaget föreslås uppgå till 37 503 000 kronor.

Motionerna

I motion Kr291 (m) yrkande 1 föreslås en minskning av *anslaget* med 19 miljoner kronor. Motionärerna anser att Kulturrådet har en alltför dominerande ställning, som medför att kulturens vitalitet riskeras.

I motionerna Kr346 (fp) yrkandena 5, 26 och 36 i denna del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del föreslås en minskning av anslaget med 7 miljoner kronor. Minskningen avser en indragning av 2 miljoner kronor avseende Kulturnät Sverige, som inte bör finansieras med offentliga medel, och en besparing med 5 miljoner kronor motiverad av att Kulturrådets verksamhet bör få en mindre omfattning eftersom fördelningen av statsbidrag till regionala institutioner på försök lagts ut på tre regionala självstyrelseorgan.

I motion Kr289 (c) yrkande 14 föreslås att riksdag och regering tar ett övergripande ansvar för att säkra en positiv utveckling för den verksamhet som *Forum för världskultur* bedriver. Motionärerna anser att en avveckling av Forum för världskultur och överföring till Kulturrådet av medel och ansvar för insatser för mångkulturell verksamhet skulle kunna motverka det långsiktiga syftet med verksamheten. Det skulle kunna medföra att det världskulturella perspektivet hos myndigheter och institutioner inte får den nödvändiga uppmärksamheten.

I motion Kr293 (v) yrkande 2 föreslås att förslagen i Forum för världskulturs delbetänkande (SOU 2000:15) skall tas upp till förnyad prövning av regeringen. Motionärerna anser att det är för tidigt att redan år 2001 inlemma verksamheten i Kulturrådet och anser att det behövs ytterligare en tids försöksverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat frågan om Kulturrådets ställning, uppdrag och *anslag*, senast hösten 1999 i betänkande 1997/98:KrU1 (s. 26). Utskottet vidhåller – liksom föregående år – den uppfattning som redovisades i betänkande 1997/98:KrU1 (s. 65–66), nämligen att det behövs en central myndighet på kulturområdet. Denna centrala myndighet har vid sidan av bidragsfördelningsuppgiften även ett omfattande ansvar för bl.a. uppföljning och utvärdering. Utskottet gör – liksom föregående år (bet. 1999/2000:KrU1 s. 26) – den bedömningen att Kulturnät Sve-

rige bör drivas med hjälp av offentliga medel. Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda motionerna Kr291 (m) yrkande 1, Kr346 (fp) yrkandena 5, 26 och 36 i denna del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del. Riksdagen bör anvisa medel i enlighet med regeringens förslag.

När det gäller frågan om verksamheten vid *Forum för världskultur*, som tas upp i motionerna Kr289 (c) och Kr293 (v), vill utskottet redovisa följande.

Kommittén för Forum för världskultur tillsattes våren 1998 med uppgift att åren 1998 och 1999 bedriva en initiativtagande och samordnande försöksverksamhet benämnd Forum för världskultur (dir. 1998:14). Syftet med verksamheten är att lyfta fram andra länders kultur i det svenska kulturlivet. I propositionen (s. 38) beskrivs verksamheten som initiativtagande och stödjande samt inriktad på att stimulera det svenska kulturlivet till att uppmärksamma och ta till sig kulturyttringar som tillförs vårt samhälle genom invandring.

Kommittén har den 1 mars 2000 avlämnat en delrapport, Forum för världskultur (SOU 2000:15). I denna delrapport har kommittén bl.a. anförat att målet skall vara att de världskulturella perspektiven skall finnas med som en medveten och självklar del i alla kulturinstitutioners planering av sin verksamhet. Frågor om de världskulturella perspektivens utveckling inom svenskt kulturliv bör därför på sikt inlemmas som en del i Kulturrådets uppdrag. Utvecklings- och erfarenhetsarbetet bör dock drivas vidare i fristående form under ytterligare omkring tre år. Det behövs en självständig aktör för att driva på utvecklingen under denna tid, anføres det i utredningsbetänkandet.

En slutrapport skall enligt tilläggsdirektiven (dir. 1999:55) avlämnas den 31 december 2001.

Verksamheten med Forum för världskultur har bekostats enligt ett avtal mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting. I propositionen (s. 31) redovisar regeringen att Stockholms stad och Stockholms läns landsting inte är beredda till fortsatta långsiktiga åtaganden. Mot denna bakgrund kan verksamheten inte drivas i en självständig organisatorisk form efter år 2000. Det är mot denna bakgrund som regeringen föreslår överföring av medel och ansvar till Kulturrådet fr.o.m. år 2001 för initiativtagande insatser inom det mångkulturella området.

Utskottet kan instämma i motionärernas och kommitténs uppfattning att verksamheten i självständig form kunde ha behövt drivas en längre tid än drygt två år för att få ett nödvändigt genomslag hos kulturmyndigheter och kulturinstitutioner för ett mångkulturellt perspektiv. Det är dock utskottets uppfattning att, i den situation som uppstått, den föreslagna överföringen av ansvaret till Kulturrådet bör innebära att utvecklingen, trots bortfallet av stadens och landstingets bidrag, ändå kan drivas vidare i viss omfattning. Utskottet utgår självfallet från att regeringen kommer att samlat överväga de förslag kommittén har avlämnat i delbetänkandet (SOU 2000:15) och de förslag som den kommer att avlämna i sitt slutbetänkande vid slutet av året. Utskottet anser att det är av stor vikt att utvecklingen på olika sätt drivs på, när det gäller att inom kulturlivet ta till vara influenser från andra kulturer. Som anføres i motionerna är det viktigt att öka den kulturella mångfalden genom att stimulera samverkan mellan kulturgrupper, föreningar och kultur-

institutioner och genom att få ett genomslag av det mångkulturella perspektivet som en naturlig del i institutioners och myndigheters verksamhet. En sådan utveckling skulle också kunna bidra till konstnärlig utveckling och stärkt integrationsarbete.

Enligt utskottets mening bör riksdagen inte göra något uttalande som föregriper regeringens kommande beredningsarbete avseende kommitténs betänkanden. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna Kr289 (c) yrkande 14 och Kr293 (v) yrkande 2.

3.5.2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (28:2)

Inledning

Under detta anslag beräknas medel till en rad skilda ändamål inom kulturområdet. Regeringen anför att det bör ankomma på den att fördela anslaget på anslagsposter. Medel beräknas bl.a. till Statens kulturråds disposition för tillfälliga insatser av utvecklingskaraktär eller som på annat sätt är kulturpolitiskt angelägna. Vidare beräknas medel till centrala amatörorganisationer, centrubildningar, lokalhållande organisationer för kulturverksamhet, organisationer med mångkulturell inriktning samt bidrag till internationellt kulturutbyte och samarbete. Inom anslaget beräknas också medel för kulturinsatser i arbetslivet, bidrag till länsbildningsförbund m.fl. för kultur- och föreläsningverksamhet, till länskonstnärer, till samisk kultur samt till Svenska institutet. Svenska statens bidrag till svenskhemmet Voksenåsen i Norge och Hanaholmens kulturcentrum för Sverige och Finland ingår i de ändamål för vilka medel beräknas under anslaget.

Propositionen

I inledningen till politikområdet lämnar regeringen samlade redovisningar och resultatbedömningar för olika delar av kulturområdet. Eftersom anslaget omfattar de flesta av kulturpolitikens områden återfinns redovisningar för och resultatbedömningar av verksamheter som bekostas under anslaget på skilda ställen i inledningsavsnittet (s. 24, 25, 27, 28, 31, 38 och 50). Regeringen bedömer att Statens kulturråds bidragsgivning till kulturverksamhet på regional och lokal nivå och inom organisationslivet har haft en positiv inverkan på kulturlivets utveckling och att den bidrar till att uppfylla flertalet av målen för en nationell kulturpolitik. Viktiga kulturprojekt har genomförts med hjälp av statliga bidrag och betydelsefull kulturverksamhet utanför kulturinstitutionerna har kunnat fortleva i betydande utsträckning. Även de statliga insatserna för att främja samisk kultur samt för att stärka det internationella kulturutbytet har haft positiv effekt på utvecklingen.

Under anslaget anför regeringen att bidragsgivningen och medelsförbrukningen skett i enlighet med fastställd inriktning.

Regeringen redovisar vissa förändrade grunder för beräkningen av anslaget. Från utgiftsområde 14 överförs 25 miljoner kronor avseende permanentning av försöksverksamheten med centrubildningarnas arbetsförmedlande

verksamhet och med en tredje anställningsform inom teatern (Teateralliansen AB). Vidare ökas medlen för handlingsprogrammet för ökad tillgänglighet till kulturlivet för handikappade med 7,5 miljoner kronor. För försöksverksamhet med stöd till arrangerande konstföreningar beräknas 1 miljon kronor och för ett treårigt försök med länsteaterverksamhet i Södermanlands län beräknas 1,5 miljoner kronor. Medlen till internationellt kulturutbyte ökas med 3 miljoner kronor, varav 0,5 avser Barents litteraturcentrum i Överkalix och 2,5 ett tillfälligt stöd till Teatro Avenida i Maputo som samarbetar med Backa Teater i Göteborg. Slutligen har sammanlagt 78 miljoner kronor för pensionspremier vid offentligstödda teater-, dans- och musikinstitutioner av tekniska skäl beräknats under detta anslag.

Sammanlagt föreslår regeringen att 224 463 000 kronor skall anvisas under anslaget.

Motionerna

Enligt motion Kr291 (m) bör flera av de uppgifter som bekostas med medel från anslaget inte vara statliga uppgifter. Det som inte efterfrågas eller får lokalt stöd skall inte alltid kunna räkna med att överleva genom statliga bidrag, som sedan övergår till att bli årliga anslag. Statens ansvarsområde bör närmare definieras och klart avgränsas. De medel som disponeras av Kulturrådet bör minskas och den föreslagna permanentningen av bidraget till en tredje anställningsform inom teatern (Teateralliansen AB) bör inte genomföras. Sammanlagt bör anslaget minskas med 100 miljoner kronor (yrkande 2).

En ökning av anslaget med 15 miljoner kronor föreslås i motion Kr254 (c, fp) för en planerad ny struktur av den regionala musikteatern i Västra Götalands län, där Göteborgsoperan, länsteatern i Skaraborg och Musik i Väst avses samverka. Motionärerna anser att staten bör ta sin del av ansvaret för konsolidering och utveckling av denna musikteaterverksamhet sedan regionen beslutat att göra en kraftfull satsning år 2001. Ökningen av anslaget bör för år 2001 kunna finansieras genom indragning av anslagssparande inom utgiftsområde 17.

I motion Kr300 (s) yrkas att riksdagen skall tillkännage för regeringen att bidraget till Immigrantinstitutet i Borås bör öka. Motionärerna redovisar att institutet – förutom ett mindre bidrag från Borås kommun – är helt beroende av det statliga bidraget från Kulturrådet och att detta bidrag för år 2000 minskats.

Stockholms Läns Blåsarsymfoniker bör enligt motion Kr345 (kd) yrkande 23 få ett tillfälligt bidrag år 2001 genom omfördelning inom anslaget i avvaktn på att förhandlingarna mellan Stockholms läns landsting och staten avslutats om en regional musikverksamhet i länet.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av motion Kr291 (m) yrkande 2 vill utskottet redovisa till vilka ändamål medel står till Kulturrådets disposition under anslaget för år 2000.

För innevarande år står sammanlagt 88 417 000 kronor till Kulturrådets disposition under anslaget. Därav avser drygt 18 miljoner utvecklingsverksamhet och bidrag till allmän kulturverksamhet och ca 33 miljoner kronor bidrag till centrala amatörorganisationer, centrumbildningar, lokalhållande organisationer för kulturverksamhet och mångkulturella organisationer. Kulturrådet disponerar också närmare 17 miljoner kronor för bidrag till internationellt kulturutbyte, varav närmare 9,5 miljoner kronor avser bidrag till Svenskhemmet Voksenåsen i Oslo och Hanaholmens kulturcentrum för Sverige och Finland. Slutligen disponerar Kulturrådet nära 21 miljoner kronor för bidrag till kultur i arbetslivet, länsbildningsförbund, länskonstnärer samt funktionshindrades deltagande i kulturlivet.

Under rubriken Propositionen ovan har redovisats regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2001 att under anslaget för nästa budgetår bl.a. beräkna 25 miljoner kronor för permanentning av försöksverksamheten med arbetsförmedlande verksamhet vid centrumbildningarna och med Teateralliansen AB. Vidare föreslås ökning med 7,5 miljoner kronor till handlingsprogrammet för handikappades tillgänglighet till kulturlivet, 1 miljon kronor till försöksverksamhet med stöd till arrangerande konstföreningar och 1,5 miljoner kronor för ett treårigt försök med länsteaterverksamhet i Södermanlands län. Slutligen beräknas sammanlagt 78 miljoner kronor för pensionspremier vid offentligstödda teater-, dans- och musikinstitutioner.

Utskottet, som haft att ta ställning till yrkanden under tidigare år motsvarande det nu aktuella i motion Kr291 (m), vidhåller att en sådan avsevärd *minskning av anslaget* med 100 miljoner kronor som motionärerna förordar inte bör göras, då den skulle drabba verksamheter inom många av kulturpolitikens områden på ett mycket kännbart sätt. Utskottet anser att det t.ex. skulle vara förödande för konstnärerna inom teaterområdet att – som föreslås i motionen – inte kunna fortsätta verksamheten med en tredje anställningsform inom teatern. Motion Kr291 (m) yrkande 2 bör avslås av riksdagen.

Utskottet anser att riksdagen inte – som föreslås i motion Kr254 (c, fp) – bör besluta om en *ökning av anslaget* med 15 miljoner kronor finansierad genom indragning av ospecificerat anslagssparande inom utgiftsområde 17. Effekterna för olika institutioner och verksamheter av en sådan åtgärd kan inte överblickas. Anslagssparande kan t.ex. vara avsett för investeringar i datautrustning eller betalning av tidigare gjorda beställningar. Bidrag till regionala teater-, dans- och musikinstitutioner bör normalt utgå från anslaget 28:6, varvid avvägningar får göras beträffande det samlade medelsbehovet till sådana institutioner och om behovet av medel för förnyelse och utveckling av verksamheten. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen vid medelsanvisningen avslår motion Kr254 (c, fp) om 15 miljoner kronor till musikteaterverksamheten i Västra Götalands län.

Regeringen beslutar sedan ett antal år om anslagsposter under anslaget. Under en anslagspost benämnd Bidrag till organisationer inom kulturområdet finns en underpost benämnd Mångkulturella organisationer. Kulturrådet beslutar om fördelningen av medlen från denna underpost. Utskottet anser att riksdagen inte bör uttala sig om enskildheter i denna till Kulturrådet delegerade fördelning. Mot denna bakgrund avstyrks motion Kr300 (s) om ökat bidrag till *Immigrantinstitutet*.

Vid föregående riksmöte behandlade riksdagen motioner om att Stockholms Spårvägsmäns Musikkår (numera *Stockholms Läns Blåsarsymfoniker*) skulle bli en statsbidragsberättigad länsmusikinstitution (bet. 1999/2000:KrU1 s. 37–39). Utskottet återgav de utgångspunkter för länsmusikverksamheten som angavs i proposition 1984/85:1 om omorganisation av regionmusiken och Rikskonserter. Utskottet redovisade också den av riksdagen godkända överenskommelse som träffades år 1986 mellan staten och Landstingsförbundet om ändrat huvudmannaskap för den regionala musikverksamheten. Utskottet påminde om att statsbidrag endast lämnas till regionala och lokala kulturinstitutioner som också får bidrag från landstingskommun, en kommun eller någon annan huvudman (förordningen 1996:1598 om statsbidrag till regional kulturverksamhet). De förutsättningar som gäller för statsbidrag till regionala kulturinstitutioner borde enligt utskottets mening också gälla för Stockholms läns landsting om landstinget beslutar att en regional musikorganisation skall inrättas. Utskottet utgick från att regeringen i positiv anda skulle pröva förutsättningarna för en länsmusikorganisation inom Stockholms läns landstings område. I detta skede ansåg sig dock utskottet inte finna skäl för något initiativ i frågan från riksdagens sida.

I budgetpropositionen (under anslaget 28:6, s. 64) redovisar regeringen att Stockholms läns landsting inkommit med ett förslag till utformning av ett länsmusikuppdrag och begärt statsbidrag för verksamheten. Kulturrådet har fått regeringens uppdrag att överlägga med landstinget i frågan och att redovisa sina slutsatser senast den 31 december 2000. Utskottet vill åter understryka att utskottet ser mycket positivt på en sådan utveckling av frågan om att även i Stockholms län landstings område bygga upp en regional musikorganisation.

Utskottet anser att riksdagen inte bör uttala sig om att avsätta särskilda medel under anslaget för bidrag till Stockholms Läns Blåsarsymfoniker år 2001, då överläggningar ännu pågår och förutsättningarna för den fortsatta verksamheten med orkestern inte klarlagts. Utskottet kan inte heller förorda att riksdagen skall uttala sig om en omfördelning inom anslaget, då det bör vara regeringen som beslutar om indelning av anslaget i anslagsposter, och då det inte är klarlagt vilka konsekvenser en omfördelning skulle få för de olika ändamål som avses bekostas från anslaget. Utskottet utgår från att regeringen tar hänsyn till Stockholms Läns Blåsarsymfonikers situation vid fördelningen av anslaget. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr345 (kd) yrkande 23.

Utskottet, som således avstyrker de aktuella motionsyrkandena, har inte något att invända mot de av regeringen redovisade nya bidragsändamålen under anslaget och föreslår att riksdagen anvisar 224 463 000 kronor till anslaget 28:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.

(Under anslaget 28:31 Bidrag till vissa museer behandlar utskottet motionsyrkanden som innebär att vissa medel under anslaget 28:2 skall disponeras för bidrag från anslaget 28:31 till Nordiska akvarellmuseet. Dessa yrkanden behandlas således inte under det nu aktuella anslaget.)

Tidigare riksdagsbehandling

Efter förslag av Kulturutredningen föreslog regeringen i 1996 års kulturproposition att vissa institutioner eller verksamheter som har metoder för utveckling och förnyelse inom en konstriktning, genre eller verksamhetsform skulle tilldelas nationella uppdrag. Riksdagen beslutar om ämnesområdena för de nationella uppdragen och regeringen utser innehavaren. Riksdagen har beslutat om inrättande av treåriga nationella uppdrag inom sju ämnesområden, nämligen barn- och ungdomsteater, regional filmverksamhet, ungdomskultur, musik, samtidskonst och museiverksamhet (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 129) samt formgivning och design (prop. 1997/98:117, bet. 1997/98:KrU14, rskr. 1997/98:225). Innehavarna av uppdragen disponerar årligen vardera 1 miljon kronor.

Innehavarna av de sju ämnesområdena för nationella uppdrag är för närvarande:

Ämnesområde (beslutas av riksdagen)	Innehavare (utses av regeringen)	Treårsperiod
Barn- och ungdomsteater	Gottsunda teater i Uppsala	2000–2002
Regional filmverksamhet	Filmpool Nord i Luleå	2000–2002
Ungdomskultur	Cirkus Cirkör i Botkyrka	2000–2002
Musik	Sveriges Musik- och Kulturskoleråd	2000–2002
Samtidskonst	Bildmuseet i Umeå	2000–2002
Museiverksamhet	Kalmar läns museum	2000–2002
Formgivning och design	Svensk form	1999–2001

Propositionen

Under anslaget beräknas medel för de tidsbegränsade nationella uppdragen inom områdena barn- och ungdomsteater, regional filmverksamhet, ungdomskultur, musik, samtidskonst, museiverksamhet samt formgivning och design. Utöver de redan beslutade sju nationella uppdragen (se tabell ovan) föreslår regeringen att ytterligare ett ämnesområde – med inriktning mot samverkan mellan barnkultur och forskning – inrättas fr.o.m. år 2001. Regeringen informerar om att den har för avsikt att utse Regionteatern Blekinge-Kronoberg till innehavare av detta nya ämnesområde under treårsperioden 2000–2002. Regeringen föreslår att 8 miljoner kronor skall anslås för de åtta nationella uppdragen under år 2001.

Motionerna

I ett antal motionsyrkanden hemställs om nya innehavare av nationella uppdrag och om ytterligare medel. Förslagen har sammanställts i nedanstående tabell.

Motion	Ämnesområde (beslutas av riksdagen)	Innehavare (utses av regeringen)	Utgift, kr
Kr228 (c)		Bildens hus i Sundsvall	Se nedan
Kr289 (c) yrk. 11		Dalhalla musikteater i Rättvik	Se nedan

Motion	Ämnesområde (beslutas av riksdagen)	Innehavare (utses av regeringen)	Utgift, kr
Kr236 (c) yrk. 2		Dalhalla musikteater i Rättvik	Se nedan
Kr289 (c) yrk. 12	Ett nationellt/internationellt nätverk för design	Röhsska museet i Göteborg	Se nedan
Kr294 (c), (delvis)		Dalhalla, Röhsska och Bildens hus	+3 000 000
Kr346 (fp) yrk. 14 och 36, (delvis)		Textilmuseet i Borås	+1 000 000
Fi211 (fp) yrk. 19, (delvis)			+1 000 000

I ytterligare ett antal motioner föreslås nya inriktningar och/eller nya innehavare utan att medel till detta yrkas för år 2001. Förslagen har sammanställts i nedanstående tabell:

Motion	Ämnesområde (beslutas av riksdagen)	Innehavare (utses av regeringen)
Kr315 (c) yrk. 2	Form och design	Röhsska museet i Göteborg
Kr315 (c) yrk. 3 och 4	Museiverksamhet	Textilmuseet i Borås m.m.
Kr330 (v)	Museiverksamhet	Gamla teatern med Teaterhistoriskt museum i Eskilstuna
Kr256 (s)	Danskonstområdet	NorrDans i Härnösand
Kr345 (kd) yrk. 29	Danskonstområdet	-
Kr344 (v) yrk. 3	Biblioteksområdet	-
Kr279 (s)	Kunskapscentrum i fotografi	Bildens Hus i Sundsvall
Kr701 (mp) yrk. 11	Världsmusik	-
Kr333 (s)	Politisk illustrationskonst	Ett planerat museum i Söderköping

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning för åtta nationella uppdrag, varav ett nytt, inriktat på samverkan mellan barnkultur och forskning. Utskottet är således inte berett att ytterligare utöka antalet uppdrag redan nästa budgetår. Utskottet föreslår i enlighet härmed att riksdagen vid medelsanvisningen avslår motionerna Kr228 (c), Kr236 (c) yrkande 2, Kr289 (c) yrkandena 11 och 12, Kr294 (c) i denna del, Kr346 (fp) yrkandena 14 och 36 i denna del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del.

När det gäller nya innehavare av ett nationellt uppdrag vill utskottet påminna om att riksdagen år 1996 godkände en ordning där riksdagen beslutar om ämnesinriktning och finansiering av de nationella uppdragen, medan regeringen utser innehavarna. Utskottet anser att denna ordning inte bör ändras. Riksdagen bör således inte besluta om innehavare av vissa redan existerande nationella uppdrag, varför motionerna Kr315 (c) yrkandena 3 och 4 samt Kr330 (v) avstyrks.

Utskottet avstyrker även motion Kr315 (c) yrkande 2.

Utskottet instämmer i vad flera motionärer framfört, nämligen att det är angeläget med ett nationellt uppdrag inom dansområdet och påminner om vad utskottet anförde förra året (bet. 1999/2000:KrU1 s. 29):

Intresset för dans som konstform har ökat under senare tid. Dansen har lyckats väl med att locka en ung publik. Ett nationellt uppdrag kan få stor betydelse för att bredda intresset ytterligare och nå nya publikgrupper.

Kulturrådet har föreslagit att ett nationellt uppdrag inom dansområdet inrättas med motiveringen att dansen får en allt större betydelse och att verksamheten på dansområdet växer och utvecklas i hela landet.

Utskottet förutsätter mot denna bakgrund att regeringen åter prövar behovet av ett nationellt uppdrag inom dansens område, t.ex. när inriktningen av nationella uppdrag omprövas eller när det blir aktuellt att öka antalet uppdrag.

Motionerna Kr256 (s) och Kr345 (kd) yrkande 29 avstyrks därmed.

Utskottet är inte berett att föreslå riksdagen att besluta om fyra motionsvis framförda nya områden för framtida nationella uppdrag och inte heller att tillstyrka att riksdagen beslutar om innehavare av två av dessa. Utskottet avstyrker därför motionerna Kr279 (s), Kr333 (s), Kr344 (v) yrkande 3 och Kr701 (mp) yrkande 11.

Utskottet vill i sammanhanget åter understryka att grundtanken med ett tidsbegränsat nationellt uppdrag är att ta till vara kunskaper och idéer från hela landet som kan ge vitalitet åt kulturlivet i stort. Institutioner eller verksamheter som får nationella uppdrag förutsätts, genom det medelstillskott som följer uppdraget, få ökade möjligheter att bidra till utveckling och förnyelse inom ett konstområde. Ett nationellt uppdrag får självfallet inte betraktas som en – om än tillfällig – lösning på problem med finansieringen av en verksamhet.

3.5.4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel (28:4)

Utredning

Sedan budgetpropositionen avlämnades har den parlamentariska regionkommittén (PARK) överlämnat sitt slutbetänkande Regionalt folkstyre och statlig länsförvaltning (SOU 2000:85) till regeringen. Bland kommitténs förslag kan – i all korthet – följande nämnas. Kommittén anser att den pågående försöksverksamheten med regionalt självstyre i Skåne, Kalmar, Gotlands och Västra Götalands län skall förlängas till att omfatta perioden den 1 januari 2003–den 31 december 2006. Antalet försökslän bör utökas. Nya försökslän bör ges ansvar för fördelningen av det regionala kulturstödet. Självstyrelseorganen föreslås få befogenhet att själva avgöra till vilka regionala kulturinstitutioner som statsbidraget skall fördelas. I dag beslutar regeringen om vilka institutioner som är bidragsberättigade. Vidare föreslås att en överenskommelse om den övergripande inriktningen på bidragsanvändningen skall träffas mellan staten och självstyrelseorganen. Ansvaret för fördelning av s.k. utvecklingsmedel till regionala institutioner bör enligt kommittén överföras från Kulturrådet till självstyrelseorganen. Uppgiften att fördela statsbidrag

till regionala kulturinstitutioner bör även ingå i försöksverksamheten i Västra Götaland (bet. s. 347 och 367).

Betänkandet har nyligen remitterats. Regeringen avser att under år 2001 lämna förslag till riksdagen.

Propositionen

En försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning i Kalmar, Gotlands och Skåne län genomförs under tiden den 1 juli 1997– den 31 december 2002. I dessa tre försökslän har regionala självstyrelseorgan fr.o.m. den 1 juli 1998 från Statens kulturråd övertagit befogenheten att besluta om fördelningen av statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Regeringen föreslår att det under anslaget för år 2001 anvisas 143 073 000 kronor.

Motionerna

I två motioner behandlas frågan om *principerna för fördelningen av de regionala stöden till försökslänen*.

Motionärerna bakom motion Kr235 (m) berör i yrkande 5 grundprinciperna för den regionala försöksverksamheten.

I motion Kr289 (c) yrkas att de självstyrande regionerna – inklusive Västra Götaland – själva skall få det fulla ansvaret för fördelningen av de regionala kulturmedlen (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Då det gäller yrkande 5 i motion Kr235 (m) vill utskottet erinra om grunderna för stödet till de regionala institutionerna i försökslänen. Dessa redovisades utförligt i budgetpropositionen för år 1998. Bl.a. uttalade regeringen att de regionala självstyrelseorganen genom försöksverksamheten skulle få en större frihet att fördela de statliga bidragen mellan regionala kulturinstitutioner. Självstyrelseorganen skulle även få ett ökat eget ansvar både vad gäller den kulturpolitiska inriktningen regionalt och de ekonomiska åtagandena för regionens kulturliv. Därmed skulle förutsättningar skapas för den regionala kulturpolitiken i de berörda länen att variera med utgångspunkt från olika förhållanden och strategier. En utgångspunkt vid fördelningen av de statliga medlen skulle vara de nationella kulturpolitiska målen som riksdagen fastställde hösten 1996. I propositionen angavs att regeringen skulle fastslå vilka institutioner som skulle vara stödberättigade. Vidare framhölls att de riktade utvecklingsbidragen inte skulle ingå i försöksverksamheten och att stödet till lånecentralerna skulle ligga utanför försöksverksamheten. Inte heller skulle de statsbidrag till regionala museer som avser kulturmiljövård ingå (prop. 1997/98:1 s. 31–33).

Med anledning av viss kritik som hade framförts från de regionala självstyrande organens sida mot stödsystemets regler framhöll regeringen i budgetpropositionen för år 1999 bl.a. att regionerna hade möjligheter att dels göra omfördelningar av de befintliga bidragen till de regionala kulturinstitutioner-

na, dels lämna förslag om förändringar av anslaget på grund av ändrad omfattning av verksamheten. Regeringen anförde i sammanhanget bl.a. följande (prop. 1998/99:1 utg.omr. 17 s. 44).

Det innebär t.ex. att förteckningen över stödberättigade regionala kulturinstitutioner kan förändras. Förslag om detta lämnas till Statens kulturråd och det åligger därefter Kulturrådet att väga in dessa uppgifter i budgetunderlag till regeringen. Från regeringens sida kommer sådana framställningar att behandlas med den flexibilitet som är möjlig inom ramen för försöksverksamheten. Regeringen avser att ha en fortsatt dialog med försökslänen.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Kulturrådet har det från försökslänens sida inte förts fram några propäer om att föra upp nya institutioner på förteckningen över stödberättigade regionala kulturinstitutioner. Vidare har utskottet från Regeringskansliet inhämtat att det kontinuerligt förs en dialog mellan företrädare för försökslänen och regeringen.

Beträffande förslaget i motion Kr289 (c) har utskottet noterat att PARK-kommittén i sitt nyligen framlagda betänkande (SOU 2000:85) framfört förslag som till viss del sammanfaller med vad som framförs i motionen (yrkande 9). En kort sammanfattning av utredningens förslag på kulturområdet har redovisats i det föregående.

Enligt utskottets uppfattning bör regeringens beredning av PARK-kommitténs förslag inte föregripas av riksdagen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr235 (m) yrkande 5 och Kr289 (c) yrkande 9.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.6 Teater, dans och musik (28:5–28:7)

3.6.1 Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter (28:5)

Inledning

Regeringen lämnar i inledningsavsnittet till Kulturpolitikområdet (s. 41) en samlad resultatbedömning av teater-, dans- och musikområdet. Regeringen bedömer att de statliga insatserna på teater-, dans- och musikområdet har haft god effekt, sett i förhållande till de kulturpolitiska målen för verksamheten. Institutionerna bedriver ett publikarbete på hög ambitionsnivå. Det är dock svårt att hitta belägg för att ökade besökssiffror också innebär att teatern, dansen och musiken lyckats med uppgiften att nå nya publikgrupper. Det görs en stark satsning för att nå en ung publik. Fortfarande återstår enligt regeringens bedömning ett utvecklingsarbete för att bredda publiken och hitta former för att möta det mångkulturella samhället. Statens stöd till teater-, dans- och musikområdet bör därför även i fortsättningen knytas till villkor om ökad tillgänglighet, socialt och geografiskt.

Från anslaget lämnas bidrag till fem riksinstitutioner på teater-, dans- och musikområdet, nämligen Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter. Regeringen fördelar medlen mellan de fem institutionerna.

Riksteatern bedriver turnerande teaterverksamhet och är organiserad som en folkrörelse med lokala och regionala arrangörsföreningar samt en central enhet med producerande, förmedlande och främjande uppgifter. Under anslaget redovisar regeringen Riksteaterns starka publikutveckling under senare år. Regeringen betonar vikten av stöd och service till amatörteatern och av fortsatt arbete med att omvandla Södra teatern till en mötesplats för skilda kulturer. Samarbete har inletts med den nyinrättade Finska Teatern i Sverige.

Operan och *Dramaten* är nationalscener för talteater respektive opera och balett. Nationalscenerna drivs genom två av staten helägda aktiebolag, Kungliga Operan AB och Kungliga Dramatiska Teatern AB. Regeringen redovisar både under inledningsavsnittet (s. 26) och under anslaget att nationalscenerna trots den stränga utgiftskontroll de själva ålagt sig inte har en stabil ekonomisk ställning. Regeringen kommer att uppmärksamt följa Operans utveckling. Dramatens situation är enligt regeringen extraordinär, eftersom teatern får årliga avräkningar på statsbidraget med anledning av att staten övertagit ett lån Dramaten tidigare haft. Trots god publiktillströmning och egna rationaliseringar kommer enligt regeringens uppfattning de återstående tre årens avräkningar att ge allvarliga återverkningar på verksamheten. Dramaten föreslås därför få en förstärkning med 4,6 miljoner kronor.

Dansens Hus är en stiftelse, bildad av de institutioner som har större fasta dansensembler. Stiftelsen har till ändamål att främja och utveckla den samtida dansen, främst genom att ta emot svenska och internationella dansgästspel. Verksamheten samfinansieras med Stockholms stad. Regeringen konstaterar att Dansens Hus har fått en sammanlagd förstärkning om 3 miljoner kronor av staten och Stockholms stad men att större delen därav, efter ändrade hyresförhållanden, gått till att täcka mervärdesskatt på lokalhyran. Regeringen har inte bedömt det möjligt att prioritera en anslagsökning till Dansens Hus för år 2001 och anför att Dansens Hus bör pröva möjligheten till samutnyttjande av lokalerna med annan dansverksamhet.

Svenska rikskonsserter är en av staten bildad stiftelse med uppgift att främja utvecklingen av musikkivet i hela landet genom kompletterande musikproduktion, service till musikkivet och presentation av svensk musik i utlandet. Medel beräknas för en förstärkning av anslaget till Rikskonsserter med 400 000 kronor för insatser i anslutning till den nyinrättade folkmusikscenen Stallet i Rikskonserters lokaler.

Sammantaget föreslås anslaget uppgå till 779 264 000 kronor.

Motionerna

I motion Kr291 (m) hemställs att det statliga stödet till vuxenteaterverksamheten vid *Riksteatern* skall upphöra eftersom landet i dag har ett i princip heltäckande nät av länsteatrar, vilka i likhet med flera stadsteatrar turnerar och i vissa fall har annexscener. Vidare har de fria teatergrupperna en omfattande turnéverksamhet med barn- och skolteater. Riksteatern bör dock få fortsatt statsbidrag till specialensablerna, t.ex. Tyst teater och Cullbergbaletten. I motionen föreslås vidare att verksamheten vid *Rikskonsserter* skall

omprövas. Den egna produktionen bör minska. Den löpande fonogramutgivningen bör ske på samma villkor som övriga producenters. Anslaget bör mot denna bakgrund sammantaget minska med 170 miljoner kronor (yrkande 3).

Även i motionerna Kr346 (fp) yrkandena 16 och 36 i denna del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del förordas att *Riksteatern* på sikt inte skall få statsbidrag till vuxenteaterverksamheten. Statsbidrag till rollen som samordnare av teatrarers turnéverksamhet och till specialensemblerna, såsom Cullbergbaletten, Tyst teater och Unga Riks, skall dock fortfarande utgå. En sådan omställning tar tid varför motionärerna föreslår att bidraget i en första etapp skall minska med 40 miljoner kronor år 2001. I motionerna Kr346 (fp) yrkandena 19 och 36, båda yrkandena i denna del, samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del hemställs att anslagen till *Operan* och *Dramaten* skall ökas med 3 miljoner kronor vardera för att de skall kunna fungera i enlighet med de uppdrag de fått som nationella institutioner. Sammantaget föreslås en minskning av anslaget med 34 miljoner kronor.

En ökning av anslaget till *Dansens Hus* med 1 miljon kronor föreslås i motion Kr345 (kd) yrkandena 18 och 53 i denna del. Motionärerna anser att det är olyckligt att regeringen inte föreslagit någon ökning av anslaget till *Dansens Hus* för att täcka de ökade kostnaderna för mervärdesskatt på hyran.

I motion Kr202 (m) hemställs om ett tillkännagivande till regeringen om behovet av att lägga ned *Riksteatern*. Ansvar för Cullbergbaletten bör föras över till Kulturrådet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tillfällen tagit ställning till yrkanden som gäller avsevärda minskningar av anslagen till Riksteatern och Rikskonserter (senast i bet. 1999/2000:KrU1 s. 33) och då funnit att en genomgripande förändring inte bör ske av institutionernas uppdrag, vilka fastställdes av riksdagen hösten 1996 (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:KrU1, rskr.1996/97:129). Utskottet har inte ändrat uppfattning i frågan och avstyrker motionerna Kr291 (m) yrkande 3, Kr346 (fp) yrkandena 16 och 36 i denna del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del.

Utskottet kan mycket väl instämma i vad som anförs i propositionen och motionerna om behovet av ytterligare medel till *Operan*, *Dramaten* och *Dansens Hus*. Utskottet har dock inte funnit det möjligt att inom givna ramar prioritera dessa institutioner på annat sätt än vad som görs i propositionen, dvs. att öka anslaget till *Dramaten* med 4,6 miljoner kronor mot bakgrund av det extraordinära ekonomiska läget vid denna institution. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion Kr345 (kd) yrkandena 18 och 53 i denna del avseende *Dansens Hus* och motionerna Kr346 (fp) yrkandena 19 och 36, båda yrkandena i denna del, samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del i vad de avser *Operan* och *Dramaten*.

Utskottet har under rubriken Propositionen redovisat att Riksteatern är organiserad som en folkrörelse med lokala och regionala arrangörsföreningar samt en central enhet med producerande, förmedlande och främjande uppgifter. Statens engagemang i verksamheten består av anvisande av medel till statsbidrag, fastställande av övergripande mål för detta bidrag samt uppfölj-

ning och utvärdering av hur målen för statsbidraget uppfylls. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen avslår yrkandet i motion Kr202 (m) om ett tillkännagivande till regeringen om att Riksteatern skall läggas ned.

(Under anslaget 28:6 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner behandlar utskottet motionsyrkanden som innebär att vissa medel under anslaget 28:5 avseende Rikskonserter skall disponeras för bidrag till Göteborgsmusiken från anslaget 28:6. Dessa yrkanden behandlas således inte under det nu aktuella anslaget.)

3.6.2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (28:6)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel till länsmusikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner. Med anledning av den pågående försöksverksamheten med regional fördelning av kulturpolitiska medel i Skåne, Kalmar och Gotlands län lämnas från detta anslag endast utvecklingsbidrag samt bidrag för samarbete med tonsättare till institutioner i nämnda län. Övriga medel som berör dessa län beräknas under anslaget Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel.

I propositionen erinrar regeringen om kulturutskottets uttalande under riksmötet 1999/2000 om att det ser positivt på en utveckling som leder till att en länsmusikorganisation kan komma till stånd inom Stockholms läns landstings område i enlighet med förutsättningarna i gällande överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om huvudmannaskap, musikpolitiska utgångspunkter m.m. för länsmusiken. Av propositionen framgår att Stockholms läns landsting har inkommit till regeringen med förslag till utformning av ett länsmusikuppdrag för Stockholms län samt begärt statsbidrag för verksamheten. Regeringen har därefter uppdragit åt Statens kulturråd att överlägga med landstinget om förutsättningarna och formerna för en regional musikverksamhet. Kulturrådet skall redovisa sina slutsatser för regeringen senast den 31 december 2000.

Regeringen föreslår att det under anslaget för år 2001 skall anvisas 544 933 000 kronor.

Motionerna

I flera här aktuella motioner föreslås en uppräknig av *anslaget*.

I motion Kr345 (kd) föreslås att anslaget skall tillföras 15 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Medlen skall kunna användas för både länsmusikorganisationen och för annan regional musik-, teater- och dansverksamhet (yrkandena 21 och 53 i motsvarande del).

En ökning om 60 miljoner kronor föreslås i motionerna Kr346 (fp) yrkande 36 i motsvarande del och Fi211 (fp) yrkande 19 i motsvarande del. Av den föreslagna ökningen bör enligt yrkande 17 i motion Kr346 (fp) 30 miljoner kronor användas för de regionala teatrarna och 5 miljoner kronor för Göteborgsoperan (yrkande 20). Som skäl för ökningsförslagen anger motion-

ärerna vidare (yrkande 21) att länsmusiken utgör motorn i det regionala kulturlivet och att Göteborgsoperan, som har en hög grad av självfinansiering, inte kan räkna med att få ökade intäkter via biljettförsäljning.

Motionärerna bakom motion Kr248 (m, kd, c, fp, mp) föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för en uppräknig av statsbidraget till Göteborgsoperan. Motionärerna framhåller att Göteborgsoperan saknar långsiktig finansiering och behöver en nivåhöjning av bidraget för att inte tvingas att radikalt ompröva sin verksamhet.

I motion Kr304 (kd, v, fp) föreslås att anslaget genom omfördelning inom utgiftsområde 17 skall tillföras 2,65 miljoner kronor utöver regeringens förslag för att Göteborgsmusiken skall kunna bli stommen i ett genrecentrum för blåsmusik i Sverige (yrkandena 1 och 2).

Liknande förslag – innebärande att Göteborgsmusiken skall bli ett genrecentrum för blåsmusik – framförs i ytterligare två motioner, nämligen i motionerna Kr225 (m) och Kr305 (s). Motionären bakom motion Kr225 (m), i denna del, föreslår att anslaget skall ökas med 2 miljoner kronor genom en motsvarande minskning av bidraget för Rikskonserter under anslaget 28:5 Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter. Motionärerna bakom motion Kr305 (s), i denna del, anser att en beloppsmässigt icke preciserad ökning av bidraget till Göteborgsmusiken bör finansieras genom omfördelning mellan anslagen inom utgiftsområde 17.

I tre motioner lämnas förslag av mer principiell karaktär.

I motion Kr303 (s) föreslås att en *översyn* skall göras av statsbidraget till Göteborgsoperan. I motionen framhålls bl.a. att Göteborgsoperan jämfört t.ex. med Stockholmsoperan har alltför begränsade resurser. Det statliga verksamhetsbidraget bör – menar motionärerna – ses över under innevarande budgetår för att verksamheten vid operan skall kunna bibehållas och för att den kulturella statusen i Västra Götalandsregionen skall kunna befästas.

I motionerna Kr225 (m) och Kr305 (s), båda motionerna i motsvarande del, föreslås att en *utredning* skall genomföras för att undersöka vilka olika typer av *genrecentrum* som kan gagna svenskt musikaliv. Enligt motionärerna bakom motionerna kan ett genrecentrum fungera som ledning i ett nationellt nätverk för en viss musikform. Ett genrecentrum kan enligt motionärerna också vara ett notcentrum, en centralpunkt för utbildning, ett resurscentrum för amatörmusikgrupper etc.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlar inledningsvis förslagen om *medelsanvisning*.

Utskottet finner anledning att liksom vid föregående riksmöte erinra om att riksdagen – efter förslag från regeringen – hösten 1997 beslutade om en generell sänkning av bidragsnivån för länsmusiken med 50 miljoner kronor, en sänkning som skulle fördelas på åren 1998 och 1999 (prop. 1997/98:1 utg.omr. 17, bet. 1997/98:KrU1, rskr. 1997/98:97). Sänkningen motiverades av behovet av en omfördelning inom anslagsområdet till förmån bl.a. för musikteater- och dansområdena samt för bidraget till musikarrangörer, som dittills haft en jämförelsevis låg bidragsnivå (jfr prop. 1996/97:3 s. 80–82).

Utskottet är inte berett att för år 2001 höja anslaget för att tillföra länsmusik medel. Utskottet är inte heller berett att föreslå ökad medelstillsättning för övriga stödändamål under anslaget. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna Kr225 (m) i motsvarande del, Kr248 (m, kd, c, fp, mp), Kr304 (kd, v, fp), Kr305 (s) i motsvarande del, Kr345 (kd) yrkandena 21 och 53 i motsvarande del, Kr346 (fp) yrkandena 17, 20, 21 och 36 i motsvarande del och Fi211 (fp) yrkande 19 i motsvarande del.

Då det gäller förslaget i motion Kr303 (s) om en *översyn av Göteborgsoperans statsbidrag* vill utskottet inledningsvis erinra om att utskottet redan vid föregående riksmöte konstaterade att Göteborgsoperan väl motsvarar de förväntningar som fanns när riksdagen hösten 1990 beslutade stödja byggandet av ett nytt operahus med 347 miljoner kronor. Operan har blivit en viktig institution både för regionen och för musikteaterns utveckling i hela landet (bet. 1999/2000:KrU1 s. 36–37).

Utskottet förutsätter att Kulturdepartementet årligen i budgetarbetet gör en översyn av statsbidragen till kulturinstitutionerna – inklusive statsbidraget till Göteborgsoperan – och att olika angelägna behov därvid vägs mot varandra. Vidare vill utskottet i sammanhanget nämna att Kulturrådets systematiska genomgång av teater-, dans- och musikområdet efter hand resulterar i rapporter som speglar förhållandet inom kulturinstitutionerna. Göteborgsoperans organisation, verksamhet, ekonomi m.m. har belysts i rapporten *Från Sevilla till Duvemåla* (Rapport från Statens kulturråd 1998:4). Detta förhållande har också berörts i flera av här behandlade motioner. Av budgetpropositionen framgår det att Kulturrådets samlade kartläggning kommer att utgöra referensmaterial för regeringens framtida överväganden inom området. Enligt utskottets bedömning torde det inte nu vara påkallat att göra någon ytterligare översyn av Göteborgsoperans statsbidrag, varför motion Kr303 (s) avstyrks.

Utskottet övergår till att behandla förslagen i motionerna Kr225 (m) och Kr305 (s), båda motionerna i motsvarande del, om en *utredning om behovet av olika slags genrecentrum*.

Utskottet har inhämtat att Svenska Jazzriksförbundet nyligen erhöll ett bidrag från Kulturrådet i syfte att göra en förstudie för att utreda behovet av ett genrecentrum för jazz. Det står Kulturrådet fritt att på liknande sätt stödja utredningar inom andra genrer i syfte att utröna om det finns behov av genrecentrum inom dem. Utskottet anser att det inte finns något behov av en samlad utredning som avser etablerandet av flera olika slags genrecentrum och avstyrker därför motionerna i motsvarande del.

3.6.3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (28:7)

Inledning

Under detta anslag beräknas medel för bidrag till fria teater-, dans- och musikgrupper samt arrangerande musikföreningar, stöd till utgivning och distribution av fonogram, bidrag till vissa mindre teaterinstitutioner av nationellt

intresse såsom Drottningholmsteatern, Ulriksdals Slottsteater (Confidencen), Internationella Vadstena-Akademien och Marionetteatern samt, fr.o.m. år 2000, Orienteatern. Vidare beräknas medel för Musikaliska akademien och till skådebaneverksamhet. Från anslaget lämnas även särskilda bidrag till Musikaliska akademien och Svenska tonsättares internationella musikbyrå (STIM) – Svensk Musik för notutgivning, information m.m.

Propositionen

Regeringen begär bemyndigande att få besluta om ändrade riktlinjer för statens stöd till produktion och utgivning av fonogram, att gälla under en provotid av tre år. Samtidigt anser regeringen att det finns skäl till viss återhållsamhet med tanke på den snabba tekniska förändring som musiklivet genomgår. Mot den bakgrunden förordas att försöken med bidragsgivning i friare former genomförs inom en totalt sett minskad medelsram för bidrag till fonogram och musikalier. Regeringen beräknar anslagsminskningen till 3 miljoner kronor.

För en ökning av bidraget till Internationella Vadstena-Akademien beräknas 750 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 skall uppgå till 113 000 000 kronor.

Motionerna

Enligt motion Kr291 (m) bör bidraget till *de fria grupperna* öka med 20 miljoner kronor per år under en treårsperiod för att höja lönerna till dessa grupper som lever under mycket knappa förhållanden. Gruppernas insatser för att sprida teaterkultur är dessutom oerhört viktiga, inte minst för att de når personer som annars kanske inte skulle besöka en teater. För år 2001 föreslås en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor (yrkande 4).

I motion Kr345 (kd), yrkandena 25 och 53 båda yrkandena i denna del, föreslås en ökning av anslaget med 7,5 miljoner kronor, varav 1 miljon kronor avser *musikteatern Dalhalla*, som enligt motionärerna bör få permanent stöd i likhet med de mindre teaterinstitutioner av nationellt intresse som får bidrag under detta anslag. Motionärerna föreslår att de resterande 6,5 miljoner kronorna av ökningen bör gå till fria teater-, dans- och musikgrupper för att bl.a. göra det möjligt för dem att planera långsiktigt.

Även i motionerna Kr224 (fp), Kr236 (c), yrkande 1 och motion Kr701 (mp), yrkande 14, föreslås att musikteatern Dalhalla skall få permanent stöd. I dessa motioner föreslås dock inte att några medel skall anvisas för år 2001.

I motion Kr253 (kd, fp) föreslås att riksdagen skall ge regeringen till känna att *Vadstena-Akademien* bör få ytterligare ökade ekonomiska resurser genom omfördelning inom kulturbudgeten.

I motion Kr237 (c) föreslås att *folkmusikinstitutet i Tobo* skall ha ett specialdestinerat statsbidrag, som räknas upp i takt med kostnadsutvecklingen.

I motion Kr345 (kd) yrkande 26 föreslås att regeringen under hela den treåriga försöksverksamheten med ändrade riktlinjer för statens stöd till

produktion och utgivning av *fonogram* bör redovisa utvecklingen för bidragen till respektive genre.

2000/01:KrU1
Utskottet

Utskottets ställningstagande

Bidraget till *de fria teater-, dans- och musikgrupperna* samt de arrangerande musikföreningarna har förstärkts med sammanlagt 15 miljoner kronor under perioden 1997–1999. Enligt uppgift från Statens kulturråd har en större del av denna ökning fördelats till arrangerande musikföreningar. Utskottet anser emellertid att det för närvarande inte finns utrymme att inom givna budgetramar tillföra ytterligare medel för de fria grupperna. Motionerna Kr291 (m) yrkande 4 samt Kr345 (kd) yrkande 53 i denna del avstyrks därmed.

Beträffande motionsyrkandena om bidrag till *Dalhalla* för år 2001 vill utskottet påminna om att Dalhalla erhållit ett tillfälligt bidrag om 500 000 kronor under år 2000 och att regeringen i budgetpropositionen (utg.omr. 17 s. 28) aviserat att musikteatern kommer att anvisas 500 000 kronor även under år 2001 från anslaget 28:2. Vidare har länsmusiken i Dalarna (Dalasin-foniettan) tidigare fått en medelsförstärkning för medverkan i verksamheten vid Dalhalla. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr345 (kd) yrkandena 25 och 53 i vad avser ökning av anslaget med 1 miljon kronor för budgetåret 2001 till Dalhalla musikteater.

Utskottet är inte berett att nu ta ställning till om resurser bör beräknas för de därefter kommande budgetåren för att kunna utvidga antalet sådana teater- och musikinstitutioner av nationellt intresse, som får bidrag under anslaget. Därmed avstyrks motionerna Kr224 (fp), Kr236 (c) yrkande 1, Kr345 (kd) yrkande 25 i denna del och Kr701 (mp) yrkande 14 om permanent stöd till Dalhalla.

Som redovisats ovan föreslår regeringen att *Vadstena-Akademien* skall få ytterligare 750 000 kronor för år 2001. Utskottet anser att Vadstena-Akademins behov av ökat bidrag i så måtto bör vara tillgodosett. Någon ökning därutöver kan utskottet inte tillstyrka, varför motion Kr253 (kd, fp) därmed avstyrks.

Vid föregående riksmöte noterade utskottet att regeringen ansåg att långsiktiga, kompletterande bidragskällor bör vara ett villkor för statligt stöd till *folkmusikinstitutet i Tobo* (bet. 1999/2000:KrU1 s. 42). Utskottet förutsatte att regeringen skulle återkomma till riksdagen med en redovisning av hur institutet utvecklats. Utskottet förväntar sig att en sådan redovisning kommer att föreligga under det kommande året. I avvaktan på redovisningen är utskottet emellertid inte berett att tillstyrka någon sådan förändring av statsbidraget till Tobo folkmusikinstitut som yrkas i motion Kr237 (c), varför den avstyrks.

Utskottet vill i sammanhanget påminna om att folkmusiken fått en förstärkning genom inrättandet av en scen, Stallet, i anslutning till Rikskonserter.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att 113 000 000 kronor skall anvisas under anslaget.

Då det gäller förslaget i motion Kr345 (kd) yrkande 26 att regeringen, under hela den treåriga försöksverksamheten med nya modeller för bidrag till *fonogram*, skall redovisa genreutvecklingen vill utskottet anföra följande. Utskottet förutsätter att det redan från början finns en uppföljningsplan för försöksverksamheten och att utvärderingen pågår under hela försöksperioden. I den nu föreslagna försöksverksamheten med bidragsgivning i friare former inom en minskad medelsram utgår utskottet från att en av de frågor som följs upp avser effekterna på utgivningen av olika genrer. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr345 (kd) yrkande 26 och tillstyrker att regeringen får det begärda bemyndigandet.

3.7 Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter (28:8–28:14)

3.7.1 Bidrag till regional biblioteksverksamhet (28:8)

Inledning

Från anslaget utgår statsbidrag till länsbiblioteken, tre allmänna lånecentraler, en invandrarlånecentral samt ett depåbibliotek. Syftet med bidraget är i första hand att bibehålla fjärrlånefunktionen och att stödja utvecklingsverksamhet. Lånecentralerna kompletterar i sina regioner länsbiblioteken med fjärrlån av mer kvalificerad litteratur och bistår biblioteken i bibliografiskt komplicerade ärenden, lokaliserar och förmedlar avancerad litteratur från forsknings- och specialbibliotek inom och utom landet och är ett stöd för folkbibliotekens referensarbete.

Propositionen

Regeringen föreslår att det under anslaget anvisas 36 657 000 kronor för år 2001.

Motionen

I motion Kr291 (m) föreslås en minskning av anslaget med 11 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionen anføres bl.a. att den data-tekniska utvecklingen kommer att innebära en förenkling och rationalisering av fjärrlåneverksamheten, vilket bör medföra lägre kostnader för den regionala verksamheten (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets uppfattning har lånecentralerna liksom länsbiblioteken en viktig funktion i den s.k. lånekedjan. De binder ihop landets bibliotek så att en låntagare från sitt folkbibliotek kan beställa böcker, tidnings- eller tidskriftsartiklar, trots att det egna biblioteket inte har materialet i fråga.

I likhet med motionärerna anser utskottet att det är angeläget att folkbiblioteken utnyttjar de möjligheter som finns att effektivisera fjärrlåneverksamheten med hjälp av datatekniken. Utskottet har inhämtat att s.k. elektronisk effektivering sker i viss utsträckning. Således förekommer det att tidskrifts-

tiklar m.m. efter optisk läsning (scanning) bifogas ett e-brev och kan levereras till låntagaren snabbt och till låg kostnad för biblioteket. Vanligare är dock alltså att artiklar distribueras med telefax eller med vanlig post. Utskottet vill understryka att fjärrlånen till övervägande del avser hantering och distribution av böcker med åtföljande kostnader. I en framtid – då boken möjligen kommer att vara elektroniskt publicerad – är det givetvis fullt tänkbart att även fjärrlån av böcker kan ske elektroniskt.

Enligt utskottets uppfattning skulle en minskning av anslaget i enlighet med förslaget i motionen drabba låntagarna hårt. Motion Kr291 (m) yrkande 5 bör därför avslås av riksdagen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Som ett led i utskottets uppföljning av riksdagens tidigare beslut bör i detta sammanhang nämnas att riksdagen hösten 1996 på regeringens förslag beslutade anta en bibliotekslag (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). Lagen (1996:1596) trädde i kraft den 1 januari 1997. Vid beredningen av lagförslaget kom kulturutskottet fram till att regeringen borde överväga möjligheterna att i den nya lagen införa en bestämmelse som anger att huvudmännen skall göra upp planer för biblioteksverksamheten, i vilka redovisas olika kvalitetsbegrepp. Utskottet framhöll att regeringens överväganden borde ske med beaktande av principen om den kommunala självstyrelsen (bet. 1996/97:KrU1 s. 73–74). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 1996/97:129).

Av budgetpropositionen framgår att utvecklingen på biblioteksområdet bl.a. har visat att det alltså är stora skillnader mellan olika kommuner vad gäller tillgänglighet och kvalitet i biblioteksverksamheten. Utskottet har noterat att regeringen anser att det är angeläget att bibliotekslagen kompletteras på flera punkter och avser att förelägga riksdagen förslag till ändringar av lagen under år 2001 (prop. s. 28).

3.7.2 Litteraturstöd (28:9)

Inledning

Under anslaget anvisas medel bl.a. för stöd till utgivning och distribution av litteratur, stöd till läsfrämjande insatser, utgivning av en barnbokskatalog och marknadsföring av utgivningsstödd litteratur. Inom ramen för utgivningsstödet utgår även medel för utgivning av klassisk litteratur för skolans behov, utgivning av August Strindbergs samlade verk, till Svenska Vitterhetssamfundet, Samfundet De Nio och till stöd för författarverkstäder. Vidare utgår från anslaget stöd för inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek, stöd till En bok för alla AB för utgivning och spridning av kvalitetslitteratur till lågpris samt stöd till Expertkommittén för översättning av finsk facklitteratur till svenska.

Frågor om bokmoms bereds i riksdagen av finansutskottet i anslutning till budgetbehandlingen och i övrigt av skatteutskottet.

Regeringen föreslår att verksamheten med En bok för alla tillförs 2 miljoner kronor, främst för utvidgad utgivning av barn- och ungdomslitteratur. Sammanlagt innebär regeringens förslag att det under anslaget bör anvisas 91 917 000 kronor.

Motionerna

Motionsvägen föreslår företrädare för tre av partierna en minskning av anslaget. Vidare lämnas i en motion förslag som rör innehållet i kommande regleringsbrev.

Motionärerna bakom motion Kr291 (m) föreslår att anslaget skall minskas med 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Enligt motionärerna bakom motionen bör utgivningsstödet kunna minska. Vidare föreslås att En bok för alla AB inte skall erhålla något statligt stöd för utgivning av vuxenlitteratur (yrkande 6).

Även i motion Kr294 (c) föreslås en minskning av anslaget, nämligen med 36,5 miljoner kronor. I motionen anförs att statligt ekonomiskt stöd till vuxenböcker inte bör prioriteras (motionen i motsvarande del).

Motionärerna bakom motion Kr345 (kd) anser att regeringens förslag att tilldela En bok för alla reformmedel om 2 miljoner kronor för bl.a. utgivning av barn- och ungdomslitteratur bör avslås av riksdagen. Vidare föreslås att anslaget skall ökas med 1 miljon kronor för läsfrämjande insatser (yrkande 53 i motsvarande delar). Totalt skall anslaget således minskas med 1 miljon kronor.

Yrkande 5 i motion Kr341 (v) syftar till att regeringen i kommande regleringsbrev skall ange hur utgivning, marknadsföring och försäljning av litteratur på de nationella minoritetsspråken kan stärkas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid ett flertal tillfällen avstyrkt yrkanden som avser en minskning av stödet till En bok för allas utgivning av vuxenlitteratur (senast i bet. 1999/2000:KrU1 s. 44). Utskottet anser nu liksom tidigare att vuxenboksutgivningen skall fortsätta. Den verksamhet som bedrivs av *En bok för alla* med spridning av kvalitetslitteratur till lågpris och med lässtimulerande insatser utgör enligt utskottets uppfattning en betydelsefull del av satsningarna på litteratur, språk och läsande. Vidare ser utskottet regeringens förslag att tillföra En bok för alla 2 miljoner kronor för utgivning av barn- och ungdomsböcker som ytterligare en satsning i läsfrämjande syfte.

Utskottet är således inte berett att i förhållande till regeringens förslag minska medelstillelningen till En bok för alla. Utskottet är inte heller berett att minska medelstillelningen till några av de övriga bidragsändamålen under anslaget.

Sammantaget innebär utskottets ställningstagande att motionerna Kr291 (m) yrkande 6, Kr294 (c) i motsvarande del och Kr345 (kd) yrkande 53 i

motsvarande delar avstyrks och att regeringens förslag till medelstilldelning tillstyrks.

2000/01:KrU1
Utskottet

Utskottet behandlar i detta sammanhang även yrkande 5 i motion Kr341 (v), som syftar till att det i regleringsbrevet skall anges hur *utgivning m.m. av litteratur på de nationella minoritetsspråken* skall stärkas.

För år 2000 tillfördes anslaget Litteraturstöd särskilda medel, 750 000 kronor, för att de nationella minoriteternas bokutgivning skulle beaktas vid fördelningen av utgivningsstödet. De grupper som enligt riksdagens beslut utgör nationella minoriteter är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. Minoritetsspråken är samiska, finska, meänkieli (tornedalsfinska), romani chib och jiddisch (prop. 1998/99:143, yttr. 1999/2000:KrU2y, bet. 1999/2000:KU6, rskr. 1999/2000:69).

Av regleringsbrevet för år 2000 framgår det att minst 750 000 kronor av anslagsposten 1 Stöd till utgivning och distribution av litteratur under anslaget Litteraturstöd skall användas för att främja utgivning av nationella minoriteters litteratur. Medlen skall i första hand avse utgivningsstöd till förlag, men får även användas för olika projekt eller informationsinsatser i syfte att stimulera sådan utgivning. Stödet fördelas av Kulturrådet. Utskottet har inhämtat att en arbetsgrupp inom Kulturrådet för litteratur på invandrar- och minoritetsspråk tagit initiativ till att träffa företrädare för de olika minoritetsspråken för att diskutera lämplig fördelning av medlen etc. Vidare har Kulturrådet fått regeringens uppdrag att utreda hur samisk, finsk, tornedalsk, romsk och judisk kultur skall få ett tillräckligt utrymme i svenskt kulturliv. Kulturrådet skall därvid samråda med företrädare för de nationella minoriteterna. Uppdraget skall redovisas senast den 1 mars 2001.

Utskottet anser att det är angeläget att de nationella minoriteterna bistås på bästa sätt då det gäller utgivning m.m. av litteratur. Däremot är det enligt utskottets uppfattning inte lämpligt att regeringen i regleringsbrevet ger alltför detaljerade föreskrifter om hur stödet skall användas för att minoritetsspråken skall kunna stärkas. Det bör i stället ankomma på Kulturrådet att i kontakterna med företrädare för minoritetsgrupperna informera och ge råd i dessa frågor. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr341 (v) yrkande 5.

3.7.3 Stöd till kulturtidskrifter (28:10)

Inledning

Från anslaget utgår produktionsstöd och utvecklingsstöd till kulturtidskrifter. Inom utvecklingsstödet utgår även verksamhetsbidrag till tidskriftsverkstäder. Fr.o.m. år 1999 utgår dessutom ett särskilt prenumerationsstöd till biblioteken.

Propositionen

Regeringen bedömer att det inom ramen för kulturtidskriftsstödets utvecklingsmedel bör ges visst utrymme för ekonomiskt stöd till kulturtidskrifter för årligt återkommande evenemangsverksamhet. Prövningen av sådana årliga

bidrag bör följa tidskriftsstödets grundprincip, vilket innebär att verksamheten skall hålla hög kvalitet och att kulturtidskrifternas intäkter inte beräknas täcka deras kostnader. Regeringen avser att låta påbörja en sådan försöksverksamhet under en treårsperiod med utvärdering av Kulturrådet.

Av propositionen framgår att antalet ansökningar om tidskriftsstöd sjunker medan antalet tidskrifter fortsätter att öka. Regeringen avser att analysera orsakerna härtill och kommer även att noga följa och analysera utvecklingen med avseende på vilka följdverkningar uppdelningen av stödet på såväl produktion och utveckling som evenemangsverksamhet får.

Regeringen föreslår att 20 650 000 kronor skall anvisas under anslaget för år 2001.

Motionen

I motion Kr701 (mp) yrkas att stödet till kulturtidskrifternas återkommande evenemang skall öka (yrkande 19).

Utskottets ställningstagande

Utvecklingsstödet till kulturtidskrifter är enligt förordningen (1993:567) om statligt stöd till kulturtidskrifter avsett för utvecklingsinsatser när det gäller marknadsföring, teknik och utbildning (§ 12). Försöksverksamheten med stöd till kulturtidskriftsevenemang torde närmast höra till begreppet ”marknadsföring”. Utskottet anser i likhet med regeringen att de tidskrifter som anordnar årligen återkommande evenemang i form av författarframträdanden, poesifestivaler, debattkvällar m.m. gör en insats som har såväl kulturpolitisk betydelse som betydelse för tidskrifternas spridning och existens.

Utskottet konstaterar att regeringen inte föreslagit några nya resurser för finansiering av stödet till evenemangen och att kostnaderna därför måste rymmas inom ramen för anslaget. Regeringen har inte angivit hur stort belopp som skall avsättas för stödet. Riksdagen kan därför inte – som motionärerna bakom motion Kr701 (mp) föreslår – uttala sig om en eventuell ökning i förhållande till regeringens bedömning. Enligt utskottets uppfattning ankommer det på regeringen att avgöra beloppets storlek eller att överlåta avgörandet till Kulturrådet. Yrkande 9 i motionen avstyrks därmed.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Utskottet vill i sammanhanget beröra frågan om varför antalet ansökningar till kulturtidskriftsstödet sjunkit. Utskottet förutsätter att regeringen i lämpligt sammanhang presenterar sin analys och sina slutsatser av detta förhållande. I ett sådant sammanhang bör beläggas om syftet med stödet uppnås, nämligen om en kulturellt värdefull mångfald i tidskriftsutbudet kan främjas. Vidare bör en bedömning göras av om stödreglerna är ändamålsenligt utformade eller om de bör revideras.

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för kreditstöd, sortimentsstöd, stöd till rådgivning samt katalogdatorstöd.

Regeringen föreslår att 9 801 000 kronor anvisas under anslaget för år 2001.

Motionerna

I motion Kr291 (m) yrkande 7 föreslås att stödet till bokhandeln skall avvecklas. Som skäl anges att stödet är konkurrensnedvridande, eftersom internetbokhandlar inte kan ta del av stödet. Även motionärerna bakom motion Kr294 (c) föreslår att stödet skall upphöra (motionen i motsvarande del).

Utskottets ställningstagande

Under föregående riksmöte avstyrkte utskottet ett motionsyrkande med samma syfte som nu aktuella yrkanden (bet. 1999/2000:KrU1 s. 46). Utskottet erinrade då bl.a. om att det statliga stödet till bokhandeln syftar till att öka tillgängligheten av kvalitetslitteratur i bokhandeln och att vidmakthålla och om möjligt förstärka ett vittförgrenat bokhandelsnät. Vidare anförde utskottet följande.

Utskottet vill i sammanhanget peka på det kulturpolitiska värdet i att även små och medelstora orter har en bokhandel. Bokhandeln kan fungera som en kulturell mötesplats, där kunderna konkret kan ta i och bläddra i böckerna och där det finns personal som kan bistå dem i deras inköp. Det statliga stödet bidrar till att bokhandelsbeståndet är väl spritt i landet och till att allmänheten kan få tillgång till ett brett utbud av litteratur på eller i närheten av hemorten. Som konstateras i det nu aktuella motionsyrkandet är internetbokhandlar inte stödberättigade, något som för övrigt även gäller bokklubbarna. Utskottet kan inte heller se något skäl till att vidga stödändamålen till att även avse internetbokhandlar.

Utskottet, som inte har funnit anledning att ändra uppfattning i frågan, avstyrker motionerna Kr291 (m) yrkande 7 och Kr294 (c) i motsvarande del och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.7.5 Talboks- och punktskriftsbiblioteket (28:12)

Inledning

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) är en statlig myndighet som i samverkan med andra bibliotek skall förse synskadade samt personer med andra läs- och skrivsvårigheter med litteratur. Biblioteket skall särskilt framställa och låna ut talböcker och punktskriftsböcker, sälja punktskriftsböcker samt ge upplysningar och råd till främst kommunala bibliotek.

Mot bakgrund av den digitala teknikens stora betydelse för läshandikappade är det regeringens bedömning att stödet till TPB bör förstärkas i syfte att fullfölja det s.k. DAISY-projektet (Digital Audiobased Information System). Projektet syftar till att det samlade talboksbeståndet under en period fram till år 2010 skall överföras till en ny teknisk standard. För detta ändamål föreslås att anslaget förstärks med 2 miljoner kronor. Sammantaget föreslår regeringen att det för år 2001 under anslaget skall anvisas 62 529 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen skall bemyndiga regeringen att göra beställningar av talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial, som inklusive tidigare åtaganden, medför utgifter på högst 4 miljoner kronor under år 2002.

Motionerna

I motion Kr291 (m) föreslås en ökning av anslaget med 9 801 000 kronor utöver vad regeringen föreslagit. Ökningen ligger enligt motionärerna väl i linje med vad Moderata samlingspartiet föreslår på andra områden när det gäller satsningar på funktionshindrade (yrkande 8).

I motion Kr294 (c) föreslås en ökning med 10 301 000 kronor utöver regeringens förslag (motionen i motsvarande del).

Utskottets ställningstagande

I likhet med regeringen anser utskottet att det är angeläget att TPB kan fullfölja satsningen på DAISY-projektet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ökad medelsanvisning och avstyrker här aktuella motionsyrkanden, nämligen Kr291 (m) yrkande 8 och Kr294 (c) i motsvarande del, om ytterligare ökning av anslaget.

Utskottet tillstyrker även förslaget att riksdagen skall *bemyndiga regeringen att göra beställningar* som – inklusive tidigare åtaganden – medför utgifter på högst 4 miljoner kronor under år 2002.

3.7.6 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (28:13)

Inledning

Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (Centrum för lättläst – LL-stiftelsen) har till ändamål att äga och ge ut en nyhetstidning för utvecklingsstörda samt att ge ut lättlästa böcker (LL-böcker). Verksamheten bedrivs inom ramen för ett avtal som träffats mellan staten och stiftelsen. Gällande avtal avser perioden den 1 januari 2000–den 31 december 2002.

Propositionen

Av propositionen framgår att behovet av lättläst litteratur för åldern 9–14 år är stort bl.a. för utvecklingsstörda barn och ungdomar liksom ungdomar med

dyslexi. Om denna grupp barn och ungdomar inte får litteratur, som är anpassad efter deras ålder, finns det risk att det läsintresse och de läsvanor som etablerats genom de vanliga barnböckerna försvinner. För detta ändamål föreslår regeringen att anslaget skall förstärkas med 500 000 kronor. Sammanlagt innebär regeringens förslag att det under anslaget skall anvisas 14 211 000 kronor för år 2001.

Motionen

I motion Kr345 (kd) föreslås att anslaget skall tillföras 1 miljon kronor utöver vad regeringen föreslagit, dvs. sammanlagt 15 211 000 kronor. Motionärerna föreslår att ökningen skall användas för marknadsföring av LL-stiftelsens utbud. En brett upplagd informationskampanj som presenterar utgivningen skulle göra det möjligt för stiftelsen att nå ut till fler målgrupper och till allmänheten, anser motionärerna (yrkandena 37 och 53 i motsvarande del).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det av propositionen framgår att LL-stiftelsens intäkter under år 1999 från bokförsäljningen ökat. Vidare har antalet läsombud, som sprider kunskap om stiftelsens utbud, ökat kraftigt. Slutligen kan nämnas att även Nyhetstidningen 8 Sidors upplaga fortsatt att öka (prop. s. 42, avsnittet 4.6 Resultatbedömning).

Med hänvisning till det anförda anser utskottet – liksom då samma fråga behandlades under föregående riksmöte – att den marknadsföring som sker i dag är tillfyllest för närvarande. Utskottet avstyrker därför motion Kr345 (kd) yrkandena 37 och 53 i motsvarande del och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.7.7 Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden (28:14)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för bidrag till Svenska språknämndens och Sverigefinska språknämndens verksamheter.

Syftet med statens bidrag till Svenska språknämnden är att nämnden skall följa utvecklingen av det svenska språket i tal och skrift och med denna kunskap som utgångspunkt ge råd till språkanvändarna för att främja gott språkbruk. Sverigefinska språknämnden skall vårda och utveckla finska språket i Sverige.

Regeringen föreslår att 4 569 000 kronor anvisas under anslaget för år 2001.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstillsättning.

Som ett led i utskottets uppföljning av riksdagens tidigare beslut bör i detta sammanhang nämnas att riksdagen på förslag av kulturutskottet under föregående riksmöte som sin mening gav regeringen till känna att en parlamentarisk språkpolitisk utredning borde tillsättas. Utskottet föreslog att utredningen skulle få i uppgift att med utgångspunkt bl.a. i ett förslag från Svenska språknämnden föreslå ett handlingsprogram som dels syftar till att främja svenska språket, dels syftar till att alla i Sverige – oavsett språklig och social bakgrund – utifrån sina förutsättningar skulle ges likvärdiga möjligheter att tillägna sig svenska språket (bet. 1999/2000:KrU2, rskr. 1999/2000:7).

Regeringen har nyligen utfärdat direktiv till en sådan utredning och tillkallat en kommitté, som skall redovisa sitt uppdrag senast den 30 november 2001. (Jfr även budgetpropositionen utg.omr. 17 s. 28.)

3.8 Bild och form samt konsthantverk (28:15–28:19)

3.8.1 Statens konstråd (28:15)

Propositionen

Statens konstråd har till uppgift att verka för att konsten blir ett naturligt och framträdande inslag i samhällsmiljön genom att Konstrådet förvärvar god samtidskonst till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet. Sedan år 1997 har Konstrådet till uppgift att även förvärva konst till andra gemensamma miljöer än sådana som brukas av staten. Konstrådet skall också sprida kunskap om konstens betydelse för en god samhällsmiljö.

Regeringen bedömer att verksamheten har motsvarat de mål som har satts upp för Konstrådet. Anslaget till Konstrådet föreslås föras upp med 5 484 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar de av regeringen begärda medlen om 5 484 000 kronor.

3.8.2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön (28:16)

Inledning

Från anslaget bekostas konstförvärv som beslutats av Statens konstråd, dvs. konst för statligt ägda lokaler, för andra lokaler som används för statlig verksamhet och för andra gemensamma miljöer än de statliga. Vidare beräknas medel för bidrag till folkparkernas och vissa samlingslokalhållande organisationer för konstinköp. Dessa medel fördelas av Statens kulturråd.

Propositionen

I inledningen till kulturpolitikområdet under rubriken 4.6 Resultatbedömning (s. 43–44) redovisas att allmänhetens möjligheter att i den gemensamma miljön möta de nyaste konstuttrycken är mindre i dag än för tio år sedan på

grund av minskat byggande. Konstrådets verksamhet med satsningar i icke-statliga miljöer i samverkan med kommuner och andra aktörer har dock ökat i omfattning. En stor andel unga konstnärer har fått uppdrag, och verksamheten har en god geografisk spridning. Regeringen anser att Konstrådet dessutom på ett mer kraftfullt sätt än tidigare axlat uppgiften att vara nationell inspiratör på området offentlig konst. Regeringen understryker att det fortfarande är prioriterade uppgifter att sprida kvalificerad samtidskonst utanför storstadsområdena och att göra inbrytningar i nya publikgrupper.

Regeringen framhåller vidare att det stöd till konstinköp som fördelas till folkparker, Folkets hus, bygdegårdar och nykterhetsorganisationernas samlingslokaler berör miljontals besökare i landets omkring 2 400 föreningshus och folkparker. Regeringen betonar också att många yrkesverksamma konstnärer inbjuds att delta i utställningar som arrangeras inför inköpen till samlingslokaler och folkparker.

Regeringen begär riksdagens bemyndigande att få göra beställningar av konstverk som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 15 miljoner kronor efter år 2001.

Anslaget föreslås förbli oförändrat 40 438 000 kronor.

Motionerna

En minskning av anslaget med 11 miljoner kronor föreslås i motion Kr291 (m) yrkande 9. Motionärerna anser att staten bör renodla sitt ansvar för olika kulturverksamheter och inte ta ansvar för konstnärlig utsmyckning av andra gemensamma miljöer än de statliga. Även om syftet med sådan verksamhet är vällovligt finns det en risk för att staten på sikt förväntas svara för praktiskt taget all offentlig utsmyckning.

I två motioner, nämligen Kr346 (fp) yrkandena 24 och 36 i denna del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del, föreslås en minskning av anslaget med 5 miljoner kronor. Även detta förslag motiveras av att staten inte skall överta ansvaret för utsmyckningen av den gemensamma miljön från andra ansvariga, såsom landsting och kommuner.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att det bör vara en prioriterad uppgift att nå en god geografisk spridning av den kvalificerade samtidskonsten och att genom olika åtgärder göra inbrytningar i nya publikgrupper. Användningen av resurserna under det nu aktuella anslaget är ett av medlen att nå dessa mål. Utskottet vill också understryka att denna verksamhet även medför att fler uppdrag ges till konstnärer över hela landet och att den därmed bidrar till att öka konstnärernas försörjningsmöjligheter. Utskottet anser att de skäl som angavs för införande av ett statligt stöd till utsmyckning av skolor, bostadsområden m.m. fortfarande är giltiga (prop. 1996/97:3 s. 121–123). Utskottet kan således inte tillstyrka förslagen i motionerna att minska medlen avsedda för konstnärlig utsmyckning av andra gemensamma miljöer än de statliga.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Kr291 (m) yrkande 9, Kr346 (fp) yrkandena 24 och 36 i denna del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del och anvisar 40 438 000 kronor i enlighet med regeringens förslag.

Utskottet tillstyrker att regeringen får det begärda beställningsbemyndigandet för inköp av konstverk.

3.8.3 Nämnden för hemslöjdsfrågor (28:17)

Propositionen

Nämnden för hemslöjdsfrågor skall enligt förordningen med instruktion för Nämnden för hemslöjdsfrågor (1988:315) ta initiativ till, planera, samordna och göra insatser för att främja hemslöjd i den mån sådana uppgifter inte ankommer på annan statlig myndighet. Nämnden skall inom sitt verksamhetsområde fördela statligt stöd till hemslöjdsfrämjande verksamhet.

Verksamheten vid Nämnden för hemslöjdsfrågor har enligt regeringens bedömning gett goda resultat. Regeringen finner att inriktningen på verksamheten bör förbli oförändrad. Regeringen föreslår att anslaget för 2001 skall uppgå till 1 509 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Nämnden för hemslöjdsfrågor har under året aktivt arbetat för att stärka hemslöjdens forskningsanknytning. Bl.a. har ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt kring hemslöjdens utveckling, verksamhet och ideologi initierats. Hemslöjdens barn- och ungdomsverksamhet har stärkts genom bildandet av riksförbundet Unga Slöjdare. Vidare har nämnden initierat arbetsgruppen Slöjden och mångfalden i syfte att finna arbetsformer, samla kunskap och bygga upp nätverk kring slöjden i det mångkulturella samhället. Regeringen har under rubriken 4.5 Resultatbedömning, liksom under anslaget, endast redovisat denna verksamhet.

Utskottet förutsätter att regeringen återkommer i kommande budgetpropositioner med en närmare analys av hur nämndens forskningsprojekt m.m. har påverkat utvecklingen inom området.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

3.8.4 Främjande av hemslöjden (28:18)

Propositionen

Anslaget disponeras av Nämnden för hemslöjdsfrågor för bidrag till hemslöjdskonsulenternas verksamhet, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och projekt inom hemslöjdsområdet.

Regeringen föreslår, inklusive pris- och löneomräkning, att anslaget för år 2001 bör uppgå till 17 712 000 kronor.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

3.8.5 Bidrag till bild- och formområdet (28:19)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för bidrag till organisationer m.m. på bild- och formområdet. Under anslaget anvisas också medel till Akademien för de fria konsterna. Regeringen föreslår att bidraget förstärks med 1,5 miljoner kronor, så att verksamhetsbidraget till vissa utställare uppgår till sammanlagt 6,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 29 234 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen på grundval av resultatet av senare års utredningar och analyser av konstnärernas situation föreslår att ytterligare medel satsas på bild- och formkonstnärerna, eftersom dessa har det särskilt svårt att försörja sig på sitt konstnärliga yrke.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.9 Ersättningar och bidrag till konstnärer (28:20–28:21)

3.9.1 Konstnärsnämnden (28:20)

Inledning

Det övergripande målet för Konstnärsnämnden är att främja bild-, form-, ton-, scen- och filmkonstnärers möjlighet att ägna sig åt kvalificerat konstnärligt arbete samt att främja internationellt konstnärsutbyte genom att bl.a. erbjuda gästateljéer. Nämnden skall bidra till ökade kunskaper om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden. Den beslutar om statliga ersättningar och bidrag till konstnärer samt skall tillsammans med styrelsen för Sveriges författarfond avge förslag till innehavare av inkomstgarantier.

Propositionen

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen att statens insatser för att förbättra konstnärernas villkor är en fortsatt prioriterad fråga inom kulturpolitiken. Statens insatser för konstnärerna handlar enligt regeringen både om direkta stöd- och stimulansåtgärder för konstnärligt arbete och om upphovsrättsliga frågor, men också om att anpassa generella regelverk på andra samhällsområden till de speciella villkor som gäller för konstnärerna.

Regeringen redovisade i förra årets budgetproposition att en informell arbetsgrupp inom Regeringskansliet arbetar med frågor om pensionsreformens effekter för konstnärerna och att regeringen ansåg det angeläget att regelver-

ken på alla politikområden anpassas så att rimlig hänsyn tas till konstnärernas speciella förhållanden.

Utskottet förutsatte i förra årets budgetbetänkande (1999:2000:KrU1) att regeringen påföljande år skulle redovisa hur långt arbetet fortlöpt och ange vilka åtgärder som kunde bli aktuella.

Regeringen har i årets budgetproposition redovisat att det inom Regeringskansliet pågår en översyn av statens tjänstepensionsåtaganden för olika grupper av konstnärer inom teater-, musik- och dansområdet. Den gäller också frågan hur bestämmelserna kring dessa samverkar med reglerna för den reformerade allmänna pensionen. Arbetet bedrivs enligt regeringen i fortlöpande samråd med arbetsmarknadens parter. För fria teatergrupper utan tillgång till det statliga tjänstepensionssystemet har Teaterförbundet och Teatercentrum preliminärt enats om att införa en kompletterande avtalspension. Regeringen ser i budgetpropositionen positivt på initiativet och har för avsikt att se över villkoren för statsbidragen till fria grupper i syfte att underlätta en anslutning till pensionsavtal.

I budgetpropositionen uppges vidare att regeringen överväger att under år 2001 inleda en kartläggning av bl.a. socialförsäkringsfrågor i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Regeringen föreslår att riksdagen skall anvisa 10 176 000 kronor under *anslaget*.

Motionerna

Motionärerna bakom motionerna 1999/2000:Kr314 (fp) yrkande 22 och 2000/01:Kr346 (fp) yrkande 28 betonar vikten av att *bidragsgivande myndigheter och styrelser* på konstnär området är opartiska, har en sammansättning som är bredast möjlig samt har en garanterad insyn. Det bör enligt motionärerna var professionalismen i konstnärsutövandet som premieras av sådana myndigheter och styrelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ingen annan uppfattning än regeringen i anslagsfrågan och föreslår att riksdagen beslutar att anvisa medel under *anslaget* i enlighet med regeringens förslag.

Utskottet delar vidare regeringens inställning att generella regelverk på andra samhällsområden måste ta hänsyn till de speciella villkor som gäller för konstnärerna. Utskottet avser att följa det arbete som bedrivs för att få till stånd nödvändiga förändringar och förutsätter att regeringen även nästa år redovisar hur långt arbetet fortlöpt. Utskottet utgår vidare från att den aviserade översynen av de fria gruppernas pensionsförhållanden sker skyndsamt.

Beträffande motionsyrkandena bör beaktas att regeringen, efter hemställan av riksdagen, ändrat förordningen (1997:1153) med instruktion för Konstnärsnämnden. Ändringen innebär att förslagsrätten vid tillsättning av styrelseledamöter i Konstnärsnämnden och Bildkonstnärnsfonden tillkommer

konstnårsorganisationer. Det är alltså inte längre så att ett antal namngivna organisationer utpekas som förslagsställare.

Utskottet delar motionärernas inställning att det är av vikt att *bidragsgivande myndigheter och styrelser* är opartiska och har en bred sammansättning samt att professionalismen är en grundläggande och betydelsefull faktor vid valet av bidragstagare. Genom ändringen i förordningen med instruktion för Konstnärsnämnden har förslagsrätten vid utseende av ledamöter till Konstnärsnämnden och Bildkonstnärnsfonden vidgats. Ändringen gör det möjligt att vid valet av ledamöter ha ett bredare urval av kandidater. Därigenom bör regeringens möjligheter ytterligare öka att finna ledamöter i styrelser som har den kompetens, de goda kunskaper om konstnärer och konstutveckling samt i den stora personliga integritet som behövs för det betydelsefulla arbetet i dessa styrelser. Motionerna 1999/2000:Kr314 (fp) yrkande 22 och 2000/01:Kr346 (fp) yrkande 28 får mot denna bakgrund anses tillgodosedda till viss del och bör avslås av riksdagen.

3.9.2 Ersättningar och bidrag till konstnärer (28:21)

Inledning

Under anslag 28:21 Ersättningar och bidrag till konstnärer beräknas medel till visningsersättning som fördelas av Konstnärsnämnden och till individuell visningsersättning som fördelas av upphovsrättsorganisationen Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS). BUS fördelar statsbidraget enligt förordningen (1996:1605) om individuell visningsersättning. Dessutom beräknas medel för bidrag till konstnärer som fördelas av Konstnärsnämnden respektive Sveriges författarfond samt för inkomstgarantier som fördelas av regeringen.

Propositionen

Efter förslag i 2000 års ekonomiska vårproposition har riksdagen beslutat att permanenta och delvis utöka de försöksverksamheter och de tidsbegränsade stödinsatser riktade till konstnärer som inleddes 1999 för att stimulera konstnärernas arbetsmarknad (prop. 1999/2000:100, bet. 1999/2000:FiU27, rskr. 1999/2000:262). För dessa ändamål avsätts sammanlagt 40 miljoner kronor, varav 25 miljoner kronor överförs från utgiftsområde 13 Arbetsmarknad och 15 miljoner kronor avser utgiftsområde 17 anslaget Ersättningar och bidrag till konstnärer. Av de från utgiftsområde 13 överförda medlen går 10 miljoner kronor till arbetsförmedling vid olika konstnärliga centrubildningar och 15 miljoner kronor till en tredje anställningsform inom teatern. Dessa medel föreslås anvisas under anslag 28:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Medlen inom anslag Ersättningar och bidrag till konstnärer avser permanentning av de tidsbegränsade stödinsatserna, bl.a. höjda ersättningar och bidrag till konstnärer, ökat turnéstöd till fria grupper samt förstärkt stöd till arrangörer.

Regeringen föreslår att bidragen till bild- och formkonstnärer förstärks samt att den individuella visningsersättningen ökas. Sammantaget föreslås en förstärkning med 5 miljoner kronor.

Inom anslaget finns ett anslagssparande. Enligt regeringens förslag skall 3 265 000 kronor av sparandet dras in.

Regeringen föreslår att riksdagen skall anvisa 264 933 000 kronor under *anslaget*.

Motionerna

Motionärerna bakom motion Kr291 (m) anser att *anslaget* skall minska med 40 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Deras förslag går sammanfattningsvis ut på att yrkesverksamma konstnärer i större utsträckning skall få ersättning för utfört arbete i stället för bidrag (yrkande 10).

I motion Kr255 (v) föreslår motionärerna att det inrättas en *fond* där dramatiker kan söka bidrag för att skriva eller utveckla manusidéer med intressanta kvinnliga huvud- och biroller och där teatrarna kan söka bidrag för att köpa in pjäser med sådana roller. Denna fond bör enligt motionärerna inrymmas inom befintliga budgetramar inom utgiftsområde 17.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till *medelsanvisning* för budgetåret 2001 och avstyrker därmed motion Kr291 (m) yrkande 10 om en minskning av anslaget med 40 miljoner kronor.

Beträffande motionsyrkandet om inrättande av *en fond för bidrag till nyskriven dramatik med kvinnoroller* kan utskottet erinra om att statsbidraget för beställning av nyskriven svensk dramatik, utan inriktning på kön, har varit i bruk sedan år 1999. För år 2000 lämnas 2 miljoner kronor för detta ändamål. Medlen fördelas av styrelsen för Sveriges författarfond.

Utskottet är inte berett att tillstyrka att medel omfördelas från andra anslag inom utgiftsområde 17 i syfte att inrätta en ny fond av det slag som avses i motionen. Motion Kr255 (v) avstyrks.

3.10 Arkiv (28:22–28:25)

3.10.1 Riksarkivet och landsarkiven (28:22)

Inledning

Riksarkivet och landsarkiven är statliga arkivmyndigheter med särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet i enlighet med vad som framgår av arkivlagen (1990:782), arkivförordningen (1991:446) och förordningen (1995:679) med instruktion för Riksarkivet och landsarkiven. Frågan om en utredning av det statliga arkivväsendet bereds i Regeringskansliet.

Propositionen

För utökade uppgifter i samband med mottagandet och förvarandet av de kyrkliga arkiven föreslås en ökning av anslaget med 500 000 kronor. Ansla-

get föreslås även öka med 800 000 kronor för förstärkning av bidraget till Stiftelsen för Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek. Vidare föreslås anslaget öka med ca 2,5 miljoner kronor, motsvarande en tillfällig minskning år 2000. Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 256 913 000 kronor.

Motionen

I motion Kr345 (kd) yrkande 14 anförs att regeringens extra satsning på Arbetarrörelsens arkiv också bör komma andra folkrörelsearkiv till godo.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om att riksdagen på utskottets förslag våren 2000 gav regeringen till känna att det är angeläget att den av regeringen i förra årets budgetproposition aviserade arkivutredningen snarast påbörjas (bet. 1999/2000:KrU12, rskr. 1999/2000:178). Utskottet noterar att regeringen under prioriteringsavsnittet (4.3 Politikens inriktning) meddelar sin avsikt att tillsätta en utredningsman under hösten 2000 och att arbetet skall avslutas under nästa år.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag om en ökning av anslaget för att förstärka bidraget till Arbetarrörelsens arkiv, varför motion Kr345 (kd) yrkande 14 avstyrks.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.10.2 Bidrag till regional arkivverksamhet (28:23)

Propositionen

Bidrag till regional arkivverksamhet lämnas enligt förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet. Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 4 699 000 kronor.

Motionerna

I motion Kr294 (c) i denna del föreslås att ytterligare medel, nämligen 2 miljoner kronor, satsas på regional arkivverksamhet för att skapa möjlighet till ökat samarbete med bl.a. skolor och högskolor.

I motion Kr345 (kd) yrkandena 13 och 53 i denna del föreslås en uppräknings av anslaget med 1 miljon kronor, bl.a. för särskilda utvecklingsinsatser i form av arkivpedagogik.

Utskottets ställningstagande

Anslaget till de regionala museerna har i årets budgetproposition föreslagits få en ökning med 10 miljoner kronor för museipedagogik. Pedagogiskt utvecklingsarbete är betydelsefullt även för arkivsektorn. Utskottet är emellertid inte berett att för år 2001 förordna en ökad medelstillelse för den reg-

ionala arkivverksamheten. Utskottet föreslår att riksdagen med avslag på motionerna Kr294 (c) i denna del och Kr345 (kd) yrkandena 13 och 53 i denna del beslutar att anvisa medel i enlighet med regeringens förslag.

2000/01:KrU1
Utskottet

3.10.3 Språk- och folkminnesinstitutet (28:24)

Propositionen

Myndigheten har enligt förordningen (1993:654) med instruktion för Språk- och folkminnesinstitutet (SOFI) till uppgift att samla in, bevara, vetenskapligt bearbeta och ge ut material om dialekter, folkminnen, folkmusik, ortnamn och personnamn.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 26 489 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.10.4 Svenskt biografiskt lexikon (28:25)

Propositionen

Myndigheten har enligt förordningen (1988:630) med instruktion för Svenskt biografiskt lexikon (SBL) till uppgift att fortsätta och slutföra utgivandet av verket Svenskt biografiskt lexikon.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 3 878 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.11 Kulturmiljö (28:26–28:27)

3.11.1 Riksantikvarieämbetet (28:26)

Inledning

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) är central förvaltningsmyndighet för kulturmiljön. RAÄ skall följa det regionala kulturmiljöarbetet och biträda länsstyrelserna i ärenden som rör detta arbete, medverka i EU-arbetet och i det internationella arbetet med kulturmiljön, svara för konservering och vård av kulturminnen samt bygga upp kunskap på området.

RAÄ fördelar fr.o.m. juli 1998 även statsbidrag till regionala och lokala museer i Skåne, Kalmar och Gotlands län i den del statsbidraget avser kulturmiljövård (anslag H 3 Bidrag till regionala museer).

Regeringen anför att det tvärssektoriella arbetet under senare år har fått en allt större betydelse för kulturmiljöarbetets inriktning och resultat. Vidare framhåller regeringen att miljömålsarbetet och arbetet med de regionala tillväxtavtalen till stor del har präglat myndigheternas arbete under året samt att satsningarna på storstädernas kulturmiljövården och på industrisamhällets kulturarv haft stor påverkan på verksamheten.

Regeringen föreslår att 163 934 000 kronor skall anvisas under *anslaget*.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till *medelsanvisning*.

3.11.2 Bidrag till kulturmiljövård (28:27)

Inledning

Under anslaget anvisas medel för bidrag till byggnadsvård samt forn- och landskapsvård. Medel får utgå även för bl.a. vissa arkeologiska undersökningskostnader samt till vård och underhåll av vissa kyrkliga inventarier. De får användas även när det finns särskilda skäl för att täcka kostnader för att ta till vara fornfynd. Vidare utgår bidrag till ombyggnad, renovering och underhåll av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse.

I propositionen redovisas att 92 % av de medel som år 1999 betalades ut från anslaget har beslutats av länsstyrelserna och den resterande delen av RAÄ.

Propositionen

Mot bakgrund av det stora behov och intresse som finns för bildandet av kulturresevat föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för detta ändamål. Utöver detta föreslås att anslaget ökas med 1 miljon kronor i förhållande till innevarande år.

Regeringen föreslår sammanfattningsvis att 247 038 000 kronor skall anvisas under *anslaget* för budgetåret 2001.

Vidare föreslår regeringen att riksdagen *bemyndigar* regeringen att under år 2001 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 70 miljoner kronor efter år 2001, dock längst t.o.m. år 2004.

Motionerna

I motion Kr291 (m) föreslås – med hänvisning till att den verksamhet som erhåller stöd under anslaget är mycket värdefull – att *anslaget* för år 2001 skall ökas med 25 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 11).

Även i motion Kr294 (c) i motsvarande del föreslås en ökning av anslaget, nämligen med 3 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Motionären bakom motion Kr244 (s) påpekar att det är positivt att extra medel anslås till kulturresevat men anser, som utskottet uppfattat motionen, att det inte bör ske på bekostnad av anslaget till *industrisamhällets kulturarv*, vars medel enligt motionären helt försvinner i årets budget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill som tidigare år framhålla att betydande summor anvisats under senare år för kulturmiljövård under flera departements huvudtitlar. Under år 2001 kommer satsningar, som påbörjades år 1999, att fortgå beträffande industrisamhällets kulturarv, storstädernas kulturmiljöer, bevarande av fäbodkulturen och det samiska kulturarvet samt Kulturarvs-IT. De två förstnämnda satsningarna finns inom utgiftsområde 17. Dessutom har ett flertal kulturmiljövårdande insatser för sammanlagt ca 71 miljoner kronor genomförts inom ramen för regeringens satsning på Östersjösamarbetet.

Utskottet är inte berett att förorda en medelsanvisning som överstiger den som regeringen har föreslagit. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motionerna Kr291 (m) yrkande 11 och Kr294 (c) i motsvarande del och beslutar att anvisa medel under *anslaget* i enlighet med regeringens förslag.

Utskottet tillstyrker vidare att riksdagen *bemyndigar* regeringen att under år 2001 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 70 miljoner kronor efter år 2001, dock längst t.o.m. år 2004.

Beträffande den oro som uttrycks i motion Kr244 (s) bör uppmärksammas att under den treåriga satsningen på *industrisamhällets kulturarv* planerades medlen uppgå till ca 6 miljoner kronor år 1999, ca 12 miljoner kronor år 2000 och ca 6 miljoner kronor år 2001. Det innebär att medelsanvisningen inte upphör år 2001 utan minskas med drygt 6 miljoner kronor i förhållande till år 2000. Med hänvisning härtill avstyrks motion Kr244 (s).

Utskottet har inhämtat att regeringen fram till den 19 oktober 2000 har beslutat att inom ramen för satsningen på industrisamhällets kulturarv bevilja medel med sammanlagt 8 749 600 kronor. Medlen har efter förslag från Delegationen för industrisamhällets kulturarv tilldelats Arbetets museum, Stiftelsen Forsviks Industriminnen, Malmö stadsarkiv, Värmlands museum, Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Hembygdsförbund, Virserums konsthall, Arbetarrörelsens arkiv, Malmö museer, Musikmuseet inom Statens musiksamlingar, Regionmuseum Västra Götaland, Sjöhistoriska museet, Skånes hembygdsförbund, Föreningen Dialoger, Stiftelsen Motorfabriken Pythagoras och RAÄ.

3.12 Museer och utställningar (28:28–28:34)

3.12.1 Centrala museer: Myndigheter (28:28)

Inledning

Under anslaget beräknas medel för följande museer, vilka samtliga är statliga myndigheter: Statens historiska museer, Nationalmuseum med Prins Eugens

Waldemarsudde, Naturhistoriska riksmuseet, Statens museer för världskultur, Statens sjöhistoriska museer, Arkitekturmuseet, Statens musiksamlingar, Statens försvarshistoriska museer, Moderna museet samt myndigheten Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet.

Propositionen

Regeringen föreslår att det under anslaget Centrala museer: Myndigheter för år 2001 skall anvisas 665 966 000 kronor.

Flera av de centrala museimyndigheterna föreslås få anslagsförstärkningar, vilka här återges i korthet.

Anslaget till Statens historiska museer föreslås tillföras 2 miljoner kronor för att myndigheten skall få förbättrade möjligheter att fortsätta sitt arbete med att öka medvetenheten om kulturarvets betydelse för en demokratisk samhällsutveckling. Anslaget bör även under tre års tid årligen tillföras 2,5 miljoner kronor inom ramen för ett museipedagogiskt projekt (närmare redovisat under anslaget 28:30 Bidrag till regionala museer).

Anslaget till Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde föreslås öka med 4,3 miljoner kronor för att museerna skall få bättre förutsättningar att fortsätta hålla en hög kvalitet på verksamheten. Av beloppet föreslås 800 000 kronor anvisas till Prins Eugens Waldemarsudde.

För Statens sjöhistoriska museer föreslås en permanentning av tidigare engångsansvisning om 1 miljon kronor, vilken tillsammans med en höjning av bidraget med 1 miljon kronor innebär en sammanlagd förstärkning med 2 miljoner kronor. Av medlen är 1 miljon kronor avsedda för att utveckla verksamheten vid Marinmuseum i Karlskrona.

Arkitekturmuseets anslag bör enligt regeringen öka med 1,5 miljoner kronor fr.o.m. år 2001. Medlen skall användas till att stärka museets organisation.

Slutligen föreslås att Moderna museets anslag skall höjas med 6,5 miljoner kronor fr.o.m. år 2001 för att museet skall upprätthålla och förbättra allmänhetens tillgång till samlingarna och säkerställa en hög nivå på arbetet med bevarande och kunskapsuppbyggnad. Vidare föreslås att Moderna museets tillfälliga stöd till inköp av samtida konst permanentas och att 3,2 miljoner kronor beräknas för år 2001 för detta ändamål.

Då det gäller den nya museimyndigheten Statens museum för världskultur bedömer regeringen att en höjning av myndighetens anslag med 28 miljoner kronor är nödvändig fr.o.m. år 2003.

Regeringen redovisar under anslaget även sin bedömning av Riksrevisionsverkets (RRV) iakttagelser beträffande Moderna museets revisionsberättelse.

Moderna museet har för verksamhetsåret 1999 fått en revisionsberättelse med invändning på grund av att myndigheten underlåtit att kostnadsföra vissa utgifter och i stället tagit upp dessa som en immateriell tillgång i balansräkningen. Under förutsättning att RRV:s rekommendationer följs bedömer regeringen att inga ytterligare åtgärder behöver vidtas.

Vidare redovisar regeringen att Moderna museet och Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde rekommenderats av RRV att skyndsamt

klarlägga mellanhavandena sinsemellan och att reglera eventuella skulder och fordringar. Regeringen förutsätter att myndigheterna följer RRV:s rekommendation.

2000/01:KrU1
Utskottet

Motionerna

I några motionsyrkanden föreslås *nivåhöjning* av anslaget utöver regeringens förslag.

I motion Kr345 (kd) föreslås en ökning i förhållande till regeringens förslag med 10 miljoner kronor, medel som utan närmare precisering skall tillföras dels förevarande anslag, dels anslaget 28:29 Centrala museer: Stiftelser. Motionärerna anser att det finns ett stort eftersläpande behov av vård, registrering, dokumentation och digitalisering på museerna. Mycket har blivit bättre genom Sesamprojektet, men ännu finns betydande behov av ändamålsenlig förvaring av samlingarna. Den föreslagna förstärkningen skall enligt motionen användas för en riktad satsning på centralmuseernas samlingar (yrkande 53 i motsvarande del).

I motionerna Kr346 (fp), yrkande 36 i motsvarande del, och Fi211 (fp), yrkande 19 i motsvarande del, föreslås en ökning av anslaget med 3 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Ökningen bör enligt motion Kr346 (fp) tillfalla Moderna museet, som har ett ansvar som sträcker sig långt utanför Stockholms gränser och som bl.a. fungerar som inspiratör för konstmuseerna i landet (yrkande 19 i motsvarande del).

I motion Kr345 (kd) anförs att mycket tyder på att *Folkens museum – etnografiska, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet*, vilka alla tre är belägna i Stockholm och ingår i den nya museimyndigheten Statens museer för världskultur med säte i Göteborg, kommer att få räkna med oförändrade anslag de kommande åren och således i praktiken gå mot en försämring. Anslagshöjningar kommer, hävdar motionärerna, endast att gå till det nya Göteborgsmuseet. Motionärerna föreslår att regeringen skall redogöra för hur den ser på de tre Stockholmsmuseernas situation (yrkande 10).

I två motionsyrkanden behandlas frågor som berör *centralmuseernas ekonomi och myndighetsstrukturen på museiområdet*.

I motion Kr291 (m) anförs att det är otillfredsställande att regeringen inte heller i år har lagt fram ett samlat förslag om en ny museistruktur. Bland annat måste ansvarsmuseirollen förtydligas anser motionärerna bakom motionen (yrkande 13).

I motion Kr345 (kd) behandlas frågan om centralmuseernas ekonomiska situation. Motionärerna bakom motionen känner – trots de ökning av anslagen på museiområdet som föreslagits i propositionen – stor oro för museerna och efterlyser ett samlat grepp för att förbättra museernas ekonomiska situation (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis noterar utskottet – som ett led i arbetet med uppföljning av riksdagens tillkännagivanden – att regeringen avser att vidta åtgärder så att

syftet med tillkännagivandena om organisationsförändring inom Statens sjöhistoriska museer kommer att uppnås (jfr bet. 1997/98:KrU7, rskr. 1997/98:163 och bet. 1999/2000:KrU1 s. 58–60, rskr. 1999/2000:87).

Vidare har utskottet noterat att RRV i sin revisionsberättelse kommit med en s.k. invändning mot Moderna museets räkenskaper för verksamhetsåret 1999. Utskottet förutsätter liksom regeringen att Moderna museet följer RRV:s rekommendationer.

Då det gäller förslagen till *medelsanvisning* anser utskottet liksom regeringen att det är angeläget att anslagen till de centrala museerna höjs för att säkra utvecklingen inom området. Utskottet anser att den nivå som föreslås av regeringen är rimlig och är därför inte berett att föreslå ytterligare ökningar utöver dem som föreslås i budgetpropositionen. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna Kr345 (kd) yrkande 53 i motsvarande del, Kr346 (fp) yrkandena 19 och 36, båda yrkandena i motsvarande del, och Fi211 (fp) yrkande 19 i motsvarande del.

Med anledning av den oro som uttrycks i motion Kr345 (kd) yrkande 10 över den ekonomiska situationen vid *Folkens museum – etnografiska, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet* erinrar utskottet om det tillkännagivande som riksdagen gjorde hösten 1998 på förslag av kulturutskottet. Tillkännagivandet innebar att den verksamhet som bedrivs vid de tre nämnda Stockholmsmuseerna och vid Etnografiska museet i Göteborg inom myndigheten Statens museer för världskultur skall ges likvärdiga förutsättningar i vad avser personal, utvecklingsmöjligheter för personalen, utställningar m.m. (bet. 1998/99:KrU1 s. 58–59, rskr. 1998/99:55).

Utskottet förutsätter självfallet att regeringen beaktar vad riksdagen sålunda uttalat. Vidare utgår utskottet från att regeringen i det årliga budgetarbetet beaktar de behov som finns vid samtliga centrala museimyndigheter och gör de nödvändiga avvägningar som behövs för att resurserna skall användas på lämpligt sätt. Utskottet anser att det inte är motiverat att utifrån de farhågor som framförs i motionen begära att regeringen skall lämna någon särskild redogörelse för de tre Stockholmsmuseernas situation. Motion Kr345 (kd) yrkande 10 avstyrks därmed.

Utskottet erinrar om att frågan om en ny *myndighetsstruktur* på museiområdet som nu tas upp i motion Kr291 (m) yrkande 13 och frågan om *centralmuseernas ekonomiska situation* som tas upp i motion Kr345 (kd) yrkande 6 behandlades utförligt vid föregående riksmöte (bet. 1999/2000:Kr11 s. 4–5). Utskottet ansåg då att det var angeläget att den sedan länge pågående översynen av myndighetsstrukturen på museiområdet snarast skulle slutföras. Utskottet anförde bl.a. följande.

Därvid bör – som regeringen framhöll i budgetpropositionen för år 2000 – museernas ekonomi och deras möjligheter till ytterligare samverkan m.m. analyseras. Det är önskvärt att översynen bl.a. leder fram till förslag på åtgärder som kan innebära en effektivare resursanvändning på museiområdet. Utskottet anser att översynsarbetet också bör leda till att museernas möjligheter till en långsiktig och säkrare planering förbättras. Förhållandet mellan museernas olika intäkter och deras möjligheter att utföra givna uppdrag i enlighet med uppsatta mål bör analyseras. De varningssignaler som kommit

från olika museer då det gäller obalans mellan museernas mål och medel bör givetvis beaktas i sammanhanget.

2000/01:KrU1
Utskottet

Riksdagen tillkännagav för regeringen vad utskottet anfört (rskr. 1999/2000:177).

I årets budgetproposition har regeringen lämnat en redogörelse för det pågående arbetet med en översyn av strukturen inom museiområdet. Bland annat framgår det att regeringen avser att som en del av genomlysningen av museiområdet göra en särskild granskning av de centrala museernas magasinssituation. Regeringen konstaterar vidare att museernas ekonomiska situation på flera håll är ansträngd, vilket inte minst gäller de centrala museerna. Slutligen bedömer regeringen att ökad samordning och samarbete inom flera av för sektorn viktiga områden, som exempelvis magasinering, vård, konservering, IT och kompetensutveckling, kan ge goda utvecklingsmöjligheter. Möjligheterna att främja samverkan kommer att undersökas. I den fortsatta analysen av de centrala museerna kommer även hyres- och lokalfrågor att beaktas (prop. s. 36).

Utskottet konstaterar att arbete fortfarande pågår inom Regeringskansliet med här aktuella frågor och att riksdagens tillkännagivande om ekonomin och myndighetsstrukturen enligt redovisningar i propositionen beaktas. Utskottet förutsätter att det sedan lång tid pågående arbetet bedrivs skyndsamt. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av de nu aktuella motionerna, Kr291 (m) yrkande 13 och Kr345 (kd) yrkande 6, bör inte vidtas. Yrkandena avstyrks därmed.

3.12.2 Centrala museer: Stiftelser (28:29)

Inledning

Under anslaget anvisas medel för följande centrala museer, vilka är stiftelser: Nordiska museet, Skansen och Tekniska museet. Regeringen föreslår att Arbetets museum fr.o.m. år 2001 skall erhålla stöd inom ramen för anslaget i stället för under anslaget 28:31 Bidrag till vissa museer.

Propositionen

I propositionen föreslås att bidraget till Nordiska museet årligen under tre års tid skall tillföras 2,5 miljoner kronor inom ramen för ett museipedagogiskt projekt (närmare redovisat under anslag 28:30 Bidrag till regionala museer).

Som skäl till sitt förslag att överflytta Arbetets museum till förevarande anslag anför regeringen följande.

Arbetets museum bedriver en omfattande och till stora delar unik verksamhet. I arbetet med att utveckla och förstärka industrisamhällets kulturarv intar museet en aktiv roll i flera nätverk m.m. Det nationella uppdrag som museet innehaft under åren 1997–1999 har haft stor betydelse för museets utveckling av industrihistorisk kunskap. Arbetets museum har under en följd av år erhållit statliga medel inom ramen för anslaget Bidrag till vissa museer. Arbetets museum bedriver en bred verksamhet av nationellt intresse som inom sitt område kompletterar verksamheten vid centralmuseerna. Bl.a. mot bakgrund

av detta föreslår regeringen att museet fr.o.m. år 2001 erhåller stöd inom anslaget Centrala museer: Stiftelser.

2000/01:KrU1
Utskottet

Regeringen föreslår att det under anslaget skall anvisas 192 919 000 kronor.

I propositionen har felaktigt angivits att Skansen respektive Tekniska museet av ovanstående belopp skall tilldelas 49 355 000 kronor respektive 39 203 000 kronor. Utskottet har erfarit att 819 000 kronor tillförts Skansen vid anslagsberäkningen, medel som är avsedda för premier för de statliga avtalsförsäkringarna för personalen vid Tekniska museet. Beloppen skall således vara 48 536 000 respektive 40 022 000 kronor.

Motionerna

I två motionsyrkanden föreslås *ändrade anslagsnivåer* jämfört med regeringens förslag.

I motion Kr345 (kd) föreslås – som redovisats under anslag 28:28 Centrala museer: Myndigheter – en ökning i förhållande till regeringens förslag med 10 miljoner kronor, medel som utan närmare precisering skall tillföras dels förevarande anslag, dels anslaget 28:28 Centrala museer: Myndigheter. Motionärerna anser att det finns ett stort eftersläpande behov av vård, registrering, dokumentation och digitalisering på museerna. Mycket har blivit bättre genom Sesamprojektet men ännu finns betydande behov av ändamålsenlig förvaring av samlingarna. Den föreslagna förstärkningen skall enligt motionen användas för en riktad satsning på centralmuseernas samlingar (yrkande 53 i motsvarande del).

I motion Kr291 (m) föreslås en minskning av anslaget med 11 341 000 kronor. Minskningen avser Arbetets museum. I motionen anförs att museet bedriver en verksamhet liknande den som återfinns hos ett stort antal kulturhistoriska museer, industrimuseer m.m. Vidare har Arbetets museum skapats på initiativ av olika intressegrupper som inte sett till att verksamheten har de medel som behövs för att fortleva av egen kraft. Motionärerna bakom motionen anser att det är utmanande och vilseledande att regeringen flyttar bidraget till Arbetets museum till detta anslag från anslaget Bidrag till vissa museer (yrkande 14).

I ett motionsyrkande, yrkande 9 i motion Kr345 (kd), begärs en utförligare redovisning om varför bidraget till *Arbetets museum* flyttats över till detta anslag. Motionärerna, som visserligen är positiva till den verksamhet som bedrivs vid Arbetets museum, ställer sig frågande till vad som motiverar den föreslagna ändringen. Det kan inte enbart vara en budgetteknisk fråga, anförs och föreslår att regeringen nästa år skall återkomma till riksdagen med en utförligare *motivering till överflyttningen*.

Utskottets ställningstagande

Då det gäller *medelsanvisningen* vill utskottet anföra följande.

Utskottet anser att det inte finns utrymme för en höjning av anslaget utöver regeringens förslag i enlighet med motion Kr345 (kd) yrkande 53, varför yrkandet avstyrks i nu aktuell del.

Utskottet har ett flertal gånger uttalat att verksamheten vid Arbetets museum har stort intresse både nationellt och internationellt (senast i bet. 1999/2000:KrU1 s. 62). Utskottet har alltså samma uppfattning i frågan. Som framgår av propositionen har Arbetets museum en aktiv roll i flera nätverk rörande den industrihistoriska verksamheten i landet. Vidare samarbetar museet med en stor mängd olika institutioner, föreningar m.m. och kan därigenom vara aktivt i samhällsdebatten. Utskottet avstyrker därför motion Kr291 (m) yrkande 14.

Enligt utskottets uppfattning är den nivå på anslaget som regeringen föreslår väl avvägd. Riksdagen bör således med avslag på motionerna Kr291 (m) yrkande 14 och Kr345 (kd) yrkande 53 i motsvarande del anvisa medel i enlighet med regeringens förslag.

Förslaget i motion Kr345 (kd) yrkande 9 innebär att regeringen skall lämna en *motivering till överflyttningen av bidraget till Arbetets museum*. Enligt utskottets uppfattning utgör den förklaring som regeringen lämnat i budgetpropositionen tillräcklig motivering för överflyttandet. Yrkandet avstyrks därför.

3.12.3 Bidrag till regionala museer (28:30)

Inledning

Under anslaget anvisas medel för regionala museer samt för lönebidragsanställda vid dessa museer. Med anledning av försöksverksamheten med regional fördelning av kulturpolitiska medel i Kalmar, Skåne och Gotlands län beräknas medel för regionala institutioner, däribland regionala museer, under anslaget 28:4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel.

Bidrag fördelas, utom när det gäller museernas verksamhet med kulturmiljövård i Kalmar, Skåne och Gotlands län, av Statens kulturråd efter samråd med Riksantikvarieämbetet. Bidrag till museerna för kulturmiljövård i Kalmar, Skåne och Gotlands län fördelas av Riksantikvarieämbetet efter samråd med Statens kulturråd och de regionala självstyrelseorganen.

Propositionen

Regeringen föreslår en treårig museipedagogisk satsning på de regionala museerna. Vissa initiativ har enligt propositionen tagits för att utveckla en museipedagogisk verksamhet och öka erfarenhetsutbytet inom detta område, men många av museerna har ett pressat ekonomiskt läge och har därför svårt att tillgodose de stora behov som finns.

Satsningen bör enligt regeringen stärka samarbetet mellan museerna och stödja projekt som syftar till att utveckla den pedagogiska verksamheten inom museisektorn. Regeringen föreslår för detta ändamål att anslaget ökas med 10 miljoner kronor fr.o.m. år 2001. Historiska museet och Nordiska

museet har som ansvarsmuseer en viktig roll i detta sammanhang och anvisas därför särskilda medel för ändamålet under anslagen för centrala museer (anslagen 28:28 respektive 28:29).

Vidare föreslås att det särskilda utvecklingsbidraget till de regionala museerna förstärks med 3 miljoner kronor i syfte att skapa en bredare samverkan mellan organisationer och institutioner på regional och lokal nivå.

Sammanlagt innebär förslagen att det under detta anslag för år 2001 bör anvisas 117 857 000 kronor.

Motionerna

I fem motionsyrkanden behandlas frågor om *medelsanvisningen*.

I motion Kr345 (kd) yrkas att anslaget skall öka med 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Det är – menar motionärerna – av största vikt att med dessa medel förbereda för den dag då den av regeringen föreslagna treåriga museipedagogiska satsningen tar slut och att planera ett långsiktigt arbete vid de regionala museerna (yrkandena 7 och 53 i motsvarande del).

I motionerna Kr346 (fp) yrkande 36 i motsvarande del och Fi211 (fp) yrkande 19 i motsvarande del föreslås att anslaget skall öka med 7 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Av motion Kr346 (fp) framgår att 2 miljoner kronor av den föreslagna ökningen bör gå till driften av Nordiska akvarellmuseet i Tjörns kommun, som på kort tid har etablerat sig som en betydelsefull konstinstitution. Det är, menar motionärerna, viktigt att staten markerar sin positiva inställning till museet och medverkar till dess drift via statsbudgeten (yrkande 15).

Slutligen tas frågan om läns museernas ekonomi upp i motion Kr289 (c). Motionärerna bakom motionen anför att läns museerna svarar för en viktig del av den regionala kulturen. På flera håll har de ekonomiska problem. Därför krävs i motionen en *utredning av läns museernas ekonomiska situation* (yrkande 16).

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar de av regeringen föreslagna satsningarna på museipedagogik och ökningen av utvecklingsbidragen. Utskottet anser att det inte finns utrymme för att tillföra anslaget ytterligare medel. Beträffande förslaget att Nordiska akvarellmuseet skall erhålla 2 miljoner kronor över detta anslag till regionala museer erinrar utskottet om sina principiella ställningstaganden i museifrågor, som bl.a. innebär att det ankommer på lokala och regionala intressenter att inrätta avdelningar inom ett länsmuseum och lokala museer samt att – när initiativ till nya museer tas – det är initiativtagarnas ansvar att investeringar och drift kan finansieras (jfr bet. 1999/2000:KrU1 s. 61). Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till medelsanvisning för år 2001 och avstyrker motionerna Kr345 (kd) yrkandena 7 och 53 i motsvarande del, Kr346 (fp) yrkandena 15 och 36 i motsvarande del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i motsvarande del. (Motionsförslag rörande Nordiska akvarellmuseet behandlas även under anslaget 28:31 Bidrag till vissa museer.)

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Kr289 (c) att även de *regionala museernas ekonomiska situation* på många håll är ansträngd. De satsningar som nu har föreslagits av regeringen torde dock underlätta för de regionala museerna att fullfölja sitt uppdrag. Kulturrådet kommer i dagarna att för sin styrelse presentera en översyn av de regionala museerna. Syftet med översynen är att

- översiktligt beskriva samspelet mellan staten och de regionala museerna i skapandet av en decentraliserad museiverksamhet,
- redogöra för statens mål, medel och principer för stöd till regionala museer,
- belysa frågeställningar som är viktiga för fortsatt regional verksamhet och att
- dra slutsatser om hur regional museiverksamhet kan vidareutvecklas med statens stöd.

Översynen kommer att läggas till grund för Kulturrådets ställningstaganden i kommande budgetarbete. Med hänvisning till det anförda är utskottet inte berett att förorda att en särskild utredning av länmuseernas ekonomiska situation görs. Motion Kr289 (c) yrkande 16 avstyrks därmed.

3.12.4 Bidrag till vissa museer (28:31)

Inledning

Under anslaget anvisas medel för bidrag till ett antal museer och andra institutioner, nämligen Dansmuseet, Drottningholms teatermuseum, Millesgården, Thielska galleriet, Föremålsvård i Kiruna, Strindbergsmuseet, Rooseum, Judiska museet, Röhsska museet, Bildmuseet och Zornsamlingarna.

Propositionen

I propositionen föreslås att Judiska museet skall få en förstärkning fr.o.m. år 2001 med 100 000 kronor, med hänvisning till att museet – trots mycket begränsade resurser – bedriver en nationellt angelägen verksamhet som rönt stor uppskattning.

Bidraget för Arbetets museum beräknas fr.o.m. nästa budgetår under anslaget Centrala museer: Stiftelser, varför förevarande anslag minskas med 11 341 000 kronor.

Sammanlagt föreslår regeringen att det under detta anslag skall anvisas 30 500 000 kronor.

Motionerna

En rad motionsyrkanden har väckts som alla avser *Nordiska akvarellmuseet*.

I motion Kr345 (kd) föreslås en ökning av anslaget med 500 000 kronor för bidrag till Akvarellmuseet (yrkande 53 i motsvarande del). Motionärerna anför att museet på kort tid etablerat sig som en betydelsefull konstinstitution, som bedriver ett kraftfullt utvecklingsarbete inom det konstpedagogiska fältet och tar ett ansvar som motiverar statligt stöd (yrkande 8).

I motion Kr220 (c) föreslås att Akvarellmuseet skall tilldelas 1,8 miljoner kronor, medan motionärerna bakom motion Kr229 (m) föreslår 1,7 miljoner kronor. I båda motionerna framhålls att det är angeläget att en långsiktig finansiering av Akvarellmuseet kan säkerställas genom omfördelning inom detta anslag eller inom utgiftsområde 17.

Också i motion Kr231 (m) föreslås att Akvarellmuseet skall tillföras medel genom omfördelning inom utgiftsområdet. Motionärerna, som framhåller att museet tagit på sig ett ansvar som närmar sig det som man kan förvänta sig av ett statligt centralmuseum, anser att 1,5 miljoner kronor bör överföras från anslag 28:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.

Slutligen föreslås i motion Kr280 (s) att staten skall delta i *den långsiktiga finansieringen av Akvarellmuseet*, dock utan att motionärerna föreslår att några särskilda medel skall anvisas för ändamålet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i ett tidigare avsnitt (under anslag 28:30) i detta betänkande avstyrkt motionsyrkanden som syftar till att Nordiska akvarellmuseet skall tillföras medel under anslaget till regionala museer. Utskottet erinrar även i detta sammanhang om sina principiella ställningstaganden i museifrågor, som bl.a. innebär att det ankommer på lokala och regionala intressenter att inrätta avdelningar inom ett länsmuseum och lokala museer samt att – när initiativ till nya museer tas – det är initiativtagarnas ansvar att investeringar och drift kan finansieras (jfr bet. 1999/2000:KrU1 s. 61). Utskottet är således inte berett att föreslå någon höjning av detta anslag genom omfördelning inom utgiftsområdet eller inom det nu aktuella anslaget till förmån för Akvarellmuseet. Utskottet kan inte överblicka konsekvenserna av sådana omfördelningar, vilka inte heller är närmare preciserade i motionerna.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr220 (c), Kr229 (m), Kr231 (m) och Kr345 (kd) yrkande 8 och yrkande 53 i motsvarande del och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Även förslaget i motion Kr280 (s), som syftar till att staten vid en icke preciserad tidpunkt och med ett icke preciserat belopp skall delta i *den långsiktiga finansieringen för Akvarellmuseet* avstyrks. Utskottet hänvisar ånyo bl. a. till att det ankommer på initiativtagarna till ett museum att ansvara för att investeringar och drift kan finansieras.

3.12.5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler (28:32)

Inledning

Bidraget anvisas enligt förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler. Enligt bestämmelserna kan stöd ges i form av bidrag till ny- eller ombyggnad av musei-, teater- och konsertlokaler som tillhör någon annan än staten. Bidrag kan också ges till standardhöjande reparationer och handikappanpassning samt till utbyte eller komplettering av inventarier till sådana lokaler. Beslut om bidrag fattas av Boverkets samlingslokal-

delegation efter samråd med Statens kulturråd. Beslut fattas innan aktuella byggnadsarbeten påbörjas och utbetalas när arbetena är avslutade, ibland flera år efter bidragsbeslutet.

Utskottet har inhämtat att det under år 2000 inkommit ansökningar om stöd för 53 kulturlokalsprojekt avseende sammanlagt 130 miljoner kronor. Ansökningarna har lett till att åtta projekt erhållit bidrag på sammanlagt 10 miljoner kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen för år 2001 anvisar 10 miljoner kronor under *anslaget*.

Dessutom föreslår regeringen att riksdagen *bemyndigar* regeringen att besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 2 miljoner kronor efter år 2001, dock längst t.o.m. år 2004.

Motionerna

I motion Kr291 (m) anser motionärerna att regeringens förslag om bidrag till icke-statliga kulturlokaler skall avslås eftersom det enligt dem inte är logiskt att kräva att huvudmannen skall stå för lokalkostnaderna samtidigt som det finns ett statligt anslag till investeringar i lokaler. *Anslaget* skall därför inte tillföras några medel, och kostnaderna för handikappanpassning bör enligt motionärerna bestridas från anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (yrkande 15).

Motionärerna bakom motion Kr345 (kd) anser att det finns anledning att göra en *översyn* av storleken på anslaget med tanke på det stora behov som finns (yrkande 38). I avvaktan på en översyn och för att göra redan nu nödvändiga handikappanpassningar av lokalerna möjliga anser motionärerna att 2 miljoner kronor skall satsas årligen under tre år. En ökning av *anslaget* för år 2001 om 2 miljoner kronor föreslås (yrkande 53 i denna del).

Utskottets ställningstagande

Att behovet av stöd till icke-statliga kulturlokaler är stort framgår inte minst av det stora antalet ansökningar om bidrag. Den stora efterfrågan gör att det inte framstår som motiverat att ta bort *anslaget*. Å andra sidan är utskottet inte berett att förorda inom givna budgetramar en medelsanvisning som överstiger den som regeringen har föreslagit. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna Kr291 (m) yrkande 15 och Kr345 (kd) yrkande 53 i denna del.

Utskottet tillstyrker vidare att riksdagen *bemyndigar* regeringen att under år 2001 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 2 miljoner kronor efter år 2001, dock längst t.o.m. år 2004.

Beträffande den *översyn av stödet till icke-statliga kulturlokaler* som motionärerna bakom motion Kr345 (kd) yrkande 38 efterlyser vill utskottet erinra om att Boverket i mars 1998 redovisade ett regeringsuppdrag som

gällde att utreda de framtida behoven av stöd till icke-statliga kulturlokaler. Uppdraget utfördes i samverkan med RAÄ och Statens kulturråd. Boverket föreslog bl.a. att bidragssystemet skulle förstärkas och att mer hänsyn skulle tas till projektens arkitektoniska kvalitet vid fördelning av medel.

Med hänvisning till att Boverket relativt nyligen sett över stödet till icke-statliga kulturlokaler avstyrker utskottet motion Kr345 (kd) yrkande 38.

3.12.6 Riksutställningar (28:33)

Propositionen

Riksutställningar har till uppgift att främja utställnings- och konstbildningsverksamheten genom att förmedla och anordna utställningar, biträda med rådgivning och annan service samt i övrigt utveckla och förnya utställningen som medium för kunskapsförmedling, debatt och upplevelse.

Regeringen föreslår att det under detta anslag skall anvisas 38 046 000 kronor för år 2001.

Motionerna

Förslag om minskning av anslaget till Riksutställningar har framförts i tre motioner. I motion Kr291 (m) föreslås att anslaget skall minskas med 25 miljoner kronor (yrkande 16). I motionerna Fi211 (fp) yrkande 19 i motsvarande del och Kr346 (fp) yrkandena 11 och 36 i motsvarande del föreslås en minskning med 5 miljoner kronor. Både motion Kr291 (m) och motion Kr346 (fp) syftar främst till att Riksutställningar skall minska antalet egna produktioner och i stället koncentrera sig på att bistå övriga delar av museiväsendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att Riksutställningars verksamhet har stor regional- och kulturpolitisk betydelse. Inriktningen av verksamheten bör därför enligt utskottets mening ligga fast. Utskottet avstyrker därmed motionerna Kr291 (m) yrkande 16, Kr346 (fp) yrkande 11 och yrkande 36 i motsvarande del och Fi211 (fp) yrkande 19 i motsvarande del och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.12.7 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål (28:34)

Propositionen

Anslaget får användas för inköp av kulturföremål som har sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de införlivas med offentliga samlingar. Den som anordnar en tillfällig utställning som skall visas i Sverige under vissa förutsättningar kan få en statlig utställningsgaranti. Utställningsgaranti får också lämnas för svenska kulturmanifestationer utomlands.

Av propositionen framgår att anslaget utnyttjades år 1999 för ett bidrag till Statens historiska museer (Kungl. myntkabinettet – Sveriges ekonomiska museum) för inköp av en guldmedalj som tillverkades till konung Adolf Fredriks kröning år 1751.

Regeringen föreslår att 80 000 kronor anvisas för år 2001.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

3.13 Film (28:35–28:36)

3.13.1 Filmstöd (28:35)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för statens stöd till svensk filmproduktion m.m. samt för Konstnärsnämndens filmstöd.

Den 1 januari 2000 trädde 2000 års filmavtal i kraft. Detta femåriga avtal mellan staten, organisationer inom filmbranschen samt Sveriges Television AB och TV4 AB omfattar alla filmpolitiska stöd som hanteras av Filminstitutet.

En redogörelse för filmavtalets innehåll lämnas i propositionen i inledningen till politikområde 28 Kulturpolitik, avsnittet 4.5.1 Statliga insatser på politikområdet (s. 35).

Regeringen föreslår att anslaget för filmstöd för år 2001 skall anvisas med oförändrade 205 161 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstillsdelning.

Utskottet vill i detta sammanhang – som ett led i arbetet med uppföljning av riksdagens tillkännagivanden – nämna att utskottet noterat att regeringen i propositionen lämnat en redogörelse för Sesamprojektet på filmområdet (prop. s. 46). Utskottet, som saknade en sådan redogörelse i regeringens skrivelse 1999/2000:65 Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet, Sesamprojektet, kan nu konstatera att syftet med det tillkännagivande om stöd inom Sesamprojektet även till filmområdet, som riksdagen på förslag av kulturutskottet gjorde våren 1995, har uppnåtts (prop. 1994/95:100 bil. 12, bet. 1994/95:KrU18, rskr. 1994/95:251).

Av regeringens redogörelse framgår att riksdagen anvisade totalt 235 miljoner kronor för Sesamprojektet. Av beloppet erhöll Svenska Filminstitutet 12 miljoner kronor för ett filmrestaureringsprojekt i maj 1996. Projektet avsåg svensk färgfilm producerad under perioden 1953–1979. Vid utgången av år 1998, då projektet avslutades, hade 16 filmer färdigrestaurerats. En del av Sesammedlen har använts för att delfinansiera digital utrustning, eftersom det i vissa fall visat sig vara nödvändigt att använda digital teknik för restau-

rering av filmmaterial. I övrigt har medlen i huvudsak använts till personalkostnader samt laboratoriearbete.

Med hjälp av de ytterligare medel, som Filminstitutet tilldelats i Ingmar Bergmans namn för färgfilmsrestaurering fr.o.m. år 1999, fortgår arbetet med den stora mängd filmer som återstår att restaurera.

3.14 Forskning

3.14.1 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (28:36)

Propositionen

Medlen används för projekt inom Statens kulturråds, ansvarsmuseernas, Riksarkivets, Riksantikvarieämbetets och Språk- och folkminnesinstitutets ansvarsområden. Vidare belastas anslaget med en del av kostnaderna för grundforskning inom naturvetenskap vid Naturhistoriska riksmuseet.

Regeringen redovisar inriktningen av kulturmyndigheternas forskning och drar slutsatsen att det forsknings- och utvecklingsarbete som bedrivits har mycket stor betydelse för området.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 36 236 000 kronor inklusive pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Under rubriken "Forskning under utgiftsområde 17 (politikområde 26)" i det följande behandlar utskottet anslaget 26:1 Statens ljud- och bildarkiv.

3.15 Trossamfund (28:37–28:38)

3.15.1 Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (28:37)

Propositionen

Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund har till uppgift att pröva frågor om statsbidrag enligt lagen (1999:932) om stöd till trossamfund och förordningen (1999:974) om statsbidrag till trossamfund. Förvaltningskostnaderna för Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund har tidigare redovisats under en särskild anslagspost under anslaget Stöd till trossamfund.

Regeringen föreslår att nämndens förvaltningskostnader fr.o.m. år 2001 anvisas under ett särskilt anslag.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 2 500 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Propositionen

Statsbidrag lämnas i form av organisationsbidrag, verksamhetsbidrag och projektbidrag enligt förordningen (1999:974) om statsbidrag till trossamfund till statsbidragsberättigade trossamfund.

Statsbidraget bidrar till att skapa förutsättningar för olika samfund att behålla och utveckla ett eget samfundsliv och därmed främjas den religiösa mångfalden i landet. Tillgängligheten till gudstjänstlokaler har ökat genom bidrag till bl.a. handikappanpassning.

Regeringen har under anslaget till Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund föreslagit att nämndens förvaltningskostnader anvisas under nämnda anslag. Förevarande anslag minskas därför med 2,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 50 750 000 kronor.

Motionerna

I motionerna Kr346 (fp) yrkandena 35 och 36 i denna del och Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del föreslås en ökning av anslaget med 10 000 000 kronor, eftersom stödet har varit oförändrat eller minskat under senare år.

I motion Kr345 (kd) yrkandena 39 och 53 i denna del föreslås en ökning av anslaget med sammanlagt 9 000 000 kronor under en treårsperiod att användas framför allt för handikappanpassning av lokaler. För år 2001 föreslås att 3 miljoner kronor anvisas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som anser att det saknas utrymme för en ökning av anslaget, tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning. Motionerna Kr345 (kd) yrkandena 39 och 53 i denna del, Kr346 (fp) yrkandena 35 och 36 i denna del samt Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del avstyrks därmed.

3.16 Övrigt

3.16.1 Kulturfond

Motionen

I motion Kr291 (m) föreslås att en s.k. dubbleringsfond om 120 000 000 kronor skall inrättas för kompletterande stöd till nyskapande kulturverksamhet (yrkande 17). Även folkbildning skall kunna få stöd från fonden. Stöd från fonden skall utgå med samma belopp som den sökande kunnat mobilisera genom enskildas bidrag eller sponsorsinsatser. Fonden skall inte ha till uppgift att finansiera verksamheter som får offentliga bidrag på annat sätt.

Vid utskottets behandling vid föregående riksmöten av motsvarande motionsyrkanden har tidigare riksdagsbehandling av frågan redovisats, liksom förekomsten av vissa kulturfonder (bet. 1996/97:KrU1 s. 46–47, bet. 1997/98:KrU1 s. 30–33, 72–73, bet. 1998/99:KrU1 s. 36–37 samt bet. 1999/2000:KrU1 s. 31). Utskottet har då ansett att det inte är motiverat med något riksdagens initiativ med syfte att få till stånd bl.a. en sådan typ av fond som nu åter föreslås. Utskottet har också anfört att användningen av medel som utgår över statsbudgeten inte bör styras av prioriteringar som görs på det sätt som motionärerna föreslår. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion Kr291 (m) yrkande 17.

4 Mediepolitik (politikområde 27)

4.1 Politikens inriktning

Propositionen

I propositionen (utg.omr. 17 s. 98–102) redovisar regeringen utförligt inriktningen av mediepolitiken, vilken kommer till uttryck i regeringens olika förslag både inom utgiftsområde 1 och inom utgiftsområde 17. De anslag som hör till utgiftsområde 1 och som bereds inom konstitutionsutskottet är anslagen för Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden, Radio- och TV-verket, Granskningsnämnden för radio och TV samt presstödet. Till utgiftsområde 17, som bereds inom kulturutskottet, hör anslagen Statens biografbyrå, Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland, Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt samarbete samt Forskning och dokumentation om medieutvecklingen. Slutligen bereder kulturutskottet även frågor som rör public service-verksamheten.

Då det gäller *presspolitiken* erinrar regeringen om att de grundläggande principerna för den statliga presspolitiken slogs fast redan i mitten av 1970-talet och innebär att statens direkta insatser för dagspressen bör verka för att värna mångfalden på dagstidningsmarknaden i syfte att främja en allsidig nyhetsförmedling och opinionsbildning. Den huvudsakliga inriktningen för de nuvarande statliga insatserna för dagspressen lades fram hösten 1996 i proposition 1996/97:3 om kulturpolitik. Då uttalade regeringen att presspolitiken borde främja konkurrens mellan dagstidningar och förekomsten av monopolbrytande, kompletterande dagstidningar på framför allt den regionala marknaden samt stödja en bred spridning av dagstidningar. Statliga insatser borde också inriktas på att göra det möjligt för synskadade och vissa andra grupper av funktionshindrade att ta del av innehållet i dagstidningar.

Regeringen konstaterar att massmedielandskapet har förändrats sedan grunden för det nuvarande presstödsystemet lades men att dagspressen fortfarande har en central roll i det demokratiska systemet och stor betydelse för mångfalden. Inriktningen för de statliga insatserna ligger därför fast, anføres det.

Public service-verksamheten, dvs. den verksamhet som bedrivs av Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Utbild-

ningsradio (UR), har under många år haft en mycket stark ställning och har enligt regeringen lyckats väl med att bevara denna trots hårdnad konkurrens till följd av en förändrad mediebild präglad av ett långt större programutbud. Public service-företagen är ensamma om möjligheten att göra program utan krav på lönsamhet. En stark public service-radio och -TV är en viktig beståndsdel i det demokratiska samhället. Public service-företagen har dessutom ett stort ansvar för att program görs för mindre intressegrupper, inte minst språkliga minoriteter och funktionshindrade. Det är därför av stor vikt att svensk public service-radio och -TV ges goda förutsättningar att klara dessa viktiga uppgifter också i framtiden.

Riktlinjerna för public service-verksamheten slogs senast fast genom beslut av riksdagen i juni 1996. Public service-företagens sändningstillstånd upphör att gälla vid utgången av år 2001. För närvarande arbetar en parlamentarisk beredningsgrupp med representanter från samtliga riksdagspartier med att ta fram de riktlinjer som skall gälla för nästa tillståndperiod med början år 2002. Regeringens ambition är att beredningen av nya sändningstillstånd skall resultera i riktlinjer som ger public service-företagen goda förutsättningar för en framgångsrik verksamhet också i framtiden (prop. utg.omr. 17 s. 100).

Då det gäller frågan om *skadligt medieinnehåll* anför regeringen bl.a. att det demokratiska samhällsskicket förutsätter en vidsträckt yttrandefrihet i massmedierna. Samtidigt måste också förutsättningar finnas för att minska tillgängligheten till medieinnehåll som kan ha en skadlig inverkan på publiken. Detta gäller främst barn och unga som ännu inte hunnit skaffa den erfarenhet och kunskap som krävs för att kunna förstå och bearbeta sina intryck av vissa inslag i medierna. Hit hör våldsskildringar och pornografi (prop. s. utg.omr. 17 s. 100).

Regeringen anser att medieutvecklingen och dess konsekvenser för barn bör följas och att det är en fråga av hög politisk prioritet. Ändamålsenligheten i gällande lagstiftning och övriga åtgärder inom området behöver ständigt övervägas i ljuset av teknikutvecklingen och nya forskningsrön om barns mediesituation, anser regeringen.

Även den s.k. *konvergensfrågan* berörs i propositionen (prop. utg.omr. 17 s. 100). Den tekniska utveckling som brukar kallas konvergens har inneburit att olika slag av innehåll kan hanteras samtidigt och förmedlas genom olika slag av elektroniska distributionssystem. Tjänster som tidigare var klart åtskilda, t.ex. television och teletjänster, närmar sig varandra. Det blir möjligt att förmedla samma tjänster i olika slag av nät och att utnyttja olika slags apparater för att använda sig av tjänsterna. Utvecklingen innebär också att gränserna mellan olika branscher förskjuts. En följd av konvergensen kan enligt propositionen bli att de regler som gäller för olika verksamheter behöver förändras om syftet med reglerna skall kunna upprätthållas.

Även frågan om *ägarkoncentration* berörs i propositionen (prop. utg.omr. 17 s. 101). En följd av den tekniska och ekonomiska utvecklingen är, anför det, att den ekonomiska makten inom medieområdet koncentreras till färre och större företag. Det ger upphov till farhågor för att grundvalarna för fria och självständiga massmedier hotas genom en alltför stark koncentration av makt och ägande. I propositionen nämns att Mediekoncentrationskommittén

(dir. 1997:136) har avgett betänkandet Ytrandefriheten och konkurrensen (SOU 1999:30). Betänkandet innehåller bl.a. förslag till en ny mediekoncentrationslag. Beredning av betänkandet pågår med sikte på att ett förslag skall kunna lämnas till riksdagen under år 2001.

2000/01:KrU1
Utskottet

4.2 Mål för mediepolitiken

Propositionen

I propositionen anges att politikområdet Mediepolitik omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och ungdom mot skadligt innehåll i massmedierna. Till området hör Presstödsnämnden, Taltidningsnämnden, Radio- och TV-verket, Granskningsnämnden för radio och TV, Statens biografbyrå och Rådet mot skadliga våldsskildringar samt Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB.

Regeringen har inom ramen för en pågående översyn av mål- och verksamhetsstrukturer kommit fram till att mediepolitiken skall vara ett särskilt politikområde med egna mål som skall beslutas av riksdagen.

Regeringen föreslår att målet för mediepolitiken skall vara att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna (prop. utg.omr. 17 s. 98).

Regeringen understryker att massmedierna spelar en fundamental roll i det moderna samhället och att de medverkar till den gemensamma kunskap som är en förutsättning för att vi skall kunna leva och verka tillsammans i ett demokratiskt samhälle. I dag når dagspressen, radion och televisionen praktiskt taget alla människor i Sverige. Dessa medier är sedan länge viktigast för nyhetsförmedling och debatt.

Vidare framhålls i propositionen att medieområdet nu kännetecknas av en snabb teknisk förändring, av globalisering och av att den ekonomiska makten koncentreras till färre och större företag. Ny teknik skapar förutsättningar för nya medier, samtidigt som ändrade maktförhållanden påverkar grundvalarna för mediernas frihet och självständighet. De statliga åtgärderna inom mediepolitiken, anförs det, syftar till att stödja massmedierna i deras viktiga demokratiska uppgifter.

Motionerna

Förslag som avser mediepolitikens mål framförs i två motionsyrkanden.

I motion K400 (m) yrkande 3 föreslås vissa ändringar av regeringens målformuleringar och en omfattande komplettering enligt följande.

- Målet för mediepolitiken skall vara att säkerställa yttrandefriheten, respekten för upphovsrätten samt mediernas oberoende och tillgänglighet.
- Det offentliga får inte genom skattemedel eller andra med tvång uttaxerade medel motverka konkurrens och mångfald.
- Staten får inte utöva sin makt så att den styr och dominerar medieutbudet. Det ställer krav på att det offentliga utformar sin verksamhet så att den bidrar till det samlade medieutbudet med det som andra inte förmår.

- Staten skall verka för etableringsfrihet så långt tekniken medger. Inom ramen för tillgängliga frekvenser eller kanaler skall var och en behandlas likvärdigt. Etableringsfrihet är det bästa sättet att utan offentliga regleringar motverka mediekoncentration.
- Den nya tidens medier skall, liksom den fria pressen, stå oberoende från stat och kommun. Staten skall inte genom politiska beslut och godtyckliga val avgöra vem eller vilka som skall få sända.
- Tryckfrihetens principer och yttrandefrihetsgrundlagen skall vara den enda ramen för vad som får sändas.
- Olika medier skall ha rätt att söka sin finansiering genom t.ex. reklam eller avgifter från publiken.
- Yttrandefriheten måste säkras även i nya medier, som Internet. Förhandsgranskning och censur är lika förkastligt i nya medier som i gamla.
- Begränsningar av medieföretags ägandeförhållanden skall inte förekomma.

I motion Kr343 (c) yrkas att målen för mediepolitiken skall inriktas på ett fortsatt starkt grundlagsskydd för medierna. Vidare bör en mångfald röster tryggas och en stark ägarkoncentration motverkas. Slutligen föreslås att utbudet av produktioner från andra delar av världen än den engelskspråkiga skall öka (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att anslagen inom politikområde 27 Mediepolitik återfinns dels inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, som bereds av konstitutionsutskottet, dels inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, som bereds av kulturutskottet. Enligt riksdagsordningen skall konstitutionsutskottet bereda ärenden om lagstiftning om radio, television och film liksom andra ärenden som angår bl.a. yttrandefrihet och opinionsbildning, medan kulturutskottet skall bereda ärenden som rör allmänna kulturändamål och ärenden om radio och television i den mån de icke tillhör konstitutionsutskottets beredning.

Utskottet övergår nu till att behandla förslagen till mål för mediepolitiken.

Utskottet välkomnar de mål för politikområdet som nu föreslås och som står i samklang med medborgarnas grundläggande demokratiska fri- och rättigheter såsom yttrandefrihet och informationsfrihet. Utskottet anser att de överväganden som görs i propositionen och som redovisats i det föregående är väl underbyggda och bör ligga till grund för de föreslagna målen.

Vidare konstaterar utskottet att de av regeringen nu föreslagna målen, som riksdagen har att ta ställning till, äger stor likhet med de mål för statens insatser på massmedieområdet som regeringen – utan att begära riksdagens ställningstagande – angav i budgetpropositionen för år 1998 (prop. 1997/98:1 utg.omr. 1 s. 27) och som därefter återgivits i regleringsbrevet för åren 1998–2000 för utgiftsområde 1. Syftet med dessa tidigare – av regeringen angivna och fortfarande gällande – mål för statens insatser är att stödja mångfald och reella yttrandemöjligheter, att garantera massmediernas oberoende, att säkerställa tillgängligheten till massmedierna, att motverka skadliga inslag i massmedierna samt att främja nyskapande och tillgång till ett varierat utbud.

Då det gäller förslagen i motion K400 (m) yrkande 3 finns en viss överensstämmelse mellan utskottets uppfattning och motionärernas formuleringar i fråga om utgångspunkterna för mediepolitiken i yttrandefriheten, mediernas mångfald, oberoende och tillgänglighet. Utskottet kan emellertid inte ställa sig bakom de långtgående och mycket detaljerade målformuleringsförslag som finns i motionen. Utskottet inskränker sig till att bemöta några av formuleringarna i motionen, nämligen de som avser ägarkoncentration och frekvensfördelning.

Flera av punkterna i motion K400 (m) syftar till att begränsningar i ägarförhållanden inte skall få förekomma och att staten inte genom regleringar skall få motverka mediekoncentrationen. Utskottet anser att det är angeläget att bevaka de tydliga tendenser till ägarkoncentration som finns inom medieområdet och de hot mot yttrandefriheten som sådan koncentration kan komma att innebära. Utskottet vill tillägga att frågor av yttrandefrihetsrättslig karaktär normalt faller inom konstitutionsutskottets beredningsområde samt att en proposition i bl.a. denna fråga förbereds inom Regeringskansliet och – som nämnts i det föregående – planeras att lämnas till riksdagen under år 2001. Resultatet av regeringens beredning bör inte föregripas av riksdagen.

Två av punkterna i motionen syftar till att fördelningen av sändningsfrekvenser inom det digitala mark-TV-nätet skall vara likvärdig.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att frekvensband i radiospektrum är en begränsad naturresurs. En urvalsprocedur vid fördelningen av utrymmet i frekvensbandet är därför med dagens teknik ofrånkomlig. Utskottet förutsätter att regeringen i urvals- och beslutsprocessen utgår från riksdagens beslut våren 1997 och gör en allsidig bedömning utifrån flera olika intressen och smakriktningar, så att flera av varandra oberoende programföretag ges möjlighet att sända program (prop. 1996/97:67 s. 28, yttr. 1996/97:KrU4y, bet. 1996/97:KU17 s. 15–16, rskr. 1996/97:178).

Då det gäller motion Kr343 (c) skiljer sig utskottets synpunkter inte på något påtagligt sätt från de krav som framförs i motionen om fortsatt starkt grundlagsskydd för medierna och om att en mångfald röster skall tryggas. Utskottet har inte heller något i sak att invända mot motionärernas uttalande om en diversifiering av utbudet i medierna. Utskottet anser att ett sådant krav inbegrips i målformuleringen om att yttrandefriheten skall stödjas. Utskottet konstaterar att yrkande 1 i motion Kr343 (c) i allt väsentligt således är tillgodosett.

Sammantaget innebär utskottets ställningstagande att regeringens förslag till mål för mediepolitiken bör antas av riksdagen och att motionerna Kr343 (c) yrkande 1 och K400 (m) yrkande 3 bör avslås.

4.3 Utbyggnad av digital marksänd TV (avsnitt 5.8)

Bakgrund

Bakgrundsuppgifterna i detta avsnitt har huvudsakligen hämtats från propositionen, utgiftsområde 17 s. 102 f., från regeringens skrivelse 1999/2000:120 2000 års redogörelse för företag med statligt ägande s. 122 och 191 samt från Radio- och TV-verkets skrift Medieutveckling 2000.

År 1997 beslutade riksdagen efter förslag av regeringen att digital marksänd TV skulle införas i Sverige. I en första etapp skulle sändningar inledas på ett begränsat antal orter i landet (prop. 1996/97:67, yttr. 1996/97:KrU4y, bet. 1996/97:KU17, rskr. 1996/97:178).

Regeringen beslutade i november 1997 att sändningar skulle få inledas i fem områden, nämligen Stockholm med Mälardalen och Uppsala, norra Östergötland, södra och nordöstra Skåne, Göteborg med omnejd samt Sundsvall och Östersund med omnejd.

Vidare skulle en parlamentariskt sammansatt kommitté, Digital-TV-kommittén (Ku 1997:06), följa verksamheten.

Sändningarna i det digitala marknätet startade under år 1999. För närvarande finns tillstånd att sända 18 TV-kanaler i marknätet. Enligt förordningen (1997:894) om marksänd digital TV åvilar det regeringen att efter förslag av Radio- och TV-verket besluta om tillstånd för programföretag att bedriva digitala TV-sändningar i marknätet.

Teracom AB är ett statligt bolag som bildades den 1 juli 1992 efter beslut av riksdagen (prop. 1991/92:140, bet. 1991/92:KrU28, rskr. 1991/92:329). Bolaget har huvudmannaskapet för rundradionätet och skall enligt sin bolagsordning bedriva utsändning och överföring av radio- och TV-program, utveckla, marknadsföra och utföra andra tjänster med stöd av de resurser som har byggts upp för radio- och TV-verksamheten eller som på annat sätt är förenliga med verksamheten inom radio- och TV-området.

För att tittare med nuvarande analoga TV-apparater skall kunna ta emot digitala TV-sändningar måste de ha tillgång till dels en särskild avkodare (även benämnd digital-TV-box, dekoder eller set top box), dels ett programkort. Företaget Boxer TV-Access AB (Boxer), som ägs av Teracom och Livförsäkringsbolaget Skandia, arbetar med att stimulera den digitala TV-utvecklingen genom att underlätta för hushåll att få tillgång till digital-TV-boxar. Boxer strävar efter att påskynda utvecklingen av marksänd digital TV genom att förenkla distribution, användning och hantering av digital-TV-boxar och kringutrustning. Framför allt hyrs boxar ut till konsumenterna genom radio- och TV-handeln.

TV-tittarna behöver som nämnts också ha tillgång till ett programkort för att få tillgång till de digitala markbundna TV-sändningarna. Företaget Senda i Sverige AB, som ägs gemensamt av SVT, UR och Teracom, hyr ut programkort och sköter administration kring abonnemangen.

Antalet hushåll som tar emot sändningarna via det digitala mark-TV-nätet har – enligt propositionen – ökat kraftigt sedan det i slutet av år 1999 blev möjligt att hyra boxar. Den 1 september 2000 var antalet abonnenter ca 30 000.

Propositionen

I propositionen föreslås att digital marksänd TV får byggas ut till att omfatta hela landet.

Regeringens ställningstagande bygger på den parlamentariska Digital-TV-kommitténs förslag i maj 2000 att marksänd digital TV skall få byggas ut i hela landet, varmed kommittén avser 99,8 % befolkningstäckning.

Regeringen anför som skäl för sitt förslag till utbyggnad bl.a. följande (prop. utg.omr. 17 s. 106–107).

Det är ett viktigt demokratiskt krav att alla som bor i Sverige har tillgång till ett allsidigt TV-utbud. När TV-distributionen digitaliseras kan allmänheten få tillgång till flera TV-program och även till olika nya tjänster som blir möjliga genom digitaltekniken. Det är också väsentligt att TV-sändningar i allmänhetens tjänst är lätt tillgängliga i alla distributionskanaler. Eftersom den digitala tekniken är mer frekvenssnål än den analoga kommer frekvenser att på sikt kunna frigöras för nya användningar. Detta förutsätter givetvis att de analoga sändningarna först har upphört.

För att de analoga sändningarna skall kunna avvecklas krävs emellertid att det finns en fullgod ersättning så att alla invånare har minst lika goda möjligheter att ta emot TV-program som för närvarande. Det är angeläget att allmänheten har möjlighet att välja distributionslösningar där användaren inte är låst till t.ex. TV-kanaler som är knutna till en viss företagsgrupp. Även om en betydande andel av de svenska hushållen kommer att kunna ta emot TV-program via kabel eller satellit i sina permanenta bostäder, bedömer regeringen, till skillnad från vissa remissinstanser, att endast sändningar i marknätet ger tillräckligt god tillgänglighet.

Regeringen bedömer att åtminstone 98 % befolkningstäckning kommer att kunna uppnås under år 2002.

Motionerna

Förslagen i fyra av de nu aktuella motionsyrkandena, nämligen K400 (m) yrkande 6, T201 (m) yrkande 20, T717 (m) yrkande 4 och T718 (fp) yrkande 2, syftar till att *utbyggnaden av digital marksänd TV* skall stoppas, med hänvisning dels till att det finns andra distributionstekniker, dels till att det råder efterfrågan på det tillgängliga frekvensutrymmet för andra kommunikationstjänster. I två av motionerna, K400 (m) och T717 (m), efterlyses en ekonomisk redovisning i propositionen av utbyggnaden. Motionärerna anser att riksdagen bör informeras om vilka de ekonomiska konsekvenserna blir för staten och inblandade företag inklusive public service-bolagen vid en fortsatt utbyggnad. Likaledes efterlyses uppgifter om sändarföretagens och konsumenternas betalningsvilja.

Förslag innebärande att marksänd digital TV skall byggas ut, så att den blir tillgänglig för minst 99,8 % av befolkningen, framförs i motion Kr285 (c).

Slutligen yrkas i motion K400 (m) att statliga medel inte vare sig över statsbudgeten eller via statliga bolag skall användas för att *subventionera dekodrar* (yrkande 8).

Utskottet anser i likhet med regeringen och motionärerna bakom motion Kr285 (c) att det är viktigt att alla som bor i landet har tillgång till ett allsidigt TV-utbud och att invånarna kan välja mellan samtliga distributionsformer och inte är hänvisade enbart till mottagning via satellit eller kabel. På så sätt underlättas den kommande nedläggningen av de analoga marksändningarna. (Jfr prop. utg.omr. 17 s. 107.)

Utskottet vill understryka att ett riksdagens beslut i enlighet med förslaget i propositionen innebär att hela landet får omfattas av digital marksänd TV. Bedömningen i propositionen "att åtminstone 98 % befolkningstäckning kommer att kunna uppnås under år 2002" innebär enligt utskottets synsätt inte någon ambitionssänkning utan handlar om takten på utbyggnaden. Någon bedömning av vid vilken tidpunkt täckning av hela landet kan uppnås har inte gjorts i propositionen. En förhållandevis snabb utbyggnadstakt möjliggörs av att den befintliga infrastrukturen för analoga TV-sändningar kan användas och kompletteras i vissa avseenden för det digitala mark-TV-nätet.

De ekonomiska konsekvenserna av utbyggnaden har efterlysts i två av motionerna, nämligen K400 (m) och T717 (m). Av Digital-TV-kommitténs förslag till regeringen (av den 17 maj 2000, dnr KU 2000/1681/Me) framgår att kommittén har genomfört en samhällsekonomisk analys av marksänd digital TV. Kommittén drar bl.a. slutsatsen att det är samhällsekonomiskt starkt motiverat med en fortsatt användning och en snabb utbyggnad till rikstäckning av det digitala marknätet. Känslighetsanalysen visar positiva resultat vid alla olika antaganden som gjorts. Viktiga orsaker till detta är att den digitala distributionstekniken erbjuder betydligt fler möjligheter än den analoga och att distributionskostnaderna i det digitala marknätet är betydligt lägre än i det analoga nätet. Marksänd digital TV innebär stora mervärden och ökad valfrihet för konsumenterna.

Kommittén anger att investeringskostnaden för att bygga ut en frekvenskanal till rikstäckning antas bli 250–300 miljoner kronor, dvs. totalt 1 000–1 200 miljoner kronor för de fyra frekvenskanaler som för närvarande finns tillgängliga. (En digital frekvenskanal kan inrymma fyra till fem programkanaler.)

Hittills har 450 miljoner kronor investerats inom ramen för den nuvarande täckningsgraden. Det tillkommer således ytterligare högst 750 miljoner kronor i investeringskostnader, en kostnad som Teracom enligt Digital-TV-kommittén avser att dela upp på tre år.

Då det gäller sändningskostnaderna i det digitala marknätet för de sändande programföretagen har Teracom angivit att de förväntade kostnaderna för en digital frekvenskanal med befolkningstäckning på 98 procent är omkring 160 miljoner kronor per år.

Motionärerna tar även upp frågan om sändarföretagens och konsumenternas betalningsvilja. Av Digital-TV-kommitténs förslag framgår att programföretagen tror att det under slutet av år 2000 eller början av år 2001 kommer att ske ett genombrott för digital-TV. Programföretagen avser att använda alla tillgängliga distributionsplattformar, dvs. marknät, kabel och satellit. Vidare har de påpekat att det är viktigt att marknätet på ett tidigt stadium kan

konkurrera med övriga distributionsplattformar om hushållen. Hur många hushåll som i framtiden kommer att välja marksänd digital TV beror, menar de, på hur snabbt marknätet byggs ut och på hur många som kommer att ha tillgång till kabel-TV.

Av propositionen framgår att intresset från konsumenterna för marksänd digital TV har ökat kraftigt sedan slutet av år 1999. Den 1 september 2000 var antalet abonnenter ca 30 000. Utskottet har inhämtat att det i början av oktober 2000 fanns ca 33 000 abonnenter.

I sammanhanget bör även nämnas att frågor om SVT:s kostnader för övergången till digitala sändningar och för parallella sändningar i de analoga och digitala näten behandlats av en särskild utredare i betänkandet Radio och TV i allmänhetens tjänst, ett beredningsunderlag (SOU 2000:55). Utredaren anför bl.a. att besparingarna blir väsentliga när väl det analoga nätet kan stängas, vilket enligt utredaren bör kunna ske någon gång mellan åren 2007 och 2012 (bet. s. 263 och 267). Bedömningarna i betänkandet ligger till grund för den pågående beredningen av de villkor som skall gälla för public service-verksamheten under nästa tillståndperiod, dvs. fr.o.m. år 2002 och för den proposition i ämnet som regeringen avser att överlämna till riksdagen våren 2001.

Utskottet har med hänvisning till det anförda och i likhet med regeringen kommit fram till att det är angeläget att riksdagen snarast fattar beslut om att digital marksänd TV får omfatta hela landet. Regeringens förslag tillstyrks således. Motionerna Kr285 (c), K400 (m) yrkande 6, T201 (m) yrkande 20, T717 (m) yrkande 4 och T718 (fp) yrkande 2 avstyrks.

Då det gäller förslaget i motion K400 (m) yrkande 8 att varken statliga medel eller medel från statliga bolag skall användas för *subventionering av dekodrar* konstaterar utskottet att företaget Boxer främst ägnar sig åt uthyrning av dekodrar. Det är företaget som självt väljer affärsmetoder för att öka konsumenternas intresse för digital marksänd TV. Utskottet utgår från att företaget – liksom företagens ägare Teracom och Skandia – gjort långsiktiga affärs-mässiga bedömningar som syftar till att verksamheten i förlängningen skall bli vinstgivande. Enligt utskottets uppfattning finns det inte någon anledning för riksdagen att göra något uttalande om företagens affärsmetoder. Utskottet anser att det inte heller finns något skäl för riksdagen att uttala sig om huruvida statliga medel skall få användas till att subventionera dekodrar. Motion K400 (m) yrkande 8 avstyrks därmed.

4.4 Anslagen inom mediepolitiken

4.4.1 Statens biografbyrå (27:1)

Propositionen

Statens biografbyrå skall enligt lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram samt enligt förordningen (1990:994) med instruktion för Statens biografbyrå granska filmer och videogram som är avsedda att visas vid allmän sammankomst eller offentlig tillställning. Biografbyrån utövar också tillsyn över videogrammarknaden.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 9 172 000 kronor.

2000/01:KrU1
Utskottet

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av Biografbyråns anslagsframställning för år 2001, i vilken regeringen uppmärksammas på svårigheterna med nuvarande målformuleringar, som enligt Biografbyrån antingen framstår som definitionsmässigt alltid uppfyllda eller som helt omöjliga att uppfylla. Det övergripande målet för Biografbyråns verksamhet, som riksdagen har fattat beslut om, lyder: "Målet för Statens biografbyrå är att förhindra förekomsten av filmer som kan verka skadliga."

Utskottet anser att en meningsfull mål- och resultatdialog måste kunna ha sin utgångspunkt i mål som går att på olika sätt följa upp. Alltför allmänt uttryckta övergripande mål behöver antingen arbetas om eller konkretiseras i t.ex. delmål. Utskottet ser med intresse fram emot en redovisning av resultatet av regeringens kommande dialoger med Biografbyrån om målformuleringarna och deras tillämpning.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

4.4.2 Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland (27:2)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för de kostnader Teracom AB har för rundradiosändningar i Storstockholmsområdet av finländska TV-program, de kostnader Sveriges Television AB har för tillhandahållande och överföring av en svensk programkanal till Finland, de kostnader Comhem AB har för tillhandahållande av den finländska programkanalen till kabelnät på ett antal orter i Sverige samt Sverigefinska Riksförbundets kostnader i samband med ut-sändning av den finländska programkanalen i Sverige.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 bör uppgå till 23 454 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

4.4.3 Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediesamarbete (27:3)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för svensk medverkan i Audiovisuella Eureka och Europeiska Audiovisuella Observatoriet.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 skall uppgå till 821 000 kronor.

4.4.4 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (27:4)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel för stöd till Nordicom-Sverige (Nordicom) vid Göteborgs universitet för information om forskningsresultat och utarbetande av mediestatistik m.m.

Regeringen föreslår att anslaget för år 2001 skall uppgå till 1 288 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning

4.5 Radio och TV i allmänhetens tjänst

4.5.1 Bakgrund

Riksdagen beslutade våren 1996 om de villkor och riktlinjer som skall gälla för Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Radio AB (SR) under tillståndsperioden den 1 januari 1997–den 31 december 2001 samt för Utbildningsradion (UR) under tillståndsperioden den 1 januari 1997–den 31 december 1998 (prop. 1995/96:161, bet. 1995/96:KrU12, rskr. 1995/96:297). Hösten 1998 beslutade riksdagen att förlänga UR:s sändningstillstånd från den 1 januari 1999 t.o.m. den 31 december 2001 (prop. 1997/98:184, yttr. 1998/99:KrU2y, bet. 1998/99:KU13, rskr. 1998/99:100).

Public service-företagen finansieras i huvudsak med TV-avgifter som anvisas från rundradiorörelsens resultatkonto. Medelstillelningen till public service-företagen skall värdesäkras enligt ett särskilt kompensationsindex.

Regeringen beslutade i december 1996 – samt för UR:s del även i december 1998 – om sändningstillstånd för ovan angivna tillståndsperioder. Regeringen beslutar årligen om medelstillelning och anslagsvillkor för de tre programföretagen.

Granskningsnämnden för radio och TV finansieras delvis med TV-avgiftsmedel och delvis över statsbudgeten (utg.omr. 1).

De tre public service-företagen har sedan år 1997 tilldelats särskilda medel för förnyelse, dvs. för ökade kostnader i samband med övergången till digital teknik. Dessutom har SVT sedan den 1 juli 1998 och SR sedan den 1 januari 2000 fått särskilda medel för kvalificerad programproduktion.

En särskild utredare har på regeringens uppdrag lagt fram ett brett underlag inför beredningen av de villkor som skall gälla för radio och TV i allmänhetens tjänst under nästa tillståndsperiod i betänkandet Radio och TV i allmänhetens tjänst, ett beredningsunderlag (SOU 2000:55). Därefter har regeringen tillsatt en arbetsgrupp med parlamentarisk representation med uppgift att medverka i beredningen av en proposition i denna fråga. Arbetsgruppen skall

4.5.2 Medelsberäkning för år 2001

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att de tre public service-företagen för år 2001 tillsammans skall tilldelas 5 298,5 miljoner kronor i 1998 års prisläge enligt kompensationsindex. Enligt gällande fördelningsnyckel bör av de samlade medlen 3 209,3 miljoner kronor (= 60,57 %) beräknas för SVT, 1 836,9 miljoner kronor (= 34,67 %) beräknas för SR och 252,3 miljoner kronor (= 4,76 %) beräknas för UR. Därutöver föreslås att 40,3 miljoner kronor i 1998 års prisläge skall beräknas för Radio Sweden samt 17,615 miljoner kronor i 2000 års prisläge för Dövas TV.

Granskningsnämnden för radio och TV finansieras enligt riksdagens beslut om riktlinjer för public service-verksamheten delvis över statsbudgeten och delvis med medel från rundradiokontot som anvisas till statsbudgetens inkomstsida. Regeringens förslag om medelstilleddning till Granskningsnämnden lämnas under utgiftsområde 1, anslaget 27:5 (prop. volym 2). Nämndens totala anslag för år 2001 föreslås uppgå till 8 164 000 kronor. Regeringen föreslår att 5 552 000 kronor skall anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen skall godkänna regeringens förslag till medelsberäkning för år 2001 för SVT, SR, UR, Radio Sweden och Dövas TV.

Utskottet föreslår även att riksdagen skall godkänna regeringens förslag till medelstilleddning för år 2001 från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida avseende Granskningsnämnden för radio och TV.

4.5.3 Särskilda medel för förnyelse

Bakgrund

I budgetpropositionen för år 1999 uttalade regeringen att SVT och SR borde tilldelas sammanlagt 245 miljoner kronor i 1998 års prisläge för åren 1999–2001 för satsning på förnyelse, vilket avsåg såväl ny distributionsteknik som möjligheter att vidareutveckla programformer och starta nya programkanaler. För år 1999 föreslog regeringen att 100 miljoner kronor skulle tilldelas de två företagen. Riksdagen beslutade att – utöver SVT och SR – även UR skulle få del av medlen. Beslutet innebar att UR tilldelades medel i enlighet med den s.k. fördelningsnyckelns procentsats, dvs. 4,76 % (eller 4,76 miljoner kronor) av beloppet. För resterande belopp ($100 - 4,76 = 95,24$ miljoner kronor) tillämpades den procentuella fördelning som regeringen avsett i sitt förslag, vilket innebar att SVT tilldelades 63 % eller 60 miljoner kronor och SR 37 % eller 35,24 miljoner kronor (prop. 1998/99:1 utg.omr. 17 avsnitt 12.6, bet. 1998/99:KrU1, rskr. 1998/99:55).

För år 2000 beslutade riksdagen att 100 miljoner kronor i 1998 års prisläge skulle fördelas mellan de tre programbolagen enligt fördelningsnyckeln, vilket innebar att SVT tilldelades 60,57 miljoner kronor, SR 34,67 miljoner kronor och UR 4,76 miljoner kronor (prop. 1999/2000:1 utg.omr. 17, bet. 1999/2000:KrU1 s. 84, rskr. 1999/2000:87).

Propositionen

I årets budgetproposition föreslår regeringen att en särskild medelstillelning för förnyelse till SVT, SR och UR skall utgå med 45 miljoner kronor (i 1998 års prisläge) för år 2001. Medlen föreslås fördelade enligt gällande fördelningsnyckel.

Motionen

Motionärerna bakom motion Kr346 (fp) anser att det finns anledning för SVT och SR att vara mer återhållsamma då det gäller *satsningar på ny teknik*. All erfarenhet visar, menar de, att tillämpningen av ny teknik är mycket dyr i början för att därefter falla i pris (yrkande 34).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag skall besluta att SVT, SR och UR skall tilldelas särskilda medel för förnyelse för år 2001.

Med anledning av yrkandet i motion Kr346 (fp) erinrar utskottet om sitt ställningstagande under föregående riksmöte till ett yrkande med innehåll liknande det nu aktuella. Utskottet uttalade då bl.a. följande (bet. 1999/2000:KrU8 s. 20).

Public service-verksamheten intar en central roll bland medierna och kan sägas ha ett större ansvar gentemot olika publikgrupper, t.ex. de funktionshindrade, än andra programföretag. Enligt utskottets uppfattning är det därför angeläget att public service-företagen även i fortsättningen har möjlighet att ligga långt framme när det gäller utvecklingen av nya programformer och ny teknik. Samtidigt vill utskottet understryka att kostnaderna för den nya tekniken givetvis måste vägas mot det behov som finns av nya programtjänster och det resultat som kan förväntas av teknikövergången.

Utskottet, som alltjämt intar samma ståndpunkt, vill tillägga att övergången till den digitala tekniken efter hand kan komma att möjliggöra en effektivisering av företagen.

Vidare bör i sammanhanget nämnas att frågor om public service-företagens övergång till ny teknik liksom kostnaderna för och finansieringen av teknikövergången behandlats av den särskilde utredare som haft regeringens uppdrag att lägga fram ett underlag inför beredningen av de villkor som skall gälla för radio och TV i allmänhetens tjänst under nästa tillståndspe-riod. Regeringen avser – som nämnts i det föregående – att lämna en proposition till riksdagen i denna fråga under våren 2001.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr346 (fp) yrkande 34.

2000/01:KrU1
Utskottet

4.5.4 Särskilda medel för kvalificerad produktion av TV-program

Bakgrund

Sedan den 1 juli 1998 har SVT erhållit särskilda medel för kvalificerad produktion av TV-program (prop. 1997/98:150, yttr. 1997/98:KrU5y, bet. 1997/98:FiU27, rskr. 1997/98:317). Medlen var inledningsvis avsedda för särskilt kvalificerad programproduktion som t.ex. dokumentärer, dramatik och program för barn och ungdom. Kompletteringar angående medlens användning föreslogs i budgetpropositionen för år 1999, innebärande att medlen till sina väsentligaste delar skulle användas till att ytterligare skapa förutsättningar för utläggningar av produktionsuppdrag samt för samarbetsprojekt med fria filmare och producenter. Förslaget godkändes av riksdagen (prop. 1998/99:1 utg.omr. 17 avsnitt 12.6, bet. 1998/99:KrU1, rskr. 1998/99:55).

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att SVT för år 2001 skall tilldelas 75 miljoner kronor (i 1998 års prisläge) för särskilt kvalificerad programproduktion. Syftet med satsningen är att SVT:s ambitionsnivå för produktion av kvalitetsprogram skall höjas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag skall besluta att SVT skall tilldelas särskilda medel för särskilt kvalificerad programproduktion för år 2001.

4.5.5 Särskilda medel för att värna mångfald och kvalitet i Sveriges Radios programutbud

Propositionen

Riksdagen fattade hösten 1999 beslut med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2000 att SR skulle tilldelas ett medelstillskott ur rundradiokontot om 10 miljoner kronor för år 2000 för att värna mångfalden och kvaliteten i programutbudet. Vidare beslutade riksdagen att SR för år 2001 skulle tilldelas särskilda medel för samma ändamål (prop. 1999/2000:1, utg.omr. 17, bet. 1999/2000:KrU1, rskr. 1999/2000:87).

I budgetpropositionen föreslås att SR för år 2001 skall tilldelas 5 miljoner kronor (i 1998 års prisläge) för detta ändamål. De särskilda medlen skall i hög grad användas till att skapa ytterligare förutsättningar för ökad medverkan av utomstående i programverksamheten.

I motion Kr345 (kd) föreslås att SR skall tilldelas 10 miljoner kronor, dvs. 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag, för att värna mångfalden och kvaliteten i programutbudet (yrkande 52). I motionen nämns att SR i sin public service-redovisning för år 1999 redovisat problem med att öka utomstående medverkan i programverksamheten utan att detta får negativa effekter på olika programområden såsom nyhets- och samhällsprogram.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar – med anledning av förslaget i motion Kr345 (kd) – om att ett av skälen som regeringen angav i budgetpropositionen för år 2000 för att tilldela SR särskilda medel för att värna mångfald och kvalitet i företagets programutbud var att SR enligt sitt sändningstillstånd skall värna mångfalden i verksamheten. Enligt regeringen kunde detta sändningsvillkor översättas i ett krav på att det skall finnas många produktionskällor och medverkan från även andra än företagets egna anställda. De särskilda medlen skulle, anförde regeringen, i hög grad användas för att skapa ytterligare förutsättningar för ökad medverkan av utomstående i programverksamheten.

Vidare konstaterar utskottet – med hänvisning till att motionärerna åberopar uttalanden som SR gjort i sin public service-redovisning för år 1999 – att resultatet av den hittills gjorda satsningen bör kunna avläsas först i public service-redovisningen för år 2000.

Utskottet, som inte är berett att förorda ett högre medelstillskott än det som regeringen har föreslagit, tillstyrker regeringens förslag. SR bör således för år 2001 tilldelas 5 miljoner kronor. Motion Kr345 (kd) yrkande 52 avstyrks därmed.

4.5.6 TV-avgiften och rundradiokontot

Propositionen

I budgetpropositionen anges att en avgörande faktor för rundradiokontots resultat är utvecklingen av det särskilda kompensationsindexet för public service-företagen. Intäkterna på kontot påverkas även av utvecklingen av antalet TV-avgiftsbetalare samt av storleken på TV-avgiften.

Regeringen har vid sina beräkningar utgått från att kompensationsindex under år 2000 inte kommer att öka med mer än 2,3 % och att antalet avgiftsbetalare blir oförändrat. Regeringen har även beaktat att de inbetalningar som Teracom AB gjort på rundradiokontot sedan 1993 som ersättning för övertagande av investeringar upphör under år 2000.

Regeringen föreslår att TV-avgiften höjs med 24 kronor till 1 668 kronor per helår fr.o.m. den 1 januari 2001. Regeringens förslag om TV-avgiften förutsätter en ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift.

I två motioner avvisas förslaget till höjning av TV-avgiften, nämligen i motionerna Kr291 (m) yrkande 25 och Kr346 (fp) yrkande 33.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets uppfattning skulle en utebliven höjning av TV-avgiften, som föreslås i motionerna Kr291 (m) och Kr346 (fp), med stor sannolikhet medföra ett kraftigt underskott i rundradiokontot. Utskottet anser därför i likhet med regeringen att en höjning med 24 kronor per helår bör ske fr.o.m. den 1 januari 2001. Utskottet har erfarit att det finns en viss osäkerhet om ett positivt resultat på rundradiokontot för år 2001 kan upprätthållas även med denna höjning av TV-avgiften. Utskottet förutsätter att den arbetsgrupp som för närvarande bereder de villkor som skall gälla för public service-verksamheten fr.o.m. år 2002 noga analyserar behovet av medelstilldelning till programföretagen i förhållande till omfattningen av deras programverksamhet. I anslutning till en sådan analys bör självfallet frågor som rör resultatet på rundradiokontot liksom finansieringsfrågor i övrigt ingå.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet att TV-avgiften höjs så att den fr.o.m. den 1 januari 2001 uppgår till 1 668 kronor. Lagen (1989:41) om TV-avgift bör ändras i enlighet härmed. Motionsyrkandena avstyrks.

4.5.7 Fråga om funktionshindrades tillgång till radio och TV

Motionen

Motionärerna bakom motion Kr340 (v) anser att regeringen i den aviserade propositionen om allmänhetens radio och TV inför nästa tillståndperiod bör lägga fram förslag som syftar till att öka funktionshindrades tillgång till public service-utbudet. För att tillgodose dessas behov bör regeringen knyta en referensgrupp bestående av representanter för funktionshindrades organisationer till den beredningsgrupp som för närvarande förbereder nya public service-tillstånd (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Sändningstillstånden för SR, SVT och UR upphör att gälla den 31 december 2001. I beredningen av den proposition som skall överlämnas till riksdagen våren 2001 medverkar en arbetsgrupp, den s.k. public service-beredningen. Gruppen har att ta ställning till vilka riktlinjer som skall gälla under nästa tillståndperiod för programföretagens uppdrag och organisation, frågor om teknik och distribution samt finansieringsfrågor.

Utskottet har vid flera tillfällen understrukit vikten av att grupper med olika funktionshinder skall få bättre möjligheter att ta del av SVT:s utbud (senast bet. 1999/2000:KrU8). Utskottet intar alltjämt samma ståndpunkt och anser att det är lika viktigt att funktionshindrade får tillgång till SR:s utbud.

Utskottet konstaterar att den pågående public service-beredningen kan – om den så finner lämpligt – låta sig informeras av företrädare för olika han-

5 Ungdomspolitik (politikområde 29)

5.1 Målen för ungdomspolitiken

I den av regeringen använda indelningen av budgetpropositionen i politikområden utgör ungdomspolitiken ett eget politikområde (29).

För flera av politikområdena föreslår regeringen i budgetpropositionen att riksdagen skall godkänna mål för området. Så är inte fallet med Ungdomspolitikområdet.

Riksdagen beslutade nämligen hösten 1999 om följande nya sektorsövergripande mål för den nationella ungdomspolitiken (prop. 1998/99:115, bet. 1999/2000:KrU4, rskr. 1999/2000:53).

- Ungdomar skall ha goda förutsättningar att leva ett självständigt liv.
- Ungdomar skall ha verklig möjlighet till inflytande och delaktighet.
- Ungdomars engagemang, skapande förmåga och kritiska tänkande skall tas till vara som en resurs.

Till dessa mål hör också delmål som beslutas av regeringen och goda exempel framtagna av Ungdomsstyrelsen som skall illustrera olika former av konkret verksamhet som bidrar till att ungdomspolitikens mål uppnås.

5.2 Regeringens bedömning av ungdomspolitiken

Regeringen påminner om att den svenska ungdomspolitiken är sektorsövergripande och omfattar alla de samhällseliga beslut och åtgärder som påverkar villkoren för ungdomar. Ungdomspolitiken berör och berörs av en lång rad andra politikområden.

Uppföljningen av ungdomspolitiken samordnas av Ungdomsstyrelsen.

I inledningsavsnittet till ungdomspolitikområdet (s. 115–121) redovisar regeringen politikens inriktning och de statliga insatserna på olika områden samt en resultatredovisning och sin resultatbedömning.

Med den målstyrningsmodell som tillämpas fr.o.m. år 2000 ökar enligt regeringens uppfattning möjligheterna att få ett starkare och mer systematiskt genomslag för ungdomsperspektivet inom en rad olika områden. Genom att de tre av riksdagen beslutade övergripande målen för den nationella ungdomspolitiken konkretiserats i 41 delmål blir det för första gången möjligt att samlat utvärdera ungdomspolitiken. Den nya målstyrningsmodellen tydliggör och förstärker Ungdomsstyrelsens koordinerande roll inom ungdomspolitiken.

Sveriges ungdomar mellan 15 och 24 år är en socialt, etniskt och kulturellt heterogen grupp, med olika förutsättningar och villkor. De allra flesta har en positiv tro på framtiden. Det finns dock en mindre grupp ungdomar som ser pessimistiskt på framtiden. Detta är enligt regeringen allvarligt.

De flesta ungdomar vill vara med och påverka, bestämma och ta ansvar för sina liv och sin framtid. Många ungdomar upplever emellertid att de inte

släpps in där makten finns. Det är dock positivt att de unga tar en mängd egna initiativ som skapar nya och mer direkta metoder för inflytande.

Den starka tillväxten i Sverige har förbättrat situationen även för ungdomarna. Ungdomars bostadssituation är dock fortfarande oförändrad. I kommunerna i tillväxtregionerna finns en skriande brist på lägenheter, vilket i hög utsträckning drabbar ungdomar, anför regeringen.

5.3 Anslagen inom ungdomspolitiken (29:1–29:2)

5.3.1 Ungdomsstyrelsen (29:1)

Propositionen

Regeringen bedömer att Ungdomsstyrelsen har god förmåga att genomföra de uppdrag som myndigheten får av regeringen. Ungdomsstyrelsens underlag har i allmänhet en god kvalitet och utgör ett bra stöd för beslut på såväl statlig som kommunal nivå. Ungdomsstyrelsen har också varit framgångsrik i sin uppgift att stimulera utvecklingen av den kommunala ungdomspolitiken. Regeringen noterar att alltför centrala myndigheter och organisationer konsulterar Ungdomsstyrelsen i olika sammanhang. Ungdomsstyrelsens arbete med internationella samt EU-relaterade frågor har fungerat bra. Regeringen anser att Ungdomsstyrelsen på ett aktivt sätt förberett genomförandet av den nationella ungdomspolitiken. Det är dock angeläget att myndighetens insatser utvecklas när det gäller att identifiera, presentera och sprida goda exempel.

Genom riksdagens beslut om propositionen På ungdomars villkor (prop. 1998/1999:115, bet. 1999/2000:KrU4, rskr. 1999/2000:53) har Ungdomsstyrelsen fått en viktig roll för uppföljning och analys av ungdomspolitiken.

Anslaget föreslås öka med 1 miljon kronor år 2001 och uppgå till 16 829 000 kronor.

Motionen

I motion Kr291 (m) yrkande 20 hemställs att anslaget skall minskas med 11 miljoner kronor som en följd av att det i motionen också föreslås en neddragning av de statsbidrag till ungdomsorganisationerna som Ungdomsstyrelsen har att hantera.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har även tidigare år haft att ta ställning till ett motsvarande motionsyrkande om minskning av anslaget. Vid föregående riksmöte avstyrktes yrkandet bl.a. med hänvisning till Ungdomsstyrelsens ökade uppgifter att följa upp och analysera den förda ungdomspolitiken både på det statliga och det kommunala området (bet. 1999/2000:KrU1 s. 73–74). Utskottet hänvisade även till att det är viktigt att Ungdomsstyrelsen kan stödja kommunerna i deras arbete inom ungdomsområdet. Utskottet anser att riksdagen bör avslå motion Kr291 (m) yrkande 20.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ökad medelsanvisning under anslaget.

2000/01:KrU1
Utskottet

5.3.2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m. (29:2)

Inledning

Anslaget disponeras för statsbidrag till ungdomsorganisationer enligt förordningen (1994:641) om statsbidrag till ungdomsorganisationer samt för stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet.

Propositionen

De nya formerna för ungdomsorganisationernas bidragsprövning som infördes under år 1999 har enligt regeringens bedömning fungerat bra och inneburit att Ungdomsstyrelsen fått ökad kunskap om ungdomsorganisationernas verksamhet. Bidragsgivningen till ungdomsorganisationerna har skett i enlighet med fastställd inriktning och bidragen har medfört en positiv utveckling av ungdomsverksamheterna.

Efter en utvärdering av det målrelaterade bidragssystemet, som visade att bidragssystemet i viss mån hämmar föreningslivets utveckling, fick Ungdomsstyrelsen regeringens uppdrag att i en översyn av regelsystemet särskilt beakta konflikten mellan mål och regler. I rapporten Förslag till förändrade bidragsregler (dnr Ku1999/1239/IFU) föreslår Ungdomsstyrelsen ett nytt sammanhållet bidragssystem i tre nivåer som bl.a. skall göra det lättare för nya ungdomsorganisationer att komma i fråga för bidrag. Ett nytt bidrag för generationsövergripande verksamheter föreslås. Efter remissbehandling bereds frågan i Regeringskansliet med målet att nya regler skall kunna börja tillämpas fr.o.m. år 2002.

Regeringen föreslår att riksdagen skall anvisa 89 889 000 kronor, dvs. en minskning med 5 miljoner kronor. Minskningen föranses av att 1 miljon kronor förts över till anslaget 29:1 Ungdomsstyrelsen och 4 miljoner kronor till anslaget 30:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler att fördelas av Ungdomsstyrelsen för utredningsarbete och informationsinsatser avseende ungdomars nyttjande av samlingslokaler.

Motionerna

Som redovisats under anslaget 29:1 Ungdomsstyrelsen föreslås i motion Kr291 (m) en minskning av det nu aktuella anslaget. Anslaget skall minska med 72 miljoner kronor till 17 889 000 kronor (yrkande 21). Minskningen avser den internationella verksamheten och grundbidraget till ungdomsorganisationerna. En omprövning är nödvändig då medlemsantalet minskar medan ungdomsaktiviteter som inte erhåller bidrag drar till sig nya grupper.

I motion Kr294 (c) hemställs om en ökning av anslaget 29:2 med 65 miljoner kronor för en extra satsning på ung kultur. Vidare föreslås att 100 miljoner kronor skall anvisas under ett nytt anslag benämnt Kul-bidraget att användas för stöd till ungdomar så att de skall kunna satsa på den verksamhet

som de själva tror på. Därigenom skall ungdomars livskvalitet ökas. Medlen skall fördelas till kommunala ungdomsråd e.d. för att utveckla kultur- och ungdomslivet. I motion Kr289 (c) yrkande 7 hemställs om ett tillkännagivande till regeringen om att satsningar på ungdomskultur genom det s.k. Kulbidraget och på den kulturella infrastrukturen är viktiga för den regionala balansen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är viktigt att vissa förändringar av reglerna för statsbidraget till nationell och internationell ungdomsverksamhet genomförs för att inte regelsystemet i något avseende skall hämma föreningslivets utveckling. Utskottet förutsätter att regeringens beredningsarbete i frågan genomförs skyndsamt.

Liksom regeringen anser utskottet att det statliga stödet till ungdomsorganisationerna är en viktig del av ungdomspolitikerna då det är ett stöd till ungdomars eget engagemang och möjligheter till inflytande. Utskottet, som behandlade ett motsvarande motionsyrkande vid föregående riksmöte, avstyrker även nu det aktuella yrkandet i motion Kr291 (m) yrkande 21 om en kraftig minskning av anslaget.

Vid föregående riksmöte behandlade utskottet även motionsförslag om en avsevärd ökning av medlen till ungdomsverksamheten avsedd att stödja ungdomars egna projekt inom kulturområdet (bet. 1999/2000:KrU1 s. 75–76). Utskottet påminde då om att ett genomgående tema i besluten hösten 1996 om inriktningen av den långsiktiga kulturpolitiken var barns och ungas rätt till eget skapande och deltagande i kulturlivet (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). Utskottet vill – liksom vid föregående riksmöte – framhålla att delaktighetsmålet för den nationella kulturpolitiken gäller alla människor i landet, givetvis också barn och unga. Det betyder att satsningar på kultur för, med och av unga bör ingå både i den statliga och den kommunala kulturpolitiken. Utskottet påminde också om att viss satsningar på ungdomars verksamhet aviserats i den ungdomspolitiska propositionen år 1999 och att 20 % av det förväntade överskottet på AB Svenska Spels värdeautomater avses gå till ungdomsorganisationernas lokala verksamheter med inriktning på kultur och fritid. Enligt utskottets uppfattning är det uteslutet att göra så stora omfördelningar inom utgiftsområdet som ett bifall till motionsyrkandena skulle medföra. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr294 (c) i denna del.

Utskottet avstyrker också motion Kr289 (c) yrkande 7 om ett uttalande om betydelsen för den regionala balansen av ett Kulbidrag.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning, dvs. att 89 889 000 kronor skall anvisas till anslaget.

6.1 Inledning

Genom att folkrörelsefrågor i årets budgetproposition fått ett eget politikområde har dessa frågor lyfts fram och formaliserats i förhållande till tidigare år.

Enligt regeringen omfattar folkrörelsepolitiken generella frågor kring bidragsgivning till organisationer, villkor för föreningar och folkrörelser vad gäller lagstiftning och finansiering, regeringens och statsförvaltningens dialog och samverkan med föreningar och folkrörelseorganisationer samt statistik, forskning och övrig kunskapsbildning om folkrörelser och föreningar.

6.2 Mål för folkrörelsepolitiken

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner följande mål för politikområdet Folkrörelsepolitik:

Målet skall vara att människor skall ha bästa möjliga förutsättningar att bilda och delta i olika typer av folkrörelser och föreningar.

I propositionen anges att regeringen genom en aktiv folkrörelsepolitik vill bidra till att stärka den sociala ekonomin i samhället och till att utveckla, fördjupa och bredda demokratin.

Grundläggande värden för folkrörelsepolitiken är enligt regeringen sammanslutningarnas självständighet och oberoende, såväl gentemot det offentliga som gentemot det privata näringslivet. Regeringen vill bidra till att värna om och stärka dessa värden genom att inom ramen för folkrörelsepolitiken bevara villkoren för och möjligheterna till självfinansiering samt tillgången till externt kapital.

Inom EU diskuteras och bereds frågor som på olika sätt har eller kommer att få betydelse för föreningarnas och folkrörelsernas villkor i Sverige. I den svenska folkrörelsepolitiken ingår enligt regeringen att delta aktivt i detta EU-arbete.

Beträffande de statliga insatserna inom politikområdet räknar regeringen upp en rad åtgärder som skall genomföras under hösten år 2000. Bland annat skall en särskild utredare kartlägga hur lagstiftningen inom olika områden specifikt påverkar de ideella föreningarna, ett utvecklingsarbete inledas om gemensamma principer för statlig bidragsgivning till föreningar och folkrörelser, en arbetsgrupp inrättas för samråd kring frågor om folkrörelser och social ekonomi med representanter för berörda departement samt en särskild kartläggning genomförs av svenskarnas engagemang i ideella och ekonomiska föreningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka vikten av att vi värnar om, tar till vara, stödjer och uppmuntrar att människor med gemensamma behov och intressen möts och sluter upp i folkrörelser, föreningar och liknande sammanslutningar. I linje härmed ansluter sig utskottet till regeringens förslag och föreslår att riksda-

gen godkänner att *målet* för folkrörelsepolitiken skall vara att människor skall ha bästa möjliga förutsättningar att bilda och delta i olika typer av folkrörelser och föreningar.

För att staten skall kunna ge bästa möjliga förutsättningar för människor att bilda och delta i olika typer av folkrörelser och föreningar krävs dock en ökad aktivitet från statens sida. Utskottet ser positivt på de insatser regeringen enligt vad som sägs i propositionen har för avsikt att genomföra och förutsätter att regeringen nästa år redovisar resultatet av insatserna och anger vilka åtgärder som fortsättningsvis kan bli aktuella.

6.3 Anslagen inom folkrörelsepolitiken (30:1–30:4)

6.3.1 Stöd till idrotten (30:1)

Inledning

Från anslaget utgår bidrag till Sveriges Riksidrottsförbund (RF) för den verksamhet som bedrivs av förbundet och till förbundet anslutna organisationer.

De övergripande syftena med statsbidraget är att stödja verksamhet som

- bidrar till att utveckla barns och ungdomars intresse och benägenhet för motion och idrott samt deras möjligheter att utöva inflytande över och ta ansvar för sitt idrottande,
- gör det möjligt för alla människor att utöva idrott och motion,
- syftar till att ge kvinnor och män lika förutsättningar att delta i idrottsverksamhet,
- främjar integration och god etik,
- bidrar till att väcka ett livslångt intresse för motion och därmed främja en god hälsa hos alla människor (prop. 1998/99:107, bet. 1999/2000:KrU3, rskr. 1999/2000:52).

Propositionen

Regeringen avser att under kommande år fördubbla medlen till idrottsforskningen, i första hand genom att ställa ökade medel till *Centrum för idrottsforskning* (CIF) disposition för forskningsprojekt. De ökade resurserna bör enligt regeringen tillföras idrottsforskningen inom ramen för anslaget Stöd till idrotten.

Efter begäran från RF har regeringen för avsikt att sänka den övre åldersgränsen för det lokala statliga aktivitetsstödet till idrotten från 25 år till 20 år. Ändringen avses tillämpas från år 2001. Härigenom uppstår enligt regeringen ett behov av en särskild satsning på ungdomar i åldern 21–25 år. Ett viktigt område är då att öka insatserna för att kunna uppmuntra dessa ungdomar att verka som ungdomsledare. I en sådan satsning bör idrottsrörelsens egen studieorganisation SISU kunna spela en viktig roll.

I propositionen anges att det under år 1999 har genererats ett överskott från det värdeautomatspel som AB Svenska Spel har koncession på att bedriva. Av överskottet har 93 miljoner kronor tillförts idrottsrörelsen under år 2000.

Regeringen föreslår att *anslaget* för år 2001 anvisas 457 240 000 kronor.

2000/01:KrU1
Utskottet

Regeringen föreslår vidare att riksdagen godkänner att regeringen på *AB Svenska Spels* bolagsstämma år 2001 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett stöd till idrotten i form av ett bidrag på 60 miljoner kronor.

Motionerna

Motionärerna bakom motion Kr294 (c) i denna del föreslår att *anslaget* ökas med 7 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Beloppet skall enligt motionärerna gå till barn- och ungdomsidrott.

I motionerna Kr346 (fp) yrkande 36 i denna del, Kr539 (fp) yrkande 10 och Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del föreslår motionärerna en höjning av anslaget med 5 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. De extra medlen skall enligt motionärerna gå till idrottsforskning. Motionärerna betonar vikten av forskning kring människans fysiska förmåga och behov men också kring idrottens betydelse ur sociologisk, ekonomisk och samhällsnyttig synvinkel.

Idrottsforskning tas också upp i två motioner från Vänsterpartiet.

I motion Kr535 (v) anförs att idrottsforskning av tradition ofta haft en stark slagsida åt den prestations- och tävlingsinriktade idrotten. Motionären anser det angeläget att riksdagen ger *Centrum för idrottsforskning* (CIF) ett uttalat programansvar att stödja forskning även inom friluftsliv och annan lågintensiv fysisk aktivitet, t.ex. inom Friskis & Svettis (yrkande 1). Motionären anser vidare att folkhälsoargumentet skall få genomslag i fördelningen av forskningsanslag till CIF (yrkande 2).

Motionären bakom motion Kr538 (v) anser att *finansieringen* och den totala *organisationen vad gäller idrottsforskning* är oklar och anser därför att regeringen bör återkomma med förslag som på ett mer klargörande sätt redovisar den framtida finansieringen och organisationen av idrottsforskningen. Regeringens förslag skall enligt motionärerna också syfta till att fördjupa och bredda idrottsforskningen så att även folkhälsoperspektivet belyses (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motionerna Kr346 (fp) yrkande 36 och Kr539 (fp) yrkande 10 att medlen till idrottsforskning bör öka. Utskottet ansluter sig dock till regeringens bedömning att ökningen bör ske inom ramen för det av regeringen föreslagna anslaget Stöd till idrotten. Beträffande det i motionen Kr294 (c) uppställda önskemålet om ökade medel till barn- och ungdomsverksamhet på idrottsområdet kan erinras om att det överskott som genereras från värdeautomatspel och som tillfaller idrottsrörelsen går till idrottens lokala ungdomsverksamhet. År 1999 uppgick detta belopp till 50 miljoner kronor. För år 2000 uppgår beloppet till 93 miljoner kronor, alltså en ökning med 43 miljoner kronor.

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna *medelstilldelningen* och avstyrker, med hänvisning till vad som ovan anförts, motionerna Kr294 (c) i

denna del, Kr346 (fp) yrkande 36 i denna del, Kr539 (fp) yrkande 10 och Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del.

2000/01:KrU1
Utskottet

Utskottet anser i likhet med regeringen att en del av överskottet från AB Svenska Spels verksamhet skall lämnas som ett samlat bidrag till idrotten även för budgetåret 2001. Riksdagen bör därför enligt utskottets mening godkänna att regeringen på *AB Svenska Spels* bolagsstämma år 2001 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett stöd till idrotten i form av ett bidrag på 60 miljoner kronor.

Utskottet har inhämtat följande beträffande *Centrum för idrottsforskning (CIF)*:

CIF instiftades 1988 och är en statlig verksamhet som organisatoriskt hör till Karolinska Institutet. CIF:s uppgift är att fungera som ett forskningsråd genom att initiera, samordna och stödja forskning inom idrottens område. Dessutom har CIF ett ansvar för att informera om och sprida forskningsresultat. Den årliga budgeten omfattar ca 11 miljoner kronor. Medlen kommer med lika delar från RF och Utbildningsdepartementet. Till CIF är knutet ett vetenskapligt råd som inför styrelsen ansvarar för bedömning av bidragsansökningar. Årligen inkommer ca 130–140 projektansökningar till ett belopp av ca 35 miljoner kronor samt ett antal ansökningar om tjänster. För år 2000 kunde 8,6 miljoner kronor avsättas till 75 projekt och 7 tjänster.

CIF har i sin programförklaring angett: ”Inom idrottsforskningen söker man ny kunskap om den idrottande människan och om idrottskulturen. Idrott skall här förstås ses i sin vida betydelse och kan omfatta tävlingsidrott, motionsidrott, idrott som undervisningsämne, friluftsliv och fysisk rekreation. Idrott ses med andra ord som en fysisk aktivitet, som individen medvetet iscensätter med syftet att bibehålla eller förbättra hälsan och prestationsförmågan, att uppnå tävlingsresultat eller för att genom kroppsövning få rekreation.”

Utskottet delar motionärernas inställning att det är av vikt att i idrottsforskningssammanhang se på idrotten i ordets vida bemärkelse. Med hänsyn till att CIF redan i dag i sin programförklaring har en mycket vid syn på begreppet idrott, där friluftsliv och fysisk rekreation nämns, finner utskottet att det saknas anledning för riksdagen att göra något uttalande i enlighet med motionärens önskemål i motion Kr535 (v). Med anledning av önskemålet i samma motion att folkhälsoargumentet skall få genomslag vid fördelningen av forskningsanslag kan utskottet erinra om att CIF redan i dag stöder forskningsprojekt som tar upp folkhälsofrågor samt att regeringen i propositionen har lyft fram folkhälsan i dessa sammanhang. Samtidigt skall betonas att CIF inte bedriver någon egen forskning utan forskningsinriktningen är beroende av de ansökningar som kommer in. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion Kr535 (v) yrkandena 1 och 2.

Beträffande *finansieringen* av stödet till idrottsforskning uppges i propositionen att regeringen avser att under kommande år fördubbla medlen till idrottsforskning inom ramen för anslaget Statens stöd till idrotten. Stödet till idrottsforskning kommer således att höjas till drygt 20 miljoner kronor.

Idrottsutredningen genomförde år 1997 en kartläggning av idrottsforskningen i landet. Av kartläggningen kan utläsas att det i Sverige finns totalt nio professurer inom idrottsområdet och att de mest omfattande och permanenta resurserna för idrottsforskning är koncentrerade till Stockholmsregionen. Vidare framgår av kartläggningen att CIF utgör den huvudsakliga bidragsgivaren. Som ovan anförts hör CIF organisatoriskt till Karolinska Institutet. Enligt inhämtad uppgift pågår ett arbete med att se över den *organisatoriska frågan*. RF har i sin anslagsframställan för år 2001 anfört att Idrotts högskolan skulle vara en lämplig huvudman för CIF.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr538 (v) yrkande 2.

6. 3. 2 Bidrag till allmänna samlingslokaler (30:2)

Inledning

Bidrag till allmänna samlingslokaler lämnas för köp, nybyggnad, ombyggnad och standardhöjande reparationer samt för handikappanpassning som utförs utan samband med andra bidragsberättigande åtgärder.

Propositionen

Regeringen föreslår att 4 miljoner kronor som tidigare anvisats under anslaget 29:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m. skall anvisas under detta anslag. Bidraget skall gå till samlingslokalorganisationerna för informationsinsatser och utredningsarbete som avser ungdomars nyttjande av samlingslokaler år 2001.

Regeringen föreslår att riksdagen under *anslaget* anvisar 19 miljoner kronor.

Motionerna

Enligt motion Kr291 (m) bör *anslaget* avskaffas. Motionärerna anser det vara en kommunal uppgift att tillgodose behovet av samlingslokaler. Bidraget till handikappanpassning av lokalerna bör enligt motionärerna anslås från ett annat utgiftsområde (yrkande 22).

Motionärerna bakom motionerna Kr345 (kd) yrkandena 40 och 53 i denna del och Kr520 (kd) föreslår att totalt 29 miljoner kronor anvisas under anslaget. De anser det oacceptabelt att, som regeringen föreslår, den internationella ungdomsverksamheten skall avstå medel under anslaget 29:2. Motionärerna anser att frågan om ungdomars tillgång till lokaler självfallet skall prioriteras inom anslaget, men att det för detta ändamål krävs nya medel. Det är bland annat med tanke på ungdomarna som motionärerna anser att anslaget bör ökas. Ökningen bör uppgå till 10 miljoner kronor årligen under den närmaste treårsperioden.

Motionärerna bakom motionerna Kr294 (c) i denna del och Kr517 (c) yrkande 1 anser att samhället bör stödja upprustning och standardhöjningar av allmänna samlingslokaler med ytterligare 21 miljoner kronor i förhållande

till regeringens förslag. Enligt motionärerna äts regeringens föreslagna ökning upp genom att Ungdomsstyrelsen skall fördela bidrag för informationsinsatser och utredningsarbete.

För att samlingslokaler skall fungera som träffpunkter för människor och kunna vara navet för olika verksamheter måste lokalerna enligt motionärerna bakom motionerna Kr289 (c) yrkande 8 och Kr517 (c) yrkande 2 få tillgång till goda datakommunikationer. Detta är enligt motionärerna ett ansvar för staten, bl.a. inom ramen för bidrag till allmänna samlingslokaler.

Bygdegårdarna bidrar enligt motionärerna bakom motion Kr346 (fp) yrkande 18 och 36 i denna del och Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del till att kulturarvet hålls levande och utgör viktiga samlingspunkter på många orter i Sverige. Det är enligt motionärerna viktigt att gårdarna är öppna för alla men som läget är i dag är många bygdegårdar inte tillgängliga för personer med funktionshinder. Motionärerna vill därför att riksdagen anslår 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Motionären bakom motion Kr525 (c) anser att ett särskilt anslag borde avsättas för handikappanpassning och miljöförbättringar av allmänna samlingslokaler.

I motionen Kr519 (s) framhålls det stora behovet av allmänna samlingslokaler.

Utskottets ställningstagande

Samlingslokalstödet är enligt utskottets uppfattning av stor betydelse när det gäller att ge kultur- och föreningslivet goda möjligheter att leva vidare i hela landet. Ur demokratisk och regionalpolitisk synvinkel är det av stor betydelse att det finns tillgång till väl fungerande samlingslokaler. Utskottet är dock inte berett att förorda en *medelsanvisning* som överstiger den som regeringen har föreslagit.

Utskottet anser inte att det inom anslaget skall finnas medel för ett särskilt stöd för datakommunikation i lokalerna eller att det inom anslaget skall avsättas särskilda medel för handikappanpassning och miljöförbättringar av lokalerna. Det får ankomma på Boverket att pröva och mot varandra väga ansökningar om bidrag till de olika ändamål som enligt förordningen (1996:1593) kan finansieras inom anslaget. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna Kr289 (c) yrkande 8, Kr291 (m) yrkande 22, Kr294 (c) i denna del, Kr345 (kd) yrkandena 40 och 53 i denna del, Kr346 (fp) yrkandena 18 och 36 i denna del, Kr517 (c) yrkandena 1 och 2, Kr519 (s), Kr520 (kd), Kr525 (c) och Fi211 (fp) yrkande 19 i denna del.

6.3.3 Bidrag till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet (30:3)

Inledning

Bidraget skall användas till kostnader för kvinnoorganisationernas centrala verksamhet samt för förnyelse och utveckling av verksamheten. Verksamheten regleras av förordningen (1982:865) om statsbidrag till kvinnoorgani-

sationernas centrala verksamhet. Det övergripande målet är att genom stödet stärka kvinnornas ställning i samhället i syfte att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män. Stödet består av ett grundbidrag och ett rörligt bidrag.

En särskild utredare som har sett över statsbidraget till kvinnoorganisationer överlämnade i mars år 2000 betänkandet Statligt stöd till kvinnoorganisationer och jämställdhet (SOU 2000:18). Utredarens förslag remissbehandlas för närvarande och skall enligt regeringen beredas vidare under hösten 2000. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i ämnet.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen under *anslaget* anvisar 3 432 000 kronor.

Motionen

I motion Kr291 (m) anförs att motionärerna strävar efter likabehandling av de politiska kvinnoförbunden och menar att *anslaget* därför bör minskas med 1 miljon kronor (yrkande 23).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att bidraget är av stor betydelse när det gäller att stärka kvinnornas ställning i samhället i syfte att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män. Motionsyrkandet innefattar önskemål som kommer att prövas i ett större sammanhang vid den fortsatta behandlingen av det ovannämnda utredningsbetänkandet. Utskottet vill inte föregripa regeringens ställningstagande. I avvaktan på regeringens behandling anser utskottet att fördelningen av medlen skall ske enligt nuvarande principer. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till *medelsanvisning* och avstyrker motion Kr291 (m) yrkande 23.

6.3.4 Stöd till friluftorganisationer (30:4)

Inledning

Stödet till friluftorganisationerna ingick till och med år 1999 som en del av anslaget Stöd till idrotten. Från och med år 2000 utgör statens stöd ett eget anslag riktat direkt till främjandeverksamheten.

Under år 1999 har en arbetsgrupp inom Regeringskansliet genomfört en översyn av statens stöd till friluftorganisationer (Ds 1999:78). Arbetsgruppen föreslår bland annat att statligt friluftsstöd i fortsättningen skall kunna utgå till ideella organisationer som bedriver eller främjar friluftsliv och i övrigt fyller de villkor som ställs. Det statliga stödet bör enligt arbetsgruppen i första hand ges i form av organisationsbidrag. Organisationerna skall själva lägga fast målet för sin verksamhet. I de fall staten och organisationerna är överens om att viss verksamhet är särskilt angelägen att driva bör staten enligt arbetsgruppen även kunna ge verksamhetsbidrag.

Regeringen föreslår att *anslaget* för år 2001 anvisas 13 miljoner kronor.

Motionen

Motionärerna bakom motion Kr291 (m) anser att *stödet* till friluftsförbund och friluftsförbund ska minskas med 3 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 24).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser, i avvaktan på regeringens ställningstagande till förslagen i det ovannämnda betänkandet, att *anslaget* bör uppgå till 13 miljoner kronor, varför motion Kr291 (m) yrkande 24 avstyrks.

6.3.5 Stöd till ideell verksamhet

Tidigare riksdagsbehandling

Stöd till ideell verksamhet infördes från och med budgetåret 1993. Stödet skulle stimulera organisationer som bedrev barn- och ungdomsverksamhet att starta eller ta över verksamheter som bedrevs i offentlig regi. Syftet var att utveckla generationsövergripande verksamheter i nya former. Anslaget uppgick till 17 800 000 kronor (prop. 1992/93:100 bil. 14 s. 113–114, bet. 1992/93:KrU12, rskr. 1992/93:196). Året därpå tillsatte regeringen Beredningen för främjande av den ideella sektorns utveckling (C 1993:A). Syftet var att initiera olika utrednings- och forskningsprojekt för att utveckla den ideella sektorn och att se över rollfördelningen mellan ideell, offentlig och privat sektor (prop. 1993/94:100 bil. 14 s. 23–25).

Riksdagen beslutade med anledning av förslag i budgetpropositionen hösten 1996 att stödet från och med år 1997 skulle riktas i större utsträckning och främst ges till sådana projekt som bedömdes som strategiskt intressanta för en demokratisk utveckling. Regeringen betonade i propositionen särskilt intresset av att få till stånd projekt i storstädernas förortsområden. Med hänsyn till att anslaget fick en förändrad inriktning bytte anslaget namn till Stöd till demokratiutveckling. Anslaget uppgick till 8 133 000 kronor (prop. 1996/97:1 utgiftsområde 17, bet. 1996/97:KrU1 s. 206, rskr. 1996/97:132).

I 1998 års budgetproposition föreslogs av regeringen och beslutades av riksdagen att anslaget Stöd till demokratiutveckling skulle föras över från utgiftsområde 17 till utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Stödet skulle ingå i ett nytt anslag benämnt Integrationsåtgärder. Anslaget skulle enligt regeringen disponeras för åtgärder för att stimulera integrationsprocessen i samhället samt för åtgärder som förebygger och motverkar diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Anslaget tilldelades 68 097 000 kronor.

Motionärerna bakom motion Kr345 (kd) ser positivt på att regeringen nu dragit i gång ett arbete för att stärka utvecklingen av den s.k. sociala ekonomin, som enligt motionärerna ofta används synonymt med den ideella eller tredje sektorn. För att arbetet på området skall utvecklas anser motionärerna att ett *nytt anslag* för utveckling av den ideella sektorn skall införas. De framhåller att det ideella arbetet har sin huvuduppgift i att skapa gemenskap, helhet och struktur i människors liv, men att det utöver det finns uppgifter för den ideella sektorn i gränzonen mellan privat och offentlig sektor. Folkrorelser och frivilliga organisationer fungerar ofta enligt motionärerna som samhällets känselspröt. De hittar orättvisorna, upptäcker kantigheterna, kartlägger nya områden och antar nya utmaningar. De kompletterar också den offentliga verksamheten (yrkande 44). Motionärerna föreslår att 10 miljoner kronor anvisas under ett nytt anslag (yrkande 53 i denna del).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser i likhet med motionärerna positivt på att regeringen nu inrättar folkrörelsepolitiken som ett eget politikområde i syfte att utveckla ett samlat synsätt och agerande från statens sida vad gäller relationerna till föreningar och folkrörelseorganisationer. Utskottet ser också positivt på de ovan (under avsnitt 6.2) beskrivna insatser som regeringen har för avsikt att genomföra på området. Utskottet är dock inte berett att tillstyrka att medel omfördelas från andra anslag inom givna ramar för utgiftsområde 17 i syfte att för budgetåret 2001 införa ett *nytt anslag* för de ändamål som tas upp i motionen. Utskottet avstyrker därför motion Kr345 (kd) yrkandena 44 och 53 i denna del.

7 Utbildningspolitik under utgiftsområde 17 (politikområde 25)

7.1 Anslagen inom folkbildningspolitiken

7.1.1 Bidrag till folkbildningen (25:1)

Propositionen

Regeringen föreslår under utgiftsområde 16, Utbildning och universitetsforskning ett *mål* för det nya politikområdet Utbildningspolitik. Till detta politikområde hör bl.a. folkbildningen, vars anslag hör till utgiftsområde 17. Det föreslagna målet är att Sverige skall vara en ledande kunskapsnation som präglas av utbildning av hög kvalitet och livslångt lärande för tillväxt och rättvisa. Under utgiftsområde 16 redovisar regeringen även politikens inriktning (avsnitt 4.4) och sin resultatbedömning (avsnitt 4.6) beträffande folkbildningen.

Regeringen föreslår under utgiftsområde 17 att det i *lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde* införs en bestämmelse som ger Folkbildningsrådet (FBR) rätt att pröva frågor om fördelning av statsbidrag mellan studerandeorganisationer inom folkhögskolan. (Lagtexten finns i *bilaga 1* till detta

betänkande.) Motiveringen till lagförslaget redovisar regeringen under utgiftsområde 16 (avsnitt 4.5).

Eftersom Folkbildningsrådet har etablerade kontakter med berörda intressenter bör rådet ges den uppgift som Skolverket tidigare hade, nämligen att fördela medel till studerandeorganisationer inom folkhögskolan. Rådet kan enligt propositionen säkerställa att studerandeorganisationer inom folkhögskolan uppfyller en hög kvalitet och att medlen används för avsett ändamål. Regeringen föreslår att FBR får fördela medel till inte bara Sveriges folkhögskolestuderandes förbund utan även till andra studerandeorganisationer inom folkhögskolan. Eftersom FBR enligt lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde endast har möjlighet att pröva frågor om fördelning av statsbidrag mellan folkhögskolor och studieförbund, krävs en lagändring.

Statsbidrag från *anslaget* utbetalas till Folkbildningsrådet som ett samlat finansiellt stöd till folkbildningen. Under anslaget finns också medel till Nordiska folkhögskolan i Genève.

Enligt regeringens mening har folkhögskolorna och studieförbunden bedrivit en verksamhet som väl uppfyller de syften som uppställts för statsbidrag till folkbildningen för budgetåret 1999. Motsvarande gäller för de särskilda resurser som anvisats till folkhögskolorna inom ramen för den särskilda utbildningssatsningen, Kunskapslyftet.

Regeringen föreslår att anslaget för 2001 skall uppgå till 2 513 068 000 kronor. Beräkningen inkluderar en pris- och löneomräkning samt en minskning av anslaget med 11 803 000 kronor som en konsekvens av att Kunskapslyftets omfattning minskas.

Motionerna

I motion Kr291 (m) yrkandena 18 och 19 föreslås att anslaget skall minskas med sammanlagt 1 150 miljoner kronor. Minskningen föranleds dels av att bidraget till folkhögskolorna föreslås bli överfört till utgiftsområde 16, dels av en besparing under anslaget på 300 miljoner kronor.

I motion Kr345 (kd) yrkande 50 föreslås att det under anslaget särskilt avsatta stödet till utvecklingsverksamhet om 10 000 000 kronor skall inräknas i det samlade bidraget till folkbildningen.

Utskottets ställningstagande

Kulturutskottet har inte något att erinra mot det föreslagna *målet* för utbildningspolitiken i vad avser folkbildningen och vill samtidigt påpeka att folkbildningen har mycket stark anknytning även till områdena Kulturpolitik och Folkrorelsepolitik. Utskottet vill också påminna om att den fria och frivilliga folkbildningen fastställer sina egna mål, medan riksdagen godkänner syftena med statsbidraget till folkbildningen (se bet. 1997/98:KrU17 s. 8–9 samt statsbidragsförordningen, SFS 1991:977 senast ändrad 1998:973). Förslaget om mål för utbildningspolitiken bereds av utbildningsutskottet.

Utskottet tillstyrker den av regeringen föreslagna ändringen av lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde.

Enligt utskottets mening är regeringens förslag till anslagsnivå för år 2001 väl avvägd. Utskottet vidhåller den uppfattning som redovisades i betänkande 1999/2000:KrU1 att en sådan avsevärd besparing på *anslaget* som föreslås i motion Kr291 (m) yrkande 19 allvarligt skulle motverka syftet med statsbidraget, allra helst som motionärerna hänvisar folkbildningen till att i ökad utsträckning finansiera sin verksamhet genom att erbjuda den som uppdragsutbildning. Utskottet kan inte heller tillstyrka att medelsanvisningen till folkbildningen delas upp mellan två utgiftsområden på det sätt som föreslås i motionens yrkande 18. Yrkandena avstyrks av utskottet.

Slutligen vad gäller motion Kr345 (kd) yrkande 50 anser utskottet att det ännu är för tidigt att dra några slutsatser om hur medlen för försöks- och utvecklingsverksamhet använts. Innan dessa medel integreras i det samlade folkbildningsanslaget bör ytterligare erfarenheter avvaktas. Yrkandet avstyrks därmed.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

I propositionen konstaterar regeringen att vissa kommuner har dragit ner betydligt på anslagen till folkbildningen. Folkbildningen är ett nationellt ansvar för såväl staten som kommunerna och landstingen. En fungerande folkbildning är en förutsättning för att medborgare oavsett bostadsort får en höjd bildningsnivå och därigenom skapar förutsättningar för utveckling och framsteg i hela landet. Uteblivna eller kraftigt sänkta bidrag minskar i hög grad folkbildningens möjligheter att fullgöra sina uppgifter. Regeringen har mot bakgrund av detta givit Folkbildningsrådet i uppdrag att redovisa samt kommentera utvecklingstendenserna för *kommunernas och landstingens bidrag* till studieförbund och folkhögskolor.

Riksrevisionsverket (RRV) har på regeringens uppdrag granskat folkbildningen (RRV-rapport 1999:44 Folkbildning – styrning och kontroll). RRV gör bland annat bedömningen att de fördelningsmodeller som FBR tillämpar i stor utsträckning är inriktade på kvantiteter. Fördelningsmodellerna tar ringa hänsyn till innehållet i verksamheten eller hur väl den genomförs. RRV framhåller bl.a. att FBR mer aktivt bör stimulera folkbildningens styrning mot mål och kvalitet och att FBR:s principer för att fördela statsbidrag till studieförbunden bör ses över. Revisionen har i övrigt inget att anmärka på Folkbildningsrådet. Folkbildningsrådet har beslutat om ändrade bidragskriterier till studieförbunden att börja gälla fr.o.m. år 2001.

Under såväl inledningen till utgiftsområde 16 som under utgiftsområde 17, anslag 25:1, aviserar regeringen en proposition om vuxnas lärande, som bl.a. skall ta upp aspekter på folkbildningen och innehålla en redovisning av formerna för en ny statlig *utvärdering* av folkbildningen. Under resultatbedömningsavsnittet (4.6) inom utgiftsområde 16 informerar regeringen dels om de utvärderingsprojekt som FBR avslutat under år 2000, dels om en plan för FBR:s utvärderingar under åren 2000–2002. Regeringen gör inte någon

bedömning i dessa frågor. Under rubriken Analys och slutsatser hänvisas till den kommande propositionen.

Utskottet förutsätter att regeringen under år 2001 för riksdagen redovisar sin bedömning av utvecklingstendenserna för kommunernas och landstingens bidrag till studieförbund och folkhögskolor samt sin syn på RRV:s rapport och på de synpunkter på RRV:s rapport som FBR avlämnat till regeringen den 1 oktober 2000. Utskottet förutsätter att riksdagen även får del av regeringens syn på hur de nya bidragskriterierna till studieförbunden har fungerat. Utskottet emotser vidare med stort intresse regeringens redovisning och bedömningar i den kommande propositionen av de olika utvärderingarna av folkbildningen, de hittillsvarande resultaten av denna verksamhet och utformningen av den nya statliga utvärderingen.

7.1.2 Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen (25:2)

Propositionen

Från anslaget utbetalas statsbidrag till Statens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus) för vissa handikappåtgärder inom folkbildningen. Tolk- och översättarinstitutet (TÖI) vid Stockholms universitet ansvarar för fördelningen av statsbidrag till folkhögskoleförlagd teckenspråksutbildning, tolkutbildning för döva, dövblinda och vuxendöva samt teckenspråkslärarutbildning.

Regeringen föreslår att anslaget skall vara oförändrat år 2001 och endast justeras för pris- och löneomräkning till 73 422 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av en motion beslöt riksdagen i maj 1997 att ge regeringen till känna att en samlad översyn borde göras av utbildningarna för vuxna inom teckenspråksområdet (bet. 1996/97:KrU9, rskr. 1996/97:229). Översynen skulle bl.a. omfatta en förutsättningslös prövning av om och i så fall på vilket sätt den yrkesförberedande grundutbildningen i teckenspråk och utbildningarna av teckenspråks/dövblindtolkar, teckenspråkslärare m.m. borde förändras och förbättras. Riksdagen ansåg vidare att det borde prövas i vilken utsträckning teckenspråksutbildningarna inom folkhögskolan och högskolan bör samordnas. Regeringen uppdrog åt Statens institut för handikappfrågor i skolan (SIH) att i samråd med Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet (TÖI) att göra denna översyn. SIH avrapporterade uppdraget till regeringen i mars 1998.

Med anledning av en annan motion beslutade riksdagen år 1997 att ge regeringen i uppdrag att utreda situationen för studerande med funktionshinder inom folkhögskolan (1996/97:KrU9, rskr. 1996/97:229). Regeringen lämnade ett uppdrag till Kunskapslyftskommittén att se över situationen för studerande med funktionshinder inom alla former av vuxenutbildning. Kommittén har nyligen redovisat sitt slutbetänkande, Kunskapsbygget 2000 – det livslånga lärandet (SOU 2000:28). Kommittén föreslår bl.a. att regel-

verket bör ändras så att den studerandes rätt till assistansersättning i samband med vuxenutbildning säkerställs.

Utskottet förutsätter att regeringen återkommer i dessa frågor i den aviserade vuxenutbildningspropositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

7.1.3 Bidrag till kontakttolkutbildning (25:3)

Propositionen

Anslaget disponeras av Stockholms universitet som utbetalar medlen till studieförbund och folkhögskolor enligt särskilt beslut av Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet (TÖI). Regeringen beräknar oförändrad nivå på anslaget för 2001 och föreslår att det skall uppgå till 9 237 000 kronor, inklusive pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstildelning under anslaget.

8 Forskning under utgiftsområde 17 (politikområde 26)

8.1 Statens ljud- och bildarkiv (26:1)

Propositionen

Statens ljud- och bildarkiv skall möjliggöra forskning om svensk kultur och om svenskt samhälle genom att samla in, bevara och tillhandahålla den del av medieutbudet i Sverige som offentliggörs i form av ljudupptagningar och rörliga bilder. Myndighetens uppgifter framgår av lagen (1993:1392) om pliktexemplar av dokument.

Regeringen föreslår att anslaget år 2001 skall uppgå till 35 092 000 kronor.

Regeringen har fört anslaget Statens ljud- och bildarkiv till det nya politikområdet Forskning, till vilket anslag under sex olika utgiftsområden hör. Under utgiftsområde 16 föreslår regeringen att följande mål skall uppställas för politikområdet Forskning, nämligen att Sverige skall vara en ledande forskningsnation, där forskning bedrivs med hög vetenskaplig kvalitet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet har inte något att erinra mot det föreslagna målet för forskningsområdet i vad det gäller anslaget Statens ljud- och bildarkiv. Förslaget till mål behandlas av utbildningsutskottet.

Under rubriken "Kulturpolitik (politikområde 28)" har utskottet behandlat anslaget 28:36 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet.

9.1 Lotteriinspektionen (2:1)

Inledning

Lotteriinspektionen är en central förvaltningsmyndighet för tillsyn av spel- och lotterimarknaden.

Spel- och lotterimarknaden har under de senaste åren varit under utredning. Under året har två utredningsbetänkanden, Föreningslivet på spel- och lotterimarknaden (SOU 2000:9) och Från tombola till Internet (SOU 2000:50), överlämnats till regeringen. Enligt propositionen avser regeringen att under våren 2001 återkomma med förslag till riksdagen som grundar sig på betänkandena.

Propositionen

Genom tillkomsten av nya spel, t.ex. internationella kasinon samt hundkapp- löpningar, har nya spelformer tillkommit på den svenska spelmarknaden vilket enligt regeringen medför att Lotteriinspektionens verksamhet och organisation påverkas.

Etableringen av internationella kasinon planeras enligt regeringen, efter den fördröjning som varit, att inledas våren 2001. Detta medför att de extra medel som inspektionen tillfördes år 2000 inte har kunnat utnyttjas fullt ut.

Regeringen föreslår att riksdagen skall anvisa 28 878 000 kronor under anslaget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen.

Finansutskottet har i sitt betänkande 2000/01:FiU1 daterat den 9 november 2000 godtagit den av regeringen föreslagna ramen för utgiftsområde 17 om 7 806 918 000 kronor. Riksdagen planeras besluta om utgiftsramar den 22 november 2000. Kulturutskottets förslag i det följande under punkt 49 i hemställan beträffande anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid samt vissa till budgeten för 2001 hörande frågor görs under förutsättning av riksdagens bifall till finansutskottets betänkande 2000/01:FiU1 i den del som avser utgiftsområde 17.

Utskottet hemställer

Ändring i begravningslagen

1. beträffande *ändringar i begravningslagen*

att riksdagen antar regeringens förslag (yrkande 1) till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144) med den ändringen att ikraftträdandebestämmelsen erhåller i *bilaga 2* som *Utskottets förslag* betecknad lydelse, (avsnitt 2)

Mål för kulturpolitiken

2. beträffande *nya mål för kulturpolitiken*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr346 yrkande 1, (avsnitt 3.1)
res. 1 (fp)

Vissa övergripande frågor

3. beträffande *utgångspunkterna för kulturpolitiken*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr235 yrkande 1 och 2000/01:N266 yrkande 7, (avsnitt 3.2.1)
res. 2 (m)

4. beträffande *samhällets stöd till kultursektorn*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr345 yrkande 1, (avsnitt 3.2.2)
res. 3 (kd)

5. beträffande *kulturpolitiska utredningar*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr292 yrkandena 1 och 2, (avsnitt 3.2.3)
res. 4 (v)

6. beträffande *kultur riktad till barn och ungdomar*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr289 yrkande 1, 2000/01:Kr526 yrkande 1 och 2000/01:Kr701 yrkande 1, (avsnitt 3.2.4)
res. 5 (c)
res. 6 (mp)

7. beträffande *kulturpolitik anpassad till samhällets mångfald*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr289 yrkande 6, (avsnitt 3.2.5)

Hyreskostnader för vissa statliga kulturinstitutioner

8. beträffande *kulturinstitutionernas hyreskostnader*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr291 yrkande 12, 2000/01:Kr292 yrkande 3 och 2000/01:Kr701 yrkande 2, (avsnitt 3.4)
res. 7 (v)

9. beträffande *hyressättningen för vissa utrymmen inom Vadstena slott*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr264, (avsnitt 3.4)

Allmän kulturverksamhet

10. beträffande *Forum för världskultur*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr289 yrkande 14 och 2000/01:Kr293 yrkande 2, (avsnitt 3.5.1)
res. 8 (c)

11. beträffande *innehavare av det nationella uppdraget inom ämnesområdet museiverksamhet*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr315 yrkandena 3 och 4 samt 2000/01:Kr330, (avsnitt 3.5.3)
res. 9 (c, fp)

12. beträffande *innehavare av det nationella uppdraget inom ämnesområdet form och design*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr315 yrkande 2, (avsnitt 3.5.3)
res. 10 (c)

13. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag inom danskonstområdet*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr256 och 2000/01:345 yrkande 29, (avsnitt 3.5.3)
res. 11 (kd)

14. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag för ett kunskapscentrum i fotografi*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr279, (avsnitt 3.5.3)
res. 12 (c)

15. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet politisk illustrationskonst*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr333, (avsnitt 3.5.3)

16. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet bibliotek*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr344 yrkande 3, (avsnitt 3.5.3)
res. 13 (v)

17. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet världsmusik*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr701 yrkande 11, (avsnitt 3.5.3)
res. 14 (mp)

18. beträffande *principerna för fördelningen av de regionala stöden till försökslänen*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr235 yrkande 5 och 2000/01:Kr289 yrkande 9, (avsnitt 3.5.4)
res. 15 (c, fp)

Teater, dans och musik

19. beträffande *nedläggning av Riksteatern*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr202, (avsnitt 3.6.1)

20. beträffande *översyn av Göteborgsoperans statsbidrag*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr303, (avsnitt 3.6.2)

21. beträffande *utredning av behovet av olika genrecentrum*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr225 i denna del och
2000/01:Kr305 i denna del, (avsnitt 3.6.2)

22. beträffande *Musikteatern Dalhalla*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Kr224, 2000/01:Kr236 yr-
kande 1, 2000/01:Kr345 yrkande 25 i denna del och 2000/01:Kr701
yrkande 14, (avsnitt 3.6.3)

res. 16 (kd, c, mp)

23. beträffande *försöksverksamhet med bidragsgivning i friare for-
mer till fonogram*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr345 yrkande 26, (avsnitt 3.6.3)

res. 17 (kd)

Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter

24. beträffande *utgivning m.m. av litteratur på de nationella minori-
tetsspråken*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr341 yrkande 5, (avsnitt 3.7.2)

Ersättningar och bidrag till konstnärer

25. beträffande *bidragsgivande myndigheter och styrelser*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Kr314 yrkande 22 och
2000/01:Kr346 yrkande 28, (avsnitt 3.9.1)

res. 18 (fp)

26. beträffande *en fond för bidrag till nyskriven dramatik med kvin-
noroller*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr255, (avsnitt 3.9.2)

Kulturmiljö

27. beträffande *industrisamhällets kulturarv*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr244, (avsnitt 3.11.2)

Museer och utställningar

28. beträffande *Folkens museum – etnografiska, Medelhavsmuseet
och Östasiatiska museet*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr345 yrkande 10, (avsnitt
3.12.1)

res. 19 (kd)

29. beträffande *museernas ekonomi och myndighetsstrukturen på
museiområdet*
att riksdagen avslår motionerna 2000/01:291 yrkande 13 och
2000/01:Kr345 yrkande 6, (avsnitt 3.12.1)

res. 20 (m, kd)

30. beträffande *motivering till överflyttningen av bidraget till Arbe-
tets museum*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr345 yrkande 9, (avsnitt 3.12.2)

31. beträffande *utredning av länmuseernas ekonomiska situation*
att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr289 yrkande 16, (avsnitt
3.12.3)

res. 21 (c, fp)

32. beträffande *den långsiktiga finansieringen för Nordiska akvarellmuseet*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr280, (avsnitt 3.12.4)

res. 22 (kd, c, fp, mp)

33. beträffande *översyn av stödet till icke-statliga kulturlokaler*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr345 yrkande 38, (avsnitt 3.12.5)

res. 23 (kd)

Mediepolitik

34. beträffande *mål för mediepolitiken*

att riksdagen med avslag på motionerna 2000/01:Kr343 yrkande 1 och 2000/01:K400 yrkande 3 godkänner det av regeringen föreslagna målet (yrkande 4) för politikområdet Mediepolitik, (avsnitt 4.2)

res. 24 (m)

35. beträffande *utbyggnad av digital marksänd TV*

att riksdagen med avslag på motionerna 2000/01:Kr285, 2000/01:K400 yrkande 6, 2000/01:T201 yrkande 20, 2000/01:T717 yrkande 4 och 2000/01:T718 yrkande 2 godkänner vad regeringen föreslår (yrkande 11) om att digital marksänd TV får byggas ut till att omfatta hela landet, (avsnitt 4.3)

res. 25 (m, fp)

36. beträffande *subventionering av dekodrar*

att riksdagen avslår motion 2000/01:K400 yrkande 8, (avsnitt 4.3)

res. 26 (m)

Radio och TV i allmänhetens tjänst

37. beträffande *medelsberäkning för år 2001 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av Sveriges Television AB (inklusive Dövas TV), Sveriges Radio AB (inklusive Radio Sweden) och Sveriges Utbildningsradio AB*

att riksdagen godkänner regeringens förslag (yrkande 12), (avsnitt 4.5.2)

38. beträffande *medelstilldelning för år 2001 från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida avseende Granskningsnämnden för radio och TV*

att riksdagen godkänner regeringens förslag (yrkande 13), (avsnitt 4.5.2)

39. beträffande *särskilda medel för förnyelse*

att riksdagen godkänner regeringens förslag (yrkande 14) att Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB för år 2001 skall tilldelas sammanlagt 45 000 000 kronor ur rundradiokontot för satsning på förnyelse, (avsnitt 4.5.3)

40. beträffande *satsningar på ny teknik*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr346 yrkande 34, (avsnitt 4.5.3)

res. 27 (fp)

41. beträffande *särskilda medel för kvalificerad produktion av TV-program*

att riksdagen godkänner regeringens förslag (yrkande 15) att Sveriges Television AB för år 2001 skall tilldelas särskilda medel på 75 000 000 kronor ur rundradiokontot för särskilt kvalificerad programproduktion, (avsnitt 4.5.4)

42. beträffande *särskilda medel för att värna mångfald och kvalitet i Sveriges Radios programutbud*

att riksdagen med avslag på motion 2000/01:Kr345 yrkande 52 godkänner regeringens förslag (yrkande 16) att Sveriges Radio AB för år 2001 skall tilldelas särskilda medel på 5 000 000 kronor ur rundradio-kontot för att värna mångfald och kvalitet i programutbudet, (avsnitt 4.5.5)

res. 28 (kd)

43. beträffande *ändring i lagen om TV-avgift*

att riksdagen med avslag på motionerna 2000/01:291 yrkande 25 och 2000/01:Kr346 yrkande 33 antar regeringens förslag (yrkande 2) till lag om ändring i lagen (1989:41) om TV-avgift, (avsnitt 4.5.6)

res. 29 (m, fp)

44. beträffande *fråga om funktionshinderades tillgång till radio och TV*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr340 yrkande 2, (avsnitt 4.5.7)

res. 30 (v)

Folkrörelsepolitik

45. beträffande *mål för folkrörelsepolitiken*

att riksdagen godkänner det av regeringen föreslagna målet (yrkande 5) för politikområdet Folkrörelsepolitik, (avsnitt 6.2)

46. beträffande *Centrum för idrottsforskning*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr535, (avsnitt 6.3.1)

47. beträffande *finansiering och organisation av idrottsforskning*

att riksdagen avslår motion 2000/01:Kr538 yrkande 2, (avsnitt 6.3.1)

Bidrag till folkbildningen

48. beträffande *ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets område*

att riksdagen antar regeringens förslag (yrkande 3) till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde, (avsnitt 7.1.1)

Medelsanvisningen för år 2001 m.m.

49. beträffande *anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m.*

att riksdagen

a) med bifall till regeringens förslag (yrkande 6) bemyndigar regeringen att besluta om ändrade riktlinjer för statens *stöd till produktion och utgivning av fonogram*, att gälla under en provotid av tre år, (avsnitt 3.6.3)

b) med bifall till regeringens förslag (yrkande 7) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 28:12 *Talboks- och punktskriftsbiblioteket*, beställa talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 4 000 000 kronor under år 2002, (avsnitt 3.7.5),

c) med bifall till regeringens förslag (yrkande 8) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 28:16 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön*, beställa konstverk som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 15 000 000 kronor efter år 2001, (avsnitt 3.8.2)

d) med bifall till regeringens förslag (yrkande 9) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 28:27 *Bidrag till kulturmiljövård*, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 70 000 000 kronor efter år 2001, dock längst t.o.m. år 2004, (avsnitt 3.11.2)

e) med bifall till regeringens förslag (yrkande 10) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 28:32 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler*, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 2 000 000 kronor efter år 2001, dock längst t.o.m. år 2004, (avsnitt 3.12.5)

f) med bifall till regeringens förslag (yrkande 17) godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma år 2001 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett *stöd till idrotten* i form av ett bidrag på 60 000 000 kronor, (avsnitt 6.3.1)

g) anvisar *anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid* enligt uppställning i *bilaga 4*, (avsnitten 3–9)

h) avslår de i *bilaga 5* upptagna motionsyrkandena. (avsnitten 3–9)

Stockholm den 14 november 2000

På kulturutskottets vägnar

Inger Davidson

I beslutet har deltagit: Inger Davidson (kd), Åke Gustavsson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Agneta Ringman (s), Annika Nilsson (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Lennart Fridén (m), Paavo Vallius (s), Lars Wegendal (s), Peter Pedersen (v), Dan Kihlström (kd), Roy Hansson (m), Ewa Larsson (mp), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp), Hillevi Larsson (s) och Anne-Katrine Dunker (m).

1. Nya mål för kulturpolitiken (mom. 2)

Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken **3.1 Mål för kulturpolitiken** som börjar med ”Utskottet erinrar” och slutar med ”avstyrks därför” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motion Kr346 (fp) att de nationella kulturpolitiska målen bör utgå från följande tre grundläggande begrepp: frihet, mångfald och kvalitet. Kulturpolitiken måste nämligen styras av konkreta och mätbara mål; det måste vara möjligt att avgöra om kulturpolitiken uppnått sitt syfte eller inte.

Målen bör i enlighet med här aktuell motion ha följande lydelse.

1. För att uppnå målet *frihet* bör humanismens, toleransens och demokratiens ideal stärkas. Yttrandefriheten och allas möjligheter att nyttja den skall värnas. Det finns förutsättningar för ett dynamiskt, utmanande och fritt kulturliv. Människor erbjuds möjlighet till kunskaps- och idébildning.
2. För att uppnå målet *mångfald* måste kulturlivet vara i ständig förändring samt präglas av många olika åsikter, uttryckssätt och aktörer. Kulturarvet bevaras och brukas. Kulturlivet är då tillgängligt för alla, oavsett ålder, utbildning, ekonomi, bostadsort, funktionshinder eller dylikt. För att målet skall vara uppfyllt krävs att internationellt kulturutbyte främjas och att olika kulturyrtingar finns tillgängliga i hela landet.
3. Målet *kvalitet* innebär att kulturell kvalitet och professionalism blir vägledande för kulturpolitiken utan hänsyn till vad som är kommersiellt gångbart. Förnyelse inom kulturlivet bör stödjas. Det innebär att den konstnärlig kvaliteten blir avgörande utan att arbetsmarknadsmässiga, regionalpolitiska eller andra syften överordnas kvalitetsaspekterna.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr346 (fp) yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *nya mål för kulturpolitiken*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr346 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.1)

2. Utgångspunkterna för kulturpolitiken (mom. 3)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Roy Hansson och Anne-Katrine Duncker (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken *3.2.1 Utgångspunkter för kulturpolitiken* som börjar ”Utskottet har” och slutar ”yrkande 7” bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den syn på behoven av förändrade utgångspunkter för kulturpolitiken och av en kulturpolitisk reform som kommer till uttryck i motionerna Kr235 (m) yrkande 1 och N266 (m) yrkande 7.

En ny mediesituation, med Internet, bredband, digital TV och andra sätt att sända och ta emot impulser och intryck, ställer krav på en annan politik som förstår vikten av anpassning och förmågan att tänka nytt. Fria medier är en av det öppna samhällets viktigaste förutsättningar. Utvecklingen inom medieområdet kommer att fortsätta och måste leda till förändringar av mediepolitiken. IT kan bredda demokratin och delaktigheten inom kulturområdet. Kultursektorn bör ges en rimlig chans att vara med i det främsta ledet i IT-användandet.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att staten måste renodla sitt ansvar inom kultursektorn till att avse värnandet av det gemensamma kulturarvet, i form av såväl museer som teater och musik. Statens insatser på kulturområdet bör styras mot verksamheter som har nationellt intresse och som inte skulle komma till stånd utan det statliga stödet. Ansvaret för det som kan göras bättre på regional eller lokal nivå skall föras över dit.

Ett ökat internationellt utbyte och nya medier ger helt nya förutsättningar och även nya uttrycksformer inom kultursektorn. Detta ställer helt nya krav på utformningen av kulturpolitiken. Den enskilde bör få ett större utrymme att välja just den kulturytring han eller hon önskar och som möter den nya globala utmaningen. Samtidigt är det viktigt att Sveriges historiska och kulturella arv bevaras och synliggörs.

Kulturdebatten bör handla mer om innehåll och kvalitet och mindre om resurser och nedläggningar. Stat och kommun skall inte styra innehållet men kan genom bidrag ge de förutsättningar och ramar inom vilka kulturen kan utvecklas.

En kultur som står fri i förhållande till politiska beslutsfattare är en viktig del av ett demokratiskt samhälle. Kulturskaparna bör på eget initiativ ta upp de problem man vill belysa.

En god förankring i den egna kulturen ger nödvändig trygghet för alla, både för invandrad befolkning och för övrig befolkning. Förtrogenhet även med det nya landets kultur är väsentlig för att de invandrade skall kunna finna sig till rätta i det nya landet.

Det som på kommersiell grund efterfrågas kommer enligt motionärernas mening som regel fram på ett eller annat sätt. Det som faktiskt produceras är ofta bra, t.o.m. mycket bra även om långt ifrån allt med rimliga mått mätt håller en önskvärd eller godtagbar kvalitet.

Kulturens betydelse för näringslivet – och även det omvända förhållandet – har blivit allt tydligare de senaste åren. Det är viktigt att reglerna för kultursponsring görs tydligare. Kulturen skall samtidigt kunna vara en fri och obunden kraft.

Kulturstödet bör kanaliseras via många bidragsgivare för att garantera den pluralism och det utövande av yttrandefriheten som bör vara en utvecklad nations kännemärke.

Vad utskottet här anfört om utgångspunkterna för kulturpolitiken och om en kulturpolitisk reform bör riksdagen med bifall till motionerna Kr235 (m) yrkande 1 och N266 (m) yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *utgångspunkterna för kulturpolitiken*
att riksdagen med bifall till motionerna 2000/01:Kr235 yrkande 1 och
2000/01:N266 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad
utskottet anfört, (avsnitt 3.2.1)

3. Samhällets stöd till kultursektorn (mom. 4)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.2.2 *Samhällets stöd till kultursektorn* som börjar med ”Utskottet anser ” och slutar med ”Kr345 (kd) ” bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den syn på samhällets stöd till kultursektorn som uttrycks i motion Kr345 (kd). Kulturpolitiken måste uppmuntra och verka för kulturens tillgänglighet, undanröja hindren för allas delaktighet, genomsyra och befrukta alla sektorer i samhället samt uppmuntra till professionalitet och kulturellt yrkesengagemang.

Staten bör – som sägs i motionen – ha ett grundläggande ansvar för den nationella, kulturella infrastrukturen, t.ex. nationalscener och ansvarsmuseer. Staten bör också verka för ett levande kulturliv i hela landet. Besluten skall tas så nära verksamheterna som möjligt. Den framtida regionala organisationen är enligt utskottets uppfattning en kärnfråga inom kulturpolitiken.

Erfarenheter från utvärderingar måste tas till vara för att långsiktiga satsningar skall kunna göras och alltför kortsiktiga och tillfälliga satsningar skall kunna undvikas. Kulturpolitiken bör bygga på en helhetssyn där ideella insatser från kulturens eldsjäljar samverkar med medel från offentlig och privat sektor.

En viktig del av samhällets stöd till kultursektorn är att barn under sin uppväxt skall kunna ges möjlighet att ta del av och delta i olika kulturella aktiviteter. Därvid är det väsentligt att även betona föräldrarnas ansvar, liksom barnomsorgens, skolans och massmediernas betydelse. Barns och ungdomars kulturintresse kan väckas tidigt och utvecklas genom att resurser styrs till deras kulturutbud. Samhällets insatser för kultur till barn och ungdom har ökat på senare år, men det krävs framdeles ytterligare satsningar på kultur för barn och ungdom.

Vad utskottet anfört om samhällets stöd till kultursektorn bör riksdagen med bifall till motion Kr345 (kd) yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *samhällets stöd till kultursektorn*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr345 yrkande 1 som sin
mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.2.2)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under 3.2.3 *Kulturpolitiska utredningar* som börjar ”Utskottet vill” och slutar ”och 2” bort ha följande lydelse:

Som anförs i motion Kr292 (v) har den första fasen i den kulturpolitiska utveckling som startade med 1974 års kulturproposition i stort sett genomförts genom utbyggnaden av den kulturella infrastrukturen, såsom musik- och teaterinstitutioner, bibliotek m.m. i hela landet. Det är enligt utskottets uppfattning nu dags att gå vidare i en andra fas för att komma till rätta med orättvisor och ojämlikhet och för att motverka att marknaden, dvs. enskilda människors köpkraft, blir avgörande för vem som skall ha tillgång till kulturen.

I denna nya fas av kulturpolitikens utveckling bör som motionärerna förordar en samordning göras mellan de olika budgetområdena så att de kulturpolitiska målen – så som det från början varit meningen – verkligen kommer att genomsyra samtliga kulturpolitiska områden och övriga samhällssektorer. Som exempel kan nämnas att kultur i vården, kultur i skolan osv. bör bli en del av såväl statens kulturinsatser som regionernas och kommunernas satsningar på kultur.

Systemet för fördelning av statliga resurser till kulturen, som nu har tillämpats ett antal år, bör utvärderas mot målen för kulturpolitiken. Även Kulturrådets verksamhet och struktur bör ses över med syfte att finna olika åtgärder för att sprida den kompetens som finns inom rådet till den regionala och lokala nivån. Det bör undersökas om satsade statliga resurser skulle kunna användas på ett bättre sätt för att tillgodose de regionala och lokala behoven. Fördelningen av anslagen bör läggas ut på regionerna.

Med syfte att motverka social och geografisk ojämlikhet på kulturområdet bör det prövas om integreringen av kultur i de flesta samhällsområden, såsom utbildning, arbetsmarknad, arbetsliv, hälsovård, sjukvård och social omsorg, samhällsplanering och bostadsförsörjning, allmän miljö- och naturvård osv. kan främjas genom en enprocentsregel av det slag som i viss utsträckning tillämpas inom byggsektorn. För ungdomens del har skolan hittills utjämnat en stor del av skillnaderna, men även inom detta område skulle en integrering av kulturen behövas bl.a. för att motverka nedrustningen inom denna del av den offentliga sektorn.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motion Kr292 (v) yrkandena 1 och 2 skall tillkännage för regeringen att två parlamentariska utredningar bör tillsättas med uppdrag att ta fram förslag till hur en ekonomisk och innehållsmässig samordning mellan kultursektorn och övriga utgiftsområden skall genomföras respektive se över kulturpolitikens struktur och komma med förslag i enlighet med vad som anförs i motionen.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *kulturpolitiska utredningar*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr292 yrkandena 1 och 2
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt
3.2.3)

5. Kultur riktad till barn och ungdomar (mom. 6)

Birgitta Sellén (c) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.2.4 *Kultur riktad till barn och ungdomar* som börjar med "Beträffande frågan" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Kr289 (c) att en växande andel av all kulturverksamhet i kulturinstitutioner skall inriktas mot barn och ungdomar och att minst 25 % av de statliga resurserna av kulturanslaget bör avsättas till kultur för barn och ungdom. Barn och ungdom bör nämligen ha en framskjuten plats i den nationella kulturpolitiken och inte diskrimineras i förhållande till vuxenkulturen. Barn och ungdomar bör kunna få lika möjligheter att utöva den kultur de själva vill. Kulturellt och konstnärligt skapande gör att de lär känna sig själva och omvärlden. Deras kultur har också ett egenvärde.

Vad utskottet anfört om barns och ungas andel av kulturbudgeten bör riksdagen med bifall till motion Kr289 (c) yrkande 1 och med anledning av motionerna Kr526 (v) yrkande 1 och Kr701 (mp) yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *kultur riktad till barn och ungdomar*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr289 yrkande 1 och med anledning av motionerna 2000/01:Kr526 yrkande 1 och 2000/01:Kr701 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.2.4)

6. Kultur riktad till barn och ungdomar (mom. 6)

Ewa Larsson (mp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.2.4 *Kultur riktad till barn och ungdomar* som börjar med "Beträffande frågan" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill framhålla att tillgången till kultur är något som inte bara den vuxne, utan även det lilla barnet, har rätt till. Barn och ungdomar formas utifrån vad samhället anser är viktigt. Utskottet anser att kultur i alla dess former är något som samhället skall prioritera. I likhet med motionärerna bakom motion Kr701 (mp) anser utskottet det självklart att priserna på kultur inte får hindra barn och ungdomar att ta del av kultur. Varje människa, oberoende var hon bor eller vem hon är, skall enligt utskottets uppfattning ha tillgång till kultur. Utskottet anser därmed också att alla barn skall ha rätt att gå på musik- eller kulturskola. Möjligheten att få lära sig att spela ett instru-

ment skall inte vara en kostnadsfråga. Vad utskottet anfört bör riksdagen med anledning av motion Kr701 (mp) yrkande 1 och med avslag på motionerna Kr289 (c) yrkande 1 och Kr526 (v) yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *kultur riktad till barn och ungdomar*
att riksdagen med anledning av motion 2000/01:701 yrkande 1 och med avslag på motionerna 2000/01:Kr289 yrkande 1 och 2000/01:Kr526 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.2.4)

7. Kulturinstitutionernas hyreskostnader (mom. 8)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under **3.4 Hyreskostnader för vissa kulturinstitutioner** som börjar med ”Mot bakgrund” och slutar med ”2 avstyrks” bort ha följande lydelse:

Utskottet kan utifrån regeringens redovisning i budgetpropositionen konstatera att hyreskostnaderna för vissa kulturinstitutioner utgör en betydande del av deras anslag. Därmed flyter också stora summor från kultursektorn in till statsbudgetens inkomstsida via Statens fastighetsverk, som har till uppgift att ta in marknadsmässiga hyror av kulturinstitutionerna.

Utskottet anser att det är värdefullt att regeringen nu avser att göra en översyn av kulturinstitutionernas lokalsituation. Utskottet har i det föregående uttalat att översynen bör påbörjas utan dröjsmål.

Utskottet anser vidare att det även bör tillsättas en parlamentariskt sammansatt utredningskommitté med uppgift att se över hyrorerna för kulturens ändamålsfastigheter. Utredningsarbetet bör ha som mål bl.a. att – i den mån institutionernas hyreskostnader minskar – överskjutande medel skall återföras till kultursektorn.

Följden av åtgärder som innebär att hyran sänks får således inte innebära att motsvarande del av en institutions anslag dras bort från kultursektorn. Institutionerna bör tillförsäkras en rättmätig del av de överskjutande medlen. Medlen skall också i viss mån kunna omfördelas till fria kulturutövare och grupper.

Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr292 (v) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *kulturinstitutionernas hyreskostnader*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr292 yrkande 3 och med avslag på motionerna 2000/01:Kr291 yrkande 12 och 2000/01:Kr701 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.4)

Birgitta Sellén (c) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.5.1 *Statens kulturråd (28:1)* som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i motionärernas och kommitténs uppfattning att Forum för världskulturs verksamhet bör drivas vidare i självständig form ännu en tid. Forum för världskultur har syftat till att öka den kulturella mångfalden i Sverige. Inom ramen för detta har kommittén också sökt finna former för stöd till idérika men relativt sett resurssvaga kulturgrupper eller föreningar. Enligt Forum för världskultur behövs det ett utvecklingsarbete, framför allt inom scenkonstområdet, som utförs av en särskild organisation med ett uppdrag från regeringen. Att redan efter två års arbete försöka inlemma alla aktuella uppgifter i de inom kulturområdet redan befintliga organisationerna skulle innebära en risk för att det världskulturella perspektivet inte får den fokusering som är nödvändig. Utskottet anser, i likhet med motionärerna bakom motionerna Kr289 (c) yrkande 14 och Kr293 (v) yrkande 2, att riksdag och regering bör ta ett övergripande ansvar för att säkra en positiv utveckling för den verksamhet Forum för världskulturen bedriver. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *Forum för världskultur*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr289 yrkande 14 och med anledning av motion 2000/01:Kr293 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.5.1)

9. Innehavare av det nationella uppdraget inom ämnesområdet museiverksamhet (mom. 11)

Birgitta Sellén (c) och Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.5.3. *Nationella uppdrag (28:3)* som börjar med "När det" och slutar med "(v) avstyrks" bort ha följande lydelse:

Den ordning som riksdagen beslutade om år 1996, nämligen att regeringen utser innehavare av nationella uppdrag medan riksdagen beslutar om ämnesinriktningen och finansieringen, bör i vissa fall kunna frångås. Riksdagen bör besluta om innehavare av ett nationellt uppdrag för Textilmuseet i Borås inom ämnesområdet museiverksamhet enligt förslaget i motion Kr315 yrkandena 3 och 4. Utskottet tillstyrker således motion Kr315 (c) yrkandena 3 och 4, medan motion Kr330 (v) avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *innehavare av det nationella uppdraget inom ämnesområdet museiverksamhet*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr315 yrkandena 3 och 4 och med avslag på motion 2000/01:Kr330 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.5.3)

2000/01:KrU1
Reservationer

10. Innehavare av det nationella uppdraget inom ämnesområdet form och design (mom. 12)

Birgitta Sellén (c) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.5.3. *Nationella uppdrag (28:3)* som börjar med "Utskottet avstyrker" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Den ordning som riksdagen beslutade om år 1996, nämligen att regeringen utser innehavare av nationella uppdrag medan riksdagen beslutar om ämnesinriktningen och finansieringen, bör i vissa fall kunna frångås. Riksdagen bör nämligen besluta om innehavare av ett nationellt uppdrag i enlighet med förslaget i motion Kr315 (c) yrkande 2 och utse Röhsska museet i Göteborg till innehavare av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet form och design.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *innehavare av det nationella uppdraget inom ämnesområdet form och design*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr315 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.5.3)

11. Inrättande av ett nationellt uppdrag inom danskonstområdet (mom. 13)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.5.3 *Nationella uppdrag (28:3)* som börjar med "Utskottet instämmer" och slutar med "avstyrks därmed" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i vad flera motionärer framfört, nämligen att det är angeläget med ett nationellt uppdrag inom dansområdet och påminner om vad utskottet anförde förra året (bet. 1999/2000:KrU1 s. 29):

Intresset för dans som konstform har ökat under senare tid. Dansen har lyckats väl med att locka en ung publik. Ett nationellt uppdrag kan få stor betydelse för att bredda intresset ytterligare och nå nya publikgrupper.

Kulturrådet har föreslagit att ett nationellt uppdrag inom dansområdet inrättas med motiveringen att dansen får en allt större betydelse och att verksamheten på dansområdet växer och utvecklas i hela landet.

Utskottet anser, i enlighet med förslaget i motion Kr345 (kd) yrkande 29, att ett nationellt uppdrag inom dansens område skall inrättas. Motionen tillstyrks således.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag inom danskonstområdet*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr345 yrkande 29 och med anledning av motion 2000/01:Kr256 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.5.3)

12. Inrättande av ett nationellt uppdrag för ett kunskapscentrum i fotografi (mom. 14)

Birgitta Sellén (c) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.5.3 *Nationella uppdrag (28:3)* som börjar med ”Utskottet är” och slutar med ”yrkande 11” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ett nytt nationellt uppdrag bör inrättas, nämligen för ett kunskapscentrum i fotografi och att Bildens hus i Sundsvall bör utses till innehavare av detta nationella uppdrag. Utskottet tillstyrker därför motion Kr279 (s), medan motionerna Kr333 (s), Kr344 (v) yrkande 3 och Kr701 (mp) yrkande 11 avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag för ett kunskapscentrum i fotografi*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr279 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.5.3)

13. Inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet bibliotek (mom. 16)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.5.3 *Nationella uppdrag (28:3)* som börjar med ”Utskottet är” och slutar med ”yrkande 11” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ett nytt nationellt uppdrag bör inrättas, nämligen inom ämnesområdet bibliotek. Utskottet tillstyrker därför motion Kr344 (v) yrkande 3, medan motionerna Kr279 (s), Kr333 (s) och Kr701 (mp) yrkande 11 avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet bibliotek*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr344 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.5.3)

14. Inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet världsmusik (mom. 17)

2000/01:KrU1
Reservationer

Ewa Larsson (mp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.5.3 *Nationella uppdrag (28:3)* som börjar med ”Utskottet är” och slutar med ”yrkande 11” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ett nytt nationellt uppdrag bör inrättas, nämligen inom ämnesområdet världsmusik. Världsmusiken är en del av svenskt musikliv vars omfattning inte alls återspeglas i offentliga forum som radio och arrangerade föreställningar. För att öka förståelsen för världsmusikens betydelse behöver även den ges ett nationellt uppdrag. Regeringen bör återkomma med ett sådant förslag till riksdagen. Utskottet tillstyrker därför motion Kr701 (mp) yrkande 11, medan motionerna Kr279 (s), Kr333 (s) och Kr344 (v) yrkande 3 avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. beträffande *inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet världsmusik*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr701 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.5.3)

15. Principerna för fördelningen av de regionala stöden till försökslänen (mom. 18)

Birgitta Sellén (c) och Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.5.4 *Försöksverksamhet med ändrad fördelning av kulturpolitiska medel (28:4)* som börjar med ”Enligt utskottets” och slutar med ”yrkande 9” bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör samtliga regioner som ingår i försöksverksamheten med ändrad regional ansvarsfördelning få fullt ansvar för fördelningen av de statliga kulturmedel som tilldelas regionerna. Utskottet anser således att inte endast Gotlands, Kalmar och Skåne län utan även Västra Götalands län bör ges ett sådant ansvar. Därmed skulle försöksverksamheten i Västra Götaland utökas till att omfatta uppgiften att fördela statsbidrag till regionala kulturinstitutioner.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr289 (c) yrkande 9 och med avslag på motion Kr235 (m) yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. beträffande *principerna för fördelningen av de regionala stöden till försökslänen*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr289 yrkande 9 och med avslag på motion 2000/01:Kr235 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.5.4)

16. Musikteatern Dalhalla (mom. 22)

2000/01:KrU1
Reservationer

Inger Davidson (kd), Dan Kihlström (kd), Ewa Larsson (mp) och Birgitta Sellén (c) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.6.3. *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (28:7)* som börjar med "Utskottet är" och slutar med "till Dalhalla" bort ha följande lydelse:

Dalhalla bör räknas till de mindre teaterinstitutioner av nationellt intresse som får permanent stöd. Denna unika musikteater, som har ett varierat utbud av evenemang som vänder sig till en bred publik, motsvarar mycket väl de krav som bör ställas på en sådan institution. Utskottet tillstyrker därför motionerna Kr224 (fp), Kr236 (c) yrkande 1, Kr345 (kd) yrkande 25 i denna del och Kr701 (mp) yrkande 14 om permanent stöd till Dalhalla musikteater åren efter 2001.

dels att utskottets hemställan under 22 bort ha följande lydelse:

22. beträffande *Musikteatern Dalhalla*

att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:Kr224, 2000/01:Kr236 yrkande 1, 2000/01:Kr345 yrkande 25 i denna del och 2000/01:Kr701 yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.6.3)

17. Försöksverksamhet med bidragsgivning i friare former till fonogram (mom. 23)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.6.3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (28:7)* som börjar med "Då det" och slutar med "begärda bemyndigandet" bort ha följande lydelse:

Regeringen vill pröva nya modeller för bidragsgivning som medger en anpassning till ändrade förutsättningar på fonogrammarknaden. Utskottet anser att regeringen – eftersom de olika genrererna har så vitt skilda förutsättningar på marknaden – bör utvärdera och redovisa utvecklingen för respektive genre under hela den treåriga prövotiden. Utskottet tillstyrker således motion Kr345 (kd) yrkande 26.

dels att utskottets hemställan under 23 bort ha följande lydelse:

23. beträffande *försöksverksamhet med bidragsgivning i friare former till fonogram*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr345 yrkande 26 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.6.3)

18. Bidragsgivande myndigheter och styrelser (mom. 25)

2000/01:KrU1
Reservationer

Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.9.1 *Konstnärsnämnden (28:20)* som börjar med "Utskottet delar motionärernas" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Att fördela ersättningar, stipendier m.m. till konstnärer är som framhålls i motionerna 1999/2000:Kr314 (fp) och 2000/01:Kr346 (fp) ett grannliga arbete som kräver känsla för etik, moral, liksom kunskap om vad som är kvalitet. Samtidigt finns det andra aspekter som också skall vägas in, t.ex. främjande av jämställdhet och geografisk fördelning.

Det bör vara självklart att ledamöter i anslagsgivande organ strikt måste beakta jävsförhållanden.

Bidragsgivande myndigheter försöker värna en god kvalitet genom ett nära samarbete med olika konstnärsorganisationer. Det är av yttersta vikt att detta samarbete inte leder till ett gynnande av en speciell sammanslutning framför en annan.

Sammansättningen av styrelser som beviljar stöd och ger andra förmåner måste dessutom, som anförs i motionerna, vara bredast möjlig, insynen måste garanteras och gränserna vara tydliga mellan särintressen och beslutsfattare. Neutraliteten mellan olika organisationers medlemmar måste upprätthållas. Varje konstnär har sitt unika värde oberoende av facklig eller annan organisatorisk tillhörighet. Det är professionalismen i konstnärsutövandet som skall premieras.

Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:Kr314 (fp) yrkande 22 och 2000/01:Kr346 (fp) yrkande 28 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 25 bort ha följande lydelse:

25. *beträffande bidragsgivande myndigheter och styrelser*
att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:Kr314 yrkande 22 och 2000/01:Kr346 yrkande 28 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.9.1)

19. Folkens museum – etnografiska, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet (mom. 28)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.12.1 *Centrala museer: Myndigheter (28:28)* som börjar med "Utskottet förutsätter" och slutar med "avstyrks därmed" bort ha följande lydelse:

Utskottet förutsätter att regeringen beaktar vad riksdagen uttalat beträffande likvärdiga förutsättningar för de enheter som ingår i myndigheten Statens museer för världskultur. Utskottet vill understryka att verksamheterna vid de tre Stockholmsmuseerna Folkens museum – etnografiska, Medelhavsmuseet och Östasiatiska är angelägna och att det skulle vara oacceptabelt om dessa tre museer i ekonomiskt hänseende fick stå tillbaka för en

satsning på den verksamhet som förläggs till den nya enheten i Göteborg. Utskottet anser därför att det är angeläget att regeringen snarast lämnar en klargörande redogörelse till riksdagen för hur man ser på de tre Stockholmsmuseernas situation.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr345 (kd) yrkande 10 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 28 bort ha följande lydelse:

28. beträffande *Folkens museum – etnografiska, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet*

att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr345 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.12.1)

20. Museernas ekonomi och myndighetsstrukturen på museiområdet (mom. 29)

Inger Davidson (kd), Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Dan Kihlström (kd), Roy Hansson (m) och Anne-Katrine Dunker (m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken *3.12.1 Centrala museer: Myndigheter (28:28)* som börjar med ”Utskottet konstaterar” och slutar med ”avstyrks därmed” bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att det fortfarande pågår ett arbete inom Kulturdepartementet med frågor om museernas ekonomi och myndighetsstrukturen på museiområdet. Utskottet, som hade förväntat sig att i budgetpropositionen få ta del av regeringens överväganden och förslag i dessa för museiväsendet synnerligen angelägna frågor, anser därför att regeringen skyndsamt bör fullfölja arbetet, så att riksdagen kan få ta ställning till ett samlat förslag rörande strukturella och ekonomiska museifrågor.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motionerna Kr291 (m) yrkande 13 och Kr345 (kd) yrkande 6 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 29 bort ha följande lydelse:

29. beträffande *museernas ekonomi och myndighetsstrukturen på museiområdet*

att riksdagen med bifall till motionerna 2000/01:Kr291 yrkande 13 och 2000/01:Kr345 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.12.1)

21. Utredning av länsmuseumernas ekonomiska situation (mom. 31)

Birgitta Sellén (c) och Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken *3.12.3 Bidrag till regionala museer (28:30)* som börjar med ”Översynen kommer” och slutar med ”avstyrks därmed” bort ha följande lydelse:

Som anförs i motion Kr289 (c) har läns museerna på flera håll i landet ekonomiska bekymmer. Med tanke på dessa museers betydelse för den regionala kulturen är det angeläget att – utöver den översyn som gjorts inom Kulturrådet och som i dagarna presenteras för rådets styrelse – uppmärksamma ekonomin vid de regionala museerna i en särskild utredning. Regeringen bör därför snarast låta göra en sådan utredning. Resultatet av utredningen och de ställningstaganden som regeringen gör med anledning därav bör därefter redovisas för riksdagen.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr289 (c) yrkande 16 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 31 bort ha följande lydelse:

31. beträffande *utredning av läns museernas ekonomiska situation* att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr289 yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.12.3)

22. Den långsiktiga finansieringen för Nordiska akvarellmuseet (mom. 32)

Inger Davidson (kd), Dan Kihlström (kd), Ewa Larsson (mp), Birgitta Sellén (c) och Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.12.4 *Bidrag till vissa museer (28:31)* som börjar med ”Även förslaget” och slutar med ”kan finansieras” bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning motiverar det utvecklingsarbete som bedrivs inom Nordiska akvarellmuseet och det ansvar som museet har tagit på sig inom det konstpedagogiska området att staten deltar i den långsiktiga finansieringen av museet. Statens bidrag har hittills varit tillfälliga. Ett kontinuerligt statligt stöd skulle ge Akvarellmuseet den planeringshorisont som verksamheten kräver.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr280 (s) som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 32 bort ha följande lydelse:

32. beträffande *den långsiktiga finansieringen för Nordiska akvarellmuseet* att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr280 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.12.4)

23. Översyn av stödet till icke-statliga kulturlokaler (mom. 33)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 3.12.5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler (28:32)* som börjar med ”Beträffande den” och slutar med ”yrkande 38” bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till den stora efterfrågan på bidrag från anslaget Stöd till icke-statliga kulturlokaler anser utskottet i likhet med motionärerna bakom motion

Kr345 (kd) att det finns all anledning att se över storleken på anslaget. Detta bör riksdagen med bifall till motion Kr345 (kd) yrkande 38 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 33 bort ha följande lydelse:

33. *beträffande översyn av stödet till icke-statliga kulturlokaler*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr345 yrkande 38 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 3.12.5)

24. Mål för mediepolitiken (mom. 34)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Roy Hansson och Anne-Katrine Duncker (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken *4.2 Mål för mediepolitiken* som börjar med "Utskottet välkomnar" och slutar med "bör avslås" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna bakom motion K400 (m) anser utskottet att det skall råda stor frihet att ge ut och distribuera medieprodukter och att pröva deras ekonomiska bärkraft. Inom ramen för dagens tekniska begränsningar för medier skall det vara läsarna, lyssnarna, tittarna och användarna som genom sina val avgör vilka medier som skall ha förutsättningar att distribueras. Det får inte vara politiskt grundat godtycke som avgör mediernas utveckling.

Utskottet vill understryka att det ankommer på staten att slå vakt om yttrande- och etableringsfriheten. Därmed uppnås en mångfald på publikens och samhällets villkor. För ett vitalt kultursamhälle är det av stor vikt att det finns så många forum för skapande som möjligt, så många kanaler för att nå publiken som tekniken medger och så många alternativ att välja mellan som publiken efterfrågar.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att de mål för mediepolitiken som föreslås i motion K400 (m) står väl i överensstämmelse med medborgarnas grundläggande demokratiska fri- och rättigheter och därför bör antas av riksdagen.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion K400 (m) yrkande 3 och med avslag på motion Kr343 (c) yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 34 bort ha följande lydelse:

34. *beträffande mål för mediepolitiken*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:K400 yrkande 3 och med avslag på regeringens förslag och motion 2000/01:Kr343 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 4.2)

25. Utbyggnad av digital marksänd TV (mom. 35)

2000/01:KrU1
Reservationer

Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Roy Hansson (m), Lennart Kollmats (fp) och Anne-Katrine Dunker (m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 4.3 *Utbyggnad av digital marksänd TV (avsnitt 5.8)* som börjar med ”Utskottet har” och slutar med ”yrkande 2 avstyrks” bort ha följande lydelse:

Utskottet har vid sina överväganden – i motsats till regeringen – funnit att det inte är lämpligt att riksdagen godkänner att digital marksänd TV får byggas ut i enlighet med förslaget i propositionen. Skälen till utskottets ställningstagande är följande.

Enligt utskottets uppfattning är utbyggnaden av digital marksänd TV en teknologisk återvändsgränd som riskerar att låsa in hushållen i en föråldrad teknik utan utvecklingsmöjligheter. Det digitala marknätet kan inte uppfattas på annat sätt än som ett misslyckande. Trots att det har gått två år sedan de första sändningstillstånden delades ut och trots betydande marknadsföringsinsatser från Teracoms och Boxers sida har endast drygt 30 000 abonnenter anslutit sig till denna distributionsform.

Vidare innebär utbyggnaden av digital marksänd TV att värdefullt frekvensutrymme tas i anspråk, utrymme som i stället skulle kunna användas för andra angelägna ändamål.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motionerna K400 (m) yrkande 6, T201 (m) yrkande 20, T717 (m) yrkande 4 och T718 (fp) yrkande 2 och med avslag på regeringens förslag samt motion Kr285 (c) som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 35 bort ha följande lydelse:

35. *beträffande utbyggnad av digital marksänd TV*

att riksdagen med bifall till motionerna 2000/01:K400 yrkande 6, 2000/01:T201 yrkande 20, 2000/01:T717 yrkande 4 och 2000/01:T718 yrkande 2 och med avslag på regeringens förslag (yrkande 11) och motion 2000/01:Kr285 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 4.3)

26. Subventionering av dekodrar (mom. 36)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Roy Hansson och Anne-Katrine Dunker (alla m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 4.3 *Utbyggnad av digital marksänd TV (avsnitt 5.8)* som börjar med ”Då det gäller förslaget” och slutar med ”avstyrks därmed” bort ha följande lydelse:

Utskottet erinrar om att det företag som ägnar sig åt uthyrning av dekodrar, Boxer AB, till 70 % ägs av Teracom AB, ett bolag som i sin tur ägs av staten. I likhet med motionärerna bakom motion K400 (m) anser utskottet att det inte finns någon anledning att bygga upp en statligt ägd verksamhet för dekoderuthyrning. Utskottet anser därför att riksdagen bör göra ett uttalande, innebärande att statliga medel inte vare sig över statsbudgeten eller via statligt ägda bolag skall få användas till att subventionera dekodrar.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion K400 (m) yrkande 8 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 36 bort ha följande lydelse:

36. beträffande *subventionering av dekodrar*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:K400 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 4.3)

27. Satsningar på ny teknik (mom. 40)

Lennart Kollmats (fp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken *4.5.3 Särskilda medel för förnyelse* som börjar med "Med anledning" och slutar med "yrkande 34" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion Kr346 (fp) och som innebär att både SVT och SR bör vara mer återhållsamma med satsningarna på ny teknik. Erfarenheten visar nämligen att så länge tekniken är ny är tillämpningen av den mycket kostnadskrävande för att efter hand falla i pris. Vidare anser utskottet sig kunna konstatera att den svenska marknaden ännu inte synes vara mogen att i större utsträckning ta till sig den digitala tekniken.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr346 (fp) yrkande 34 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 40 bort ha följande lydelse:

40. beträffande *satsningar på ny teknik*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr346 yrkande 34 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 4.5.3)

28. Särskilda medel för att värna mångfald och kvalitet i Sveriges Radios programutbud (mom. 42)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken *4.5.5 Särskilda medel för att värna mångfald och kvalitet i Sveriges Radios programutbud* som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "avstyrks därmed" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Kr345 (kd) att det är angeläget att Sveriges Radio även för år 2001 får ett medelstillskott ur rundradiofonden om 10 miljoner kronor, dvs. 5 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Ett sådant högre medelstillskott skapar bättre förutsättningar för programföretaget att öka utomstående medverkan i programverksamheten och att värna mångfald och kvalitet.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr345 (kd) yrkande 52 och med avslag på regeringens förslag som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 42 bort ha följande lydelse:

42. beträffande *särskilda medel för att värna mångfald och kvalitet i Sveriges Radios programutbud* att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr345 yrkande 52 och med avslag på regeringens förslag (yrkande 16) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 4.5.5)

29. Ändring i lagen om TV-avgift (mom. 43)

Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Roy Hansson (m), Lennart Kollmats (fp) och Anne-Katrine Dunker (m) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 4.5.6 *TV-avgiften och rundradiokontot* som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "Motionsyrkandena avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har vid sina överväganden funnit att TV-avgiften för år 2001 inte bör höjas utan vara oförändrad, dvs. 1 644 kronor.

Utskottet konstaterar att frågan om TV-avgiftens storlek har ett nära samband med utvecklingen av rundradiokontot och medelstillelningen till public service-företagen. Utskottet förutsätter att den arbetsgrupp som för närvarande bereder de villkor som skall gälla för public service-verksamheten fr.o.m. år 2002 noga analyserar behovet av medelstillelning till programföretagen i förhållande till omfattningen av deras programverksamhet. I anslutning till en sådan analys bör även frågor som rör resultatet på rundradiokontot liksom finansieringsfrågor i övrigt ingå.

Riksdagen bör med bifall till motionerna Kr291 (m) yrkande 25 och Kr346 (fp) yrkande 33 avslå regeringens förslag.

dels att utskottets hemställan under 43 bort ha följande lydelse:

43. beträffande *ändring i lagen om TV-avgift*

att riksdagen med bifall till motionerna 2000/01:Kr291 yrkande 25 och 2000/01:Kr346 yrkande 33 avslår regeringens förslag (yrkande 2), (avsnitt 4.5.6)

30. Fråga om funktionshinderades tillgång till radio och TV (mom. 44)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande under rubriken 4.5.7 *Fråga om funktionshinderades tillgång till radio och TV* som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "Kr340 (v) avstyrks" bort ha följande lydelse:

För att funktionshinderades tillgång till public service-företagens utbud skall tillgodoses på bästa sätt under kommande tillståndsperiod bör regeringen tillsätta en referensgrupp med representanter för funktionshinderades organisationer. Referensgruppen bör knytas till den arbetsgrupp som för närvarande bereder villkoren för public service-verksamheten fr.o.m. år 2002.

Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion Kr340 (v) yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 44 bort ha följande lydelse:

44. beträffande *fråga om funktionshindrades tillgång till radio och TV*
att riksdagen med bifall till motion 2000/01:Kr340 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, (avsnitt 4.5.7)

2000/01:KrU1
Reservationer

1. Kultur riktad till barn och ungdomar (mom. 6)

Charlotta L Bjälkebring (v) anför:

Jag vill påminna om att jag i motion Kr526 (v) framhållit att en översyn bör göras på kulturområdet rörande fördelningen och organisationen av samhällets resurser till kultur för barn och ungdomar. I motionen har framhållits att översynen bör göras för att det skall blir möjligt att leva upp till de åtaganden som riksdagen gjort, t.ex. med anledning av propositionen På ungdomars villkor – ungdomspolitik för demokrati, rättvisa och framtidstro (prop. 1998/99:115, bet. 1999/2000:KrU4, rskr. 1999/2000:53). Jag förutsätter att Kulturrådet och Ungdomsstyrelsen enligt sina uppdrag att följa upp den statliga politiken på sina områden arbetar för att göra alla ansvariga medvetna om att barn och ungdomar bör vara högt prioriterade inom kultursektorn. Jag vill också lyfta fram den åsikt som uttrycks i motion Kr701 (mp) nämligen att alla barn, oavsett var de bor i landet eller vilken ekonomi de har, skall ha tillgång till kultur.

2. Kulturpolitik anpassad till samhällets mångfald (mom. 7)

Birgitta Sellén (c) anför:

Jag förutsätter – liksom utskottet i dess helhet – att de nationella kulturpolitiska målen, som bl.a. rör mångfalden i samhället, självfallet skall utgöra grunden för de statliga och statligt stödda kulturinstitutionernas verksamhet. Jag vill starkt stryka under att dessa mål långtifrån är uppnådda ännu och att institutionerna och föreningslivet har en mycket viktig uppgift i att driva utvecklingen framåt.

3. Forum för världskultur (mom. 10)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anför:

I vår motion Kr293 (v) har vi pekat på riskerna med att Forum för världskulturs verksamhet, redan efter två års arbete, inlemmas i befintliga organisationer på kulturområdet. Vi förutsätter att de riktlinjer för den fortsatta verksamheten, som regeringen avser att besluta om med utgångspunkt i kommitténs slutbetänkande, kommer att ge generösa förutsättningar för ett konstnärligt utforskande av det världskulturella perspektivet. Vi menar att världskulturella perspektiv kan bidra till konstnärlig utveckling och även bidra positivt till ett integrationsarbete som bygger på reflektion, respekt och nyfikenhet inför det som är olikt.

4. Utredning av behovet av olika genrecentrum (mom. 21) och Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. i vad gäller Göteborgsoperan, Göteborgsmusiken och Nordiska akvarellmuseet (mom. 49 delvis)

Lennart Fridén (m) anför:

Det har inte varit möjligt för utskottet att inrymma flera, motionsvägen aktualiserade, angelägna ändamål inom de budgetramar som skall gälla för år 2001. Jag vill ändå påminna om dessa motionsförslag i förhoppningen att det skall bli möjligt att med andra finansiella förutsättningar redan nästkommande år ta upp dem till förnyad prövning.

Jag vill bl.a. påminna om att det i motion Kr248 (m, kd, c, fp, mp) framhålls att Göteborgsoperan, som efter fem säsonger etablerat sig i branschen och hos publiken, har en verksamhet som väl kan mäta sig med Kungl. Operans vad gäller antalet föreställningar och mängden publik. Åtskilliga konstnärliga framgångar har tillsammans med en påfallande genrebredd säkrat uppbyggnaden av en stor publikbas. Enligt min mening hade det funnits goda skäl för utskottet att bifalla motionsförslaget om en förstärkning av statsbidraget till Göteborgsoperan.

Det hade också funnits goda skäl för utskottet att tillstyrka förslag i motionerna Kr225 (m) i motsvarande del, Kr304 (kd, v, fp) och Kr305 (s) i motsvarande del om en förstärkning av bidraget till Göteborgsmusiken och samtidigt ge orkestern uppdraget att bli ett genrecentrum för blåsmusiken. Därigenom skulle blåsmusiken i Sverige få bättre utvecklingsmöjligheter.

I detta sammanhang vill jag också påminna om behovet av att en utredning görs om vilka genrecentrum som behövs för att gagna svenskt musikliv. Förslag om en sådan utredning finns i motionerna Kr225 (m) och Kr305 (s), båda motionerna i motsvarande del.

Slutligen vill jag erinra om att Nordiska akvarellmuseet i Skärhamn tagit på sig ett stort ansvar inom konstpedagogiken som närmar sig det som man kan förvänta sig av ett statligt centralmuseum. För att ge museet en nödvändig ekonomisk stabilitet hade det därför varit önskvärt att riksdagen nu hade kunnat besluta om att tillföra museet medel i enlighet med vad som föreslagits i motion Kr231 (m).

5. Utgivning m.m. av litteratur på de nationella minoritetsspråken (mom. 24)

Charlotta L Bjälkebring (v) anför:

Jag har avstått från att yrka bifall till motion Kr341 (v) yrkande 5, eftersom det har framkommit att en arbetsgrupp inom Kulturrådet tagit initiativ till att träffa företrädare för de nationella minoritetsspråken och tillsammans med dessa diskutera lämplig fördelning av tillgängliga medel för utgivning av litteratur på de aktuella gruppernas språk. Det har också framkommit att en utredning görs inom Kulturrådet i syfte att de nationella minoriteternas kulturer skall få tillräckligt utrymme i svenskt kulturliv. Jag förutsätter därmed

6. En fond för bidrag till nyskriven dramatik med kvinnoroller (mom. 26)

Charlotta L Bjälkebring (v) anför:

Jag vill påminna om att jag i motion Kr255 (v) föreslagit att det bör inrättas en fond där dramatiker kan söka pengar för att skriva eller utveckla manus-idéer med intressanta kvinnliga huvud- och biroller och där teatern kan söka bidrag för att köpa in pjäser med sådana roller. Denna fond bör enligt motionsförslaget kunna inrymmas inom utgiftsområde 17 inom befintliga budgetramar.

7. Idrottsforskning (mom. 46 och 47)

Charlotta L Bjälkebring och Peter Pedersen (båda v) anför:

Vi noterar med tillfredsställelse att utskottet betonat att det är av vikt att i idrottsforskningssammanhang se på idrotten i ordets vida bemärkelse. Vi vill dock påminna om att det i utredningen om Statens stöd till friluftsliv och främjandeorganisationer (Ds 1999:78) konstaterats att friluftsforskningen är försummad och att det i motion Kr535 (v) därför framhållits att forskningen om friluftsliv bör förstärkas och att folkhälsoargumentet bör få genomslag i fördelningen av forskningsanslag till CIF.

Riksidrottsförbundet (RF) konstaterar i sitt budgetunderlag för år 2001 att medlen till idrottsforskning endast utgör ca 2 % av det statliga anslaget till idrotten, vilket även vi anser är en ringa andel i jämförelse med de medel som avsätts för forskning inom andra samhällssektorer. I budgetpropositionen anges att regeringen under kommande år avser att fördubbla medlen till idrottsforskningen inom ramen för anslaget Statens stöd till idrottsforskningen. Vi ser det som positivt att medlen till idrottsforskningen ökar men påminner om att det i motion Kr538 (v) framförts att det inte tydligt framgår hur denna finansiering drabbar den övriga verksamheten inom idrottsanslaget samt att det råder oklarhet om den totala organisationen vad gäller idrottsforskningen.

8. Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. (mom. 49)

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Roy Hansson och Anne-Katrine Dunker (alla m) anför:

Den 9 november 2000 beslöt en majoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister i finansutskottet att tillstyrka regeringens förslag om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2001. Samtidigt

tillstyrktes regeringens förslag om preliminära utgiftstak för åren 2002 och 2003.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Vi vill satsa på en utbildning som ger alla större möjligheter till ett rikare liv. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Ännu fler kan komma in på den ordinarie arbetsmarknaden. Den sociala tryggheten ökar också i andra bemärkelser genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet. Friheten att välja bidrar både till mångfald, en bättre kvalitet och en större trygghet. De enskilda människorna får ett större inflytande över sina liv.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

När riksdagens majoritet nu genom beslut den 22 november om ramar för de olika utgiftsområdena kommer att välja en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet i kulturutskottet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 17.

För budgetåret 2001 förordar vi i vår parti- respektive kommittémotion Kr235 och Kr291 en annan politik. (Se även reservation 2 i detta betänkande.)

Vi anser att kulturpolitiken måste stå väl rustad inför den nya tiden, med vad det innebär av ny teknik, nytt sätt att tänka och ett nytt sätt att ta till sig kulturupplevelser. Kulturverksamhet för barn och ungdom skall prioriteras. Statens ansvar bör koncentreras till områden som är av allmänt intresse och som är helt beroende av statliga medel för att verksamheter skall komma till stånd. Samtidigt är det av största vikt att oberoende och alternativa finansieringsmöjligheter skapas för att säkra ett omfattande och brett kulturutbud i hela landet. Vi tillskapar därför bl a en ny kulturfond, som initialt tillförs 120 miljoner kronor. På så sätt kan en politiskt oberoende och långsiktigt säkrad finansiering skapas. Anslaget till Statens Kulturråd och till allmän kulturverksamhet kan därför minskas.

Efter det att de regionala institutionerna har byggts ut kan anslaget till Riksteatern, Riksutställningar och Rikskonserter minskas. De fria teatergrupperna bör få ett högre anslag. Vi avvisar arbetsförmedlingen Teateralliansen och förordar att det bildas ett bemanningsföretag för kulturarbetare. Anslaget till Ungdomsstyrelsen föreslår vi minskas. Ökade resurser ges till vaktslåendet om kulturmiljövård, vilket vi menar är en prioriterad statlig uppgift.

Avslutningsvis föreslår vi att anslaget till allmänna samlingslokaler tas bort och att anslagen till folkhögskolorna förs över till utgiftsområde 16.

Vi vidhåller vår mångåriga kritik mot Kulturrådets dominerande roll och de risker det medför för en vital förnyelse av kulturen. Vi påminner om att vi i vår motion Kr291 (m) föreslagit en minskning av kulturbyråkratin genom ett med 19 miljoner kronor minskat anslag till Kulturrådet. Statens kulturråd har haft en dominerande roll vid bedömning av kulturverksamheter, tilldelande av statliga medel och uppföljning av de områden där staten genom sina regelverk och medel har ett avgörande inflytande. Genom rådets konstruktion finns inte någon möjlighet att utkräva normalt politiskt ansvar. Bidragen fördelas genom bedömningsgrupper, vars medlemmar ofta har en personlig relation till det verksamhetsfält som de är satta att ta ställning till. Detta har hos många kulturaktiva skapat en känsla av skepsis mot Kulturrådet. Kulturrådet fungerar också som utrednings- och beredningsorgan åt regeringen och har dessutom blivit beredande organ åt Stiftelsen framtidens kultur, som tillkom just med den avsikten att vara ett helt oberoende organ.

I flera motioner från Moderata samlingspartiet förordas att statens uppgifter inom kulturområdet bör renodlas. Flera av de verksamheter som får bidrag under anslaget 28:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete hör till det som vi anser ej bör vara statliga uppgifter. Det som inte efterfrågas eller får lokalt stöd skall inte alltid kunna räkna med att överleva genom statliga bidrag, som sedan övergår till att bli årliga anslag. Mot denna bakgrund föreslår vi i motion Kr291 (m) yrkande 2 en minskning med 100 miljoner kronor av anslaget. I minskningen ingår också att vi avvisar förslaget att anvisa 25 miljoner kronor för permanentning av bidraget till Teateralliansen. Vi vill därvid påminna om att vi i vår motion 2000/01:Kr230 (m) har anvisat andra vägar att garantera mångfald, konstnärlig frihet och kvalitet genom att undanröja skatter, byråkrati och regler som missgynnar kulturarbetare. Denna motions olika yrkanden bereds av åtta av riksdagens utskott.

Teater, dans, och musik (28:5–28:7)

Vi har i vår motion Kr291 (m) påmint om att Riksteatern skapades för att producera teater för hela landet i en tid då det inte fanns några regionala teaterensembler. I dag har Sverige ett i princip heltäckande nät av länsteatrar, några med flera scener. Både länsteatrar, andra institutionsteatrar och fria teatergrupper turnerar. Även andra medier än den levande scenen kan sprida teater. Mot denna bakgrund har vi i motionen framhållit att det inte är rimligt att behålla verksamheten vid Riksteatern på oförändrad nivå. Vuxenteaterverksamheten borde kunna upphöra och bibehålla specialensembler, som Tyst teater och Cullbergbaletten, skulle kunna erbjuda det som regionteatrar inte har kapacitet till. Vidare har vi i motionen framfört att Rikskonserters verksamhet bör minskas ytterligare och att dess fonogramutgivning bör ske på samma villkor som för övriga skivproducenter. Sammantaget har vi föreslagit en minskning av anslaget 28:5 med 170 miljoner kronor.

Vi vill också påminna om att vi i vår kommittémotion, Kr291 (m) yrkande 4, föreslog en ökning av anslaget till de fria grupperna med 20 miljoner

kronor. De fria gruppernas arbetsinsats för att sprida teaterkultur är oerhört viktig, inte minst för att de når personer som annars kanske inte skulle besöka en teater.

2000/01:KrU1
Särskilda yttranden

Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter (28:8–28:14)

Vi har i motion Kr291 (m) föreslagit en minskning av anslaget 28:8 Bidrag till regional biblioteksverksamhet med 11 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 5). Av motionen framgår att den datatekniska utvecklingen torde komma att innebära en förenkling och rationalisering av fjärrlånehanteringen, vilket bör kunna medföra lägre kostnader för den regionala verksamheten.

I samma motion föreslår vi en minskning av anslaget 28:29 Litteraturstöd med 30 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Vårt förslag innebär bl.a. att En bok för allas utgivning av vuxenböcker skall upphöra (yrkande 6). I detta sammanhang vill vi erinra om att vår motion Sk603 (m), som remitterats till skatteutskottet, innehåller förslag om att regeringen skall låta utreda effekterna av och möjligheten till en gemensam momsskattesats för hela kultursektorn, således även för böcker.

Vidare har vi i yrkande 7 i motion Kr291 (m) föreslagit att anslaget 28:11 Stöd till bokhandeln skall avvecklas. I motionen framhålls att stödet snedvrider konkurrensen, eftersom bl.a. internetbokhandlar inte får ta del av det.

Under anslaget 28:12 Talboks- och punktskriftsbiblioteket föreslår vi en ökning med 9 801 000 kronor i förhållande till regeringens förslag, vilket framgår av motion Kr291 (m) yrkande 8. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 1999 att anslaget skulle minska med 3 miljoner kronor, ett förslag som vi motsatte oss. Vår önskan att öka TPB:s anslag ligger väl i linje med vad Moderaterna föreslår på andra områden som gäller funktionshindrade.

Bild och form samt konsthantverk (28:15–28:19)

Vi har i vår motion Kr291 (m) framhållit att bidragen till konstnärlig utsmyckning i den offentliga miljön inte bör användas för andra miljöer än statliga miljöer, således inte till utsmyckning i bostadsområden eller skol- och fritidsmiljöer. Annars kan staten på sikt förväntas svara för praktiskt taget all offentlig utsmyckning. Staten bör renodla sitt ansvar för olika kulturverksamheter, varför anslaget 28:16 enligt motionen bör minskas med 11 miljoner kronor till 29 438 000 kronor.

Ersättningar och bidrag till konstnärer (28:20–28:21)

I motion Kr230 (m) presenterar vi en lång rad förslag för att göra den ekonomiska situationen för konstnärer enklare, stabilare och mer förutsägbar. Denna motions olika yrkanden behandlas inom flera av riksdagens utskott. De förslag på nödvändiga förändringar som vi presenterar i denna motion innebär enligt motion Kr291 (m) yrkande 10 att anslaget Ersättningar och

bidrag till konstnärer (28:21) kan minska med 40 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

2000/01:KrU1
Särskilda yttranden

Kulturmiljö (28:26–28:27)

Vi finner det glädjande att regeringen, efter att ha minskat anslaget Bidrag till kulturmiljövård (28:27) under flera år, nu tar sitt förnuft till fånga och föreslår en ökning av medel till detta område. Vi anser dock att denna ökning inte räcker. Med hänvisning till den mycket värdefulla verksamhet som bedrivs med stöd från anslaget har vi i motion Kr291 (m) yrkat att anslaget skall ökas med 25 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Museer och utställningar (28:28–28:34)

Vi har i vår motion Kr291 (m) föreslagit att anslaget 28:29 Centrala museer: Stiftelser skall minskas med 11 341 000 kronor (yrkande 14). Minskningen avser bidraget till Arbetets museum. Syftet med en sådan minskning är att bidraget till museet skall upphöra. Som framgår av motionen har Arbetets museum skapats på initiativ av olika intressegrupper som inte sett till att verksamheten har de medel som behövs för att fortleva av egen kraft. Av politiska skäl har sedan det ekonomiska ansvaret för verksamheten övertagits av staten, vilket vi av principiella skäl har vänt oss mot i motionen.

Vidare har vi i samma motion, Kr291 (m), föreslagit en minskning av anslaget 28:33 Riksutställningar med drygt 25 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 16). Som framgår av vår motion anser vi att Riksutställningars egna produktioner bör minska och att myndigheten i större utsträckning bör fungera som en serviceorganisation till andra utställningsarrangörer.

Moderata samlingspartiet har i motion Kr291 (m) föreslagit att anslaget Stöd till icke-statliga kulturlokaler skall upphöra och att inga medel därmed skall betalas ut under anslaget. Vi anser nämligen att det inte är logiskt att kräva att huvudmannen skall stå för lokalkostnaderna samtidigt som det finns ett statligt anslag till investeringar i lokaler. Kostnaderna för handikappanpassning bör enligt motionen i stället bestridas från anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (yrkande 15).

Kulturpolitik – övrigt

Vi vill påminna om att vi i vår motion Kr291 (m) åter föreslagit riksdagen att besluta om inrättande av en s.k. dubbleringsfond för att stödja nyskapande verksamhet som inte får stöd med offentliga medel på annat sätt. Stöd från fonden skall utgå med samma belopp som den sökande har kunnat mobilisera genom enskildas insatser eller sponsorsbidrag. En sådan ”krona för krona”-fond kommer att leda till att det görs mera ”på platsen-satsningar” från dem som har en nära kännedom om projekten. Detta kan stärka den regionala profilen och ligger i linje med det regionala tänkandet i EU. Genom en sådan fond undviker man också schablonmässiga anslag och minskar risken för att medel anslås till mindre bra förslag. Allteftersom de frivilliga satsningarna

ökar kommer det också med den tänkta konstruktionen att leda till att mera offentliga medel får skjutas till. Till en sådan fond bör enligt motionen 120 miljoner kronor per år inledningsvis anvisas.

2000/01:KrU1
Särskilda yttranden

Ungdomspolitik (29:1–29:2)

Vi har i motion Kr291 (m) föreslagit att bidragen till ungdomsverksamheten bör minskas. Och, som vi framhöll i vår motion 1998/99:Kr31, det främsta skälet till detta är att vi inte vill dela in människor i schablonartade kategorier. I första hand vill vi minska bidraget till internationell verksamhet. En omprövning är nödvändig, då de flesta ungdomsorganisationer visar minskat medlemsantal, medan ungdomsaktiviteter som inte erhåller bidrag drar till sig nya grupper. I motionen föreslås att anslaget 29:1 till Ungdomsstyrelsen skall minskas med 11 miljoner kronor till 5 829 000 kronor och anslaget 29:2 till organisationerna med 72 miljoner kronor till 17 889 000 kronor.

Folkrorelsepolitik (30:1–30:4)

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Kr291 (m) att anslaget 30:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler skall avskaffas (yrkande 22). Det är nämligen enligt vår mening en kommunal uppgift att i förekommande fall bistå med kostnader för allmänna samlingslokaler. Bidrag till handikappanpassning av lokalerna kan enligt vår mening anslås från ett annat utgiftsområde.

Vi strävar enligt samma motion också efter likabehandling av de politiska kvinnoförbunden och har därför i motionen föreslagit att anslaget 30:3 Bidrag till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet bör minskas med 1 miljon kronor i förhållande till regeringens förslag.

Vi vill också påminna om att vi i motionen föreslagit att anslaget 30:4 Stöd till friluftorganisationer skall minskas med 3 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Folkbildning (25:1–25:3)

I vår kommittémotion Kr291(m) yrkandena 18 och 19 föreslog vi att bidraget till folkhögskolorna borde överföras till utgiftsområde 16, där det moderata förslaget till anslag återfinns, och samtidigt gjorde vi en besparing på 300 miljoner kronor på folkbildningsanslaget. Vi menar att folkbildningen dels skulle kunna utnyttja medel ur den av oss föreslagna kulturfonden, dels skulle kunna öka andelen uppdragsutbildning och annan icke-bidragsberoende utbildning.

9. Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. (mom. 49)

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anför:

I kulturen finns en kärna, en själ och ett hjärta som inte låter sig definieras och kategoriseras. Den består i den gränslösa upplevelsen, fönimmelsen

eller njutningen och handlar om den dimension av livet vi alla behöver för att leva ett rikt liv. Kulturen ger oss mening i nuet. Den bär också våra historiska rötter och föder visioner för framtiden.

Den kristdemokratiska kulturpolitiken hämtar sin näring ur vår grundläggande ideologi. Kärnan handlar om människan – hennes förutsättningar, behov och uppgift. Vi menar att människan inte endast är en varelse formad av materiella behov. För att växa och bli hel krävs en andlig, kulturell dimension.

Att den kristdemokratiska kulturpolitiken tar sin utgångspunkt i helhetssynen på människan betyder att vi värnar varje människas rätt till olika former av kulturupplevelser.

Kultur påverkar alla områden i samhället och kan egentligen inte stängas in i en sektor, en nämnd eller en förvaltning och bara hanteras där. Kulturen borde få genomsyra och befrukta alla sektorer i samhället, inte bara som instrument för något annat, utan för vad den tillför oss som människor i form av välfärd, livskvalitet och utveckling. På alla politikens områden måste det finnas lyhörddhet för kulturens värde.

Med människan i centrum och kulturens roll för hennes välbefinnande byggs den kristdemokratiska kulturpolitiken.

Hur samhället stöder kulturpolitiken utvecklas närmare i vår motion Kr346 (kd) som behandlas under avsnitt 3.2 i detta betänkande samt i vår reservation i detta ärende (res. 3).

Teater, dans och musik (28:5–28:7)

Vi vill påminna om att vi i vår motion Kr345 (kd) har framhållit att Dansens Hus gör svensk och internationell samtida koreografi på hög professionell nivå tillgänglig och att institutionen har stor betydelse för att fånga och behålla en ny publik. Ändrade hyresförhållanden har tyvärr ätit upp större delen av förra årets anslagsökning. Vi har i motionen förslagit att – innan den aviserade översynen av kulturinstitutionernas hyror har givit resultat – ett tillfälligt stöd på 1 miljon kronor 2001 bör ges till Dansens Hus under anslaget 28:5.

Vi vill också påminna om att vi i motion Kr345 (kd) föreslagit att anslaget 28:6 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner skall tillföras 15 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit (yrkandena 21 och 53 i motsvarande del). Av motionen framgår att vi menar att de stora nedskärningar som det regionala musiklivet fått vidkännas gör att det fortfarande riskerar att utarmas. Därför föreslås i motionen att ökningen dels skall tillfalla länsmusikverksamheten, dels skall kunna gå till annan regional musik-, teater- och dansverksamhet.

I vår kommittémotion Kr345 (kd) yrkande 24 och 53 i denna del ville vi avsätta 6,5 miljoner kronor årligen för de fria teater-, dans- och musikgrupperna. Detta var en markering av den vikt vi lägger vid denna verksamhet. Det finns all anledning att genom statliga insatser medverka till att förbättra förutsättningarna för musik-, teater- och dansgrupper att bedriva långsiktig verksamhet. Regeringen konstaterar att man under åren 1997–1999 höjt stödet till de fria grupperna med 15 miljoner kronor, men som utskottet kon-

staterar har större delen av denna höjning gått till arrangerande musikföreningar. Det är således många som skall dela på stödet. Bidragen behövs för en långsiktigt hållbar utveckling.

Dalhalla musikteater har på ett fåtal år blivit en av Sveriges stora scener för musikevenemang. Det före detta kalkbrottet, som nu utvecklats till en internationell festspelsarena, fortsätter att attrahera nya besöksgrupper. Inte minst glädjande är att dessa nya besökare kommer från alla åldersgrupper och kategorier, inte bara vana teater- och operabesökare. Vi anser att Dalhalla mycket väl motsvarar de krav som kan ställas på en musikteaterinstitution. Musikteater är en kostnadskrävande konstform som ställer stora krav på organisation och ledning. Att Dalhalla utan större statliga medel lyckats bygga upp en verksamhet som både sysselsätter musiker och sångare och attraherar stora publikgrupper är därför berömvärt. Det begränsade engångsstöd på 500 000 kronor som regeringen bidrog med förra året och som följs upp med en ny engångssatsning inom det allmänna kulturbidragområdet är enligt vår mening inte tillräckligt. I vår motion Kr345 (kd) yrkandena 25 och 53 i denna del föreslog vi att Dalhalla borde ha fått 1 miljon kronor utöver regeringens förslag. Vårt förslag avvisades tyvärr av majoriteten.

Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter (28:8–28:14)

I motion Kr345 (kd) avvisar vi regeringens förslag att En bok för alla under anslaget 28:9 Litteraturstöd skall tillföras 2 miljoner kronor. I stället vill vi – som framgår av vår motion – att anslaget skall öka med 1 miljon kronor, medel som är avsedda för läsfrämjande verksamhet. Vidare föreslår vi i vår motion att anslaget 28:13 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur skall tillföras 1 miljon kronor utöver vad regeringen föreslagit. Syftet med ökningen är att LL-stiftelsen skall kunna marknadsföra sitt utbud och genomföra en brett upplagd informationskampanj som gör det möjligt för stiftelsen att nå ut till fler målgrupper.

I detta sammanhang vill vi erinra om att vi i motion Kr345 (kd) föreslår en sänkning av bokmomsen från 25 till 6 % fr.o.m. den 1 januari 2002 (yrkande 35). Av motionen framgår att vi anser att en sådan sänkning av bokmomsen med stor sannolikhet skulle medverka till att vända den nedåtgående trenden när det gäller läsningen. Förslaget kommer att behandlas av skatteutskottet.

Arkiv (28:22–28:25)

Vi vill påminna om att vi i vår kommittémotion Kr345 (kd) yrkande 14 menade att satsningen på industrisamhällets kulturarv, folkrörelsearkiven samt Stiftelsen för Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek borde ses som en helhet. Den speciella satsningen på den senare borde enligt motionen ha kommit också de andra arkiven till del.

Vi vill också påminna om att vi i vår motion Kr345 (kd) yrkandena 13 och 53 i denna del föreslog en ökning av bidraget till regional arkivverksamhet med 1 miljon kronor eftersom dessa arkiv utgör en värdefull resurs för såväl den privata som den ideella och den offentliga sektorn. Det statliga stödet

Museer och utställningar (28:28–28:34)

Vi har i motion Kr345 (kd) föreslagit att anslagen 28:28 Centrala museer: Myndigheter och 28:29 Centrala museer: Stiftelser tillsammans skall ökas med 10 miljoner kronor (yrkande 53 i motsvarande del). I motionen redovisar vi att det hos centralmuseerna finns ett stort eftersläpande behov av vård, registrering, dokumentation och digitalisering på museerna, trots de insatser som kunnat göras tack vare Sesamprojektet.

För det långsiktiga arbetet vid länsmuseum föreslår vi att anslaget 28:30 Bidrag till regionala museer skall öka med 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag (motion Kr345, kd, yrkandena 7 och 53 i motsvarande del). I motionen framhåller vi att det är nödvändigt att redan nu förbereda sig för den dag då den i propositionen föreslagna treåriga museipedagogiska satsningen tar slut.

Vi vill vidare påminna om att det av motion Kr345 (kd) framgår att vi – i förhållande till regeringens förslag – önskar öka anslaget 28:31 Bidrag till vissa museer med 500 000 kronor, ett belopp som vi vill tillföra Nordiska akvarellmuseet. Museet bedriver nämligen ett kraftfullt utvecklingsarbete inom det konstpedagogiska området och tar ett ansvar som motiverar ett statligt stöd (yrkandena 8 och 53 i motsvarande del).

För att göra nödvändiga handikappanpassningar i icke-statliga kulturlokaler möjliga föreslås i motion Kr345 (kd) att 2 miljoner kronor skall satsas årligen under tre år och att ökningen för år 2001 således skall vara 2 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Trossamfund (28:37–28:38)

I vår motion Kr345 (kd) yrkandena 39 och 53 i denna del påpekade vi att trossamfundens lokalbidrag har minskat under 1990-talet, vilket har medfört att anslaget inte ens har räckt till nödvändig handikappanpassning av lokaler. Därför föreslog vi att anslaget borde öka med 9 miljoner kronor under den närmaste treårsperioden, eftersom samfundens behov av handikappanpassning av lokaler är mycket stort.

Folkrörelsepolitik (30:1–30:4)

Kristdemokraterna anser att bidraget till allmänna samlingslokaler är väsentligt och att det fyller en viktig funktion inte minst ur ett lokalt och regionalt utvecklingsperspektiv. På mindre orter och i glesbygd är dessa lokaler ofta den enda samlingspunkten för t.ex. barn- och ungdomsarbete och kulturverksamhet. Att regeringen nu föreslår en ökning med 4 miljoner kronor tycker vi är bra. Vi anser emellertid att det är oacceptabelt att ökningen görs på bekostnad av bidraget till den internationella ungdomsverksamheten. Självfallet skall ungdomarnas tillgång till lokaler vara ett prioriterat område men för detta krävs enligt vår uppfattning nya medel. Det är bland annat med tanke

på ungdomarna som vi i motion Kr345 (kd) föreslagit att anslaget bör ökas med 10 miljoner kronor.

Kristdemokraterna ser positivt på att regeringen nu startat ett arbete för att stärka utvecklingen av den s.k. sociala ekonomin, som ofta används synonymt med begreppen den ideella eller den tredje sektorn. För att arbetet på området skall utvecklas anser vi dock, som vi föreslagit i motion Kr345 (kd), att ett nytt anslag för utveckling av den ideella sektorn bör införas och att 10 miljoner kronor anvisas under detta anslag.

Folkbildning (25:1–25:3)

Att ge folkbildningen möjlighet att utvecklas handlar om att stärka den demokratiska kulturen och om att motverka klyftor i kunskaps- och informationssamhället. Förutsättningen för att folkbildningen skall kunna göra detta är att den skall styras av sin egen idé, sätta sina egna mål, vara oberoende av ekonomiska och politiska maktgrupper. Samhälleliga krav motverkar dessa syften. I vår motion Kr345 (kd) yrkande 50 har vi därför pekat på att det är olyckligt att regeringen på olika sätt ändå styr verksamheten genom att tillföra ytterligare krav. Folkbildningsrådet bedriver till exempel självt en aktiv försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för sin ordinarie verksamhet. Vi vill därför påminna om att Kristdemokraterna, i motionen, föreslagit att de 10 miljoner kronor som regeringen avsatt till speciell utvecklingsverksamhet skall föras över till det samlade anslaget för folkbildningen.

10. Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. (mom. 49)

Birgitta Sellén (c) anför:

Inledning

Centerpartiet anför i sin kommittémotion Kr289 (c) att partiet vill skapa en kulturell allemansrätt för människor i hela landet. Kulturen är viktig för människors livskvalitet och betyder mycket för gemensamma angelägenheter såsom barns och ungdomars utveckling, arbetstillfällen, företagande, integration och mångkultur. Satsningar på kultur kan leda till en positiv utveckling av den regionala balansen i Sverige, särskilt genom satsningar på barn- och ungdomskultur och projekt som syftar till landsbygdsutveckling. Kulturens inriktning och form skall formas underifrån av de människor som skall utföra den. Utifrån dessa utgångspunkter har förslag lagts i Centermotioner om budgeten för år 2001.

Allmän kulturverksamhet (28:1–28:4)

Jag vill påminna om att det i Centerpartiets kommittémotioner Kr289 (c) och Kr294 (c) samt i två enskilda centerpartimotioner, Kr228 (c) och Kr236 (c), föreslagits en höjning av anslaget 28:3 Nationella uppdrag med 3 miljoner

kronor för att Dalhalla musikteater i Rättvik, Röhsska museet i Göteborg och Bildens hus i Sundsvall skall kunna utses till innehavare av tre nya nationella uppdrag. Dalhalla har lyckats med att väcka ett stort folkligt intresse och bör enligt motionärerna ges ökade utvecklingsmöjligheter. Röhsska museet har stor kompetens inom sitt område och kan med ett nationellt uppdrag få möjligheter att utveckla ett nationellt och internationellt nätverk för form och design. Bildens Hus bör få ökade resurser för att utveckla verksamhet riktad mot allmänheten, skolan och högskolan.

Teater, dans och musik (28:5–28:7)

Jag vill påminna om att motionären bakom motion Kr237 (c) pekade på det levande musikarv som förs vidare med hjälp av eldsjälur vid Tobo folkmusikinstitut. Det finns ett stort intresse här i landet för folkmusik, dans och sång, och Tobo folkmusikinstitut bedriver en verksamhet av sådant värde att det enligt motionen borde få ett för detta institut särskilt beräknat bidrag.

Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter (28:8–28:14)

I Centerpartiets kommittémotion Kr294 (c) anförs att staten inte bör prioritera vuxenböcker inom det statliga litteraturstödet, varför anslaget 28:9 Litteraturstöd bör minskas med 36,5 miljoner kronor till 55 417 000 kronor. Vidare föreslås i motionen att anslaget 28:11 Stöd till bokhandel skall avskaffas. Jag vill samtidigt påminna om att Centerpartiet i motion Sk321 (c) – vilken remitterats till skatteutskottet för beredning – har föreslagit att momsen på böcker skall sänkas till 6 % fr.o.m. år 2002 i syfte att gynna läsandet i alla åldrar.

Jag vill också påminna om att en satsning föreslås i motion Kr294 (c) för dem som är synskadade samt för dem som har läs- och skrivsvårigheter genom att Talboks- och punktskriftsbibliotekets anslag 28:12 föreslås ökas med 10 301 000 kronor.

Arkiv (28:22–28:25)

Centerpartiet har i sin kommittémotion Kr294 (c) föreslagit en ökning av anslaget för regional arkivverksamhet med 2 miljoner kronor för att skapa möjlighet till ett ökat samarbete med bl.a. skolor och högskolor.

Kulturmiljö (28:26–28:27)

Centerpartiet föreslår i motion Kr294 (c) att anslaget Bidrag till kulturmiljövård (28:27) skall ökas med 3 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Museer och utställningar (28:28–28:34)

Under anslaget 28:31 Bidrag till vissa museer bör enligt motion Kr220 (c) en omfördelning ske av 1,8 miljoner kronor till förmån för Nordiska akvarell-

museet för att säkra en kvalitativt högtstående verksamhet vid museet. Motionärerna framhåller att Nordiska akvarellmuseet på kort tid har etablerat sig som en nordisk, nationell och regional kulturinstitution som bedriver ett kraftfullt utvecklingsarbete och tar ett ansvar som närmar sig det som kan förväntas av ett centralt statligt museum.

Ungdomspolitik (29:1–29:2)

Jag vill påminna om att Centerpartiet förordar extra satsningar för att skapa livskvalitet för barn och ungdomar i hela landet. I motion Kr294 (c) hemställs om en ökning av anslaget till ungdomsorganisationerna (29:2) med 65 miljoner kronor till ung kultur. Vidare föreslås att 100 miljoner kronor skall anvisas under ett nytt anslag benämnt Kul-bidraget att användas för stöd till ungdomar så att de skall kunna satsa på den verksamhet som de själva tror på. Enligt Kr289 (c) yrkande 7 är satsningar på ungdomskultur viktiga för den regionala balansen.

Folkrörelsepolitik (30:1–30:4)

I motion Kr294 (c) föreslår Centerpartiet att anslaget 30:1 Stöd till idrotten skall ökas med 7 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag och att beloppet skall gå till barn- och ungdomsidrott.

I en rad Centermotioner föreslås vidare att anslaget 30:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler bör ökas med 21 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Regeringens föreslagna ökning av lokalbidraget äts enligt motionen upp genom att Ungdomsstyrelsen under anslaget skall fördela bidrag till informationsinsatser och utredningsarbete. För att samlingslokaler skall fungera som träffpunkter för människor och kunna vara navet för olika verksamheter måste lokalerna, enligt Centerpartiets motioner, få tillgång till goda datakommunikationer.

11. Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. (mom. 49)

Lennart Kollmats (fp) anför:

Inledning

Folkpartiet liberalerna har i en rad motioner föreslagit en alternativ budget för år 2001. Vårt budgetförslag innebär i sina huvuddrag sänkta skatter för ökat företagande och en långsiktig och uthållig tillväxt samt en mer rättvis skattepolitik för bl.a. barnfamiljer, med utgiftsökningar när det gäller vård och omsorg men även för utbildning, forskning, bistånd, miljö och rättssäkerhet (för en utförligare redovisning, se reservation nr 15 i bet. 2000/01:FiU1). För utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid föreslog vi 40 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Vårt förslag till utgiftsram har emellertid avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg, och

jag anser mig nu vara förhindrad att fullfölja våra anslagsyrkanden, eftersom vi utgår från att riksdagen bifaller betänkande 2000/01:FiU1 i den del som avser utgiftsområde 17.

2000/01:KrU1
Särskilda yttranden

Allmän kulturverksamhet (28:1–28:4)

Som framgår av vår kommittémotion Kr346 (fp) och vår partimotion Fi211 (fp) föreslår Folkpartiet liberalerna en minskning med 7 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag av anslaget 28:1 Statens kulturråd. Av beloppet utgör 5 miljoner kronor en besparing, som motiveras av att vi anser att Kulturrådets verksamhet bör minska i omfattning. Resterande 2 miljoner kronor av minskningen avser Kulturnät Sverige. Vi kan konstatera att tillgängligheten till kulturlivet gynnas av de nya medierna och att Internet är en mycket viktig informationsväg för att få efterfrågan och utbud att mötas. Därför är det positivt att Kulturnät Sverige har permanentats. Att denna ingångssida på nätet fyller en samhällsfunktion är oomtvistat. Detta är dock inget skäl till att det skall finansieras av offentliga medel. Kulturnät Sverige bör således få en annan finansiering.

Jag vill påminna om att Folkpartiet liberalerna i samma motioner, Kr346 (fp) och Fi211 (fp), föreslagit att antalet nationella uppdrag skall utökas och att anslaget 28:3 Nationella uppdrag därför bör höjas med 1 miljon kronor. I motion Kr436 (fp) föreslås att Textilmuseet i Borås skall utses till innehavare av det nya uppdraget. Borås med omnejd har varit och är ett starkt textilt centrum i Sverige, och Textilmuseet har en dokumentationsverksamhet och samlingar som är unika. Samarbetet med Textilhögskolan i Borås har inneburit stora möjligheter för museet att utveckla kunskaper om textilhistorien samtidigt som det varit framtidsinriktat.

Teater, dans och musik (28:5–28:7)

Jag vill påminna om att Folkpartiet liberalerna i motion Kr346 (fp) anfört att Riksteaterns uppdrag och resurser i vad avser egen teaterproduktion med fördel skulle kunna föras över till regionteatrarna och de större stadsteatrarna. Riksteatern skulle dock ha kvar uppgiften att samordna teatrarnas turnéverksamhet och svara för Cullbergbaletten, Tyst Teater och Unga Riks. En sådan radikal förändring tar tid att genomföra, varför anslaget 28:5 enligt motionen bör minskas med 40 miljoner kronor för år 2001, varvid 30 miljoner kronor avses överföras till de regionala teatrarna. Partiet avser att föreslå minskat bidrag till Riksteatern med ytterligare 35 miljoner kronor för åren 2002 och 2003.

I motion Kr348 (fp) anförs vidare att det är viktigt att de nationella scenerna Dramaten och Kungl. Operan kan fungera i enlighet med de nationella uppdrag de har fått. De skall utveckla sin verksamhet för att bl.a. vara inspiratörer för andra teaterinstitutioner. De skall också ansvara för internationella kontakter. Bidraget till envar av dessa båda institutioner föreslås ökas med 3 miljoner kronor.

Jag påminner också om att Folkpartiet liberalerna i motionerna Kr346 (fp) och Fi211 (fp) föreslagit att anslaget 28:6 Bidrag till regional musikverk-

samhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner skall ökas med 60 miljoner kronor utöver vad regeringen har föreslagit. Av beloppet bör – menar vi – 30 miljoner kronor riktas till de regionala teatrarna och 5 miljoner kronor till Göteborgsoperan. Dessutom bör av den föreslagna ökningen 30 miljoner kronor avsättas till länsmusikorganisationerna för att de även i fortsättningen skall kunna upprätthålla en hög ambitionsnivå.

Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter (28:9–28:14)

Jag vill i detta sammanhang erinra om att Folkpartiet liberalerna i motionerna Sk324 (fp) yrkande 22 och Ub227 (fp) yrkande 7 föreslagit att bokmomsen skall sänkas till lägsta möjliga nivå, dvs. 6 %, för att stimulera läsandet. Yrkandena avser en sänkning redan år 2001 och behandlas därför i finansutskottet.

Bild och form samt konsthantverk (28:15–28:19)

Jag vill påminna om att Folkpartiet liberalerna i motion Kr346 (fp) har framhållit att den konstnärliga utsmyckningen måste fortsätta att uppmärksammas vid offentligt byggande men att en hel del av dessa insatser inte är statens direkta kostnadsansvar utan att landsting och kommuner också har ett stort ansvar. Mot den bakgrunden föreslås i motionen att anslaget skall återställas till 1999 års nivå, dvs. minskas med 5 miljoner kronor.

Museer och utställningar (28:28–28:34)

I motionerna Kr346 (fp) och Fi211 (fp) föreslår Folkpartiet liberalerna en ökning med 7 miljoner kronor utöver regeringens förslag av anslaget 28:30 Bidrag till regionala museer. Vi anser att 2 miljoner kronor av denna ökning bör tilldelas Nordiska akvarellmuseet på Tjörn. Akvarellmuseet, som på kort tid har etablerat sig som en betydelsefull konstinstitution, bedriver ett kraftfullt utvecklingsarbete inom det konstpedagogiska området. Det är viktigt att staten markerar sin positiva inställning och långsiktigt medverkar till driften av verksamheten.

I samma motioner, Kr346 (fp) och Fi211 (fp), föreslår vi att anslaget 28:33 Riksutställningar skall minskas med 5 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Vi menar att Riksutställningars uppdrag att producera utställningar bör kunna överföras på de större kommunala och regionala museerna och att myndigheten i stället skall koncentrera sig på att bistå övriga delar av museiväsendet genom att aktivt medverka till att produktioner från olika museer distribueras runt om i landet.

Trossamfund (28:37–28:38)

Stödet till trossamfunden har minskat eller legat stilla under senare år. Folkpartiet liberalerna har motsatt sig denna njudda inställning och fortsätter att göra så. Jag vill därför påminna om att vi i våra två motioner Kr346 (fp) och

Folkrörelsepolitik (30:1–30:4)

Folkpartiet liberalerna anser att forskning inom idrotten är mycket viktig och att kunskapen om idrottens betydelse i samhället behöver fördjupas. Det handlar då inte enbart om forskning kring människans fysiska förmåga och behov utan i hög grad också om idrottens betydelse ur sociologisk, ekonomisk och samhällsnyttig synvinkel. Partiet delar regeringens bedömning att insatserna och resurserna till idrottsforskningen bör öka men anser till skillnad från regeringen att detta skall ske genom en ökning av anslaget 30:1 Stöd till idrotten. Anslaget bör enligt motionerna Kr346 (fp), Kr539 (fp) och Fi211 (fp) ökas med 5 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Bygdegårdarna bidrar enligt Folkpartiet liberalernas uppfattning till att kulturarvet hålls levande och utgör viktiga samlingspunkter på många orter i Sverige. Folkpartiet föreslår i sina motioner att 5 miljoner kronor skall anvisas utöver regeringens förslag så att allmänna samlingslokaler kan rustas och handikappanpassas.

Propositionens lagförslag

2000/01:KrU1

Bilaga 1

Förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5 § begravningslagen (1990:1144) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

5 §¹

Vid *beräkning*, debitering, redovisning och betalning av begravningsavgiften gäller skattebetalningslagen (1997:483).

Vid *bestämmande*, debitering, redovisning och betalning av begravningsavgiften gäller skattebetalningslagen (1997:483).

Vid tillämpningen av 1 och 2 §§ skall den avgiftsskyldiges folkbokföring den 1 november året före inkomståret anses gälla hela inkomståret.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2000 och tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för 2001 och slutlig skatt enligt 2001 års taxering.

¹ Senaste lydelse 1999:306.

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1989:41) om TV-avgift skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

TV-avgiften är 1 644 kronor för 7 §² TV-avgiften är 1 668 kronor för ett år. Den skall betalas i fyra poster om 411 kronor. ett år. Den skall betalas i fyra poster om 417 kronor.

Varje post avser en avgiftsperiod om tre månader och skall betalas senast sista vardagen före avgiftsperiodens början.

För innehav av TV-mottagare under tiden före den första avgiftsperioden skall avgiften betalas med så stort belopp i förhållande till årsavgiften som motsvarar innehavstiden. Beloppet avrundas nedåt till jämnt antal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

² Senaste lydelse 1999:1345.

Härigenom föreskrivs att 7 b § lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Folkbildningsrådet prövar frågor om fördelning av statsbidrag mellan folkhögskolor *och* studieförbund.

Föreslagen lydelse

7 b §³

Folkbildningsrådet prövar frågor om fördelning av statsbidrag mellan folkhögskolor, studieförbund *och* *studerandeorganisationer inom folkhögskolan.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

³ Senaste lydelse 1991:1125.

Förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5 § begravningslagen (1990:1144) skall ha följande lydelse.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

**9 kap.
5 §¹**

Vid bestämmande, debitering, redovisning och betalning av begravningsavgiften gäller skattebetalningslagen (1997:483).

Vid tillämpningen av 1 och 2 §§ skall den avgiftsskyldiges folkbokföring den 1 november året före inkomståret anses gälla hela inkomståret.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Denna lag träder i kraft den 31 december 2000 och tillämpas första gången ifråga om preliminär skatt för 2001 och slutlig skatt enligt 2001 års taxering.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2000 och tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för 2000 och slutlig skatt enligt 2001 års taxering.

De äldre bestämmelserna skall dock tillämpas i fråga om preliminär skatt för 2000 och slutlig skatt enligt 2001 års taxering om den avgiftsskyldige begär det.

¹ Senaste lydelse 1999:306.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till beslut om anvisande av medel för budgetåret 2001 under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

2000/01:KrU1
Bilaga 3

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	m Kr291	kd Kr345	c Kr294	fp Kr346 Fi211
02 1 Lotteriinspektionen	28 878				
25 1 Bidrag till folkbildningen	2 513 068	-1 150 000 ¹			
25 2 Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen	73 422				
25 3 Bidrag till kontakttolkutbildning	9 237				
26 1 Statens ljud- och bildarkiv	35 092				
27 1 Statens biografbyrå	9 172				
27 2 Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland	23 454				
27 3 Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete	821				
27 4 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	1 288				
28 1 Statens kulturråd	37 503	-19 000			-7 000
28 2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	224 463	-100 000			
28 3 Nationella uppdrag	8 000			+3 000	+1 000
28 4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel	143 073				
28 5 Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter	779 264	-170 000	+1 000		-34 000
28 6 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	544 933		+15 000		+60 000
28 7 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	113 000	+20 000	+7 500		
28 8 Bidrag till regional biblioteksverksamhet	36 657	-11 000			
28 9 Litteraturstöd	91 917	-30 000	-1 000	-36 500	

¹⁾Överföring till UO16 av 850 000 tkr avseende bidraget till folkhögskolorna

Anslag	Regeringens förslag	m Kr291	kd Kr345	c Kr294	fp Kr346 Fi211
28 10 Stöd till kulturtidskrifter	20 650				
28 11 Stöd till bokhandel	9 801	-9 801		-9 801	
28 12 Talboks- och punktskriftsbiblioteket	62 529	+9 801		+10 301	
28 13 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	14 211		+1 000		
28 14 Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden	4 569				
28 15 Statens konstråd	5 558				
28 16 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	40 438	-11 000			-5 000
28 17 Nämnden för hemslöjdsfrågor	1 509				
28 18 Främjande av hemslöjden	17 712				
28 19 Bidrag till bild- och formområdet	29 234				
28 20 Konstnärnämnden	10 176				
28 21 Ersättningar och bidrag till konstnärer	264 933	-40 000			
28 22 Riksarkivet och landsarkiven	256 913			+2 000	
28 23 Bidrag till regional arkivverksamhet	4 699		+1 000		
28 24 Språk- och folkminnesinstitutet	26 489				
28 25 Svenskt biografiskt lexikon	3 878				
28 26 Riksantikvarieämbetet	163 934				
28 27 Bidrag till kulturmiljövård	247 038	+25 000		+3 000	
28 28 Centrala museer: Myndigheter	665 966		+5 000		+3 000
28 29 Centrala museer: Stiftelser	192 919	-11 341	+5 000		
28 30 Bidrag till regionala museer	117 857		+10 000		+7 000
28 31 Bidrag till vissa museer	30 500		+500		
28 32 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	10 000	-10 000	+2 000		
28 33 Riksutställningar	38 046	-25 000			-5 000
28 34 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80				
28 35 Filmstöd	205 161				
28 36 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	36 236				

Anslag	Regering- ens förslag	m Kr291	kd Kr345	c Kr294	fp Kr346 Fi211	2000/01:KrU1 Bilaga 3
28 37 Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund	2 500					
28 38 Stöd till trossamfund	50 750		+3 000		+10 000	
28 39 Kulturfond		+120 000				
29 1 Ungdomsstyrelsen	16 829	-11 000				
29 2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m.	89 889	-72 000		+65 000		
29 3 Kul-bidrag				+100 000		
30 1 Stöd till idrotten	457 240			+7 000	+5 000	
30 2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	19 000	-19 000	+10 000	+21 000	+5 000	
30 3 Bidrag till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet	3 432	-1 000				
30 4 Stöd till friluftsgesällskaper	13 000	-3 000				
30 5 Utveckling av den ideella sektorn			+10 000			
TOTAL	7 806 918	-1 518 341¹	+70 000	+165 000	+40 000	

¹) Överföring till UO16 av 850 000 tkr avseende bidraget till folkhögskolorna

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

2000/01:KrU1
 Bilaga 4

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Belopp i 1 000-tal kronor

Politikområde, anslag och (anslagstyp)	Regeringens förslag	Utskottets förslag
02 Finansiella system och tillsyn		
1 Lotteriinspektionen (<i>ram</i>)	28 878	28 878
25 Utbildningspolitik		
1 Bidrag till folkbildningen (<i>obet.</i>)	2 513 068	2 513 068
2 Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen (<i>obet.</i>)	73 422	73 422
3 Bidrag till kontakttolkutbildning (<i>obet.</i>)	9 237	9 237
26 Forskningspolitik		
1 Statens ljud- och bildarkiv (<i>ram</i>)	35 092	35 092
27 Mediepolitik		
1 Statens biografbyrå (<i>ram</i>)	9 172	9 172
2 Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland (<i>obet.</i>)	23 454	23 454
3 Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete (<i>ram</i>)	821	821
4 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (<i>obet.</i>)	1 288	1 288
28 Kulturpolitik		
1 Statens kulturråd (<i>ram</i>)	37 503	37 503
2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (<i>ram</i>)	224 463	224 463
3 Nationella uppdrag (<i>ram</i>)	8 000	8 000
4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel (<i>obet.</i>)	143 073	143 073
5 Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter (<i>obet.</i>)	779 264	779 264
6 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (<i>obet.</i>)	544 933	544 933
7 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (<i>ram</i>)	113 000	113 000
8 Bidrag till regional biblioteksverksamhet (<i>obet.</i>)	36 657	36 657
9 Litteraturstöd (<i>ram</i>)	91 917	91 917
10 Stöd till kulturtidskrifter (<i>ram</i>)	20 650	20 650
11 Stöd till bokhandel (<i>ram</i>)	9 801	9 801
12 Talboks- och punktskriftsbiblioteket (<i>ram</i>)	62 529	62 529
13 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (<i>obet.</i>)	14 211	14 211

Politikområde, anslag och (anslagstyp)	Regeringens förslag	Utskottets förslag
14 Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden (<i>obet.</i>)	4 569	4 569
15 Statens konstråd (<i>ram</i>)	5 558	5 558
16 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön (<i>ram</i>)	40 438	40 438
17 Nämnden för hemslöjdsfrågor (<i>ram</i>)	1 509	1 509
18 Främjande av hemslöjden (<i>ram</i>)	17 712	17 712
19 Bidrag till bild- och formområdet (<i>ram</i>)	29 234	29 234
20 Konstnärsnämnden (<i>ram</i>)	10 176	10 176
21 Ersättningar och bidrag till konstnärer (<i>ram</i>)	264 933	264 933
22 Riksarkivet och landsarkiven (<i>ram</i>)	256 913	256 913
23 Bidrag till regional arkivverksamhet (<i>obet.</i>)	4 699	4 699
24 Språk- och folkminnesinstitutet (<i>ram</i>)	26 489	26 489
25 Svenskt biografiskt lexikon (<i>ram</i>)	3 878	3 878
26 Riksantikvarieämbetet (<i>ram</i>)	163 934	163 934
27 Bidrag till kulturmiljövård (<i>ram</i>)	247 038	247 038
28 Centrala museer: Myndigheter (<i>ram</i>)	665 966	665 966
29 Centrala museer: Stiftelser (<i>obet.</i>)	192 919	192 919
30 Bidrag till regionala museer (<i>obet.</i>)	117 857	117 857
31 Bidrag till vissa museer (<i>obet.</i>)	30 500	30 500
32 Stöd till icke-statliga kulturlokaler (<i>ram</i>)	10 000	10 000
33 Riksutställningar (<i>ram</i>)	38 046	38 046
34 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål (<i>ram</i>)	80	80
35 Filmstöd (<i>ram</i>)	205 161	205 161
36 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (<i>ram</i>)	36 236	36 236
37 Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (<i>ram</i>)	2 500	2 500
38 Stöd till trossamfund (<i>ram</i>)	50 750	50 750
29 Ungdomspolitik		
1 Ungdomsstyrelsen (<i>ram</i>)	16 829	16 829
2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet m.m. (<i>ram</i>)	89 889	89 889
30 Folkrörelsepolitik		
1 Stöd till idrotten (<i>ram</i>)	457 240	457 240
2 Bidrag till allmänna samlingslokaler (<i>ram</i>)	19 000	19 000
3 Bidrag till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet (<i>obet.</i>)	3 432	3 432
4 Stöd till friluftorganisationer (<i>obet.</i>)	13 000	13 000
SUMMA	7 806 918	7 806 918

Motion	Parti	Yrkande
Kr220	(c)	
Kr225	(m)	delvis
Kr228	(c)	
Kr229	(m)	
Kr231	(m)	
Kr236	(c)	2
Kr237	(c)	
Kr248	(m, kd, c, fp, mp)	
Kr253	(kd, fp)	
Kr254	(c, fp)	
Kr289	(c)	7, 8, 11, 12
Kr291	(m)	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Kr294	(c)	
Kr300	(s)	
Kr304	(kd, v, fp)	
Kr305	(s)	delvis
Kr345	(kd)	7, 8, 13, 14, 18, 21, 23, 25 delvis, 37, 39, 40, 44, 50, 53
Kr346	(fp)	5, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 26, 35, 36
Kr517	(c)	
Kr519	(s)	
Kr520	(kd)	
Kr525	(c)	
Kr539	(fp)	10
Kr701	(mp)	19
Fi211	(fp)	19

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	3
Motionerna	6
Förteckning över bilagor.....	17
Ärendets beredning.....	17
Utskottet	18
1 Inledning.....	18
1.1 Betänkandets disposition	18
1.2 Indelningen i politikområden.....	18
2 Ändring i begravningslagen.....	21
3 Kulturpolitik (politikområde 28).....	21
3.1 Mål för kulturpolitiken.....	21
3.2 Vissa övergripande frågor.....	23
3.2.1 Utgångspunkterna för kulturpolitiken	23
3.2.2 Samhällets stöd till kultursektorn.....	26
3.2.3 Kulturpolitiska utredningar	27
3.2.4 Kultur riktad till barn och ungdomar.....	29
3.2.5 Kulturpolitik anpassad till samhällets mångfald	30
3.3 Regional fördelning av statens stöd till kultur	31
3.4 Hyreskostnader för vissa kulturinstitutioner	34
3.5 Allmän kulturverksamhet (28:1–28:4).....	41
3.5.1 Statens kulturråd (28:1).....	41
3.5.2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (28:2)	44
3.5.3 Nationella uppdrag (28:3)	48
3.5.4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel (28:4).....	50
3.6 Teater, dans och musik (28:5–28:7).....	52
3.6.1 Bidrag till Riksteatern, Operan, Dramaten, Dansens Hus och Svenska rikskonserter (28:5).....	52
3.6.2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner (28:6).....	55
3.6.3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (28:7)	57
3.7 Bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter (28:8–28:14)	60
3.7.1 Bidrag till regional biblioteksverksamhet (28:8).....	60
3.7.2 Litteraturstöd (28:9).....	61
3.7.3 Stöd till kulturtidskrifter (28:10).....	63
3.7.4 Stöd till bokhandel (28:11)	65
3.7.5 Talboks- och punktskriftsbiblioteket (28:12).....	65
3.7.6 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (28:13).....	66
3.7.7 Bidrag till Svenska språknämnden och Sverigefinska språknämnden (28:14)	67
3.8 Bild och form samt konsthantverk (28:15–28:19)	68

3.8.1 Statens konstråd (28:15).....	68
3.8.2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön (28:16)	68
3.8.3 Nämnden för hemslöjdsfrågor (28:17).....	70
3.8.4 Främjande av hemslöjden (28:18).....	70
3.8.5 Bidrag till bild- och formområdet (28:19).....	71
3.9 Ersättningar och bidrag till konstnärer (28:20–28:21)	71
3.9.1 Konstnärsnämnden (28:20)	71
3.9.2 Ersättningar och bidrag till konstnärer (28:21)	73
3.10 Arkiv (28:22–28:25)	74
3.10.1 Riksarkivet och landsarkiven (28:22)	74
3.10.2 Bidrag till regional arkivverksamhet (28:23)	75
3.10.3 Språk- och folkminnesinstitutet (28:24).....	76
3.10.4 Svenskt biografiskt lexikon (28:25)	76
3.11 Kulturmiljö (28:26–28:27).....	76
3.11.1 Riksantikvarieämbetet (28:26)	76
3.11.2 Bidrag till kulturmiljövård (28:27).....	77
3.12 Museer och utställningar (28:28–28:34)	78
3.12.1 Centrala museer: Myndigheter (28:28)	78
3.12.2 Centrala museer: Stiftelser (28:29)	82
3.12.3 Bidrag till regionala museer (28:30)	84
3.12.4 Bidrag till vissa museer (28:31)	86
3.12.5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler (28:32)	87
3.12.6 Riksutställningar (28:33).....	89
3.12.7 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål (28:34).....	89
3.13 Film (28:35–28:36).....	90
3.13.1 Filmstöd (28:35).....	90
3.14 Forskning	91
3.14.1 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kultur- området (28:36).....	91
3.15 Trossamfund (28:37–28:38).....	91
3.15.1 Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (28:37)	91
3.15.2 Stöd till trossamfund (28:38)	92
3.16 Övrigt.....	92
3.16.1 Kulturfond.....	92
4 Mediepolitik (politikområde 27).....	93
4.1 Politikens inriktning.....	93
4.2 Mål för mediepolitiken	95
4.3 Utbyggnad av digital marksänd TV (avsnitt 5.8).....	97
4.4 Anslagen inom mediepolitiken	101
4.4.1 Statens biografbyrå (27:1).....	101
4.4.2 Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland (27:2)	102
4.4.3 Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete (27:3).....	102

4.4.4 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (27:4)	103
4.5 Radio och TV i allmänhetens tjänst	103
4.5.1 Bakgrund.....	103
4.5.2 Medelsberäkning för år 2001	104
4.5.3 Särskilda medel för förnyelse.....	104
4.5.4 Särskilda medel för kvalificerad produktion av TV- program.....	106
4.5.5 Särskilda medel för att värna mångfald och kvalitet i Sveriges Radios programutbud	106
4.5.6 TV-avgiften och rundradiokontot	107
4.5.7 Fråga om funktionshinder tillgång till radio och TV ...	108
5 Ungdomspolitik (politikområde 29).....	109
5.1 Målen för ungdomspolitiken.....	109
5.2 Regeringens bedömning av ungdomspolitiken	109
5.3 Anslagen inom ungdomspolitiken (29:1–29:2).....	110
5.3.1 Ungdomsstyrelsen (29:1)	110
5.3.2 Bidrag till nationell och internationell ungdoms- verksamhet m.m. (29:2)	111
6 Folkrörelsepolitik (politikområde 30).....	113
6.1 Inledning.....	113
6.2 Mål för folkrörelsepolitiken.....	113
6.3 Anslagen inom folkrörelsepolitiken (30:1–30:4).....	114
6.3.1 Stöd till idrotten (30:1).....	114
6.3.2 Bidrag till allmänna samlingslokaler (30:2).....	117
6.3.3 Bidrag till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet (30:3)	118
6.3.4 Stöd till friluftorganisationer (30:4).....	119
6.3.5 Stöd till ideell verksamhet.....	120
7 Utbildningspolitik under utgiftsområde 17 (politikområde 25)	121
7.1 Anslagen inom folkbildningspolitiken.....	121
7.1.1 Bidrag till folkbildningen (25:1)	121
7.1.2 Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen (25:2)	124
7.1.3 Bidrag till kontakttolkutbildning (25:3)	125
8 Forskning under utgiftsområde 17 (politikområde 26)	125
8.1 Statens ljud- och bildarkiv (26:1).....	125
9 Finansiella system och tillsyn under utgiftsområde 2 (poli- tikområde 2).....	126
9.1 Lotteriinspektionen (2:1).....	126
Hemställan	127
Reservationer.....	133

1. Nya mål för kulturpolitiken (mom. 2), (fp).....	133
2. Utgångspunkterna för kulturpolitiken (mom. 3), (m).....	133
3. Samhällets stöd till kultursektorn (mom. 4), (kd).....	135
4. Kulturpolitiska utredningar (mom. 5), (v).....	136
5. Kultur riktad till barn och ungdomar (mom. 6), (c).....	137
6. Kultur riktad till barn och ungdomar (mom. 6), (mp).....	137
7. Kulturinstitutionernas hyreskostnader (mom. 8), (v).....	138
8. Forum för världskultur (mom. 10), (c).....	139
9. Innehavare av det nationella uppdraget inom ämnesområdet museiverksamhet (mom. 11), (c, fp).....	139
10. Innehavare av det nationella uppdraget inom ämnesområdet form och design (mom. 12), (c).....	140
11. Inrättande av ett nationellt uppdrag inom danskonstområdet (mom. 13), (kd).....	140
12. Inrättande av ett nationellt uppdrag för ett kunskapscentrum i fotografi (mom. 14), (c).....	141
13. Inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet bibliotek (mom. 16), (v).....	141
14. Inrättande av ett nationellt uppdrag inom ämnesområdet världsmusik (mom. 17), (mp).....	142
15. Principerna för fördelningen av de regionala stöden till för- sökslänen (mom. 18), (c, fp,).....	142
16. Musikteatern Dalhalla (mom. 22), (kd, c, mp).....	143
17. Försöksverksamhet med bidragsgivning i friare former till fonogram (mom. 23), (kd).....	143
18. Bidragsgivande myndigheter och styrelser (mom. 25), (fp).....	144
19. Folkens museum – etnografiska, Medelhavsmuseet och Öst- asiatiska museet (mom. 28), (kd).....	144
20. Museernas ekonomi och myndighetsstrukturen på museiom- rådet (mom. 29), (m, kd).....	145
21. Utredning av länmuseernas ekonomiska situation (mom. 31), (c, fp).....	145
22. Den långsiktiga finansieringen för Nordiska akvarellmuseet (mom. 32), (kd, c, fp, mp).....	146
23. Översyn av stödet till icke-statliga kulturlokaler (mom. 33), (kd).....	146
24. Mål för mediepolitiken (mom. 34), (m).....	147
25. Utbyggnad av digital marksänd TV (mom. 35), (m, fp).....	148
26. Subventionering av dekodrar (mom. 36), (m).....	148
27. Satsningar på ny teknik (mom. 40), (fp).....	149
28. Särskilda medel för att värna mångfald och kvalitet i Sveriges Radios programutbud (mom. 42), (kd).....	149
29. Ändring i lagen om TV-avgift (mom. 43), (m, fp).....	150
30. Fråga om funktionshindrades tillgång till radio och TV (mom. 44), (v).....	150
Särskilda yttranden.....	152
1. Kultur riktad till barn och ungdomar (mom. 6), (1 v).....	152
2. Kulturpolitik anpassad till samhällets mångfald (mom. 7), (c)....	152

3. Forum för världskultur (mom. 10), (v)	152
4. Utredning av behovet av olika genrecentrum (mom. 21) och Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. i vad gäller Göteborgsoperan, Göteborgsmusiken och Nordiska akvarellmuseet (mom. 49 delvis), (1 m)	153
5. Utgivning m.m. av litteratur på de nationella minoritetsspråken (mom. 24), (1 v).....	153
6. En fond för bidrag till nyskriven dramatik med kvinnoroller (mom. 26), (1 v).....	154
7. Idrottsforskning (mom. 46 och 47), (v).....	154
8. Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. (mom. 49), (m).....	154
9. Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. (mom. 49), (kd).....	159
10. Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. (mom. 49), (c)	163
11. Anvisande av medel under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2001, m.m. (mom. 49), (fp).....	165
<i>Bilagor:</i>	
<i>Bilaga 1</i> Propositionens lagförslag	169
<i>Bilaga 2</i> Utskottets lagförslag.....	172
<i>Bilaga 3</i> Regeringens och oppositionspartiernas förslag till beslut om anvisande av medel för budgetåret 2001 under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	173
<i>Bilaga 4</i> Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde.....	176
<i>Bilaga 5</i> Förteckning över i utskottets hemställan moment 49 h) avstyrkta motionsyrkanden.	178
Innehållsförteckning	179